

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 8 / Sayı 110 / 30 Eylül 1990 / 2.50 DM

Sömürgecilerin Botan'ı insansızlaştırma politikası ve terörüne karşı

ARGK, TÜM KÜRDİSTAN'DA TAARRUZA GEÇTİ

- ARGK, Sırnak-Eruh, Uludere-Beytüşşebap, Bingöl E-5 karayollarına barikat kurdu, bildiri dağıttı, propaganda yaptı
- ARGK, Hakkari-Kotranis, Beytüşşebap-Hemka ve Derahine, Uludere-Kalik ile Ömerli-Golê karakollarına roketlerle saldırdı
- Nusaybin-Tinatê'de gerillanın anti-tank mayınına çarpan düşman aracı infilak etti. Araçtaki tüm askerler öldü
- Şırnak, Çatak, Gürpınar, Baykan, Uludere ve Çukurca'da ARGK gerillalarıyla sömürgeci birlikler arasında meydana gelen çarpışmalarda 2 üsteğmen, 2 astsubay ve en az 50 asker öldürüldü

- Kağızman'da gerillalar okul yaktı, gerilla pususunda 1 polis, 3 özel tim elemanı ve 3 asker öldürüldü
- Uludere-Beytüşşebap ve Şırnak-Eruh yol kesme ile Çatak-Alêkan, Baykan-Derzelat, Kızıltepe-Rêzik, Ömerli-Kudi, Savur-Dengizan ile Pervari-Osyan baskın ve çarpışma eylemlerinde 20 köy korucusu, ajan ve ihbarcı ile 1 polis ölümle cezalandırıldı
- İdil-Bafê köylüleri sömürgeci askerlere karşı toplu direndi. Çukurca Jîyaniş köylüleri ilçe merkezinde hükümet konağına yürüyerek baskıları ve işkenceyi protesto ettiler
- İslahiye, Çatak ve Uludere'deki çarpışmalarda 12 ARGK savaşçısı kahramanca direniş içinde şehit oldu.

HABERLERİ 3-4. SAYFALARDA

Türk devleti, Kürdistan'da savaş hali olduğunu ve insan haklarını askıya aldığını resmen açıkladı

Türk devleti'nin Avrupa Konseyi'ndeki temsilcisi vasıtasıyla Avrupa Konseyi Genel Sekreteri **Catherina Lalumier**'e gizli gönderdiği, **23 Ağustos 1990** tarihli ve **JJ2243C** numaralı mektupta, Güneydoğu Anadolu dediği Kürdistan'da, devam eden savaş hali ve ulusal güvenliğini tehdit eder hale gelen sürekli eylemler nedeniyle "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesine dayanarak, bu sözleşmenin getirdiği sorumluluğundan vazgeçtiğini" resmen açıklıyor.

Haberi 5. sayfada

KÜRDİSTAN'DA SÖMÜRGECİ DEVLET VAHŞETİ TÜM HIZIYLA SÜRÜYOR

- ☐ Özel tim, Hizan'ın Os köyünde imam İbrahim Döner'i cuma hutbesinde katletti
- ☐ Eruh'ta askerler çobanları taradı, 1966 doğumlu Hasan Kayar katledildi, 3 çoban da muhtelif yerlerinden yaralandı
- ☐ Özel tim mayını Reşina köyünde Abdullah Özer adlı yurtseverin ölümüne yolaçtı
- ☐ Özel tim, Dicle'de Hüseyin Akaslan adlı akli dengesi yerinde olmayan yurtseveri katletti, "çarpışmada terörist öldürüldü" açıklaması yapıldı
- ☐ Uluslararası çocuk haftasında Bozova'dan 12 yaşındaki Adile Çoban işkenceye alındı
- ☐ Bismil, Diyarbakır, Eruh, Uludere, Hizan, Elbistan, Pazarcık, Halfeti, Bozova ve Konya'nın kazalarında onlarca yurtsever gözaltına alındı

Haberleri 6. sayfada

Diyarbakır, Van, Urfa, Siirt, Adıyaman ve Dersim İnsan Hakları Dernekleri'nin basın açıklaması ve raporu

Haberi 11-12. sayfalarda

İsmail Beşikçi: *"Kürtlerin kendilerini en kötü yönetimi, bu devletlerin en iyi yönetiminden iyidir"*

Röportajı 14-15. sayfalarda

ERNK - Türkiye Örgütü'nün açıklaması

7. sayfada

Ortadoğu'da yeni dönem, Türk faşizmi ve Kürdistan direnişi

Kuveyt sorunu ve özellikle ABD'nin bölgeye yönelik yaptığı yoğun askeri sevkiyat çerçevesinde meydana gelen gelişmeler, Ortadoğu'da yeni bir dönemin başladığını gösteriyor. Aslında bu yeni süreç daha 1988 yılında Irak-İran savaşının durdurulmasıyla başlamış, 1989 yılı boyunca dünyada yaşanan yoğun gelişmelerden de etkilenerek olgunlaşmıştı. 1990 yılının başından itibaren iyice hızlanan gelişmeler, Kuveyt sorununun patlak vermesiyle su yüzüne çıktı ve tüm dünyayı etkisi altına alan bir düzey kazandı.

Yazısı 16-17. sayfalarda

Suriye ile İran dayanışmalarını tazelediler

22-24 Eylül tarihlerinde İran'ın başkenti Tahran'ı ziyaret eden Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad, İran Cumhurbaşkanı Haşimi Rafsancani ve İran'ın dini lideri Ali Hamaney'le görüştü. İki ülkenin liderleri yaptıkları ortak açıklamalarda Irak'ın Kuveyt'i işgalini kınadılar, Körfez'deki yabancı birliklerin çekilmesini istediler ve iki ülkenin bölgenin temel sorunlarında birbirine yakın görüşler savunduklarına dair eski tutumlarını yenilediler.

Yazısı 18. sayfada

Türkiye: Felakete son hız

Ortdoğu'nun kaçınılmaz topyekün bir savaşa doğru tüm hızla sürüklendiğini bilmek için kahin olmaya gerek yok. Savaş, emperyalist devletlerin, silah ve petrol tekelleri ile bölgedeki uşaklarının hesabına geliyor. Tüm politikalar savaşa göre yürütülüyor. Fakat hiç bir devlet, sömürgeci-faşist Türk devleti kadar varlık ve geleceğini savaşa bağlamamış. Açık ki Türk devleti kumar oynuyor, hem de çok tehlikeli bir kumar. Savaşa öyle umut bağlanmış ki, şimdi de Türk devlet yekillerinde "ya savaş çıkmazsa" endişesi gelişiyor.

Yazısı 18. sayfada

İÇİNDEKİLER

Talabani bu kez Fransa'ya el açıyor

9. sayfada

Öldürecek Kürt bulamayınca turist öldürdü

9. sayfada

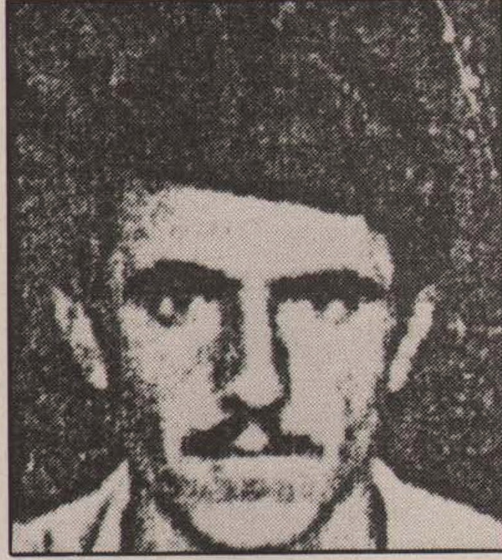
Söz hakkı doğum belgesi için mücadele edenlerindir

13. sayfada

Kısa, ama soylu bir pratiğin sahibi:

Ahmet ÇETİN

Ulusal kurtuluş savaşı şehitlerimizden **Eşref (Ahmet ÇETİN)** yoldaş, 1965 yılında Hakkari'nin Uludere ilçesine bağlı Taşdelen köyünde bir köylü ailesinin çocuğu olarak doğdu. **Eşref yoldaş, geldiği bu yapının olumlu özelliklerini kişiliğine kazandırarak, Kürdistan köylülüğünün milli değerlerini yaşatma, temsil etme; yurtseverlik, mertlik-yiğitlik gibi özellikleri, kişilik yapısı ve ahlakını temsil eden öğeler oldu.**

Küçük yaşlardan itibaren aile geçimine katkıda bulunması, aile sorumluluğunu paylaşması, ortak emek ve yaşamı üretmeye karşı duyarlı ve sorumlu davranması, kendisinde daha küçüklükten sorumluluk bilinci ve duyarlılık özelliğini geliştirdi. **Eşref** yoldaş küçük yaştan itibaren yaşama ve üretime karşı emekçi, emeğiyle yaşayan ve bunu başkalarının yardım ve hizmetine sunmaktan çekinmeyen bir mizaca sahip yetişti.

Genç yaşlarda hayat kavgasına atılan **Eşref** yoldaşın doğup büyüdüğü alan olan Uludere, mücadelemizin 1983'lerden itibaren silahlı savaş biçiminde gelişme pratiğine ilk kucak açan alanlardan birisidir. Yöre halkının yurtsever ve geçim sıkıntısı çeken yoksul köylülükten oluşması, silahlı savaşımızın burada erkenden ve sağlam bir temel bulmasına yol açtı. Uludere, ulusal kurtuluş savaşımına destek konusunda hiç bir şeyini esirgemeyen, düşmanın her türlü baskı, katliam ve diğer uygulamalarına karşı direnerek, mücadeleye maddi ve manevi desteğini gittikçe artan bir şekilde sürekli kılan bir alanımızdır. Ordumuzun ilk savaşçı-militanlarının kazanıldığı kesimlerden biri de Uludere yurtsever köylülüğüdür. Bu yöre halkımız çok sayıda evladını sıcak savaşa doğrudan vermekte tereddüt etmemiş ve kutsal davada bir çok değerli evladı da şehit düşmüştür. İşte böylesi bir alanda ve bu olumlu ortamda doğup yetişen, gençliğini, kendi yöresi olan Uludere ilçesinin sıcak ve hareketli koşullarında geçiren **Eşref** yoldaş da, gerek yörenin bu yapısal olumlu niteliklerinden, gerekse de alanda gelişen modern ulusal kurtuluş mücadelesinin derin etkisiyle, 1989 yılında bağımsızlık savaşına fiili olarak katılır.

Yaşama kavgası uğruna Faraşin kırsal alanında çalışırken, kendisine uğrayan gerilla birliğine, yaptıkları konuşma ve propagandalardan sonra hemen ısınır, ve yanındaki dürbünü -bir ihtiyacı karşılar diye- gerillalara vermek ister. Ancak gerillaların, her Kürt gencinin savaşa doğrudan katılmasının gerekliliği ve bunun Kürt insanına yüklediği sorumlulukları dile getiren propagandalarının derin etkisinde kalarak, savaşa katılma isteminde bulunur ve 1989 baharında ulusal kurtuluş savaşında onurlu bir savaşçı olarak yerini alır.

Eşref yoldaş birliğe katıldıktan sonra tüm güç ve yeteneklerini sarfederek, savaşı geliştirmek için bütün yeteneklerini aktif bir şekilde mücadelenin hizmetine sunar. Saflara katıldığı ilk andan başlayarak savaşın en sıcak olduğu alan ve koşullarda faaliyet yürütür.

> "Mücadeleye geç katılmasına rağmen adeta yetkin ve uzun süreli savaş pratiği olan bir kadro gibi çalışır. Yeteneklerini, kişiliğinin güçlü özelliklerini, ulusal kurtuluş faaliyetleri için kapsamlı bir şekilde değerlendirir. Enerjik, çalışkan davranışı ve disiplinli-uyumlu çalışma tarzıyla her işe koşarak, başkalarına da örnek olan fedakarlıklar sergiler. Gerek beceri ve çalışkanlığı, gerekse de ahlakı ve yoldaşlık ilişkilerindeki uyumlu yapısı, kendisini yoldaşları arasında sevilip sayılan bir konuma getirir. Geçmiş yaşamının kazandırdığı tecrübeler, dikkatli ve duyarlı yapısıyla birleşince üstlendiği her görevi başarılı bir biçimde yerine getirir."

Mücadeleye geç katılmasına rağmen adeta yetkin ve uzun süreli savaş pratiği olan bir kadro gibi çalışır. Yeteneklerini, kişiliğinin güçlü özelliklerini, ulusal kurtuluş faaliyetleri için kapsamlı bir şekilde değerlendirir. Enerjik, çalışkan davranışı ve disiplinli-uyumlu çalışma tarzıyla her işe koşarak, başkalarına da örnek olan fedakarlıklar sergiler. Gerek beceri ve çalışkanlığı, gerekse de ahlakı ve yoldaşlık ilişkilerindeki uyumlu yapısı, kendisini yoldaşları arasında sevilip sayılan bir konuma getirir. Geçmiş yaşamının kazandırdığı tecrübeler, dikkatli ve duyarlı yapısıyla birleşince üstlendiği her görevi başarılı bir biçimde yerine getirir. Bu güçlü yeteneklerinden dolayı, birliğin bir çok pratik işinde **Eşref** yoldaş görevlendirilir. Ve kendisi de aldığı göreve titizlikle yaklaşarak oldukça başarılı bir şekilde yerine getirir. Beraber çalışan yoldaşlarının deyimiyle, yeni katılmasına rağmen sanki yıllarca mücadele saflarında olan bir savaşçıdır.

Nitekim bu güçlü özellikleri ve pratiğinden dolayı, kısa sürede dikkatleri üstünden toplar. Katılımının üstünden bir ay gibi kısa bir zaman ardından yönetim tarafından manga komutan yardımcılığına getirilir. Hizmet yarışında hızlı bir gelişme içine girer. Başarılı pratiğiyle daha üst görevlere, daha büyük birliklerin yönetim düzeyindeki görevlerine aday olduğunu kanıtlar.

Eşref yoldaş mücadeleye daha güçlü hizmetler sunduğu ve verimli çabalar içerisinde olduğu bir dönemde, birliğiyle Çukurca alanında 9 Ekim '89 günü karşılaştığı bir düşman pususunda şehit düştü. Görev gereği tüm birlik olarak bir yerden başka bir yere giderlerken, karanlıkta düşman pususuna düşülür. Ve düşmanın açtığı ateş sonucu, birliğin öncülerinden olan **Eşref** yoldaş şehit düşer. O, pratik beceri ve fedakarlığıyla mücadeleyi son anda da en güçlü temsil ederek şehit düştü. Öncülük gibi beceri ve fedakarlık isteyen bir görevde, tereddütsüzce yürüyerek şehitler zincirinin soylu halkalarından biri oldu.

Kavgaya geç atıldı ve erken şehit düştü. Ancak henüz mücadeleye verebileceği çok şeyi varken, ve gelecek açısından yetkin görevler için umut beslenilen bir yoldaş iken aramızdan erken ayrılışı, düşmana karşı savaşmada büyük bir ilham kaynağımız olurken, Partinin daha ağır ve büyük görevlerini üstlenmede, **Eşref** yoldaş gibi hızlı ve sağlıklı bir gelişme içinde olma yönündeki çaba ve kararlılığımızı daha çok güçlü kılacaktır. O'nun yaşamı ve mücadelesi Partiye güçlü katılımda ve düşmana karşı başarılı, cesur ve fedakarca savaşmada takip edeceğimiz soylu bir örnektir.

Anısı, özgür Kürdistan topraklarını sonuna dek süsleyecek ve o topraklarda sonsuza dek yaşayacaktır.

Mücadele arkadaşları

O'nun içindi
benim de kavgam
yoldaşım...
Feda olsun canım
ülkemin toprağına
ve.. merhem olsun
kanım da
vatan yarasına...
Buysa eğer
onun biricik arzusu...
İşte
budur özcesi yoldaşım
yaşam ve ölüm
hikayemiz.
Çok acı
ve hüzünlü olsa da
ızdırap yüklü
parçalasa da yürekleri...
bu;
karanlığa küskünlüğün
ve aydınlığa
derin hasretin
isyanıdır.
Kader
yazmadı alnımıza
-tanırsın yazanları-
günü dolmuş ölüm
hiç değil...
Bu ne ilki
ne de sonuncusu
lakin en soylusu...
Beni kucaklamaya geldi
belki bir saat
belki bir dakika sonra
bağrına basacak
uğruna savaştığım
yarınlar.
Sakın bükme boynunu..
hiç üzülme,
kara yaslara bürünme
ardımdan
yakışmaz
asla bu bizlere
Öksüz bırakma
sen al
beride düşen silahımı
ve çift çeksin tetiği
parmakların.

Ger bijim deh rojan,
di destê min de tifing
Ger bijim deh rojan,
serbilind wek piling
Xweştir e jiyan ji sedsalên
sernizimtiyeka bê hêvî
Sedsalên koledariyê,
tirsonek wekî rovî!
Çi dan bapîrên min
Osmanlî û Teteran?
Çi dan bav û dayika min
bê şermên kemalistan?
Ku hêviya min hebe
ji pisporên viran
Neteweyeke di şeva reş de,
bê çare û di serhev de
Welateki bo dizan
bûye pergende
Û ez, ez ê ku hebûna
wî bûye qedexe
Bê berxwedan ev e
hebûn û mayina me!
Lewma min hilgirtiye
tifing li serê çiyan
Lewra min li şun hişt
jiyaneke wek a lawiran
Îroj pêşmerge me,
li pêş mirinê
radibim dilanê
Bi dileki şa û bextiyar
dinêrim li jiyanê
Gotina bapîrên me ye,
ey cihan
"Zikê têr haya xwe
tune ji yê birçî"
Heye ku hin mirov nava
li min bikin
Heye ku hin mirov
navan li min bikin
Bibêjin li nav kaşan
Kurdek bûye terorist
De baş bibihîsin
mirovino, baş!
Netewa min hebûn û
mirovatiya min e
Tifinga min şeref û
namûsa min e!

Anma!

Can yoldaşım, büyük savaşçı, Mehmet YÜKSEL (Cemil)

Seni anarken zindan direnişinde, gerilla savaşında, genç ve taze yaşamında seni, hep saygıyla anıyoruz. Gözlerimiz her zaman, her yerde seni arayacaktır.

Ailemiz, fedakar-devrimci **Murat YÜKSEL (Mazlum)**'den sonra, bu kutsal davada senin de şehit olmanla, ikinci şehidini verme onuruna erişti... Gurur duyuyoruz ve seninle onurluyuz.

Ne ihanet, ne kelle avcıları ve ne de faşist Türk sömürgeciliğinin vahşeti hiçbir güç ve engel bizleri, partimiz PKK, Ulusal Kurtuluş Cephemiz ERNK ve ordulaşan halkımızın simgesi ARGK'yi desteklemekten alıkoyamaz.

Kutsal özgürlük ve bağımsızlık özlemi uğruna 12 Ağustos 1990 günü Dersim merkeze bağlı Yeşilkaya köyünde alçak bir muhtarın komplosu sonucu şehit düştü. Anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Amcaoğlu
Resul Yüksel / Moers

ARGK, TÜM KÜRDİSTAN'DA TAARRUZA GEÇTİ

Savur-Ömerli

Savur ve Ömerli'nin 2 köyünde gerçekleştirilen iki ayrı eylemde ARGK gerillaları, 4 ajanı kurşuna dizerek cezalandırdılar

Savur'daki eylem 17 Eylül günü Dengizan (Serenli) köyünde gerçekleştirildi. Bu eylemde Tahiro isimli ajanla, aynı mesleği yürüten oğlu kurşuna dizilerek öldürüldüler.

Cezalandırılan baba-oğul, 13 Mart 1990 günü Savur-Dengizan köyü yakınlarında meydana gelen ve 14 ARGK gerillasının şehit olmasıyla sonuçlanan çarpışmada aktif rol almış, gerillaların yerini düşmana bildirmiş ve muhtemelen gerilllerin yemeğine zehir koymuşlardı.

O tarihten beri halktan tam tecrit olan bu hain aile, evlerine yerleşen düşman askerlerinin korunması altında yaşamlarını sürdürebiliyorlardı. Askerlerin halkına ihanet etmiş, bu hainin namusuna da el attığı, hainin bu şerefsizliğe de katlandığı tüm köylülerce biliniyordu.

Gerillalar, sürekli olarak bu hainin izini sürmüş ve cezalandırmak için fırsat kollamışlardı. Geç te olsa, ihanetin hakettiği cezayı bulması, halkta büyük sevinç yarattı.

İkinci cezalandırma eylemi ise Ömerli'nin en büyük köylerinden olan Kudi (Kaynarkaya)'de gerçekleştirildi ve sömürgecilere ajanlık yapan Halef Civak ve İsmet Bilen adlı iki kişi yargılanıp kurşuna dizildiler.

Kağızman-Kars

Gerillalar köy toplantısı yaptı ve bir kışla kültür kurumu daha yaktılar. Bu eylemden sonra pusuya yatan ARGK gerillaları 1 sivil polis, 3 özel tim elemanı ve 3 askeri vurdular

18 Eylül günü Kağızman'a bağlı Böcekli köyünde köylülerle toplantı yapan ARGK gerillaları, köylülere Türk devletinin köy yakma ve çeteleştirme politikasının nedenlerini anlatarak, bu politikaya karşı direnmelerini, çocuklarını Türk ordusuna yollayarak, sömürgeci orduya kan vermemelerini ve ARGK'yi desteklemelerini istediler.

Gerillalar, toplantıdan sonra köy okulunu yakarak imha ettiler. Kars ve Ağrı'da köy toplantıları yapıp, kışla kültürünün yuvası olan köy okullarını tahrip etmeleri gerillaların başarılı yaygın bir taktiği durumunda.

21-22 Eylül günleri daha önce ulusal kurtuluş gerillalarımız, köy toplantısı yapıp, okul yaktıkları Kağızman'ın Böcekli köyü yoluna pusu attılar. Pusuya, köye hasar tespiti ve eylemi soruşturmak için gelen düşman birlikleri rastgeldi.

Gerillaların çapraz ateşi sonucu 3 özel tim elemanı, 3 asker ve 1 sivil polis öldürüldü, çok sayıda asker ve özel tim elemanı da yaralandı. Çarpışmada gerillaların kayıpları olmadı.

Öte yandan 24 Eylül 1990 tarihli Cumhuriyet gazetesinde çıkan bir araştırma yazısı, Kürdistan'da sömürgeci eğitimin felç olduğunu yansıtıyor. Gazeteye göre salt güvenlik gerekçesiyle Urfa'da 150, Malatya'da 32, Van'da 30, Batman'da 19, Antep'te 108 okul gerilla eylemleri nedeniyle açılamıyor. Sömürgeci yetkililer, Siirt ve Hakkari'de kapalı okulların sayısını vermekten kaçınıyorlar.

İdil

Bafê (Sulak) köylüleri, sömürgeci askerlere karşı toplu direndiler

20 Eylül'de özel tim ve askerlerden oluşan sömürgeci birlikler yanlarında bir ihanetçiyle birlikte 200 haneli Bafê köyünü bastılar. Özel tim ve askerler, bu ihanetçinin gösterdiği ve ismini verdiği yurtseverleri gözaltına almak istediler.

Bunun üzerine Bafê köylüleri yaşlı, kadın ve çocuğuyla bir olup caniler sürüsüne karşı koydu. Öyle ki köylüler aralarından bir tek kişiyi bile askerlere kaptırmadılar. Bafêliler'in direnişi karşısında işkenceye alacak kimseyi ele geçiremeyen sömürgeci birlikler, kimseyi yanlarına alamadan geri dönmek zorunda kaldılar.

Köy direnişi Mardin'de gelenek halini alıyor. Bu direniş geleneği Mart 1990 halk ayaklanmalarıyla ivme kazandı. Köylüler ancak direnilerek işkence ve tutuklanmaya karşı durulabileceğini kavrıyorlar. Bafê köyünün direnişinin özel bir anlamı da var. Bafê, 1985 Mayıs'ında şehit düşen büyük direnişçi **Hasan CABADEK**'in köyü. Köyün daha pekçok şehidi ve ARGK saflarında savaşçısı var.

Nusaybin

Anti-tank gerilla mayınına çarpan düşman aracında bulunan 1'i yüzbaşı, 11 asker parçalanarak öldü

18 Eylül günü Nusaybin'e bağlı Tinatê (Doğanlı) köyü yakınlarında yola döşenen anti-tank mayınına içinde 2'si sivil, 11'i asker olan bir düşman aracı çarptı.

Tahrip gücü çok yüksek mayının çarpması sonucu araç parçalanarak ve yanarak tahrip olurken, araçta bulunan 11 düşman askeri ve 2 sivilden kurtulan olmadı.

Araçta bulunan 2 yaşlı köylüyü askerler yanlarına gerilla saldırısı ve mayınına karşı tedbir anlamında rehin olarak almışlardı.

Gerillanın başarılı mayınlı eylemi ve sonucu tüm bölgede bilinmesine rağmen, sömürgeciler ne eylemden ve ne de kayıplarından bahsettiler. Gerillalar, bu eylemi özellikle 3 Eylül'de Cibiltînê (Yolindi) köyünde 3 gerillanın katledilmesine, Nusaybin şehir merkezi ve Ömerli'nin Xirbê Baban (Koruköy) köyündeki sömürgeci vahşete misilleme olarak yaptılar.

Beytüşşebap-Uludere

İki ayrı eylemde 4 köy korucusu çete, 2 asker ve 1 polis öldürüldü, 1 asker de yaralandı

20 Eylül günü gerillalar Beytüşşebap-Uludere karayolu üzerinde bulunan Derahîne (Uzungeçit) köyüne baskın düzenlediler. Bu baskında Derahîneli 2 çete ARGK gerillaları tarafından kurşuna dizildi. Aynı anda diğer bir gerilla kolu da, köyün hemen arkasında yeralan askeri karakolu kurşun yağmuruna tuttu. Bu saldırıda da 2 asker öldü, 1'i yaralandı.

Karayolunu da kesen gerillalar, araçlarda kimlik kontrolü yapıp, bildiri dağıttılar. Gerillalar araçlarda bulunan 2 Jirkî çetesi ile 1 polisi yanlarına alırlar. Çetelere ait minibüs gerillalarca yakılıp tahrip edilir.

23 Eylül günü sömürgeci operasyon birlikleri Uludere'nin boşaltılan köyü Şiriş (Sapaca) yakınlarında 2 çete ve 1 polisin kurşuna dizilmiş leşlerini buldular.

Jirkî çeteleriyle takviyeli özel tim ekipleri Şiriş ile aynı vadide yeralan 300 haneli Mijîn (Akdamar) köyünü bastılar. Kadın, çocuk, yaşlı tüm köylüleri biraraya toplayan çeteler ve özel timler akşama kadar köylülere işkence yaptılar. Akşam saatlerinde kadın, yaşlı ve çocukları serbest bırakan özel timler, 40 yetişkin köylüyü gözaltına alarak Şırnak'a götürdüler. Bu yurtseverlerden 16'sı hakkında tutuklama kararı çıkarıldı.

Şırnak

Gerillalar Şırnak-Eruh yoluna barikat kurdu. Pusuya düşen Tatar çetelerinden 1'i öldürüldü, 2'si de ağır yaralandı. Şırnak-Uludere-Silopi üçgenindeki çarpışmada sömürgecilere büyük kayıp verdirildi

22 Eylül günü Şırnak'a 20 km mesafedeki Kaymakam Çeşmesi mevkiinde saat 16.00 sularında Şırnak-Eruh karayoluna barikat kuran ARGK gerillaları, 20 kadar aracı durdurup kimlik kontrolü yaptılar. Gerillalar, yolculara bildiri dağıtıp, propaganda yaptılar. Propagandalarında gerillalar, son aylarda en çok Şırnak'ta yoğunlaşan köy boşaltma ve orman yakma uygulamaları üzerinde durdular, bu çılgınlığın düşmanın çaresizliğinin en net göstergesi olduğunu vurguladılar ve halkı direnişe ve ARGK'ye katılmaya çağırdılar.

Gündüz saatleri olduğu için gerilla pususunu hesaba katmayan ve Siirt'e gitmek üzere korucularıyla birlikte yola çıkan muhtemelen Alixan Tatar'ın da, içinde olduğu çetelerin bindiği araç gerilla barikatına rastlar.

Ulusal kurtuluş gerillalarımızı gören Tatar çeteleri arabalarını terkedip kaçmaya başlarlar. Bunun üzerine ateş eden gerillalar, Nizam Tatar'ı ağır yaralarken, yeğeni Nezir Tatar da öldürülür. Ancak Alixan Tatar'ın vurulup vurulmadığı henüz netleşmedi.

Şırnak'ın burnu dibinde gerillaların karayolunu kesmesi ve gerçekleştirdikleri bu eylem bölge halkı üzerinde büyük bir sevinç yarattı.

Alixan Tatar, Şırnak'ta Türk sömürgecilerinin en eski ve en temel yerli dayanağı. Bu nedenle PKK'nin ulusal kurtuluş faaliyetleri Şırnak alanına oturur oturmaz bu hain çeteye savaş açıldı. Çok kısa sürede Tatarların köylülük üzerindeki etkisi hemen hemen tümüyle kırıldı. Alixan Tatar ve sayıları gittikçe azalan yakınları sömürgecilerin gölgesinde Şırnak ilçe merkezine sığındılar, evlerini tahkim edilmiş askeri barınaklar durumuna getirdiler. 1985 Eylül ayında gerillalar, Alixan Tatar'ın ilçe merkezindeki evine saldırdılar. Hainlerin başı evde olmadığından kurtuldu, ancak yakını olan 6 çetesi öldürüldü. Bu tür saldırılar, her yıl tekrarlandı ve bunlarda bir çok yakını daha öldürüldü. Öyle ki Tatar çeteleri ilçe merkezinden dışarı adım atamaz oldular. Gerillalar, Tatarların köylülerden gaspettiği köylerdeki ev, mera, tarla ve orman gibi tüm mallarına da elkoydular.

Son gerilla eyleminin net bir anlamı vardır, Tatar çetesi mutlaka kurutulacaktır.

11 Eylül günü Cudî'nin üç ilçe sınırındaki Çala Gûzê olarak bilinen mıntıkasında ARGK gerillaları, sömürgeci askerleri bir çeşme başında pusuya düşürdüler. Çarpışma, operasyona çıkan diğer sömürgeci birliklerin de katılmasıyla geniş bir alana yayılarak 12 Eylül günü boyunca da devam etti. Bölgeden halk sömürgeci birliklerin kayıplarının en az 40 asker olduğunu söylüyor.

Bu çarpışma haberi 15 Eylül 1990 tarihli gazetemizde de haber olarak verilmiş, ancak çarpışmanın kesin yeri ve sonucu açıklanmamıştı.

Yine bölgeden emin kaynaklardan aldığımız haberlerde 17 Eylül günü Şırnak'ın Bestler mıntıkasında meydana gelen çarpışmada öldürülen 11 askerin cesetlerinin memleketlerine yollanmak üzere Şırnak'a getirildiği bildirildi.

Çatak

Gerillalar çetebaşı Sadun Ceylan'ın köyünü bir daha bastılar

25 Eylül günü akşamı Çatak'ın en büyük çete grubunun reisi Sadun Ağa'nın Alêkan (Sırmalı) köyüne baskın düzenleyen gerillalar, korucular ve askerlerle çatıştılar.

Çarpışmada birinin adı İdris olan 2 korucu öldürüldü. Gürgün Tahran adlı korucu da ağır yaralandı.

Çarpışmada bir ARGK gerillası da şehit düştü.

Çatak'tan muhabirimizin bildirdiğine göre, köylülükte hızlı bir uyanış var. Köylüler çetecilik dayatmalarının yarattığı korkuyu aşmışlar. Ayrıca halk Sadun Ağa'nın mutlaka cezalandırılmasını istiyor. Alanlar'ın ağası Sadun Ceylan, köyü olan Alêkan'da sıkı koruma altında tutuluyor. Buna rağmen son 4 aydır doğrudan karargahına ikinci gerilla saldırısı oluyor. Çatak'taki değişik çarpışma ve saldırıda ise aynı ağanın çok sayıda çetesi öldürüldü.

Çatak'ta yılın ilk karının düşmesiyle havanın aşırı soğumasına rağmen gerillaların bölgede aktif çalışmayı sürdürmeleri, halkın güvenini daha da artırıyor. Zira bu bölgede çatışmalar genellikle mevsimlik oluyordu. Kış mevsimi hem gerillalara hem de düşmana zorluklar çıkarmaktadır. Şimdi düşmanın operasyon gücü azalırken, gerillalar halkla kurdukları geniş bağlara dayanarak çalışmalarını aynı hızla sürdürebilmekteler.

Baykan

Dodan-Gundo-Minar üçgeninde sömürgeci güçlerle yarım gün süren çarpışmada, 1 üsteğmen, 1 astsubay, 1 er ve 1 korucu öldürüldü

25 Eylül günü Baykan'ın kuzeydoğusunda Dodan (Ulaştı), Gundo (Gündoğdu) ve Minar (Dilektepe) köyleri üçgenindeki Derzelat (Adakale) civarında ARGK gerillaları, öğlen 13.00 sıralarında sömürgeci operasyon birlikleriyle çarpışmaya girdiler. Geniş bir alana yayılan çarpışma akşam saatlerine kadar devam etti. Gizlenen çarpışmada gerillaların tek bir kaybı olmadı. Sömürgeci birliklerden de 1 üsteğmen, 1 astsubay ve 1 asker ve 1 korucu öldürüldü. Öldürülen askerin ve subayların cenazeleri sömürgeciler tarafından Siirt il merkezinde halkın katılmadığı cenaze merasimi ile kaldırıldı. Çarpışmada yaralanan dört asker de Diyarbakır'daki hastanelere kaldırıldı.

Ömerli

Golê köyü askeri karakoluna gerillalar roketlerle saldırdı

25-26 Eylül gecesi gerçekleştirilen saldırıda Golê (Göllü) karakoluna 4 adet B-7 roketi isabet etti. Bölgedeki gerilla kaynaklarından aldığımız haberlere göre, saldırıya uğrayan düşman karakolunun asker mevcudu 40 kişiydi ve saldırıda gerillaların kayıpları olmazken, uzun süre kurşun yağmuru ve roket atışı altında tutularak tahrip edilen karakolda çok sayıda askerin vurulduğu kesin. Eylemin ertesi günü düşman helikopterleri Mardin ile Golê köyü arasında sürekli gidip geldi.

Çukurca

Jiyanîş (Işıklı) köylüleri işkence ve baskıya karşı ilçe merkezinde protesto yürüyüşü yaptı

26 Eylül günü kadın ve çocuklarıyla birlikte Çukurca ilçe merkezine gelen Jiyanîş (Işıklı) köylüleri, işkence ve baskıya artık yeter dediler. Hükümet konağına kadar yürüyen ve ilçe halkından da destek gören köylüler, binanın önünde asker barikatıyla karşılaştılar. Gerilemeyen köylüler, yüksek sesle kendilerine sürekli işkence ve hakaret yapan Işıklı köyü karakol komutanı üsteğmenin görevinden alınmasını ve hesap sorulmasını istediler.

Gösterinin büyümesinden korkan sömürgeciler, protestoda bulunan köylülere karışmadılar. Bölgeden aldığımız haberlerde ise daha sonra köylülerden gözaltına alınanların olduğu bildirildi.

Çukurca'nın köylerinden boşaltılanlarının ahalisi yaklaşan kış nedeniyle perişan durumdalar. Bölgeye basın sokulmadığı için açıkta bekletilen binlerce aile çaresizlik içinde. Çoğu ya çadırlarda ya da yakınlarının yanına sığınmış durumda.

Hakkari

Kotranis (Ördekler) köyü karakolu gerilla saldırısı sonucu tahrip edildi, 1 asker öldürüldü

28-29 Eylül gecesi Hakkari merkeze bağlı Kotranis (Ördekli) köyü karakoluna saldıran ARGK gerillaları, karakolu tümüyle tahrip ettiler. Saldırıda 1 asker öldürüldü, 4 asker de yaralandı. Gerillaların saldırıda kayıpları olmadı.

Düşman aldığı ağır darbenin etkisiyle ertesi gün köylülere yöneldi, baskı yaptı ve kışlık otlarını yaktı.

Bingöl

Gerillalar E-5 karayolunu kesti, yolculara propaganda yaptı

29 Eylül akşamı E-5 karayoluna Bingöl merkeze bağlı Kuruca Tepesi mevkiinde ARGK gerilla birlikleri barikat kurdu.

Gerillalar, barikata rastlayan çok sayıda araçta kimlik kontrolü yaptılar, bildiri dağıttılar ve yolculara propaganda yaptılar. Ulusal kurtuluş gerillaları, yol kapama ve propaganda eylemlerini 1 saat kadar sürdürdüler.

Sömürgeci birlikler, ancak 30 Eylül sabahı saat 03.00'te operasyona çıkabildiler. 2 km'lik araç konvoyu oluşturan sömürgeci birliklerin havadan takviyeli operasyonları başarısızlıkla sonuçlandı. Bu operasyonlar sırasında gerillalarla düşman birlikleri arasında herhangi bir çarpışma meydana gelmedi.

Gürpınar

Sömürgeci birliklerle büyük çarpışma: 1 yüzbaşı ve 1 başçavuşun öldürüldüğü kesinleşti

29 Eylül günü Gürpınar merkezi yakınlarında muhtemelen Kocadağ olarak bilinen mıntıkada sömürgeci güçlerle ulusal kurtuluş gerillalarımız arasında meydana gelen çarpışmada düşman, kayıplarından sadece 1 yüzbaşı ve 1 başçavuşu açıkladı. Ancak bölgeden muhabirimiz Van'a ölü ve yaralı asker taşındığını, 1 adet helikopterin de düşürüldüğünü iletti.

Çarpışmada kesin olmamakla birlikte 2 gerillamız da şehit düştü. Çarpışmanın detay ve sonuçlarını gelecek sayımızda aktarabileceğimize inanıyoruz.

Uludere

Sömürgeci güçlerle ARGK birliği arasında gelen çarpışmada 7 asker öldürüldü

Uludere'den **Berxwedan muhabiri**: Kalik köyü yakınlarında Sinat dağının Tatê mevkiinde sömürgeciler yeni bir karakol binası inşaa ederler. Sömürgeciler baskıyla karakolu köylülere yaptırtmak isterler. Köylüler bunu reddeder. Bunun üzerine Siirt'ten müteahhit ve işçi getirilir. 27 Eylül günü gerillalar, saldırarak inşaa halindeki karakolu tümüyle tahrip ederler. Ayrıca inşaatta çalışan işçilerle konuşurlar. Neticede müteahhit ihaleden vazgeçerek geri gider. Sömürgeci birlikler eylem yapan gerillaları kuşatmak amacıyla 29 Eylül günü Tatê dağında geniş alanı kapsayan operasyona başlarlar. ARGK gerillaları, sömürgeci birlikleri pusuya düşürürler. 29 ve 30 Eylül günü çok sayıda çatışma meydana gelir. Bu iki günlük çarpışmalarda sömürgecilerin kesin kayıpları 7 askerdir. Gerillalar ise bu çarpışmalarda kayıp vermediler.

Öte yandan 13-16 Eylül günleri Hozê köyü civarında meydana gelen ve haberi 109. Berxwedan sayısında da yer alan çarpışmalarda başarılı çıkan gerillalar, sonraki günler içinde yine Hozê civarında sömürgecilerle bir daha çarpışmaya girerler. Bu çarpışmada 2 kahraman ARGK savaşçısı şehit düştü.

Beytüşşebap-Çukurca

Beytüşşebap-Hemka karakoluna gerillalar saldırdı. Çukurca'da iki asker öldürüldü

29-30 Eylül gecesi ARGK gerillaları Swarê Xelîl geçidine yakın Hemka köyünde konumlanan düşman birliğine saldırdılar. Roketlerin de kullanıldığı ve büyük çaplı olduğu kesinleşen saldırının net sonuçları henüz gazetemize ulaşmadı.

Çukurca'da ise yer ve kesin tarihini öğrenemediğimiz bir çarpışmada iki asker öldürüldü.

Yine bölgeden yurtseverlerin bildirdiği emin haberlere göre Beytüşşebap'ın Avka Spî suyu üzerinde gerillalar karakoluna bir daha kestiler.

Ayrıca 20-25 Eylül tarihleri arasında Jirkî çetelerinden 8'inin bindiği aracın önceden yerleştirilen bir tuzaklı bombayla infilak ettiği ve araçtaki çetelerden kurtulan olmadığı da aynı yurtseverler tarafından bildirildi.

Pervari

Osyan'ın 4 korucusu gerillalar tarafından cezalandırıldı

Bölgeden yurtseverlerden aldığımız haberlerde Pervari'nin Osyan (Doğanköy) köyünün korucularından 4'ü Eylül ayının 15'inden itibaren kayıplar. Sömürgeci birlikleri tüm aramalarına rağmen bu kayıp çetelerin izine rastlanmadı. 4 çetenin 10 günden fazladır bulunamaması, bunların gerillalar tarafından dağa kaldırılarak yargılama sonucu cezalandırılmış olabileceği ihtimalini güçlendiriyor. Olayın detayları henüz öğrenemediğimizden kesinlemeye gidemiyoruz.

Kızıltepe

ARGK gerillaları, Rêzik köyünü bastı, Brahîmê Mamo adlı işbirlikçi ile 3 çetesi öldürüldü

30 Eylül günü, saat gündüz 11.00'de Rêzik köyünü basan ARGK gerillaları, köyün sahibi, işbirlikçi ve ajan Brahîmê Mamo ve koruculuk yapan 3 çetesini kurşuna dizdiler.

Bu başarılı eylemden sonra, gerillalar eylem bölgesinden gazetemize doğrudan bilgi verdiler. Gerillalar, cezalandırma eylemini Mardin bölgesini ajan, korucu ve işbirlikçilerden temizleme harekatının bir parçası olarak gerçekleştirdiklerini, bu tür cezalandırmaları yaygınlaştıracaklarını söylediler.

Bölgedeki gerilla kaynaklarından aldığımız diğer bilgilere göre, gündüz saatlerinde köy baskınının gerçekleştirilmesi sömürgeci düşmanı şaşkına uğrattı. Düşman birlikleri, Kızıltepe köylerinde çok geniş bir alanda en az 150 araçlık bir güçle operasyona giriştiler. Ancak bir sonuç elde edemediler.

İslahiye-Antep

İslahiye'de 9 ARGK savaşçısı şehit düştü

29 Eylül günü İslahiye'nin İkizkaya köyü yakınlarında ARGK gerillaları ile sayıca çok üstün düşman güçleri arasında büyük çarpışma meydana geldi.

Çarpışmada ilk gün 8, ikinci gün ise 1 ARGK savaşçısı şehit düştü.

Düşman, yaptığı açıklamada Muhammed Getir adında bir uzman çavuşun yaralandığını iddia etti. Ancak asıl kayıpları konusunda bilgi vermedi. Olay henüz yeni olduğundan ayrıntılarını veremiyoruz. Ayrıntılı bilgiyi gelecek sayımızda vermeyi umuyoruz.

Kudurmuş düşman, şehit olan gerillaların cesetlerini parçaladı.

Olayın detaylarını henüz bilmemekle birlikte geçiş halindeki ARGK birliğinin yerinin düşmana ihbar edildiği ihtimali ağırlık kazanıyor. Çarpışmanın yakınında olduğu İkizkaya köyü yarı Kürt, yarı Türk karışımı bir köy. İhbarın bu köyden olduğu kanısı ağırlık kazanıyor.

Varto'dan direniş haberleri

ARGK gerillaları Ağustos ayı içinde bir dizi eylem gerçekleştirdi

- Varto'nun Çaylar nahiyesinde 13 köy korucusu silahsızlandırıldı.

- Doğal meşe ormanlarını talan etmek amacıyla yol yapımına girişen sömürgecilerin bu eylemi gerillalar tarafından önlendi. Gerilla saldırısında dozer, greyder ve kamyonlardan oluşan 15 araç ve bakım evi ateşe verilerek, Türk sömürgeciliğine milyonlarca lira zarar verdirildi.

- Ertesi gün helikopterle takviyeli askeri birlikler ve Muş'tan getirilen özel tim birlikleriyle sömürgeciler operasyona başladılar. Baska (Kaynarca) dağlarında gün boyu süren çarpışmalarda gerillalar tek bir kayıp vermezken, sömürgeci birlikler 7 ölü verdiler. Bu sonuç ve çarpışma halk arasında büyük sevinç yarattı.

- Bu eylemlerden sonra prestij kaybeden düşman, güya prestij kazanmak için canavar gibi sağa sola saldırıp, Varto ilçe merkezi ve köylerinden 50 kadar yaşlı ve genç yurtseveri gözaltına alıp, işkenceye aldı.

- Ertesi gün ARGK gerillaları misilleme olarak Varto'nun Çaylar nahiyesi karakoluna roketlerle saldırı düzenlediler. Karakol yerle bir edilirken, sömürgecilerin saldırı ve kayıpları konusunda hiç bir açıklama yapmamaları, halk arasında alaylara konu oldu.

- İki gün arayla Baska (Kaynarca) köyüne gelen ARGK gerillları köy meydanında topladıkları köylüleri, düşmanın özel savaşı ve oyunları konusunda bilgilendirdiler ve daha sonra köyde evleri bulunan 6 köy korucusunun evlerini, çocukları ile eşyalarının çıkarılmasını sağladıktan sonra ateşe verdiler. Sözkonusu suçlu korucular, eylem sırasında köyden kaçıp saklanmışlardı.

- Bu eylemden sonra Varto'nun köylerinden onlarca korucu silahlarını teslim etmek üzere karakollara başvurdular. Karakol komutanı: "Ben sizi korucu yaparken kontrat imzalattım. Size şimdiye kadar verdiğim paraları geri veriniz yoksa ne haliniz varsa görün" biçiminde cevap verir.

Korucuları halk lanetliyor. Tabi ki korucular da silah aldıklarına pişman, ama düşman yine de onları kullanmaya çalışıyor. Görüldüğü kadarıyla korucu sistemi Varto'da ölü doğmuş, silahlarını karakola gönderip kaçıp giden korucu sayısı hayli fazla.

- Ayrıca Varto ve Batı Varto'da Ağustos ayı içinde geniş bir şekilde afişleme yapılmış ve birçok köyde köy toplantıları gerçekleştirilmiştir. Bölgeden ARGK saflarına büyük katılım yoğun bir şekilde devam ediyor.

Not: Haberler doğrudan gerilla kaynaklarından alınmıştır.

Berxwedan muhabiri Ali

Türk devleti, Kürdistan'da savaş hali olduğunu ve insan haklarını askıya aldığını resmen açıkladı

Türk devletinin bu kararı, Kürdistan'da 10 yıldır fiilen uygulamada olan ve her geçen yıl şiddet dozajı artan bir durumu resmen onaylaması anlamına geliyor.

Kim Kürdistan'da insan haklarının zerresinden bahsedebilir ki! Kürdistan son 10 yıldır askeri yasalarla yönetiliyor. Öyle bir askeri rejim ki, insan hakları, demokrasi ve hukukun zerresine tahammülü yok.

Askeri yönetim yetersiz görüldü ki, 1984'le Kürdistan'a yeni bir statüko daha biçildi. Kürt insanının boynundaki kanlı-dişli şoven militarist halka daha da daraltıldı. Ordu ve özel tim terörü, korucularla Kürdü Kürde kırdırma politikası, pasifikasyonun en şiddet yöntemleriyle sürdürülmesi, işkence ve zorla köyünden kovulma... Bu uygulamaların her biri bile uygulandığı ülkede insan haklarından bahsetmeyi imkansız duruma getirir ve eğer adalet varsa, uygulayıcısını defalarca uluslararası mahkemelerde yargılanmaya ve idama götürür.

Türk devleti, statükoyu yetersiz gördü ki, 1987'de Kürt insanının boynundaki halkayı daha da sıkacak, adeta nefes alamayacak duruma getirecek yeni yasalar çıkardı. Olağanüstü Hal Yasası ve Valiliği uygulaması, faşist yönetimin kat be kat sıkılaştırılması anlamına geldi. Yasa, bırakalım insan haklarını zedelemeyi, insan olma hakkını bile ortadan kaldırmaktadır.

Toplantı, gösteri, grev, boykot ve yürüyüş yasak. Öte yandan askeri operasyon, işkence, köy yakma, zorla korucu yapma, sürgün, keyfi tutuklama ve öldürme serbest.

Dünyanın neresinde böyle bir rejim var?

İnsanlarımız çöplüklere gömülüyor, helikopterlerden canlı atılıyor, cezaevleri tıklım tıklım dolduruluyor, aylarca işkence altında tutuluyor, mahkemeye çıkarılmıyor, köylülere insan dışkısı yediriliyor, terörist süsü verilerek insanlarımız öldürülüyor ve yakılıyor, insanlar zorla köylerinden kovuluyor, hayvanları öldürülüyor, ekin ve ormanları yakılıyor, köylüler gece evlerinden çıkamıyor, iki ilçe arasındaki yolda en az 4-5 defa hakaret ve işkenceyle dolu kimlik kontrolleri yapılıyor.

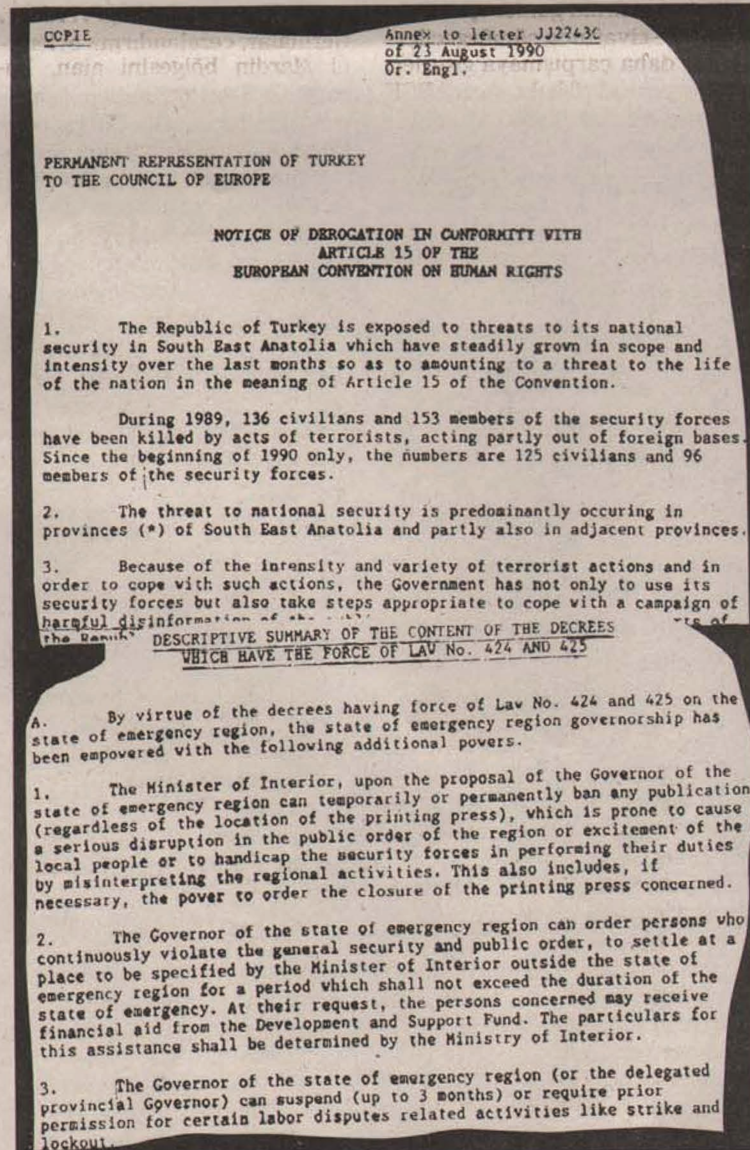
Bu uygulamaların olduğu bir ülkede insan haklarından bahsetmek, insan haklarına hakaret anlamına gelmez mi?

Bu kadarı da yetmedi. 1990 yılı Nisan ayında çıkarılan 424 ve 425 sayılı savaş kararnameleriyle Kürdistan'da insanlığın şahit olmadığı bir vahşet dönemi başlatıldı. Bu kararnameler, Kürdistan halkına karşı devlet tarafından fiilen yürütülen imha savaşının resmen onaylanması anlamına geldi. Bu tarihle gerillalara karşı kullanımı yoğunlaştırılan kimyasal gazlar, artırılan cezalar, her ay gözaltına alınan ve tutuklanan 1000'den fazla yurtsever, her türlü hukuki itiraz yolunun kapatılması, Botan'da uygulanan insansızlaştırma planı, 4 ay içinde boşaltılan 150'nin üstündeki köy, kitlesel göç, ormanların yakılması, her gün insanlarımızın kurşunlanması, tüm Kürdistan'a karabulut gibi çöken devlet terörü ve dozajı durmadan artırılan soykırım naraları...

Sömürgeci barbarlığın bir tescil görüntüsü ve bir belgesi

COPIE

Annex to letter JJ2243C
of 23 August 1990
Or. Engl.

PERMANENT REPRESENTATION OF TURKEY
TO THE COUNCIL OF EUROPE

NOTICE OF DEROGATION IN CONFORMITY WITH
ARTICLE 15 OF THE
EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS

1. The Republic of Turkey is exposed to threats to its national security in South East Anatolia which have steadily grown in scope and intensity over the last months so as to amounting to a threat to the life of the nation in the meaning of Article 15 of the Convention.

During 1989, 136 civilians and 153 members of the security forces have been killed by acts of terrorists, acting partly out of foreign bases. Since the beginning of 1990 only, the numbers are 125 civilians and 96 members of the security forces.

2. The threat to national security is predominantly occuring in provinces (*) of South East Anatolia and partly also in adjacent provinces.

3. Because of the intensity and variety of terrorist actions and in order to cope with such actions, the Government has not only to use its security forces but also take steps appropriate to cope with a campaign of harmful disinformation ...

DESCRIPTIVE SUMMARY OF THE CONTENT OF THE DECREES
WHICH HAVE THE FORCE OF LAW No. 424 AND 425

A. By virtue of the decrees having force of Law No. 424 and 425 on the state of emergency region, the state of emergency region governorship has been empowered with the following additional powers.

1. The Minister of Interior, upon the proposal of the Governor of the state of emergency region can temporarily or permanently ban any publication (regardless of the location of the printing press), which is prone to cause a serious disruption in the public order of the region or excitement of the local people or to handicap the security forces in performing their duties by misinterpreting the regional activities. This also includes, if necessary, the power to order the closure of the printing press concerned.

2. The Governor of the state of emergency region can order persons who continuously violate the general security and public order, to settle at a place to be specified by the Minister of Interior outside the state of emergency region for a period which shall not exceed the duration of the state of emergency. At their request, the persons concerned may receive financial aid from the Development and Support Fund. The particulars for this assistance shall be determined by the Ministry of Interior.

3. The Governor of the state of emergency region (or the delegated provincial Governor) can suspend (up to 3 months) or require prior permission for certain labor disputes related activities like strike and lockout.

Hangi insan hakları!..

Bu politika gizli de yürütülmüyor. Uygulamalar büyük ölçüde dünya kamuoyuna da yansıyor, en azından insan haklarıyla ilgili kuruluşlar ve Batılı devletlerin hükümetleri bu durumu çok iyi biliyor.

Eğer, bir anlamı varsa Türk devleti, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Helsinki Konferansı Sonuç Bildirgesi ve diğer insan haklarıyla ilgili uluslararası sözleşmelere imzasını atmış ve yükümlülük altına girmiştir. Fakat Kürdistan'da bu yükümlülüklerin hiç birine uymamıştır. Türk devleti, Kürdistan'ı her türlü insani uygulamanın dışında tutmuştur.

Açıkçası Kürdistan'da bir hayvanın özgürlüğü, Kürt insanının özgürlüğünden çok fazladır.

Batılı devlet hükümetleri bunu bilmiyorlar mı? Tabi ki biliyorlar. Onlar için de insan hakları elastikidir. Yeter ki tekel çıkarları yürüsün. Türk devleti, Kürdistan'da insan hakları ihlallerini ayyuka çıkarırken, hep Batılı dostlarına güvendi ve onlar da bu "güveni" boşa çıkarmadılar. Halbuki, insan haklarıyla ilgili uluslararası sözleşmeler, ırk, milliyet, renk, düşünce, inanış, ülke ayrımını reddediyor ve bu madde, ilgili tüm ülkelerin anayasalarında da var. Fakat sözkonusu Kürdistan, sanık ta Türk devleti olunca, Batılı ülke yönetimlerinin hümanistliği işte orada bitiyor.

Bu hükümetleri bıraktık. Ya "Uluslararası Af Örgütü", "Helsinki Gözlem Grubu", "İnsan Hakları Komisyonu", "Demokrasiyi İzleme Komitesi" vb. hiç bir hükümete bağlı olmayan kuruluşlar! Ortada çok güç koşullarda çalışan İnsan Hakları Dernekleri'nin Kürdistan'daki bazı şubelerinin somut raporları var. Camide cuma namazında öldürülen imamlar, uluslararası çocuk gününde işkenceye alınan çocuklar, yakılan ormanlar, evsiz barksız yollara düşen binler, köyünde kurşunlananlar, aylarca gözaltında tutulanlar...

Bu kuruluşların sessizliği konumlarını özde zedelemiyor mu? Hükümet politikalarına bağlı olmadıklarına dair olan kuruluş gerekçelerinin inandırıcılığını tartışılır duruma getirmiyor mu?

Peki, Türk devleti Kürdistan'da insan haklarını askıya aldığına dair kararını açıklamayı neden Ağustos ayına kadar geciktirdi?

Bunun iki nedeni var. Birincisi Türk devleti çıkma olasılığı gittikçe artan Körfez savaşına sürüklüyor. Bunun emperyalist ülke yönetimlerinin çıkarı doğrultusunda olduğu açık. Türk devleti, bunu fırsat bilerek Kürdistan'da katliamlar yapmak ve her türlü barbarlığa başvurarak Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini dağıtmak istiyor. Belli ki Türk devleti, Batılı ülke hükümetleriyle danışıklı.

İkinci neden, Kürdistan'da fiilen varolan savaşın itiraf edilmesi zorunluluğudur. Türk devleti bu zorunlulukla karşı karşıya kalmıştır. Türk devleti gerekçesinde bu savaşa atıf yapıyor.

Şimdi soruyoruz; bir savaşta taraflar olur. Bir taraf Türk devleti olduğuna göre diğer taraf kim? Eğer bir savaş varsa, tarafların savaş yasalarını uygulama zorunluluğu yok mudur? Savaşta düşman tarafı bile olsa sivillere karışılmaz, esirlere işkence yapılmaz, yaralılara insani muamele yapılır vb. Bunlar uluslararası yasalarla kayıt altına alınmış ve Türk devleti de bu belgeleri imzalamıştır. Demokrasi ve insan haklarından durmadan dem vuran Batılı ülke yönetimlerinin, Türk devletine bu sorumluluklarını hatırlatmaları gerekmez mi? Hükümet üstü insan haklarıyla ilgili uluslararası kuruluşların, bu son kararla da iyice ortaya çıkan Türk devletinin Kürdistan'daki ölçüsüz insan hakları uygulamalarına ve fiilen soykırıma dönüşen özel savaşına karşı çok gür ses çıkarmaları gerekmez mi?

İnsanın insana karşı sorumluluğunu hatırlatıyoruz.

Sömürgeci-faşist Türk devletine de hatırlatıyoruz; rüzgar eken fırtına biçer. Şiddetle, uyanan bir halkın hak talebi durdurulamaz. Kürt halkı, bu vahşete karşı çok daha gür sesini çıkaracaktır.

Türk devletinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni Kürdistan'da uygulamayacağına ilişkin olarak 23 Ağustos 1990 tarihinde Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Catherina Lalumier'e gönderdiği mektupta, bu kararını dayandırdığı gerekçe bölümünü olduğu gibi yayınlıyoruz:

"1-Son aylarda Güneydoğu Anadolu'da gerek yoğunluk, gerekse genişlik bakımından gelişen olaylar nedeniyle, sözleşmenin 15. Maddesi gereğince Türkiye Cumhuriyeti, ulusun güvenliği ve yaşamı bakımından büyük bir tehlikeyle karşı karşıyadır.

1989 yılı boyunca 136 sivil ve 143 güvenlik mensubu, kısmen de olsa yurtdışından yönetilen terör eylemleri sonucu öldürülmüştür. Sadece 1990 yılı başında öldürülen sivillerin sayısı 125, güvenlik güçlerinin sayısı ise 96'dır.

2- Ulusal güvenliği tehlikeye sokan başta Güneydoğu Anadolu'da bulunan iller ve bunlara komşu illerdir. (*)

3- Terörist eylemlerin çeşitliliği nedeniyle, bu tür eylemleri önlemek amacıyla hükümet, sadece kendi güvenlik güçlerini devreye sokmakla yetinmemek, aynı zamanda ihtiyatlı önlemlerle, kısmen de olsa Türkiye'nin diğer parçalarında da yurtdışında kamuoyuna yönelik yanlış bilgi veren tehlikeli kampanyalara ve sendikal hakların kötüye kullanımına engel olmak için adım atmak zorundadır.

4- Nihayet Türk Hükümeti, anayasanın 121. maddesine dayanarak 10 Mayıs 1990'da 424 ve 425 nolu kanun hükmünde kararnameleri çıkardı. Bu kararnameler, Avrupa İnsan Temel Hak ve Hürriyetleri Sözleşmesi'nin 5, 6, 8, 10, 11 ve 13. maddelerinin yürürlükten kaldırılmasına yol açabilir.

Son uygulamaları içeren bir yazı da ektedir.

Bu durumun Türk Anayasası'na uygun olup olmadığı Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmektedir.

5- Bu kararname uygulamaları yürürlükten kaldırılırsa, Türk Hükümeti bunu, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne bildirecektir.

6- Bu bildirim, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesi gereğince yapılmıştır.

* (İller: Elazığ, Bingöl, Tunceli, Van, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Hakkari, Batman, Şırnak)"

KÜRDİSTAN'DA SÖMÜRGECİ DEVLET VAHŞETİ TÜM HIZIYLA SÜRÜYOR

Sömürgeciler Cuma namazını yöneten imamı öldürdüler

28 Eylül günü 4 cemse asker ve 4 cemse de özel tim polislerinden oluşan sömürgeci birlikler, Bitlis'in Hizan ilçesine bağlı Konduz ve Os (Kayadeler) köylerini bastılar. Bu baskından önce de aynı köyler basılmış, 24 yurtsever köylü gözaltına alınmış ve ağır işkenceden geçirilmişlerdi.

Baskın sırasında, köylüler camide cuma namazı kılıyorlar. Os köyünün camisinde toplanan köylüler baskını duyunca, tutuklanma ve işkence korkusundan kaçmaya başlıyorlar. Konduz köyünden olan **imam İbrahim Döner**, kaçmayıp camide kalıyor, en fazla gözaltına alınacağını, imam olduğundan fazla hakarete uğramayacağını, düşman bile olsa bir din adamına saygılı davranacaklarını sanıyor.

Sömürgeciler, tam saat 12.50'de camiyi basıyorlar ve imamı köylüleri kaçırtmak, "teröristlere" destek olmak vb. ithamlarla suçlayarak, cami içinde öldürüyorlar. Durmadan islamdan dem vuran ve PKK'lıları dinsizlikle suçlayan sömürgeci caniler, bu vahşetleriyle terörlerini camilere de yayarak, islama ne ölçüde saygılı olduklarını da göstermiş oluyorlar.

Caniler, cinayetlerini gizlemek için imamın cesedinin üstüne bir tabanca bırakıyor ve "intihar etti" diyorlar.

Olayı duyan Siirt ve Van İnsan Hakları Dernekleri'den temsilciler, Konduz ve Os köylerine giderek, köylüler ve katledilen imamın babası Tayfun Döner'le görüşüyorlar, olayın oluş şeklini raporluyorlar ve basına iletiyorlar. Ancak, adı geçen dernek yöneticilerinin ilettiğine göre, hiç bir Türk gazetesi olayı yazmıyor.

Dicle'de akli dengesi yerinde olmayan masum bir köylü katledildi, "çarpışmada bir terörist öldürüldü" açıklaması yapıldı

5 Eylül günü Dicle'nin Kurudere köyü, Cemalağa mezrasında **Hüseyin Akaslan** adındaki, 37 yaşında, akli dengesi yerinde olmayan ve aynı zamanda yarı felçli olan yurtsever, gece saat 21.00 sıralarında evinin yakınlarında, özel tim elemanları tarafından kurşunlarak öldürüldü.

Olay, sömürge valisinin açıklamalarından radyo ve gazete haberlerine; "Bir PKK militanı çatışmada öldürüldü" şeklinde yansıdı. Haberin inandırıcı olması için de, açıklamaya "5 PKK militanının çatışmaya girdiği, 4'ünün kaçtığı, birinin de vurulduğu" yalanı eklendi.

Diyarbakır İnsan Hakları Derneği bünyesinde çalışma yürüten "İnsan Hakları İhlallerini İzleme Komisyonu" yetkilileri olay yerine giderek araştırma yaptılar, katledilenin gerilla olmadığı, gerillalarla da ilişkisinin olmadığını, Elazığ Akıl Hastanesi'nde bir dönem yatmış, kronik şizofreni hastalığı olan, yarı felçli ancak koltuk değnekleriyle yürüyebilen masum bir köylü yurtsever olduğunu ve özel tim elemanlarının da bilerek ateş ettiğini tespit ettiler. Uşak-şoven Türk basını da sömürgecilerin açıklamasını yansıtarak ve bilmelerine rağmen olayın asıl gerçeğini gizleyerek, sömürgeci canilerin cinayetlerine ortak oldular.

Bu ibret verici olay sömürgecilerin, günde kaç masum insanımızı gerilla göstererek canlı hedef haline getirdiğini ve katlettiğini çok açık göstermektedir.

Eruh'un her tarafında sömürgeci terör diz boyu

Eylül ayının ilk yarısında gözaltına alınan 30 yurtsever, Eylül'ün ikinci yarısında ikiye katlandı, 30'un üstünde yurtsever daha gözaltına alındı. Nivîlan (Çizmeli) köyünden **Ömer Aslan** adlı yurtsever koma halinde bırakılıyor. Halen gözaltında tutulanların çoğu, yoğun işkenceden hastanelik duruma getirilmişler. Terhem (Bayramlı) köyünün muhtarı 33 gündür gözaltında, ne avukatlarla ve ne ailesiyle görüştürülüyor, ne de mahkemeye çıkarılıyor. Halbuki, Türk devleti gözaltı süresini 15 gün olarak yansıtıyor.

25 Eylül günü Basnê (Bozatlı) köyünden **Hasan Kaya, Sabri Ekinci, Kadri Özdemir,** ve **Hasan Şen** adlı çobanlar köyün Bêngov mıntıkası Dulabersiv mevkiinde, akşam 19.30 sıralarında askerler tarafından hiç bir ihtar yapılmadan taranıyor. Bunlardan ana ve baba adı Fatım ve Mustafa olan 1966 doğumlu **Hasan Kayar** olay yerinde ölüyor. Diğer dördü de muhtelif yerlerinden yaralanırlar.

Öte yandan Eruh'un Reşina (Dikboğaz) köyü yolunda Eylül ayının ikinci mayını da patladı. 20 Eylül günü mayına çarpan motorsikletli 2 köylüden Abdullah Özer (Reşînalı Abdullah) ölürken, Faik Aydın da ağır yaralandı. Hayatını kaybeden Abdullah Özer daha önce de gözaltına alınmış, ağır işkence görmüş ve silah alması istenmişti. Çeteciliğe karşı direnen bu yurtsever çoktan beridir sömürgecilerin hedefi durumundaydı. Böylece mayını döşeyenlerin özel timler olduğu kesinlik kazanıyor.

Nusaybin'de şarhoş özel tim elemanları petrol işçilerinin kaldığı oteli bastı

15 Eylül akşamı petrol işçilerinin kaldığı Petrol Palas Oteli'ni basan sarhoş özel tim polisleri, işçileri zorla salonda topladıktan sonra kimlik kontrolü yaparlar. Türkiye doğumlu stajyerleri bir tarafa, Kürdistanlılar'ı bir tarafa ayıran polisler, Türkiyeliler için, "bunlar bizden", "diğerleri ise ...ne, komünist, terörist, bölücü, onlara ne yapsak müstehaktır" vb. hakaretlerde bulunurlar.

Petrol-İş Sendikası'nın basın açıklamasıyla baskını protesto etmesi ve olayın üzerine gitmesinden sonra, polis şefi, sendikacılara "kusura bakmayın, polislerimizin sinirleri gergin, biliyorsunuz her gün olay oluyor, olay büyütmeye değmez" vb. türünde açıklamalar yapar.

İşçiler, polis baskınının planlı olduğunu, Nusaybin'deki kitlesel eylemlere işçilerin katılımının sömürgecilerde ciddi rahatsızlık yarattığını, baskınla işçilerin ürkütülmesinin amaçlandığını söylediler.

Kürdistan'ın dört bir yanında yurtseverler gözaltına alınıyor. Halfeti, Bozova, Pazarcık ve Elbistan'da 40 civarında yurtsever gözaltına alındı

Bir hainin yalan ifadelerini araç yapan sömürgeciler, son aylarda yoğun ve başarılı gerilla eylemleri ile siyasal çalışmalara sahne olan Maraş, Urfa ve Antep bölgelerinden 40 civarında yurtseveri gözaltına aldılar.

Gözaltına almalar daha çok Elbistan, Halfeti, Pazarcık ve Bozova ilçe ile köylerinde yoğunlaştı. Gözaltına alınan yurtseverler arasında yaşlılar, kadınlar ve çocuklar da var.

İnsan Hakları Derneği Urfa Şubesi'nden yapılan açıklamaya göre Bozova ilçesi Kırağlı köyünden 12 yaşındaki **Adile Çoban** adlı kız çocuğunun da gözaltına alınanlar arasında olduğu ve bunun, Türk hükümetinin de imzalamış olduğu (15-20 Eylül 1990 tarihleri arasında imzaladı) "Uluslararası Çocuk Hakları Beyannamesi"ne aykırı düştüğünü açıkladı ve bu kız çocuğuna işkence de yapılmış olabileceğine dair endişelerini belirtti. Urfa Valisi Ziyaeddin Akbulut ise, Adile Çoban'ın yaşının büyük olduğunu ileri sürerek adeta işkenceye vize veriyordu.

Bismil ve Diyarbakır'da büyük gözaltı, 30 yurtsever gözaltına alındı

20-25 Eylül tarihlerinde çoğunluğu Bismil'den 30 yurtsever gözaltına alındı. Gözaltına alınan yurtseverler arasında biri 7 aylık çocuk sahibi 2 kadın ve yaşlılar da bulunuyor. Gözaltına alınan yurtseverler, yakınları ve avukatlarla görüştürülmediğinden ve İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nin başvuruları cevapsız bırakıldığından kesin isimleri ve durumları öğrenilemiyor.

1 Ekim tarihine kadar gözaltındaki yurtseverlerden ancak 13'ünün isimlerini tespit edebildik. Bunlar; **Ali Avşar**, 35 yaşında, 21 Eylül günü gözaltına alındı; **Mansure Avşar; Servet Çerçel**, 28 yaşında, fırıncı, 25 Eylül günü gözaltına alındı; **Hüseyin Çerçel, Arif Çerçel, Yemlihan Çerçel, Sait Avşar**, 25 yaşında, 25 Eylül günü gözaltına alındı; **Tevfik Avşar, Tahir Ulu**, 55 yaşında, emekli astsubay; **Burhan Yarar**, Bismil Refah Partisi ikinci başkanı; **Cevdet İpek**, 45 yaşında, 25 Eylül'de gözaltına alındı; **Sait Kılıç** ve **Şerif Pınar.**

Bismil'de ilk defa bu kadar çok sayıda yurtsever gözaltına alınıyor. Sömürgeciler, gözaltına alınmaların gerekçesini de henüz açıklamış değiller. Yurtseverlerin aradan uzun süre geçmiş olmasına rağmen halen mahkemeye çıkarılmamış olmaları, ağır işkencenin varlığını ispatlıyor.

Türk devleti, masum yurtseverlere yönelerek, işkence yaparak, ajanlığa zorlayarak ve korku havası yaratarak Bismil'deki ulusal kurtuluşçu gelişmeyi önlemeyi hedefliyor. Ancak artık çok geç. Özgürlük tohumları bir defa yeşerdikten sonra söküp atmak olanaksızdır. Her yurtsever işkenceli gözaltı ve tutuklanmadan güçlenerek ve sömürgeciliğe daha fazla kinlenerek çıkacaktır.

Doğu Beyazıt'ta gözaltına alınan 300 yurtseverden 80'inin tutukluluk hali devam ediyor

15 Ağustos kepenk kapatma ve 17 Ağustos'ta da şehit ARGK savaşçısı **Nurettin TURAN** (Doktor Agit)'ın kitlesel cenaze merasimi eylemlerine katıldıkları için gözaltına alınan ve Erzurum cezaevine nakledilen 300'ün üzerindeki yurtseverden tutuklanan 80'inden 49'unun ilk duruşması Eylül ayının son haftası Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde başladı. Bu duruşmada kaç yurtseverin serbest bırakıldığını henüz öğrenemedik.

Öte yandan Konya'nın Kulu ve Cihanbeyli ilçelerinde ulusal kurtuluşçu yayınları okudukları, bulundurdukları ve propağanda yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınan 10 civarındaki yurtseverden, 3'ü hakkında tutuklama kararı çıkarıldı. Türk burjuva gazeteleri, bu masum yurtseverleri PKK üyesi olarak göstererek bir daha faşizmin komplolarına ortak oldular.

Adı: Abdurrahim TANRIBİLİR
Doğum yeri: Cizre - Hoser köyü
Yaşı: 27
Suçu: Ülkesini sevmek ve özgür olmasını istemek
Gözaltına alınış tarihi: 6 Eylül 1990
Katlediliş tarihi: 9 Eylül 1990
Katlediliş şekli: Sürekli işkenceyle
Katledildiği yer: Cizre özel tim karargahı

ERNK - Türkiye Örgütü'nün 15 Eylül 1990 tarihinde, Ortadoğu'daki savaş olasılığına karşı dağıttığı bildiriyi kısaltarak yayınlıyoruz:

İLERİCİLER, DEMOKRATLAR, DEVRİMCİLER BÜTÜN TÜRKİYELİ VE KÜRDİSTANLI EMEKÇİLER!

Emekçiler!

Hazırlığı yapılmakta olan savaş tamamen bir "petrol-dolar" savaşıdır.

Cephenin bir tarafında ABD'si, Fransa'sı, İngiltere'si ve Almanya'sı ile bizzat emperyalizm tarafından, kimyasal silahlar başta olmak üzere her türlü silah verilerek, korkunç derecede militarize edilen ve tamamen patlamaya hazır bir barut fıçısı haline getirilen faşist Saddam rejimi yer alırken, diğer tarafında ise cümbür cemaat bütün emperyalist devletler, onların sadık uşakları, Özal'ı, Hüsnü Mübarek'i, Kral Faysal'ı ve petrol şeyhleri ile bütün dünya ve bölge gericiliği yer almaktadır.

Faşist Saddam rejimi, Kürt halkı üzerinde yıllardır en dehşetengiz örneğini, Halepçe'de kimyasal silahlar ile gerçekleştirilen 5000'den fazla -çocuk, kadın, ihtiyar- Kürt insanının jenosidinde yaşadığımız korkunç bir imha politikası uygularken; kendi halkı üzerinde de aynı şekilde koyu bir baskı rejimi kurmuş, uygulamaktadır. Kuveyt'i işgal ve ilhakı ise, yayılmacı bir siyaset izleyip Körfez'de bir Arap petrol imparatorluğu kurmayı heveslediğine delalet ediyor. Bu nitelikleri ile Saddam faşizmi Ortadoğu'da en az Türk faşizmi kadar devrimci hareketlerin ve halkların düşmanı, celladıdır. Saddam'ın Ortadoğu'da petrol üzerinde emperyalizmle çatışmaya girmesi ise, onun anti-emperyalist karakterinden değil, pastadan daha büyük pay koparmak isteyen uşak olmasından ileri gelmektedir. Saddam'ı anti-emperyalistlikle şereflendirmek, olsa olsa küçük-burjuva kafa karışıklığını yaşayan Ortadoğu'dan bihaber, ahmak kafalı bazı "aydınlara" özgü olabilir.

Ama öte taraftan Saddam rejimini bu kadar azdırıp, onu Ortadoğu halklarının, en çok da Kürt halkının başına musallat eden, başını ABD'nin çektiği emperyalizmin ve bölgedeki kuklalarının da oluşturduğu blok Ortadoğu halklarının baş, hem de can düşmanıdır. Zira Ortadoğu halklarını bölüp parçalayan, Arapları da ayrı ayrı devletlere ayıran, Kürdistan'ı kemalistlerle aralarında paylaşıp dörde bölen, İsrail'i kurdurup Filistin halkını yerinden yurdundan eden, yani Ortadoğu'ya nifak ve düşmanlık tohumlarını eken yine bu güçler, aynı emperyalistlerdir. Ortadoğu'nun sürekli bir kanayan yara olmasının esas sorumlusu emperyalizmdir. Onun böl-yönet politikasıdır. Bu tarihi sorumluluğun yanı sıra bölge üzerinde tam bir talan ve sömürgecilik çarkı kurarak, sürekli faşist ve monarşist rejimleri iktidarda tuttuğu için de, ayrıca halklarımızın yoksulluk ve sefaletinden birinci derecede sorumludur. Cellat ve papaz rolünü birlikte oynamaya soyunan ABD, bugün kalkmış Kuveyt'in hükümranlık haklarından, uluslararası hukuktan, demokrasiden dem vurmakta, adeta demokrasi havarisi (!) kesilmektedir. Her türlü hukuk kuralını çiğneyerek Grenada ve Panama'yı işgal eden, Nikaragua'daki kontraları teçhizatlandırıp savaştıran bir devletin haktan-hukuktan sözetmesi gülünçtür. Kaldı ki, 30 milyonluk nüfusu ile kimliği yok sayılan, adı yasaklanan Kürdistan'daki özgürlük hareketini boğmak için her türlü vahşet ve barbarlığı onaylayan, bunları bizzat kuklasına yaptıran bir rejim nasıl demokrat olabilir? Ve ne hakla haktan-hukuktan sözedebilir?

Emperyalizme göbekten bağlı, uşaklığı en büyük meziyet edinmiş, meziyet edindiği gibi, en mühim uşak benim diye övünüp şişinen ve bunu sanki büyük bir erdemmiş gibi sunan faşist Özal kliği, bugün savaş tahrikçiliği yapmaktadır. Bunu da güya Birleşmiş Milletler kararlarını uygulama maskesi altında yapıyor. Ama biz Türk faşizminin, diğer konular bir yana, en basit insan haklarını dahi nasıl ihlal ettiğini çok iyi biliyoruz. Faşist Özal kliği savaş tahrikçiliği yaparak, dikkatlerin ağır iç sorunlardan ve Kürdistan'daki halk savaşından dışa kaymasını sağlamayı hedeflemektedir. Ve bütün umudunu savaşa, Körfez'den kapmayı düşlediği paya bağlamıştır. Bunun içindir ki, halkın savaş aleyhtarı eğilimini dikkati kaale almadan, meclisi zorlayarak savaş izni çıkartmıştır. Şimdi radyo, TV ve MİT'in propaganda dairesi olan basın aracılığıyla ırkçı-şoven miliyetçilik pompalanmakta ve bu yolla savaşın psikolojisi yaratılmaktadır. Amerika kaynaklı propaganda furyası esiyor Türkiye'de.

İşçiler, köylüler, bütün emekçiler!

Savaş demek; yeni yeni zamlar, ücretlerin düşüşü, evlerimize giren ekmeğin küçülmesi, sendikal faaliyetin, grevin yasaklanması, zoraki çalışma, daha fazla baskı, daha çok sömürü demektir.

Savaş demek; oğlunuzun, kardeşinizin, eşinizin, babanızın ateş çemberine sürülmesi, yabancı ellerde ölüp gitmesi demektir.

Savaş demek; işçi, köylü, emekçi cephede telef olup giderken, Özal hanedanı ve faşist generallerin Ankara'da sefa sürmesi demektir.

Savaş demek; Kürdistan'daki katliam, soykırım, kimyasal silah demektir.

Zaten faşist Türk ordusu daha şimdiden fırsatı ganimet bilerek Kürdistan'da köyleri, mezraları yağmalamakta, evleri ateşe vermekte, ekinleri yakmakta, bağ ve bostanları tahrip etmekte ve halkımızı sürgün etmektedir. Şimdi bunu yapan Türk faşizminin savaş ortamında bunun alasını yapmaya çalışacağı gayet açıktır. Kürtleri ön saflarda savaşa sürüp, iki ateş arasında imha etmeyi deneyecektir.

Ne Türk halkı ne de Kürt halkı böyle bir savaşta taraf olabilir. Olmamalıdır. Onun için diyoruz ki: Kahrolsun emperyalist ve gerici savaş!

Ama görevimiz burada bitmiyor.

Halkların ve öncülerinin görevi, "Kahrolsun emperyalist savaş" demekle sona ermez. Aynı zamanda bu savaşa karşı devrimci sınıf savaşını yükseltmek de gerekir. Onlar bu görevle de karşı karşıyadırlar.

Biz **ERNK (Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan - Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi)** olarak böylesi bir savaşa, ulusal kurtuluş savaşımızı daha da şiddetlendirerek cevap verecek ve savaşı emperyalist faşist güçlere pahalıya ödettireceğiz.

İyi bilinmelidir ki; artık Kürdistan'da tarihte olduğu gibi, "Vurun Kürt uşağı namus günüdür" diyerek aldatılabilecek ve ön saflarda savaşa sürülebilecek bir halk yaşamıyor. Kürt halkı ne Amerika, ne Arap kralları ve faşist Saddam, ne de faşist Özal için savaşacaktır. Onun kendi ordusu vardır. O kendi ulusal kurtuluş ordusu olan **ARGK (Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan - Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu)** saflarında, kendisi ve bütün emekçi halklar için savaşmaktadır, savaşacaktır.

Ama, halkımızı şu veya bu gerici gücün kuyruğuna takmak isteyen, Kürdistan sorununun çözümünü, Washington, Bonn, Paris ve Londra gibi emperyalist metropollerde, kapalı kapılar arkasında yapılan toplantılarda arayan bedbahtlar elbette çıkabilir, çıkacaktır. Ama bütün bunlar boşunadır. Bunlar kendi sonlarını hızlandırmaktadırlar. Çünkü halkımız bu tür ihanetleri yerlebir edecek bilinç ve kararlılıktadır.

Bütün Kürdistanlı emekçileri, emperyalist ve gerici savaşa karşı çıkmaya, ARGK saflarında ulusal kurtuluş savaşını yükseltmeye çağırıyoruz!

Türkiye halkı ve devrimci güçleri de, çıkması muhtemel bu savaşta faşizmin ırkçı-şoven karakterli demagojisine kanmadan, o bayatlamış "anavatan savunması" aldatmacasına kanmadan barış sesini yükseltmeli ve savaşın patlak vermesi halinde ise bu haksız ve gerici savaşı devrimci iç savaşa dönüştürmelidir. Yani faşizmi arkadan vurmalıdır. Çünkü Türk halkının baş düşmanı kendi burjuva sınıfıdır. Ve Türk halkının öz çıkarları ne Körfez'de, ne Musul'da ne de Kerkük'tedir. Hayır, aksine onun temel çıkarı faşist diktatörlüğün yıkılıp demokratik halk iktidarının kurulmasındadır.

Bütün Türkiyeli devrimcileri ve emekçileri emperyalist savaşı boykota, devrimci savaşı ise yükseltmeye çağırıyoruz! Sadece Kürdistan değil, Türkiye de faşizme mezar olmalıdır!

- Bütün Ortadoğu halkları birleşin! / - Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!
- Yaşasın PKK - ERNK - ARGK! / - Bijî Serok APO!

Sevgili halkımıza merhaba!

Halk tarihimizde dönüm noktası olan bir **15 Ağustos**'u daha gururla karşılıyoruz.

Zulme, zalime karşı biriken tarihsel öfkenin kasırgaya dönüştüğü, zulüm kalelerini temellerinden sarstığı bir gündür **15 Ağustos**. Bugün, esaret zincirlerinin parçalanıp ülke sathında halka dağıtıldığı çağdaş isyan günü. Ve bugün, halkımızın ulusal ve sınıfsal kurtuluşu için büyük cesaret, fedakarlık ve yiğitlikle kavgaya atıldığı, kahramanlıklar yarattığı **Başkaldırı günü!**

İşte bu kutsal günü soylu emek, kan ve canlarıyla yaratan ölümsüz kahramanlarımızın sıcaklığıyla sizleri selamlıyor, **Ulusal Bayramınızı** coşkuyla kutluyoruz. Selam ve sevgilerimizle

- Yaşasın PKK-ERNK-ARGK!
- Yaşasın Kürdistan bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi!
- Kahrolsun faşist Türk sömürgeciliği!
- Kahrolsun ihanet ve her türden uşaklık!

ERNK - İzmir Temsilciliği
15 Ağustos 1990

BASINA AÇIK MEKTUP

Temel insan hak ve özgürlüklerine, insan kişiliğinin onur ve değerine, ulusların hak eşitliğine, uluslararası hukukun temel ilkelerine, halklar arasında evrensel barış ve güvenliğe yüksek değer biçen ve bu yolda kararlı bir savaşım yürüten **İnsan Hakları Derneği (İHD)**'nin Diyarbakır, Siirt, Şanlıurfa, Van, Tunceli ve Adıyaman Şube Yöneticileri, bu savaş krizi ortamında, bölgelerinde dozu gidererek artan insan hakları ihlâllerine karşı, günlük basın'ın SS Kararnamelerinin çerçevesini de aşan bir politikayla, insanlıkdışı uygulamalar karşısında sessiz kalma tavrını değerlendirmiş ve aşağıdaki görüşlerin günlük basın organlarının sorumlularına iletilmesinde uzlaşmıştır.

1) Demokrasinin işlerlik kazandığı ülkelerde basın, devletin yasama, yürütme ve yargı organları yanında, dördüncü bir kuvvet olarak değerlendirilir ve yargı gücünün bağımsızlığı yanında, basın'ın da yürütme organları ve özellikle siyasal iktidardan bağımsız davranması gerektiği olgusu, demokrasinin "olmazsa olmaz" koşullarından biri olarak tanımlanır. Ve günlük basın'ın diğer kitle iletişim araçları yanında, kamuoyu oluşturulmasında önemli bir işleve sahip olduğu görüşü, genel kabul görür.

Türkiye'de ise günlük basın'ın bağımsızlığı ve objektifliğinin olmadığı, kamuoyuna doğru haber ulaştırma konusundaki işlevini terk ettiği ve egemen politikalar doğrultusunda biçimlendiği, artık tartışılmayacak derecede kesinlik kazanmıştır. Bu savaş krizi ortamında yaşam hakkı dahil, Bölgemizde dozu giderek artan tüm insan hakları ihlâllerine karşı sessiz kalan, Bölgedeki İHD Şubelerinin belgelendirilmiş raporlarına ve açıklamalarına dahi, son günlerde artık tam bir ambargo uygulayan günlük basın, bu tavırlarıyla; insanın insanlaşması sürecinde ve insan onurunun yüceleştirilmesinde önemli belgeler olarak kabul edilebilecek ve Türkiye'nin de altında imzası bulunduğu İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi gibi tüm uluslararası sözleşme, antlaşma ve bildirgelere rağmen, bölgemizde **insanlık suçu** işleyenlerle, halkımız, tüm dünya halkları ve insanlık karşısında **suçlu** olanlarla ortaklığa soyundukların, ibretle gözlemlerken, tarihin bu önemli dönemecinde halkımız ve tarih karşısında önemli bir sınava girdiklerini, sorumluluklarının büyük olduğunu hatırlatmak isteriz. Bu tavır, bölgemizde barışa, kardeşliğe ve huzura asla hizmet edemez.

2) Doğaldır ki uyarımız, haberi toplamaktan gazeteyi okuyucuya ulaştırana dek, değerli hizmetler gören basın emekçilerini değil, bu teslimiyetçi politikanın sahiplerini hedeflemektedir. Ama, demokrasiye ve insan haklarına saygılı tüm basın emekçilerinin de, bu kötü gidişe karşı birlikte tavır alabilecekleri ve bu politikanın terkedilmesinde önemli bir potansiyele sahip olduklarını belirtmek isteriz. Basın emekçileri, onların her zaman ve her politikanın uygulanmasında rahatlıkla kullanabildikleri araçları olamaz.

3) Bölgemizdeki gelişmeler karşısında, tam anlamıyla bağımsızlıktan ve objektiflikten uzaklaşmış günlük basın, bu kör ve sağır tavrını sürdürdüğü takdirde, bölgedeki İHD Şubeleri ve aynı görüşleri paylaşan diğer demokratik kuruluşlarla ortaklaşa olarak, ulusal ve uluslararası her platformda, günlük basın'a karşı açık ve kesin bir tavır alacağımızı belirterek kınıyor, bu teslimiyetçi politikanın sahiplerini tarihsel sorumluluklarıyla başbaşa bırakıyoruz.

Sessiz kalmak onaylamaktır!..

Hatip Dicle (İHD Diyarbakır Şb. Bşk..) **Av. Zübeyir Aydar** (İHD Siirt Şb. Bşk.) **Yavuz Binbay** (İHD Van Şb. Bşk.) **Salih Öztürk** (İHD Şanlıurfa Şb. Bşk.) **Av. Murat Bilgiç** (İHD Adıyaman Şb. Bşk.) **Atilla Kızılaslan** (İHD Tunceli Şb. YKÜ.)

25 Eylül 1990

12 Eylül faşizmi protesto edildi

Avustralya-Melbourne:
8 Eylül 1990 günü 12 Eylül sömürgeci-askeri faşist cunta, Türkiye ve Kürdistan'daki güncel duruma ilişkin bir panel düzenlendi. Panele Türkiye ve Kürdistan halklarından 70 dolayında devrimci, demokrat ve yurtsever katıldı.

ERNK, Dev-Yol, TDKP, TKP-ML ve Sosyalist Parti taraftarlarından birer sözcü panelde konuşma yaptılar. Gerek çeşitli siyasi grupların aralarındaki görüş ayrılıklarını bir tarafa bırakarak ortak bir sorun etrafında birlikte tavır takınıp panel düzenlemesi, gerekse sömürgeci-faşist cunta ve Kürdistan'da yoğunlaştırdığı baskı, zulüm ve katliamların boyutları ve buna karşı PKK önderliğindeki Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin ulaştığı düzeyin detaylı bir biçimde anlatılması, kitlede büyük etki yarattı. Panel sonunda kitle, böylesi toplantıların sürekli düzenlemesi talebini dile getirdi

Norveç-Oslo:
15 Eylül 1990'da 12 Eylül faşist-sömürgeci cuntasının 10. yıldönümü nedeniyle bir protesto yürüyüşü düzenlendi. Yürüyüşe 50'yi aşkın ERNK taraftarı ile bazı Türkiyeli devrimci-demokratlar katıldı.

Yürüyüş merkez istasyondan başlayarak TC. Büyükelçiliği önünde sona erdirildi. Yaklaşık 2 saat süren yürüyüş boyunca dağıtılan bildiri ve atılan sloganlarla Türk sömürgeci-faşizmi teşhir edildi.

Ortadoğu'da emperyalist müdahale ve savaşa hayır!

Almanya-Berlin:
15.9.1990 günü şehrin en işlek yeri olan Gedenknis Kirche yanında ERNK, TDKP, Dev-Dayanışma, Ekim, Partizan ve TKP-ML taraftarlarınca ortaklaşa düzenlenen oturma eylemiyle Ortadoğu'da olası bir emperyalist savaşa karşı çıkılarak emperyalist güçlerin bölgeden çekilmesi talep edildi. dile getirildi.

Emperyalizmin Ortadoğu'ya müdahalesi, yaratılmak istenen savaş ve işbirlikçi rejimlerin teşhir edildiği bu oturma eylemi 3 saat sürdü ve amacına ulaşarak sonuçlandı.

Fransa-Paris:
18.9.1990 tarihinde emperyalist güçlerin Ortadoğu'ya müdahalesi ve savaş hazırlıkları, 10 Fransız örgütü ve ERNK tarafından ortaklaşa düzenlenen bir yürüyüşle protesto edildi. Yürüyüşe 2000 dolayında devrimci, demokrat ve yurtsever katıldı. "Ortadoğu'da savaşa hayır!" ve "Emperyalist güçler Ortadoğu'dan çekilsin" sloganları eşliğinde devam eden yürüyüş, amacına ulaşarak sonuçlandırıldı.

Oturma eylemine 150'nin üzerinde Kürdistanlı ve Türkiyeli devrimci, demokrat ve yurtsever katıldı. Aralarında kadın ve çocukların da bulunması Alman kamuoyunda büyük etki yarattı.

Eylem boyunca Kürt, Türk ve Alman kamuoyuna yönelik binlerce bildiri dağıtıldı. Yapılan siyasi konuşmalarla eylemin amacı

15 Ağustos Futbol Turnuvaları

Almanya-Nürnberg:
2 Eylül gününde Kürdistanlı Yurtsever Gençler Birliği (YXK)'nce düzenlenen turnuvaya 4 takım katıldı. Turnuvaya katılan takımlardan Bagokspor birinci, Serkeftinspor ikinci, Sasonspor üçüncü, Serîhildanspor ise dördüncü oldu. Resmi törenle verilen kupalardan sonra, karşılaşmaları izleyen çok sayıda yurtseverin de eşliğiyle "Bijî Serok APO!", "Bijîn PKK-ERNK-ARGK!" sloganlarıyla turnuva sona erdi.

Almanya-Köln:
Bölgesel düzeydeki 15 Ağustos turnuvalarından biri de 29 Ağustos'ta Köln'de yapıldı. Turnuvaya katılan 6 takım arasındaki karşılaşmalardan sonra finale kalan Botanspor (Köln), Botan Fırtınaspor'u (Emmerich) yenerek birinci oldu. İkinciliği Botan Fırtınaspor, üçüncülüğü ise Serîhildanspor (Gumersbach) aldı.

Aynı gün turnuvadan sonra ERNK taraftarlarınca düzenlenen pikniğe de 700 dolayında yurtsever katıldı. Canlı ve coşkulu bir hava içinde geçen turnuva ve piknik, yurtseverler arasındaki ulusal duygu, birlik ve mücadele ruhunu pekiştirdi.

Almanlarla Kürdistan gecesi

Almanya-Weden-Upd:
29 Eylül tarihinde Almanya-Çekoslovakya sınırında bulunan Weiden-Upd'de ERNK taraftarları ve Almanlar, ortak bir Kürdistan gecesi düzenledi. Geceye 150'nin üstünde dayanışmacı ve ERNK taraftarı katıldı.

Açılış konuşmasını yapan bir Alman dost, şimdiye kadar Afrika ve Filistin halklarıyla dayanışmada bulunduklarını ve Kürdistan hakkında hiç bilgi sahibi olmadıklarını, ama bundan sonra Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini sonuna kadar destekleyeceklerini söyledi.

Geceyen Kürt folklor ekiplerinin yanısıra Alman halk oyunları ekibi de katılarak gösteriler sundular. Sergilenen tiyatro oyunu da ilgi ve beğeni topladı.

Aralıksız yedi saat süren dayanışma gecesi, Kürt ve Alman halkları arasındaki dostluğun ve dayanışmanın gelişmesine hizmet ederek sona erdi.

İsviçre-Bern:
15 Eylül günü "Daha demokratik bir İsviçre için" çok sayıda İsviçreli parti, örgüt ve sendikanın düzenlediği yürüyüş ve mitinge, ERNK taraftarları da dayanışmacı olarak katıldılar. Yürüyüş ve mitinge 20 bin dolayında kitle katıldı.

Mitingi düzenleyen güçler, taleplerini şu noktalarda somutlaştırdılar: Dayanışmacı, açık ve sosyal, Avrupalı bir İsviçre; yabancılara daha fazla hakların sağlanması; iş ve meslek değiştirme, aile ile birlikte yaşama hakkı; insanlık dışı sezon işçisi statüsünün kaldırılması; daha fazla demokrasi ve anlayış; yabancı düşmanlığı ve ispiyonculuğun sona erdirilmesi; bütün çalışanlara daha fazla ücret ve iş güvenliğinin sağlanması.

Kürdistan Kültür ve Dayanışma Derneği kuruldu

Almanya-Schweinfurt:
22 Eylül 1990 günü kuruluşu gerçekleştirilen derneğin açılış toplantısına 250 civarında Kürdistanlı yurtsever ve Kürt halkının dostlarından dayanışmacı katıldı. Açılış toplantısında ozanlar ve folklor ekipleri de, türküler ve halk oyunları sundular.

Derneğin açılışında yapılan konuşmalarda, derneğin amacı; burayı çevredeki yurtseverleri ulusal kurtuluş mücadelesine çekim merkezi haline getirmek, ulusal duygu ve kültürü korumak, geliştirmek ve yaygınlaştırmak olarak vurgulandı.

YKWK genişletilmiş toplantısı yapıldı

Belçika-Liege:
16 Eylül günü yapılan Kürdistanlı Yurtsever İşçiler Birliği (YKWK) genişletilmiş toplantısında, geçmiş 4 aylık çalışma raporu sunuldu. 60 dolayında yurtseverin katıldığı toplantıda, günümüzdeki siyasal gelişmeler de değerlendirilerek gelecek çalışma programı ve geçmişin hataları üzerinde duruldu.

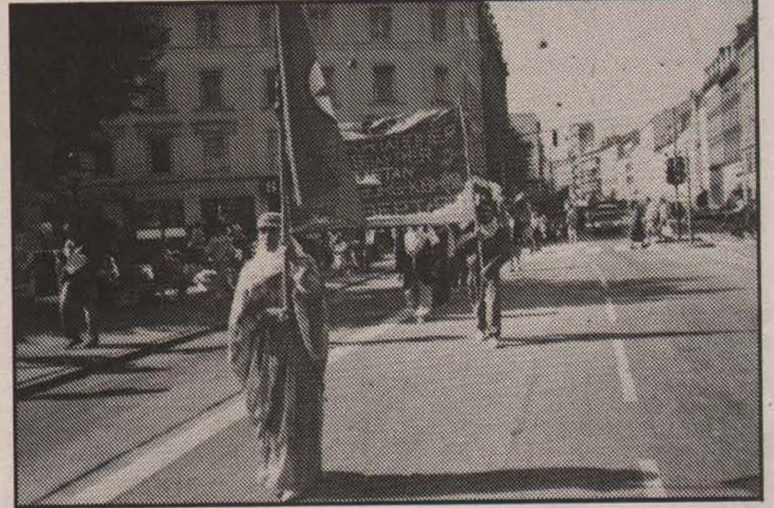
Yaklaşık 3 saat süren birlik toplantısı, hata ve eksikliklerden çıkarılan derslerle daha güçlü bir çalışma azmiyle başarılı bir şekilde sonuçlandırıldı.

Kürdistan'daki sömürgeci vahşet uzun yürüyüşle protesto edildi

Danimarka-Kopenhag:
10.9.1990 günü Kalundborg'dan 15 ERNK taraftarının başlattığı uzun yürüyüş, 110 km. yüründükten sonra 15 Eylül'de Kopenhag'da 12 Eylül faşist cuntasını protesto mitingiyle sona erdi.

Kürdistanlı Yurtsever İşçiler Birliği (YKWK)'nin düzenlediği uzun yürüyüş, Körfez krizini bahane ederek Kürdistan'da görülmemiş bir vahşet uygulamasına girişen Türk sömürgeciliğini teşhir ve tecrit etmek, aynı zamanda Danimarka hükümetinin Kürdistan'a bir heyet gönderelerek gelişmeleri yerinde izlemesini sağlamaya yönelikti. Kürdistanlı yurtsever yürüyüşçüler, yol boyunca Danimarka kamuoyunun ilgisiyle karşılandılar. Yol güzergahında bulunan yerleşim birimlerinde Danimarka televizyon ve gazetelerinden çok sayıda gazeteci yürüyüşü izledi ve yürüyüşçülerle yaptığı röportajları yayınlandı. Bu konuda yapılan tüm yayınlar Danimarka kamuoyu tarafından büyük ilgiyle izlendi.

İlk gün 15 yurtseverle başlayan yürüyüşe, yol boyunca katılımlar oldu, Kopenhag'a ulaşıldığında sayı 30'un üzerindeydi.

Yürüyüşün son günü olan 15 Eylül'de Kopenhag'da 12 Eylül faşist-sömürgeci cuntanın 10. yıldönümü nedeniyle bir protesto mitingi düzenlendi. Düzenlenen yürüyüş ve mitinge 200'ün üzerinde Kürdistanlı yurtsever katıldı. Yapılan siyasi konuşmalarla, uzun yürüyüş ve protesto mitingi başarıyla sona erdirildi. Böylece, Türk sömürgeci-faşizmi bir kez daha teşhir edildi.

Yabancılar Haftası'nda Kürt kültürü

Almanya-Düren:
22 Eylül günü Uluslararası İşbirliği Derneği (Internationale Zusammenarbeit) tarafından düzenlenen Yabancılar Haftası'na, alanda bulunan ERNK taraftarları da çok çeşitli etkinliklerle katıldılar.

Sömürgeci-faşist TC konsolosluğunun ERNK taraftarlarının katılmalarını engelleme girişimleri, Yabancılar Haftası'nı düzenleyen ve katılanlar tarafından tepkiyle karşılandı.

ERNK taraftarı yurtseverlerin etkinlikleri içinde yer alan ulusal yemek, müzik, halk oyunları vd. haftaya katılanlar tarafından ilgi ve beğeniyle karşılandı.

Norveç-Oslo:
4 Eylül'de Oslo Üniversitesi'nde düzenlenen yabancı öğrenciler arası kültürel etkinliklere, Kürdistanlı İlerici-Demokrat İşçiler Derneği de katıldı.

Stockholm çocuk folklor ekibinin halk gösterileri ve yurtsever ozanların türküleri, kültürel etkinliklere katılan çok çeşitli uluslardan kitlenin yoğun ilgisini ve beğenisini topladı. Etkinlikleri kaydeden ve naklen yayınla Norveç halkına duyuran Norveç radyosu da dernek adına bir yurtseverle yaptığı röportajı olduğu gibi yayınladı. Üniversite gazetesi de, ERNK taraftarı bir öğrenciyle Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde öğrenci-gençliğin yeri konusunda bir röportaj yaptı.

Norveç-Stavanger:
22 Eylül günü açık havada yapılan kültürel şenliklere katılan ERNK taraftarları, burada bulunan kitleye Kürdistan'daki son gelişmeleri aktardı. Ayrıca Kürdistan'ın değişik yörelerinden derlenen halk oyunları gösterileri ve sunulan türküler, şenliği izleyen 500 Norveçli tarafından ilgi ve sempatiyle karşılandı.

0

Talabani, bu kez de Fransa'ya el açıyor

Celal Talabani başkanlığında Güney Kürdistanlı otonom Kürt güçlerinin temsilcilerinden oluşan bir heyet, 19 Eylül günü Fransa'ya giderek burada Fransız yetkililerle görüştü ve basın toplantısı yaptı. Heyette C. Talabani'nin yanısıra Irak Kürdistanı Demokratik Halk Partisi Genel Sekreteri Sami Abdurrahman, Irak Kürdistanı Sosyalist Partisi lideri Dr. Mahmut Osman ve I-KPD'den Muhsin Dizeye de vardı.

Bilindiği gibi Körfez krizinin ilk başladığı günlerde Talabani, hemen ABD'ye giderek resmi yetkililerle görüşmüş; bu görüşmelerin ayrıntıları her ne kadar saklı tutulmuşsa da, Talabani'nin, Saddam'ın düşürülmesinde yardımcı olmalarına karşılık, kendilerini de olası bir iktidarda söz sahibi yapmaları doğrultusunda istemlerde bulunduğu açığa çıkmıştı. Ancak bu istemi, TC'nin de araya girmesiyle tamamen olumlu karşılanmamış olacak ki, bu kez Fransa'ya başvurdu.

Güney Kürdistanlı bu otonom güçler, Körfez krizinin sonucunda düzenlenecek olası bir bölgesel konferansta kendilerinin de unutulmamaları için Fransız yetkililere talepte bulundular. Onlar da bu talebi "anlayışla" (!) karşıladıklarını açıkladılar.

Gezinin bu açıklanan yönü yanında asıl amacının Fransızları devreye sokmak olduğu kesin. C. Talabani'nin ABD'den boş döndüğü söylenebilir. Körfez politikasında Fransa, ABD'yle temel bir zıtlık içinde değilse de, saptanan politikaların uygulanmasında etkin bir güç olduğu kesin. İşte, Talabani'nin yaptığı, bir kapıdan kovulanın diğer kapıya koşmasına benziyor. Halbuki C. Talabani'nin öncülleri 100 yıldır aynı politikayı denediler ve hep nasihat aldılar. Talabani, bir de Kürt halkına dönmeyi aklına getirse.

Kürdistan halkının özgücüne dayanarak ulusal kurtuluş mücadelesi vermek ve bağımsızlık ve özgürlük talebiyle ortaya çıkmak yerine; Kürdistan'ın bölünüp parçalanması ve paylaşılmasından sorumlu olan, Kürdistan'ın sömürge statüsünde tutulmasında büyük sorumlulukları olan emperyalist güçlere dayanmayı esas alan güçler, utanmadan Paris'te, *"Biz Kürtler savaştan ve soykırımdan çok çektik, diyaloğa inanıyoruz"* diyecek kadar kendilerinden geçmiş durumdalar. Bu durumlarıyla da Kürt ulusal varlığını ve ulusal hareketin birliğini, halkın temel çıkarlarını hiçe saymaktadırlar.

Kürdistan halkı şimdiye kadar yaşadıkları sayesinde bu güçlerin gerçek niteliğini artık çok iyi bilmekte, onların adına işbirlikçilik bile denemeyecek kadar düşkün yönelimlerini öfkeyle, tepkiyle karşılamaktadır. Ve emperyalist güçlerin, Ortadoğu'da olası bir savaş durumunda kendisini kullandırmamakta; tam tersine ulusal bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini daha yükselterek kurtuluşa gitmekte kararlıdır. Bugün PKK önderliğinde Kuzey-Batı Kürdistan'da yürütülen ulusal kurtuluş savaşı bunun en açık göstergesi ve Kürdistan halkının tek kurtuluş güvencesidir. Bu güçler de işbirlikçi, yaltaklanmacı politikalarla bir yere gidemeyeceklerini, Kürdistan halkı karşısında lanetli bir konumda kalacaklarını çok iyi bilmeli ve artık emperyalistlere el açmaktan, yalvarmaktan vazgeçmelidirler.

Öldürecek Kürt bulamayınca turist öldürdü

Kaçarken yakalandı

Terör çılgını astsubay

Dehşeti yaşadı

Aynen Vietnam'a gönderilerek Vietnam halkına karşı savaştırılan Amerikan askerlerinin ruh hali ve ortaya çıkan sonuç!

Faşist Türk sömürgeciliği, Kürdistan'da uyguladığı özel savaşı halka karşı düşmanlıkla eğittiği özel timlere, polislere ve orduya dayandırıyor. Bunları, Kürdistan halkının üzerine birer zulüm, ölüm makinaları olarak sürüyor. Belki de daha birkaç ay önce halktan biri olan bunlar, verilen eğitim ve uygulanan özel savaş politikası gereğince giderek kendisine, insanlığına ve halka yabancılaşıyor. Sadece verilen emirleri yerine getiren bir robot haline geliyor. Kafasında "insan öldürmek", "insani olan tüm değerlere ve halka saldırmak" sabit bir fikir olarak yerleşiyor.

Eğer, Norveçli turistleri öldüren astsubayın Şırnak'ta bulunduğu süre içinde ne yaptığı araştırılırsa, hiç kuşkusuz halka saldırdığı, işkence, baskı ve katliamlara ortak olduğu görülecektir.

Peki, insanları bu derece düşüren bu durumun sorumlusu kim?

Elbette sadece kendi kurtuluşu, bağımsızlık ve özgürlüğü için savaşan Kürdistan halkı ve ulusal kurtuluş gerillaları değil. Tam tersine, onları böylesine haksız, çağdışı, sömürgeci bir savaşa süren, insanlıktan çıkmaları, barbarlaşmaları için elinden geleni yapan, tüm insani değerleri ayaklar altına aldırarak onurlu, insanca bir yaşama dönmelerinin önünü sonuna kadar tıkayan Türk sömürgeci-faşist rejiminden başkası değil asıl suçlu!

Doğu Perinçek tahliye oldu

Kürdistan'ın çeşitli şehirlerinde yaptığı konuşmalar nedeniyle hakkında "bölücülük" savıyla 25 yıla kadar hapis cezası istenen, kapatılan 2000'e Doğru dergisi Genel Yayın Yönetmeni **Doğu Perinçek**, 27 Eylül günü yapılan duruşmada serbest bırakıldı.

Perinçek yaptığı savunmada şöyle dedi:

"Ben bütün konuşmalarımda Türklerin ve Kürtlerin kardeşliğinden sözettim. Bu topraklar üzerinde beraber yaşamaktan bahsettim. İddianamede yer aldığı gibi Kürt milliyetçiliğinden bahsetmedim. Ben birliğe ve iç içe yaşamaya mecbur olduğumuzu anlattım. Oysa bant çözümünde lehime olanlar alınmamış, aleyhime olanlara yer verilmiştir. Bant çözümlerinin doğruyu yansıtmadığını söylemek istiyorum. Tahliyemi talep ediyorum."

Doğu Perinçek'in avukatları da müvekkillerinin savunmasına ve tahliye talebine katıldıklarını belirttiler.

Bunun üzerine duruşmaya kısa bir ara veren mahkeme heyeti, düşünce suçları hakkındaki kanunun Bakanlar Kurulu'nda görüşülmesini de dikkate aldıklarını belirterek tahliye kararı verdiler.

Doğu Perinçek, Ağustos ayı başından beri Diyarbakır cezaevinde bulunuyordu.

MİT şefi işkenceci Hiram Abas cezalandırıldı

MİT eski Müsteşar Yardımcısı Hiram Abas, 26 Eylül günü İstanbul / Göztepe'deki evinden çıktıktan sonra arabasının içinde cezalandırıldı. Bu CIA ajanı, eski MİT Müsteşar Yardımcısı işkencecinin cezalandırılması halkta büyük bir sevinç, sömürgeci-faşist güçlerde ise korku ve panik yarattı.

Hiram Abas kimdir?

1957 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirdikten sonra MİT'e girdi. Uzun süre İstanbul ve Ankara'da "Sorgu Müfettişi" adı altında sorumlu düzeyde işkencelere katıldı. Daha sonra Dışişleri Bakanlığı'nda görevli siyasi memur görünümü altında Amerikaya'ya gönderildi. Burada 4 yıl boyunca CIA okullarında istihbarat ve işkence yöntemleri konularında eğitim gördü. 1968-70 yılları arasında Beyrut'ta ajanlık faaliyetleri yürüttü.

12 Mart askeri darbesiyle birlikte İstanbul'da devrimcilere yönelik operasyonları ve işkenceleri bizzat yürüttü. Birçok devrimcinin katledilmesinde ve işkence görmesinde fiili rol oynadı.

Halka, devrimci ve demokratlara karşı azılı bir düşman olan Hiram Abas, bunun karşılığında MİT içinde sürekli yükseldi. Ankara'da Karşı-Casusluk biriminde öğretmenlik yaptı ve bu bölümün başkanlığına getirildi. Kontr-Komünizm ve güvenlik bölümlerinde de uzun süre çalıştı. MİT'le resmi ilişkilerinin kopmasından sonra da Halit Narin'in yanında ve Milliyet gazetesinde çalıştı.

İşkenceci CIA ajanı, MİT şefi Hiram Abas aynı zamanda MİT içinde Ortadoğu uzmanı olarak biliniyordu ve PKK'ye karşı yürütülen düşman faaliyetlerinde de bizzat yönetici olarak yer alıyordu.

Böylesine azılı bir halk düşmanı, işkencecinin cezalandırılmasının halkta, ilerici, demokrat kamuoyunda sevinçle karşılanmasının nedeni de budur. 12 Mart ve 12 Eylül askeri-faşist diktatörlüklerinin tezgahlanmasında yer alan ve halka karşı suç işleyen, işkence yapan, katleden Hiram Abas benzerlerinin de sonu bu olmalıdır. Halka karşı işlenen hiç bir suç cezasız kalamaz.

Okuyucunun kaleminden

ALEVİLİK ÜZERİNE

G. ALP

Son yıllarda, özellikle de bu yıl gündeme getirilen ve büyük çabalarla sürdürülmeye çalışılan Alevilik olayının üzerinde durmak, faşist TC'nin alevilere yaklaşımını, bunun altında yatan nedenleri açığa çıkarmak, teşhir etmek ve buna bağlı olarak da konuya doğru bakış açısını ortaya koymak günümüzde önem taşımaktadır.

Türkiye'de burjuva basın birçok toplumsal ve siyasal gelişmeye kulaklarını tıkamakta; ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi veren Kürt ulusunun haklı mücadelesini "terörizm","bölücülük","ayrımcılık" vb. saçmalıkları sütunlarından düşürmemekte, "vatanın, milletin bütünlüğü ve bölünmezliği" çığırtkanlığı ile hareket etmekte; bırakalım sansür korkusunu, kendi kendilerine sansür uygulamakta adeta yarışmakta; yani özcesi egemen sınıflara hizmette uşaklık ruhunun en uç örneklerini vermektedir. En sağından en soluna kadar her türden ve boydan burjuva basın, ortaya çıktığı günden bugüne dek hep egemen sınıf ideolojisinin en saf ve kusursuz savunuculuğu rolünü geleneksel leştirmiştir. Dahası Türkiye'de gerek resmi tarih yazımında gerekse üniversitelerde benzer özelliklere rastlamak hiç de zor değildir.

Konumuz açısından üzerinde durulması gereken nokta, işte yukarıda özelliklerini sıraladığımız basının, her ne hikmetse adeta hep bir ağızdan ve ardarda Alevilik üzerine yazı dizileri yayınlamaya başlamasıdır. Alevilerin kültürel değerlerinin çiğnenmesinden Aleviliğin özbeöz Türklük olduğuna kadar çeşitli yelpazelerden anlayışlar bu yazılara konu oldu. Aynı dönemlerde Türkiye'de ve Avrupa'da Alevilikle ilgili yoğun bir "eylemlilik" görüldü. Paneller, toplantılar, cemler, bildirgeler, dernekleşmeler, vakıflar vb.. Bütün bunlardan, bu konudaki organizasyonun büyüklüğünü anlamak pek güç olmasa gerek. Keza, devletin alevilere yaklaşımının özellikle dönemsel önemini de unutmamak gerekiyor.

Osmanlıdan bu yana Türk egemenlik sistemi alevileri komünist, solcu, dinsiz-imansız ilan ediyordu. Alevi-sunni çatışmasının altında hep devletin sivil ve resmi güçlerinin olduğunu bilmeyen yoktur. Öyleyse TC'ye ne oldu da birden bire Alevileri keşfetti? Dünün potansiyel suçlusu kabul edilen aleviler, şimdi devletin sarılacağı can simidi yapılmak isteniyor. Bununla hem Kürt devrimine karşı bir "Alevi alternatif" oluşturulmak hem de Türkiye'deki devrimci-demokratik hareketin içinde mezhep ayrılığı gündemleştirilmek isteniyor.

TC geçmişte (1984'lerde) Kürt devrimine karşı Sunni-Kürt bir "alternatif" oluşturmak hesabındaydı. Kürdistan'a uçaklarla ayet ve hadisler dağıttı. Halkı, PKK'nin "dinsiz","komünist" olduğu propagandasıyla PKK'ye karşı cihada çağırdı. Ancak TC'nin çabası boşa gitti. Önemlidir. Son Serhildanlarda camilerden çıkan halk, TC'ye karşı gösteriler yapıyordu. Bu yüzden Sunni-Kürt alternatif, şimdi yerini Alevi Kürtlerin bu mücadelenin dışına çekilmesi türünden Alevi-Kürt alternatif yaratma çabalarına bırakıyor. TC bununla, 1920-40 arasındaki ayaklanmalarda olduğu gibi Kürt halkının mücadelesini bölüp parçalamayı amaçlıyor. Gerektiğinde Kürt ulusu içerisinde alevi-sunni-yezidi-süryani çatışmalarına yol açmanın yollarını bulmak için çabalamaktadır. Ancak 1990, 1920-40'lı yıllar değildir.

Günümüzde Alevilik olayının ve tartışmalarının işbirlikçi alevilerle TC'nin koltuk teması temelinde gündemleştiği bir gerçektir. Bu durumun anlaşılması için TC'nin bazı icraatlarını sıralamakta yarar var:

1- 1978 yılında İstanbul-Sirkeci Konyalı Lokantası'nda "Dış Propagandalarla Mücadele Derneği" tarafından bir toplantı düzenleniyor. Toplantıya alevilerin yanısıra Nakşibendi, Süleymancı ve Nurculuk tarikatlarının ileri gelenleri ile Genelkurmay ve MİT'ten generaller katılıyor.

2- 1979'da dönemin Diyanet İşleri Başkanı, alevi dedesi Avukat Muharrem Naci Orhon'dan 50 kişilik bir alevi "ileri gelenleri" listesi istiyor. Kendisine bu liste veriliyor. Bunlarla toplantılar yapılıyor.

3- Ekim 1980'de meşhur dede Av. Muharrem Naci Orhon'dan bu listeyi yeniden istiyor. Bu zat, generallerle sürekli ilişki içinde oluyor.

4- Kasım 1989'da Özal, alevi "ileri gelenleri"yle Ankara Gölbaşı'nda bir toplantı yapıyor. Onlara çeşitli vaadlerde bulunuyor. Alevi derneklerinin desteklenmesi, cem evlerinin onarılması, alevilerin vakıf kurması gibi...

5- İstanbul'daki Şahkulu Dergahı (Kulliyesi), TC Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore ediliyor. Şahkulu Dergahı'na yüklüce bir para yardımında bulunuluyor.

6- Şahkulu Dergahı, 7 Haziran 1990'da Antalya'nın Tekke köyünde Abdal Musa törenleri düzenliyor. Törene 7 bin kişi katılıyor. İnönü ve Demirel mesaj gönderiyorlar. Kültür ve Maliye Bakanları telgraf çekiyorlar. Törene ayrıca çok sayıda Türk-İslam sentezcisi katılıyor. Kültür Bakanlığı İstanbul Devlet Türk Musiki Topluluğu da konserler veriyor.

7- Alevi "ileri gelenleri" toplantı üstüne toplantı yapıyorlar. Alevilik vakfı kurmayı düşünüyorlar. Şimdiden sermayesinin milyarları bulduğundan sözediliyor. Ayrıca dergi çıkarılması için yer aranıyor (1970'te çıkan Cem Dergisi, yeniden yayına hazırlanıyor).

8- "Alevilik Türklüktür" düşüncesi önemle işleniyor. Türk-İslam Sentezi, Türk-Alevi Sentezi'ne kaynaklık ediyor. Aleviliğin bir Türk mezhebi olduğu tezi, Kürtlerin alevi olmadığını ispata çalışır. Türk Tarih Kurumu, Diyanet İşleri, Türk Ocakları, Genelkurmaylık ve MİT, özellikle ve ağırlıklı olarak bu konuyu işlemekte.

9- Amasya, Tokat, Çorum illerinde Türk Ocakları tarafından "Türk milli bütünlüğü içinde Türkiye'de Alevilik ve Bektaşilik" konularında toplantılar, paneller yapılır. Dün Maraş'ta, Çorum'da, Sıvas'ta alevilere ve devrimcilere karşı katliamlara girişenler, bugün alevilerin dostu kesiliyorlar!

10- Basında Alevilik:
Sabah, 22 Ocak-9 Şubat
Cumhuriyet, 6 Mayıs-12 Mayıs
Nokta Dergisi, 13 Mayıs 1990

11- Aleviliği destekleyen büyük holdingler:
Süzer Holding
Polat İnşaat
Soyut Holding

Yukarıdaki örneklerden de görüldüğü gibi, günümüzde Aleviliğin neden gündemde tutulduğunu anlamak hiç de zor değil. Bugün Alevicilik yapanların üzerindeki cilayı kazırsanız altından büyük tekeller, TC'nin resmi ve sivil kurumları çıkar. Bunlara alevi aristokrat ve bürokratlarını da eklemek gerekir. Parlamenter, avukat, öğretim görevlisi vb. gibi TC ile çıkarlarını birleştiren kesimler de bunlara dahildir.

Görüldüğü gibi Alevilik, hem sağdan hem de soldan çok çeşitli biçimlerde ve farklı kılıflar altında savunuluyor. Önemle üzerinde durulması gereken nokta, kendilerine "devrimci","demokrat","aydın" ve "ilerici" diyen kesimlerce konunun nasıl savunulduğudur.

Birincileri, Alevilik bildirgesini kaleme alanlardır. Bu bildirgede öz olarak şunlar istenmektedir: Diyanet İşleri'nde Aleviliğin temsili (bu, şimdiden kabul edildi); TRT yayınlarında Sunnilik gibi Aleviliğin de işlenmesi; din ve ahlak derslerinde Sunniliğin yanısıra Aleviliğin de anlatılması; tıpkı imamlar gibi dedeliğin de kurumlaşması ve yeniden yapılanması; imamlar gibi dedelere de maaş verilmesi; laikliğin korunması için Aleviliğin devletçe korunması vb.

Bu bildirgenin altında hiç de yabancısı olmadığımız isimlere rastlıyoruz. Kimler mi? Yaşar Kemal, Aziz Nesin, İlhan Selçuk, Emil Galip Sandalcı, Çetin Yetkin, Tarık Akan, Cemal Özbey, İlhami Soysal, Zülfü Livaneli, Rıza Zelyut. Ama bu isimleri Kürtlerle ilgili bir dilekçede göremezsiniz. Cezaevlerindeki devrimci tutsakların direnişlerini destekleyenler arasında bu isimlere rastlamak mümkün değildir. Bunlar, cuntacılara verilen "Aydınlar Dilekçesi"nde cuntacılardan "demokrasi" dileyenlerdir. Yine bunlar TBKP şeflerinin "mücadelesi"ne sahip çıkanlardır. Kısacası aydının nasıl olması gerektiğini değil, nasıl olmaması gerektiğini göstermişlerdir. Gıdalarını kemalizmden alan bu baylar, onurlu Türk aydını **İsmail Beşikçi'**ye geçmişte "İngiliz ajanı" diyorlardı. Oysa Beşikçi, onuruyla yaşıyor. Beşikçi bugün TC'den de kendilerinden de çok daha büyüktür. Ya imzacı "aydınlar"! Onlar ise çağımızın yüzkarasıdırlar.

Her şey bir yana bildirge içerik olarak da hiçbir ilerici-demokratik yan taşımıyor. Devlet dinden elini çeksin denmiyor; Diyanet İşleri'nde Alevilik de temsil edilsin deniyor. TRT dinsel yayın yapmasın denmiyor; Sunniliğin yanısıra Alevilik de anlatılsın isteniyor. Devlet eğitimin her alanından elini çeksin, zorunlu din dersi eğitimine son verilsin, devlet destekli ve yönlendirmeli Diyanet İşleri Başkanlığı kaldırılsın denmiyor. Hayır, bildirgecilerin programında bunları bulamazsınız.

"Solcu","devrimci" bir diğer alevici kanat ise, kendilerine "Kızıl Yolcu" diyen gruptur. Bunun adının kızıl olmasına bakılmasın sakın. Gerçekten çok bağnaz bir mezhepçilik kokuyor. Marksizm-Leninizm laflarını yazılarından eksik etmeyen bu grubun çabası da başta yükselen Kürt devrimi olmak üzere tüm devrimci-demokratik hareketi bölmek, insanların kafalarını karıştırmak, çeşitli uluslardan alevi çevreleri mücadelenin uzağında tutmaktır. Öyle fütursuzca iddiaları var ki, bunlara kendilerinin bile inanması olanaksız. Alevi ulusundan bahsediliyor. Alevistan'ın kurtuluşu isteniyor. Alevilerin Kürt olmadığı savunuluyor vs... Ulus ve uluslar sorununu biraz bilen bir insan, ulusun tarihsel olarak ortaya çıkmış kararlı, istikrarlı bir topluluk olduğu gerçeğini de bilir. Yine ulusun bir din, ırk ya da kabile ve mezhep birliği temelinde oluşmadığını da; dil, kültür, iktisadi yaşam, tarih ve toprak birliğinin ulus olmanın temel ilkeleri olduğunu da bilir. Kaldı ki alevilerin alevi olmak dışında ya da aleviliğin ortak bazı geleneksel ilişkilerini sürdürmek dışında ortak özellikleri yoktur. Türk, Kürt, Arap alevilerinin dil birliğinden sözedilebilir mi, kültür birliğinden sözedilebilir mi? İktisadi yaşam birliğinden sözedilebilir mi? Kuşkusuz hayır.

Kızıl Yol yazarları tam bir soysuzluk örneği sergileyerek geçmişte içinde yer aldıkları bir siyasi grubun ideolojik görüşlerini birazcık alevi motiflerle süsleyip siyaset yapmaya çalışmaktadırlar. Dedelerle talip (rayber) arasındaki saygının ortadan kalktığını, cemlerin yasaklandığını, Türkler ve Kürtler tarafından sömürgeleştirildiklerini vb. biçimindeki görüşler ileri sürmektedirler. Açık ki, bu grubun da varlık nedeni TC'dir. Dürüst ve samimi her demokrat bunların gerçek yüzünü bilir.

...

Bilindiği gibi sömürgeci Türk egemenlik sistemi, geçmişten bu yana Kürdistan'da mezhep çelişkilerini körükleyerek ulusal birliğin yaratılmasını, halkın kendi çıkarları etrafında bilinçli, örgütlü bir güce ulaşmasını ve kendi egemenliğine karşı savaşmasını engellemeye çalışmıştır. Bu, bağımsız ve özgür bir ortamda uluslaşma önündeki en önemli engellerden biri olmuştur. Düşmanın izlediği bu politika, halkın kendi içinde ve diğer halklarla arasında dinsel-mezhepsel ayrılıklardan dolayı haksız ve boş yere çok kan dökülmesine, halkların birbirlerinden uzaklaşmasına neden olmuştur. Hatta bu, yer yer düşmanlıklara kadar vardırılmıştır.

Yapay olarak yaratılan bu mezhep çelişkisi ve çatışmaları, Osmanlı İmparatorluğu döneminde halkımıza karşı alçakça bir tarzda kullanılmıştır. İdris-i Bitlisi vb. işbirlikçi uşaklar sayesinde birçok Kürt beyliği birbirine karşı çıkarılmış, böylece güçten düşürülerek biraraya gelmeleri bile engellenmiştir. Yine Hamidiye Alayları'nın Ermeniler'e karşı kullanılması ve katliamlara ortak edilmesi, bu konudaki bir diğer örnektir.

I. Dünya Savaşı sonlarında Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılma sürecinde ise kemalistler, sürekli olarak "düşmana karşı islamın birliğini sağlamak" amacıyla savaştıkları, bunun "müslümanların gavurlara karşı bir savaşı olduğu" propagandasını yaparak Kürt aşiretlerini kendi yanlarında savaşa katmayı başardılar.

Ama bunun hemen ardından 1920-40 yılları arasında Kürdistan'da gelişen tüm ayaklanmaları, Kürt halkı içindeki aşiret ve mezhep çelişkilerinden de ustaca yararlanan kemalist burjuvazi Kürdistan'da gelişen halk isyanlarını kanla bastırdı. Kürt halkı, Şeyh Sait, Ağrı, Koçgiri, Dersim isyanlarında mezhep vb suni çelişkilerin Kürt toplumunu nasıl yenilginin eşiğine getirdiğini çok açık bir biçimde yaşadı.

İşte Alevilik olayı da günümüzde Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesine karşı TC tarafından yedek bir güç olarak kullanılmak isteniyor. Yakın geçmişte çok kez görüldüğü gibi TC ve onun sivil-resmi güçleri, halkı bölmek, parçalamak, örgütlenme ve mücadele gücünden düşürmek için mezhep çelişkilerini çok iyi kullanmış ve pekçok olay sahnelemişlerdir. Maraş, Sıvas, Malatya, Erzincan, Çorum'da alevi-sunni çatışması adı altında katliamlar tezgahlanmak istenmiş; 1979'da Maraş'ta olduğu gibi, bu oyunlarında belli oranda başarılı olmuşlardır.

Toplumun politize olmasıyla, geçmişte varolan mezhep çelişkileri de giderek ortadan kalkmaktadır. Kürdistan'da bugün Kürt halkı ve onun evlatları PKK önderliğinde bir bütün olarak sömürgeci düşmana karşı savaşmaktadır. Ancak buna rağmen TC, halkımızın birliğini parçalamak için mezhep ayrılıklarını yeniden körüklemeye çalışmaktadır. Bugün gündeme getirilen Alevilik olayı da, Kürt devrimine karşı alevi bir alternatif yaratma düşüncesine dayanmaktadır. Açık ki, bugün Alevilik kampanyası kendi dinamizmi ile ortaya çıkmıyor. Tam tersine, Kürdistan devriminin gelişip güçlenmesi, Türkiye'deki devrimci-demokrat hareketin son dönemlerde biraz gelişmesi TC'yi böylesi "yeni" arayışlara zorluyor. Masumane pozlara bürünerek alevici diye ortaya çıkan kesimler de, kendilerine ne ad verirlerse versinler açıkça TC'ye, onun sömürgeci, faşist, şoven politikalarına hizmet etmektedirler. Ama bu, Türk sömürgeciliğini kurtarmaya yetmeyecektir.

Sömürgeci-faşist diktatörlüğe karşı mücadelede çeşitli uluslardan aleviler de diğer kardeşleriyle birlikte yerlerini almalıdırlar. Düşmanın halkımıza karşı kurmaya çalıştığı bu tuzağa düşmemeli, kendi kurtuluş mücadelesi içinde yerini alarak, düşmanın bu oyununu boşa çıkarmalıdırlar.

Diyarbakır, Van, Urfa, Siirt, Adıyaman ve Dersim İnsan Hakları Dernekleri ortak rapor yayınladı

Basına Açıklama

Temel insan hak ve özgürlüklerine, insan kişiliğinin onur ve değerine, ulusların hak eşitliğine, uluslararası hukukun temel ilkelerine, halkdar arasında evrensel barış ve güvenliğe yüksek değer biçen ve bu yolda kararlı bir savaşım yürüten **İnsan Hakları Derneği**'nin **Diyarbakır, Siirt, Şanlıurfa, Van, Tunceli ve Adıyaman** şube yöneticileri 15 Eylül 1990 günü Diyarbakır'da toplanarak Bölgedeki son gelişmeleri değerlendirmiş ve aşağıdaki ortak görüşlerin basın aracılığıyla kamuoyuna duyurulmasında uzlaşmıştır.

1) ABD emperyalizmi, Ortadoğu'daki çıkarları gereği, uluslararası diğer emperyalist güçleri de yedeğine alıp Kürt Hiroşiması Halepçe'-de 5000 Kürdü emperyalist silah tekellerinin ürettiği kimyasal silahlarla katleden faşist diktatör Saddam yönetimindeki Irak'ın, Kuveyt'i işgal ve ilhakını bahane ederek Türk, Kürt, Arap, Fars, tüm Ortadoğu halklarına büyük felaketler getirecek bir savaşı, Türkiye'yi de içine alarak başlatmak istiyor. Türkiye, Pentagon patentli savaş senaryolarının piyonu ve ABD'nin Ortadoğu'daki jandarması olamaz.

Türkiye'nin emperyalistlerin buyrukları doğrultusunda, Irak'a karşı bir savaşa girmesi, birçok insanın ölümünün ve sakat kalmasının dışında, daha da yıkıma gidecek ekonominin faturasının işçi ve emekçilere çıkarılmasına, kısıtlı da olsa hala varolan demokratik hakların askıya alınmasına ve özellikle bölgemizde, halkımız üzerindeki baskı ve soykırım politikalarının derinleşmesine neden olacaktır. Bir savaş durumunda bölgemiz, başta kimyasal silahlar olmak üzere tüm kitlesel kırım silahlarının deneneceği bir manevra alanına dönüştürülecek, bu yolla ulusal ve toplumsal muhalefetin ezilmesi sağlanacaktır. Bu nedenle, Türkiye'yi Irak'a karşı haksız bir savaşın içine çekme çabaları karşısında, tüm demokrasi ve barış güçlerini etkinliklerini artırarak **"Savaşa Hayır"** demeye çağırıyoruz. Bu savaş bizim savaşımız, bu savaş haklı bir savaş olamaz.

2) Ulusal haklar, insan haklarının vazgeçilmez temel bir öğesidir. Uzun yıllardır, halkımızın ulusal varlığını, dili, kültürü ve tarihi değerlerini reddeden inkar, talan ve asimilasyon politikaları, son çıkarılan SS Kararnameleriyle birlikte bölgeyi **tecrit** politikasına yönelmiştir. Bu politikanın amacı, eşitlik, özgürlük ve adalet temelinde yükselen ulusal ve toplumsal muhalefeti tümüyle ezmektir. Bölgede dozu giderek artan insan hakları ihlalleri, işte bu baskı ve yıldırma politikalarının eseridir.

Son günlerde, savaş krizi ortamını fırsat bilerek Şırnak, Eruh ve Pervari'de olduğu gibi, köy koruculuğunu kabul etmeyen köylülerin evlerini ateşe veren, bölgedeki köyleri zorla boşaltan ve ormanlarımızı yakan militarist güçlerin, Nusaybin ilçesi Kuruköy'ü, beş gün abluka altına alarak çocuk, kadın, yaşlı, genç ayrımı yapmadan tüm köylüleri işkenceden geçirenlerin, ailelerinin ısrarlı istemlerine rağmen, ölen gerillaların cenazelerini dahi vermeyen çağdışı zihniyetin, daha dün Siirt-Çevrimli ve Hakkari-İkiyaka Köylerinde masum insanların kanları üzerinde çirkin senaryolar düzenleyip Hakkari ili Yüksekova ilçesinde vahşi yöntemlerle katlettikleri köylüleri kamuoyuna "terörist" diye ilan edenlerin, Diyarbakır Çevik Kuvvet Merkezi'nde olduğu gibi işkenceyi sistemli olarak sürdürenlerin ve gözaltında kaybolan kişilerin sorumlularının, Türkiye'nin de altında imzası olduğu İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, İşkence ve Onurkırıcı Davranışlara Karşı Sözleşme gibi, insanın insanlaşması sürecinde ve insan onurunun yüceleştirilmesinde önemli adımlar olarak değerlendirilecek insanlık tarihinin bu önemli belgelerini pervasızca çiğneyenlerin, insanlığa karşı **suç** işlediklerini, halkımız ve tüm dünya halkları karşısında, insanlık karşısında **suçlu** olduklarını **ilan ediyoruz**.

3) Bugün bölgemizde, özellikle de Van ve Siirt ilinin varoşlarında kıl çadırlarda barınıp topraklarından zorla atılan, evleri yakılıp evsiz bırakılan, tüm geçim kaynakları ve eğitim olanaklarından yoksun olarak, yaklaşan kış şartlarında barınak ve gıda sorunları acil çözüm bekleyen, kendi ülkelerinde mülteci konumuna düşen insanlarımız için, özellikle sağlık koşullarından uzak şartlarda bulunan 0-2 yaş gurubundaki yüzlerce çocuğumuz için başta **Kızılay** ve **Kızılhaç Kurumları** olmak üzere tüm yardım kuruluşlarını acil yardıma çağırıyoruz.

4)Bu tür keyfi ve insanlıkdışı uygulamaların, politik ortamı tahmin edilemeyecek derecede gerginleştireceğini, bölgede huzura, barışa ve kardeşliğe asla hizmet etmeyeceğini, başta bu politikaların ve uygulamaların sorumluları olmak üzere artık herkes bilmelidir. Hiçbir neden bu tür uygulamaları haklı gösteremez. Bölgedeki silahlı hareketler gerekçe gösterilerek özgürlüğe, demokrasiye, eşitliğe ve adalete susamış halkımızın, potansiyel suçlu muamelesiyle karşı karşıya bırakılması, köylerinden, topraklarından göçe zorlanmaları, evlerinin yakılması, en ağır hakaret ve işkencelere maruz tutulmasının soruna çözüm getireceğini sananlar, barış ve kardeşliği dinamitlediklerini artık bilmeli, soruna askeri çözüm arama ve yıldırma politikalarını hızla terketmelidirler.

Ulusal ve uluslararası tüm demokratik kuruluşlar ve anayasal organlar, toplumumuzda onarılmaz yaralar açacak bu hukukdışı ve ayrımcı uygulamaları **Turan Dursun**'un katledilmesi olayında olduğu gibi düşünceye kurşun sıkanlar karşısına kararlılıkla çıkılmalı, **"Savaşa Hayır"** belgeleri çerçevesinde basın organları, parlamenterler, aydınlar ve kamuoyu duyarlılığını göstermelidir.

Hatip Dicle (İHD Diyarbakır Şb. Bşk.), **Av. Zübeyir Aydar** (İHD Siirt Şb. Bşk.), **Yavuz Binbay** (İHD Van Şb. Bşk.), **Salih Öztürk** (İHD Ş.Urfa Şb. Bşk.), **Av. Murat Bilgiç** (İHD Adıyaman Şb. Bşk.), **Atilla Kızılaslan** (İHD Tunceli Şb. Bşk. Üyesi)

17 Eylül 1990

Adı geçen bölge derneklerinin yöneticileri, 15 Eylül 1990 günü Diyarbakır'da toplantı yaptılar ve bu toplantı sonunda "Savaşa Hayır" başlığını taşıyan bir basın açıklaması ile Kürdistan'da "İnsan hakları ve doğanın katledilmesi ile ilgili bazı tespitler" başlığı altında bir rapor yayınladılar.

Adı geçen dernek yöneticilerinin bu kapsamda ilk toplantısı oluyor. Kuruluşları da yeni sayılabilecek bu derneklerin ortak bir toplantıya gidebilmeleri ve ortak bir rapor yayınlamaları hem anlamlı ve hem de başarıdır.

Çünkü, bu dernekler son derece güç koşullar altında çalışıyorlar. Kürdistan'da insan haklarıyla ilgilenenlerin önüne çıkarılan engeller, Türkiye'dekilere göre kat kat daha fazladır. Örneğin dernek yöneticilerinin "olay" mahalline gitmeleri önleniyor, fotoğraf çekmeleri önleniyor, belgelerine elkonuluyor, evleri gözetim altında tutuluyor, telefonları dinleniyor, yabancı heyetlerle görüşmeleri önleniyor, sık sık gözaltına alınıyor ve Av. Zübeyir Aydar örneğinde olduğu gibi sürgün edilebiliyorlar. Kısacası, Kürdistan'da insan haklarıyla ilgilenenler sürekli ölüm tehlikesi altında çalışıyorlar.

Yeni bir çalışma olmasına rağmen; dernek yöneticilerinin çabaları ve bir araya getirdikleri, karanlıkta bırakılmak istenen Kürdistan'da, bir mum ışığı kadar bile olsa aydınlık yaratıyor, sömürgeci devletin vahşi uygulamalarını belli yönleriyle ortaya koyuyor, mağdurların feryadını az da olsa duyurabiliyor.

Adı geçen bölge derneklerinin raporları ve çalışmaları bu açıdan anlamlı. Hepimizin bu çalışmaya destek sunması gerekir ki, bu dernekler çoğalabilsin, hem de daha etkin çalışabilsinler.

İnsan hakları ve doğanın katledilmesi ile ilgili bazı tespitler

1984 yılında başlayan ve genişleyerek devam eden gerilla hareketine karşı devletin yaptığı mücadele giderek kabuk değiştiriyor, hedef değiştiriyor. İlk zamanlarda hedef gerilla ve onlara yardım ettiği şüphesi altında olan halkın bir kesimiydi. Oysa şimdi durum aynı değildir. Hedef oldukça genişletilmiş ve 1989 yılı ilkbaharından bu yana yöre halkının çoğunluğuna (korucu, muhbir ve ajan olmayı kabul etmeyenler) ve doğaya (özellikle ormanlara) saldırılar yoğunlaşmıştır.

Bu politika gereği olarak 100'den fazla masum insan ya direkt kurşuna dizilmiş veya faili meçhul cinayet şeklinde ortadan kaldırılmıştır. Yine aynı politikanın ürünü olarak onbinlerce hektar orman yakılmış, doğa tahrip edilmiş, daha önce boşalan ve boşaltılan yerleşim birimlerine yüzlerce yenisi eklenmiş, onlarca köy ve mezra, yüzlerce ev ve ahır, içindeki eşyalarla birlikte sahiplerinin gözleri önünde ateşe verilmiştir. Bu şekilde ek olarak onbinlerce meyva ağacı (özellikle fıstık), binlerce bağ ve bahçe yakılarak tahrip edilmiştir.

Bu politika bölgenin boşaltılmasına, Irak'ta olduğu gibi bir tampon bölge oluşturulmasına, yöredeki tüm yerleşim birimlerinin boşaltılarak ortadan kaldırılmasına faşist general Altay Tokat'ın deyimi ile bölgede ot dahil hiç bir canlı ve bitki bırakmamaya yöneliktir. Bu politikanın benzerini Irak'ta faşist Saddam uygulamaktadır. Orada yerinden edilen halka hiç olmazsa barınacak bir yer gösterilmekte ve açlıktan ölmemeleri için gıda yardımı yapılmaktadır. Fakat sözü edilen politikanın buradaki uygulayıcıları dedelerinin Koçgiri, Diyarbakır, Palu, Ağrı, Zilan, Sason ve Dersim'de yaptıkları gibi yalnız yıkma, yakma ve öldürmeyle meşguldürler, insanlar yararına iş yapmaya vakitleri yoktur. Bu politika bir soykırım politikasıdır, toplu katliamların ayak sesleri duyulmaktadır.

Devletin yakma, yıkma, öldürme ve her şeyi yoketme politikası özellikle son Körfez krizinden sonra yoğunlaşmıştır. Bilindiği gibi krizden bu yana dünya kamuoyunun gözleri Körfez'e çevrilmiştir. Ayrıca Batı ülkeleri Körfez politikası nedeniyle Türkiye'yi incitmemeye özen göstermektedirler. İşte kendi lehine olan bu şartlardan dolayı bölgemizde, devlet giderek pervasızlaşmakta, yıkma, yakma, öldürme ve kısaca yoketme diye isimlendirilen politikasını itirazsız, sessiz ve acımasız olarak yürütmektedir. Bu uygulamalar altında bölgemizde insan haklarının varlığından bahsetmek mümkün değildir. İnsanların yaşama hakları dahil tüm hakları gaspedilmektedir. Kısacası devlet burada insanlık suçu işlemektedir.

Son SS kararnameleri ile basın da susturulmuş olduğundan işlenen suç ve cinayetlerin gizli kalmasını sağlamaktadır. Zaten sansürün amacı da işlenen suçların açığa çıkmasını önlemektir.

Bu politika sonucu yalnız yakma ile ilgili tesbit edebildiklerimiz şöyledir:

a) 1989 yaz ayları boyunca Eruh, Cizre, Silopi, Şırnak, Pervari, Beytüşşebap, Çatak, Uludere, Çukurca ve Şemdinli ilçelerinin kırsal kesimlerinde binlerce hektarlık orman yakıldı. Bu konu geçen sene çeşitli basın organlarında işlendi.

1990 yılı yaz aylarında yakılan ormanlarla ilgili tesbitimizi Şırnak'ta Girê Sêvê, Ramuran, Behra Hincê, Bölüze, Cinibê, Cindê (...), Piştê Reşa, Girê Diwîn (Cudî), Bênavyan (Nêvaya), Ziyaret (Gelîyê Sêva), Xanê ve Gabar dağı ve mevkileri, Pervari'de Berçaç (Yapraktepe), Axêr (Sarıyaprak) ve Herekol dağının çeşitli yerleri, Eruh'ta Dulabenazer, Govaşil (Ekinyolu) köyü çevresinde bulunan (kısrık ağaçları ile beraber) (EK: 1-2), Çiyayê Reş (Karadağ), Girdara (Ormanardı), Gêra Uşê köyü (Bağ ve bahçelerle beraber) (EK:3).

Her akşam televizyonda ormanların faydalarından ve meziyetlerinden ve onların nasıl korunmaları gerektiği üzerine söylevler veren devlet, bölgemizde hergün orman yakmakta ve bitki örtüsünü tahrip etmektedir.

b) Yakılan köylerle ilgili olarak tesbitlerimiz,

1) 1990 yılı Ocak ayında Şırnak ili merkeze bağlı Navyan (Güneyçam) köyünün Bağna ve Şehrevan mezralarında, 1) İhsan Kutlu, 2) Hüseyin Kutlu, 3) Salih Budak, 4) Eyüp Unlü, 5) Refik Ünlü, 6) Hasan Biter, 7) İlyas Budak 8) Mehmet Bezde, 9) Hacı Abay, 10) Hacı Özen, 11) Tahir Özen, 12) Hamza Özen, 13) Abdullah Özen, 14) Ahmet Çalış, 15) Mehmet Çalış, 16) Nesim Çalış'a ait ahır kışlık hayvan yemi ve otları yakılmıştır.

2) Torkiz (Sarıdallı) köyünde Abdullah Fidan, Ramazan Fidan, Mehmet Adanır, Tahir Güden, Hacı Yardımcı, Hasan Ağır ve aynı köyün Cindê mezrasında Mustafa Aytun, Halit Aytun, Nadir Aytun ve Kasım Aytun'a ait ahır samanlık ev ve bahçeler bu sene Haziran ayı sonlarında askerler tarafından yakılmıştır.

3) Torkiz (Sarıdallı) köyü Şaru mezrasında İbrahim Işık, Mehmet Işık, Ali Işık ve yine aynı köyün Xarê Bizo mezrasında Ramazan Göktaş, Osman Göktaş ve Bênav Uçar'a ait evler eşyalarıyla birlikte gündüz ortasında Navyan (Güneyçam) Jandarma taburunda görevli binbaşı komutası altında onun emir ve direktifleriyle askerler tarafından evlerin sahiplerinin gözleri önünde yakılmıştır. Aynı zamanda bu köylülere ait harmanlarda bekleyen buğdaylar ile hayvanları için toplamış oldukları yemler de aynı gün, yani bu yılın Temmuz ayının başında yakılmıştır. Bu olayda aynı gün İbrahim Işık'a ait yaklaşık iki ton kadar peynir evinin mahzeninden çıkarılarak bir kısmı köpeklere yedi-

rilmiş geri kalanı ateşe atılmıştır.

4) Son iki sene içinde Torkiz (Sarıdallı) ve bağlı mezraları olan Cindê, Bawa, Gêrê, Xwedan, Abasan, Çemê Kanîgermikê, Deştkê, Şaru, Xarê Bizo, Dimilya, Gewrikya ve Înde tümüyle boşaltılarak çoğu yakılarak insanlar oralardan uzaklaştırılmışlardır. Bu köy ve mezra insanlarının çoğu değişik şehir ve kasabalara göçmüşlerdir. Yaklaşık ikiyüz hane (1500 nüfus) kadarı ise halen Şırnak'ın 15 kilometre mesafesinde Eruh yolu üzerinde Milakên mevkiinde çadırlarda kalmaktadırlar. Yaklaşan kış aylarında bu insanların akibetlerinin ne olacağı meçhuldur. Eğer bu şekilde giderse yaptığımız tesbitlere göre halen sağlıklı olan 100 kadar çocuk bu kış açlık ve soğuktan öleceklerdir.

5) Şırnak merkeze bağlı Avyan (Dereler) köyünün sekiz mezrası 20-30 Temmuz tarihleri arasında içindeki eşyalarla tümüyle birlikte evler tek tek Dereler (Avyan) Jandarma bölüğü askerleri tarafından evlerin sahiplerinin gözleri önünde yakılmıştır. Bu mezralar şunlardır: 1) Eywan, 2) Govasamu, 3) Tengê, 4) Bacirut, 5) Çekçeko, 6) Diryan, 7) Girek, 8) Çewrobil. Bu insanları temsilen 1.8.1990 tarihinde köy muhtarı Yusuf İdin tarafından Şırnak Valiliğine ve Şırnak Cumhuriyet Savcılığına dilekçeyle (EK:4) müracat edilmiş ve sorumluların cezalandırılması istenmiştir. Köylülerin şikayetçi oldukları kişiler; Dereler (Avyan) bölük komutanı yüzbaşı ve mahiyetindeki diğer görevlilerdir. Savcılık 3.8.1990 gün ve 1990 / 155-294 sayılı kararıyla görevsiz olduğunu bildirmiş ve dosyayı valiliğe havale etmiştir. İl idare kurulu da bu olayı soruşturmak için Sêgirkê (Şenoba) jandarma taburundan görevli yüzbaşı Muharrem Fındık adındaki kişiyi görevlendirmiştir. Bize göre sonuç şimdi de bellidir.

Evleri yakılan bu köylüler köy yolu üzerinde çalılardan yapılan kulübelerde yaşamaktadırlar. Bunların durumu Törkiz köylülerinin durumundan beterdir. Böyle giderse hiç biri önümüzdeki kışı çıkarmayacaktır. Soğuk ve açlıktan öleceklerdir.

Bu köylülere ait haberlerin ve resimlerin basında yer almasından sonra, köylüler gözaltına alınmış, hayvanları da askerler tarafından kurşunlanmıştır.

6) Yine Temmuz ve Ağustos aylarında Uludere'nin 20'den fazla köyünde, her köyden değişik sayıda olmak üzere evler seçilerek içindeki eşyalarla birlikte yakılmışlardır.

7) Beytüşşebap ilçesi Mezra köyünün, Yenimahalle mezrasının 14 haneden oluşan tüm evleri yine içindeki eşyalarla beraber askerler tarafından sahiplerinin gözleri önünde yakılmışlardır.

Yine Beytüşşebap ilçesinin Dönmezler köyü 21.8.1990 günü evlerin içindeki eşyalarla beraber yakılmıştır. Bu konuda köylüler adına köy muhtarı Hacı Yüce 23.8.1990 günü Şırnak valiliğine dilekçeyle müracaat etmiştir. (EK:5)

8) Ağustos ayı içinde Pervari ilçesi Hosyan (Doğanköy) köyüne bağlı Hol ve Kal mezraları önce boşaltılmış, köylülere çeşitli baskılar sonucu her iki mezra evlerin içindeki eşyalarla beraber tümüyle yakılmışlardır. Aynı zamanda köylülere ait yüzlerce arı kovanı arılarla birlikte yakılmıştır. Hayvanlarına ait kışlık yemler de aynı gün yakılmıştır. Köylülerin bu konudaki beyanları ektedir. (EK: 6)

9) Pervari'ye bağlı Sarıyaprak (Axêr) köyünün bir kısmı köylülerin kışlık yem ve samanlıklarıyla birlikte, köylülerin bahçeleri, tarlalardaki ve harmanlardaki buğdaylar ve köyün etrafındaki ormanlık ve otluk alan yakılmıştır. Bu tarihte köy de boşaltılmıştır. Bundan sonra 8.9.1990 günü askerler tekrar köye gelerek köydeki tüm evleri ve yüzlerce arı kovanını arılarla birlikte yakmışlardır. (EK: 7)

Bizim yakından tespit ettiklerimiz bunlardır. Raporu düzenlediğimiz sırada aldığımız haberlere göre Şırnak'a bağlı Spindarok (Boyunyaka), Gilindor (Kemerli), Berkevir (Tekçınar) köyleriyle Cifanê (Cevizdüzü) köyüne bağlı Arkit mezrası yanıyordu. Kuşkusuz bunların dışında da yanmış ve yakılacak yerler vardır. Biz bazı yerleri örnek olarak veriyoruz. Bu politikayı teşhir etmek istiyoruz.

Bölgemizde şimdi sonbaharın başlangıcıdır. Çok çetin bir kış bize doğru yaklaşmaktadır. Önümüzde karanlık günler vardır. Yukardaki yerleri sıraladıktan sonra sanırım daha fazla yoruma gerek yoktur. Yaklaşan soğuk kış ve karanlık günlerden dolayı demokrat kamuoyunu bu konuda duyarlı olmaya ve önümüzdeki karanlık günlerde bize yardımcı olarak bugünlerin aydınlanması için görev almaya çağırıyoruz.

Saygılarımızla
Siirt İnsan Hakları Derneği
Başkanı Av. Zübeyir Aydar

Ek 1

Bizler Siirt Eruh, Govaşil (Ekinyolu) köyü halkıyız. 1984'ten beri köyümüzde asker mevcut. İlk dönemlerde yedikleri ekmeği dahi köylüler yapıp veriyorlardı. Un meyve köylülerin malıydı. Sularını 3 yıl öncesine kadar köylüler ya sırtlarında ya hayvanlarıyla taşıyarak götürüyorlardı. Köyün mezarlığındaki odunlar halk tarafından korunurken, onlar motorlarla kestirip köylülere taşıtıyorlardı.

Şu andaki durum: Askerler köyün içinde şortla dolaşıyorlar. Kendileri defalarca ikaz edildi. Bizlere "sizin kadınlarınız da açık dolaşsınlar" diyorlar. Bizim bu görünümü kabul etmemiz mümkün değil. Odunlar yine köylülere taşıttırılıyor. Sıraya koymuşlar 70 yaşındaki kişi de odun getirmek zorunda. Siper veya havuz yapmak için gerekli olan bütün taşlar köylülere taşıttırılıyor. Köyün okulunda su olmasına rağmen (karakol olarak kullanılıyor), köyün bir mahallesine giden suyu da keserek okulun arka tarafına götürdüler. 30 evi susuz bıraktılar. Erkeklere yapılan uygulamalar yetmiyormuş gibi kadınların üzerinde de ince arama yapmaya başladılar. Duruma müdahale eden köy muhtarı ihtiyar heyeti ve imamın girişimleri sonuç vermedi. 7.8.1990 tarihinden itibaren köyün ormanlık alanıyla birlikte, otlak, üzüm bağları ve 1979'dan beri yetiştirmekte olduğumuz binlerce aşılı fıstık ağacı köydeki askerler tarafından yakıldı.

Köyde yaşamamamız için ne gerekliyse yapılıyor. Köyde 70'den fazla ev mevcut. 20'ye yakını göç etti. Şehirlerde aç ve işsizler. Kümes gibi yerlerde barınıyorlar. Bizde her ev 10'dan fazla nüfusa sahip. Köyü bırakmamız mümkün değil. Nerelerde nasıl yaşarız. Asker bizlerin malını yakma, hakaret etme, göçe zorlama yetkisini nerden alıyor. Durumumuzun göz önüne alınarak bizlere gereken yardımın yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Emin Bahçeci, M. Ali Kaya, (Köy imamı), Süleyman Bahçeci, Sıraç Özalp, Selahattin Saraç, Ahmet Bahçeci, Yakup Sezgin, Arafat Özalp, Süleyman Özer
2.9.1990

Ek 2

Cumhuriyet Savcılığına
Siirt

Bizler Siirt Eruh Ekinyolu (Govaşil) köyü halkıyız. Köyümüzün ormanlık alanı, merası ve 1979'dan beri yetiştirdiğimiz aşılı binlerce fıstık ağacı köyümüzün ve çevre köyler olan Bağgöze, Salkımbağlar, Baluka, Ormanardı, Yelkesen askerler tarafından yakıldı. Askerler ve korucular üzüm bağlarını, ormanlık alanı ve binlerce fıstık ağacını küle çevirdiler. Haklarında gerekli kanuni işlemlerin yapılmasını istiyoruz. Davacıyız. Menkûllerimiz ve gayrmenkûllerimizin maddi tutarlarının tarafımıza ödenmesini istiyoruz. Gerekenin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Ekinyolu Köylüleri adına:
Sıraç Özalp, Ahmet Bahçeci, Arafat Özalp, Emin Bahçeci, Selahattin Saraç, Süleyman Bahçeci, Mehmet Ali Kaya (Köy imamı)
3.9.1990

Ek 3

Basına

Bizler Siirt merkeze bağlı Geraviş (Bağlıca) köyü halkıyız. Köyümüz 25 hane. 20.8.1990 tarihinde Ekinyolu köyüne bağlı askerler ve subay tarafından köyümüze ait binlerce aşılı fıstık ağacı, üzüm bağları ve her tür meyveyi kapsayan bağlar tutuşturuldu, yakıldı. O anda köyde bulunan onların evleri ve bağları tutuşturduklarını görenler mevcut. Onları görenlerin isimleri Huşri Kıneş, Kumri Kıneş, Yusuf Topal. Ben köy muhtarı olarak Eğlence karakoluna gidip, sorumlu subayla görüştüm. Subay bana 2-3 meşe ağacı yanmış niye şikayetçi oluyorsun diyor. Binlerce fıstık, badem ve üzüm bağları onun gözünde iki üç meşedir. Bağların yanında köyün ormanlık alanını da yaktılar.

Bizler zararımızın tespit edilmesini istiyoruz. Keyfi hareketlerle yıllardır yetiştirdiğimiz ağaçları bir anda kül eden askeri sorumlulardan davacıyız. Zararımızın yetkili birimlerce tespit edilmesini talep ediyoruz. Bu işlemleri yapanlardan şikayetçiyiz. Haklarında dava açılmasını ve zararımızın tazminini talep ediyoruz.

Geraviş (Bağlıca) köylüleri adına: Cemil Sartık, Abdullah Aslan.
6.9.1990

Ek 4

Şırnak Valiliğine

Bizler Şırnak ili Dereler köyü ve bağlı mezraları halkı olarak hepimizin ortak sorunları olan askeri baskıları ve bizlere karşı yazılı kanunsuz muameleleri bilgilerinize sunmak istiyoruz. Çeşitli vesilelerle daha önceleri karşılaştığımız ve değişik zamanlarda dilekçe ile yetkililerimize ilettiğimiz sorunlarımızın çözümleneceğine olan inancımızı koruyoruz. Ancak son günlerle dozajını giderek artıran baskılar üzerine yeniden sorunlarımızı bilgilerinize sunup bir an önce isteklerimizin nazarı itibare alınarak bizlere karşı kanunsuz muamele ve baskılarını sürdüren askeri yetkililerin tespit edilerek adalet önüne çıkarılmasını talep ediyoruz. Son günlerde yaşadığımız yörede meydana gelen ve tüm bölge sakinlerini tedirgin eden olayları aşağıda bilgilerinize sunuyoruz.

1- 20 Temmuz 1990 günü güvenlik kuvvetleri ile teröristler arasında çıkan silahlı çatışmadan sonra gözaltına alınan Terikli köyü sakinlerinden **Fevzi Kabul** askerler tarafından ifadesi alınmak üzere bölüğe doğru götürülürken yolda vurularak öldürülmüştür. Durum bu olmasına rağmen Fevzi Kabul'un cesedi ailesine teslim edilmeyip Sırnak'a gönderilmiş ve bu şahsın terörist olduğu ve çıkan silahlı çatışmada vurularak öldürüldüğü açıklanmıştır. Olayın gerçek yüzü yukarda anlatıldığı gibidir. Fevzi Kabul köy halkı sakinlerinden olup PKK ile de yakından ilgisi olmayan köy çobanlığı yapan 18 yaşlarında bir yurttaştır.

2- Mıntıkamızda bulunan Dereler köyü Dikilitaş'a bağlı mezra sakinleri evlerinden çıkarıldıktan sonra bu şahıslara ait evlerin içindeki eşyanın çıkarılmasına fırsat verilmeden yakılmıştır. Ekonomik imkanları çok zayıf olan bu mezra insanları nerde ve nasıl yaşayacaklar sorunu ortadadır. Bu soruna çözüm arayışı içindeyiz.

3- Yöre halkına geçici köy korucusu olmaları yönünde telkin ve baskılar yapılmaktadır. Silah kabul etmeyenler göçe zorlanmaktadırlar. Dereler mıntıkasında yaşayan insanların gündüzleri köy dışına çıkmaları dahi izine bağlanmıştır.

4- Geçim kaynağımız olan ekinlerimiz askerler tarafından kendilerine verilen emir üzerine yakılmıştır. Duruma müdahale eden köylüler tartaklanmış ve dövülmüştür. Askerlerce rastgele top ve mermi atışları yapılmaktadır. Ormanlarımız bilinçli bir şekilde askerlerce yakılmaktadır. Çevrobil mezrasında ve bağlı Guva'da bulunan tüm evler hayvan ağılları, ekinler ve hayvan yemleri tam anlamıyla yakılıp imha edilmiştir.

Yöremizde meydana gelen olayları daha önce yetkili idari makamlara ilettiğimiz halde bu güne kadar bir neticeye varılmamıştır. Son zamanlarda giderek ağırlaşan askeri baskıya yöre halkının tahammül edecek hali kalmamıştır. Bizler Dereler ve bağlı mezralar halkı olarak bu sorunlarımıza ancak yine devletin çare bulacağına, yaralarımızı saracağına olan inancımız tamdır. Bizler bu ülkenin insanı olarak bize yapılan bu kanunsuz muamelelerin neden yapıldığını anlayamıyoruz. Devletten istediğimiz bizlere bu baskıları yapan ve yaptıran yetkililer hakkında gerekli adli işlemlerin yapılarak sorumlular hakkında gerekli koğuşturmanın yaptırılması ve hak ettikleri cezaya çarptırılmasıdır. Tüm yöre halkı olarak sorunlarımıza çözüm getirilmesini askeri baskıların ortadan kaldırılmasını ve faillerinin cezalandırılmasını saygılarımızla arz ve talep ederiz.

Dereler köyü ve bağlı mezraları sakinleri adına: Dereler köyü Muhtarı Yusuf İdin
1.8.1990

Ek 5

Vilayet Yüksek Makamına
Şırnak

Özü: Dönmezler Köyünün yakılması Hk.

Beytüşşebap ilçesine bağlı Dönmezler köyü 1990 yılı Mayıs ayının ilk haftasında, güvenlik güçlerinin isteği ve emirleri üzerine tamamen boşaltıldı. Göçen halk geçici olarak Uzungeçit beldesine yakın bir yerde çadırlarda konaklamaktadır. Köye dönme umudumuzu yitirmediğimiz için, pekçok eşyamızı köydeki binalara bıraktık. Lakin, Dönmezler köyünde tüm binaların içindeki eşyaları ile birlikte 21.8.1990 günü yakıldığını öğrenmiş bulunuyoruz. 30 kadar binanın yakılması bizleri evsiz ve barksız bırakmıştır. Binalarımızı, anlamadığımız nedenlerle güvenlik güçleri yakmışlardır. Yakma olayı gün ortasında vuku bulduğundan çok kişi tarafından da görülüp izlenmiştir. Takdir buyurulur ki, köy halkının yerinden edilmesi ve akabinde binalarının yakılıp yıkılması olayı bizleri perişan etmiştir. Bu köyün dışında, Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde bize mezar olabilecek kadar toprağa sahip değiliz. Durumu yüksek takdirlerinize saygıyla arz ederim.

Dönmezler köyü muhtarı
Hacı Yüce

Adres: Dönmezler köyü muhtarı, Uzungeçit yanındaki çadırlarda mukim, Hacı Yüce
3.8.1990

Ek 6

İnsan Hakları Derneği
Başkanlığına / Van

Siirt'in Pervari ilçesine bağlı Doğan köyü mezraları, İnceler (Hol) ve Ulusu (Kal) mezralarında oturmakta idik. Devlet bize koruculuk teklif etti ve bize silah verilmek istendi. Biz kabul etmedik. Bu zorlamalar 1983'ten beri yapılmaktadır.

Korucular ve askerler 10 Ağustos 1990'da mezramıza gelerek, mezrayı boşaltmamız yada silah almamız için üç gün süre tanıdılar. 1983'ten bu yana geçen süre içinde köy halkı peyder pey karakollarda ve Siirt'e götürülerek çeşitli işkencelere tabii tutuldular. Bu işkencelerin çoğu, işkence merkezleri olarak tanzim edilen Beytüşşebap'a bağlı Sürge ve Kelahêk köylerinde işkenceden geçirildiler. (Lastik tekerlek, Filistin askısı, Jeneratör elektriği, jop ve kaba dayak). Günlerce mütemadiyen kadın ve erkek ayrımı yapılmadan işkence yapıldı. İşkenceyi yapan subay astsubay ve özel timlerdi. Bunların isimlerini bilmiyoruz. Ancak bu şahıslar o dönemde orda görev yapan görevlilerdi. Bunlar devlet kayıtlarında mevcuttur.

Tüm köylüler onları görürsek tanıyabileceğimizi söylüyoruz. Bu işkenceler özellikle son olaylarda yoğunlaştırıldı. İşkencelerin detayını anlatmaktan utanç duyuyoruz. Çünkü bir insan, bir insana bu şekilde davranamaz. İşkencelerin detayını anlatmak günlerce sürer yine de bitmez. Son çare olarak mezraları boşalttık. Mezralardan gelebilmemiz için hiçbir yol yoktur. Biz ancak katırlarla kendi yataklarımızı getirebildik. Diğer tüm eşyalarımız mezralardaki evlerimizde kaldı. Biz mezraları boşalttıktan sonra, askerler de bizim boşaltmamızla birlikte mezralarımızı ateşe verdiler. Otları-

Devamı 22. sayfada

Söz hakkı doğum belgesi için mücadele edenlerindir!

Dünya çocukları artık rahatça uyuyabilirler. Artık açlık yok, bombalarla ölmek yok, dünya pazarlarında satılmak yok, eğitimsizlik, hastalık yok! Dünya çocuklarının gelecekleri güven altında. Dünyamızın bilumum büyükleri "özgürlüğün kabesi!" ABD'de bir araya gelerek dünya çocuklarının bütün sorunlarını çözmüşler! Şimdi istatistikler sıralanır: Bu "zirve" öncesinde kaç milyon çocuk açlıktan ölüme mahkummuş bilgisayarla yazıverirler! Kaç milyon çocuk hala süren savaşlar içinde ölüyor; kaç milyonu eğitim ve sağlık olanaklarından yoksun; kaç milyon çocuk modern kölecilerin elinde esir; kaç milyon çocuk seks ticaretinin metası halinde; kaç milyon çocuk gelecek güvencesinden yoksun; kaç milyon çocuk işkence gördü ve görüyor vb. bütün bunların hepsini bilgisayarla bulur ve tabi ki dünya çocuklarının sorunlarına çözüm arayan bilumum büyükler olarak çözüm yollarını da ortaya koyarlar!

Eğer ortada dünya çocukları, yani dünyamızın geleceği üzerine oynanması olmasaydı, bu yapılanlarla ancak alay edilebilirdi. Oysa şimdi nefretimiz derinleşiyor.

Halepçe - 1988

Güzel sözler kulağa hoş gelir. Üstelik güzel sözleri söylemek çok kolaydır ve söyleyene belli bir dinleyici kitlesi de kazandırır. Ama eğer hiç bir çözüm getirmiyorsa, tersine çok çirkin gerçeklerin üzerini örtmek için kullanılıyorsa, o sözlerin sahipleri adi bir dolandırıcıdan çok daha alçaktırlar.

Dünyamızın çeşitli sorunlarına çözüm bulmak amacıyla ilgili güçlerin toplantılar düzenlemeleri, örgütler oluşturmaları, çeşitli etkinlikler geliştirmeleri şüphesiz olumludur. Uluslararası Af Örgütü, İnsan Hakları Örgütü, doğayı ve hayvanları korumak için oluşturulan uluslararası kuruluşlar vb. bir çözüm gücü olmasalar da, insanlığı ve doğayı tahrip eden saldırılara karşı dünyayı uyarmaları küçümsenmeyecek çalışmalardır. Dünya ölçüsünde kazandıkları saygınlık da zaten bu nedenledir. Ama bunlar da ancak devletlerden bağımsız oldukları oranda gerçeğe olumlu yaklaşabilmektedirler. Kapitalist-emperyalist devletlerin ve tekellerin finanse ettiği kuruluşlar ne kadar "insani" adlar alırsa alsınlar, emperyalist-kapitalist sistemin tahribatlarının gerçek tanıkları olarak bizler onlara ancak şüphe ve hatta nefretle bakabiliriz. Sözde dünya çocuklarını korumak için ABD'de gerçekleşen son uluslararası toplantıya bakışımız da bu temeldedir.

Bu toplantıya kimler katılmıştır? En başta ev sahipliğini yapan ABD, dünya halklarının ve çocuklarının kanıyla semirmiş bir dünya canavarıdır. Diğerlerini bir tarafa bırakıyoruz, ama bu toplantıya katılanlar içinde çok yakından tanıdığımız bir şahsiyet daha var: Türk sömürgeci devletini temsilen katılan Turgut Özal. Toplantıya katılanların listesi yazılırsa ve bir de bu toplantı sürecinde hangi işlerin kotarılmaya çalışıldığı göz önüne getirilirse sahtekarlığın boyutu çok daha iyi görülür.

ABD merkezinde bugün Ortadoğu halklarının başına örülmek istenen yeni çorabın ipliği yumuklanıyor. Petrol ve silah tekellerinin çıkarları doğrultusunda nasıl bir kıyametin koparılması gerektiği tartışılıyor. Ve aynı tarihte, dünya çocuklarının masum gerçeği petrol ve silah tekellerinin cani gerçeği ile örtüştülmek isteniyor. Faşist-sömürgeci Türk rejiminin başı Turgut Özal da gitti bu toplanıya ve bir konuşma da yaptı. Bush ve Özal gibilerin dünya çocukları üzerine söyleyecek hangi sözleri vardır? Bugün sadece ABD'de bile milyonlarca siyah çocuk sefaletin içinde. ABD silahları ve sermayesi ile dünyanın dört bir tarafında çocuklar öldürülüyor, ya da anasız-babasız bırakılıp sokaklara terkediliyor. ABD silahlarıyla donanmış İsrail ordusunun kurşunlarıyla ve diğer kaba saldırılarıyla her yıl yüzlerce Filistinli çocuk ölüyor, sakat kalıyor, ya da yetim bırakılıyor. Halepçe'de binlerce Kürt çocuğunun katledilmesine yolaçan kimyasal bombaların üzerinde de Made in-USA, Made in-Fransa, ya da Almanya markaları vardı. Irak Saddam rejimine Kürt halkını ve çocuklarını öldürmesi için her tür-

Doğmamıştım
doğdum şimdi
İşte budur
doğum belgem
Bak savurdum
azrailin
tam alın çatına
Babam işkencede öldü
Anam beni doğururken
Hergün ölüyor komşularım
Zaten
hep söz edilirdi ölümden
Lakin bilinmezdi doğum
Doğmadan ölünürdü yani
Ölünmezdi bile yani
Ben mi?
Doğmamıştım
doğdum şimdi
İşte budur
doğum belgem
Bak savurdum
azrailin
tam alın çatına

lü ölüm silahını veren güçler, bugün de Irak-Arap çocuklarını açlıktan ölüme mahkum ederek Saddam'ı devirmeyi amaçlıyorlar. Yani her durumda da çocukların hayatı üzerinde oynuyorlar ve hangi ulustan olmaları da esasta fazla umurlarında değil. Çünkü ölü çocuklar sadece ölüdürler ve kimlikleri yoktur.

Bir toplantıdan çıkıp ötekine girdiler. Birinde ellerinde çiçek vardı, sözde çocuklara sunuyorlardı. Ötekinde tepeden tırnağa silahla kuşanmış olarak yeni saldırı planları hazırladılar. Ortadoğu'da artık sürdürülemez olan statükoya yeniden nasıl bir biçim vereceklerini, Kürdistan devrimini nasıl tasfiye edeceklerini, Filistin devrimini peşpeşe iflas eden sahte çözümler ardından hangi yeni çıkmaza sokabileceklerini, Arap halklarının uyanan direnişini nasıl boşa çıkaracaklarını, bölgede kime nasıl bir saldırganlık rolü düştüğünü, bunun değerinin kaç para ettiğini, mevcut durumdan silah tekellerinin nasıl bir kâr sağlayacağını, vurguncuların çıkarını vd.lerini hesapladılar. Örneğin Turgut Özal, sözümona çocuklar için düzenlenen toplantı amacıyla gitmişti; Ortadoğu'nun karnı yarılırken kendisine de bir çakal payı verilmesi gerektiğini anlattı dünya önünde. Bunun çocuk haklarıyla ne ilgisi var? Elbette ilgisi var; ama, bu ilgi çocukların geleceğinin boğuntuya getirilmesi anlamında böyledir. Hatırlardadır, geçtiğimiz yıl Semra Özal'a "Türk kadını için gösterdiği çabalar" dolayısıyla bir ödül verilmişti. Şimdi ikinci bir ödül de Turgut Özal'ın hakkıdır.

Kürdistan'da yıllardır devam eden bir savaş var. Bu savaş teknik donanım açısından son derece eşitsiz bir savaş. Sömürgeci Türk ordusu emperyalist müttefiklerininin her türlü desteği ile Kürdistan'ın dağlarını, ovalarını, köylerini bombalıyor. Köyler boşaltılıyor. Kar-kış demeden insanlar doğup-büyüdükleri yerlerden sökülüp bilinmezliğe doğru sürükleniyor. Kadınlar, çocuklar aç, perişan. İşkence görmeyen veya işkenceye tanık olmayan çocuk kalmadı. Kürdistan'da doğan çocukların yarıdan fazlası daha bir yaşını doldurmadan ölüyor. Ya da ölü doğuyor. Kürt kadınları, Kürt-nüfusunun artmaması için yani soykırım anlamında kısırlaştırılıyor. Çocuklar için hiç bir sağlık ve eğitim olanağı yok. Eğitim adına daha çocukken Türklüğü kabul etmek dayatılıyor. Aileler parçalanmış. Ailenin kimi bireyleri cezaevlerinde işkencede, kimileri kurşunlanmış, kimileri ekmek parası uğruna Türkiye ya da Avrupa metropolleri ve Arap çöllerine savrulmuş... Bu tablo tam ödüllük bir tablodur! Açık değil mi, Türkiye'de fahişe sayısının milyonun üzerine çıktığını, kadınların kendilerini satmak ya da intihar etmek ikileminden başka çıkar yollarının kalmadığının basında açıklandığı yıl Semra Özal'a "Türk kadınını güçlendirdiği" için uluslararası bir ödül layık görülmüştü. İşte bu nedenledir ki, şimdi de ödül bay Özal'ın hakkıdır diyoruz.

Çocuklar insanlığın daha üst bir evrede sürdürücüsü, tabi ki insanlığın geleceği olarak dünyanın ortak değerleridirler. Bu açıdan bakıldığından, her çocuk dar çerçevede kendi ailesine kendi ulusuna değil, bütün bir insanlık ailesine aittir. Ama bu tanım, gerçekte dişe diş bir mücadeleyi anlatır. Filistin halkının devlet olma hakkının inkar edildiği bir dünyada Filistin çocuklarının insanlık ailesine "ailem" demeleri mümkün müdür? Bugüne kadar varlığı bile inkar edilen ve şimdi de varolma ve bağımsızlık mücadelesi uluslararası saldırgan bir ittifakla yok edilmeye çalışılan Kürdistan'ın çocuklarının insanlık ailesi içinde nasıl bir yerleri olabilir? Varlığı yok edilmek istenen bir halkın çocukları, dünya için ancak doğmamış ve yok sayılabilirler. Bu çocukların doğmuş kabul edilebilmesi için bile öncelikle ülke ve halklarının varlığı ve bağımsız yaşama hakkı kabul edilmek zorundadır. Bu durumuyla sözüm ona hakları korumak üzere tartışma konusu yapılan çocuklar arasında Filistinli, Kürdistanlı ve diğer sömürge halkların çocukları yoktur. Bu çocuklar dünyaya ancak mücadeleyle doğabilirler. İşte Filistin çocukları yıllardır taş ve sopayla da olsa bizzat savaşıyorlar.

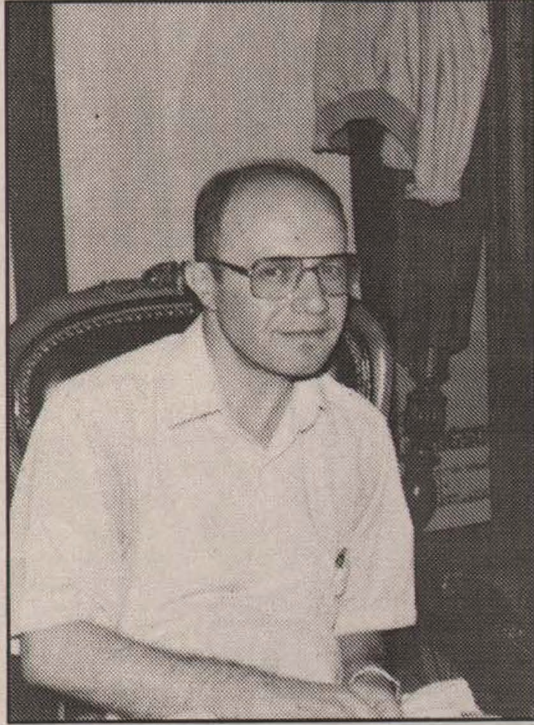
Şehit çocukları silahla kucak kucağa büyüyorlar artık...

İşte Kürdistan çocukları, Filistinli kardeşlerinin takipçisi olarak ellerine taşları aldılar. Bu çocuklar dünyadan doğum belgelerini ve de yaşama haklarını istiyorlar. Bu ülkelerin çocukları ülkelerinin gerçeğine uygun olarak büyüyorlar. Yaşlı çocukların yapamamış oldukları bir doğuşu ve büyümeyi üslenmek göreviyle dünya önüne çıkıyorlar. Bu gerçekten ağır bir sorumluluk. Ama, emperyalist ve sömürgecilere karşı mücadeleyle doğan halkların bundan başka bir çıkışı olamaz. Elinde taş ve sapanla meydanlara çıkan çocukları olan halklar, insanlık tarihinin en görkemli hak ve özgürlük mücadelesini veren halklardır ve gelecek kesinlikle bu "çocuk halklar"ın olacaktır. Ve işte o zaman gerçek anlamda bir insanlık ailesinden bahsedilebilecektir.

30 Eylül 1990

F. Almanya Yeşiller Partisi Milletvekili bayan **Angelika Beer** *ve İtalyan gazeteci* **Marco Tronti**'*nin Ağustos ayı ortalarında Sosyolog Dr.* **İsmail Beşikçi** *ile yapmış oldukları röportajı kısaltarak yayınlıyoruz:*

"Kürtlerin kendi kendilerini en kötü yönetimi, bu devletlerin en iyi yönetiminden daha iyidir"

Angelika Beer: *Serbest bırakıldığınız son duruşmayı izledim. Davanın son durumunu biliyorum. Bunca darbeyle iyice sıkışmış olan Türk devletinin 11 Eylül'deki davaya ilişkin tavrı, sizce nasıl olabilir? Ayrıca siz daha öncekiler dışında neler söyleyeceksiniz?*

İ. Beşikçi: 11 ve 12 Eylül'de iki gün arka arkaya duruşma var. Sanıyorum bu iki dava birleştirilip tek bir dava yapılacak. Önce üç davaydı; birleştirildi, ikiye indirildi. Şimdi, ikincisi de birinciyle birleştirilecek. Yani duruşma bitmeyecek. O zaman ben başka bir konuda açıklama yapacağım. Bu, Türk yargısı ve Kürdistan konusunda olacak. Yani Türkiye, Kürdistan'ı nasıl yargılıyor; Kürt sorunuyla ilgili yargılamalar, Türk hukuku açısından ne anlam ifade ediyor.

Örneğin, yetmiş senedir Türkiye'de Kürdistan'a ilişkin davalar nasıl yürütüldü? Kürt sorunu açısından Türk hukuku, Türk adaleti ne anlam ifade ediyor? Daha çok bunları konuşmak ve bunu da 11 Eylül'deki duruşmamda yapmak istiyorum.

A. Beer: *Son Nisan kararnamelerinin ortaya koyduğu yapı şöyle bir şeydi: Ya "Herkes Türktür bu ülkede" diyerek bu kararnameleri ve herkesin Türk olduğunu kabul edeceksiniz, ya da kabul etmeyeceksiniz. O zaman da meşruiyetinizi yitireceksiniz, suçlu duruma düşeceksiniz. Böyle bir sistem oluşturulmak isteniyor. Fakat bizzat sizin bu davada yargılanmanız, buna karşı farklı bir şeyler söyleyebiliyor olmanız bile, bu kararnamelerle oturtulmaya çalışılan politikaların yürümeyeceğinin bir göstergesi sayılabilir mi?*

İ. Beşikçi: Bu da sayılabilir. Fakat kararnamelerin işlevini kaybettiğine dair şu daha önemli bir gösterge: 10 Haziran 1990'da Gêrê köyünde 27 Kürt vatandaşı öldürüldü. O zaman Türk televizyonu ve radyosu dedi ki: "PKK çocukları öldürmeye devam ediyor. Elikanlı cinayet şebekesi kadınları, çocukları öldürüyor." Ertesi günkü Türk basını büyük manşetlerle PKK'nin çocukları, kadınları öldürdüğünü, cinayet işlemeye devam ettiğini bildiren haberler yayınladı. Fakat birkaç gün sonra, 12 ya da 13 Haziran günü, bu olayın bizzat devlet güçleri tarafından işlendiği ortaya çıktı. Anlatabiliyor muyum? Yani, cinayeti devletin güvenlik güçlerinin işlediği, çocukları, kadınları devletin güvenlik güçlerinin öldürdüğü ve bunu PKK'nin üstüne yıkmaya çalıştığı anlaşıldı. Ama kararnamenin amacı bunu gizlemek, gerçeğin kamuoyuna duyurulmasına engel olmaktı. Halbuki, gerçek en kısa bir zamanda öğrenilebildi ve deşifre edilebildi. Bu bakımdan kararname işlevini kaybetti benim kanımca.

Fakat karaneme çok da işlevsiz değil. Örneğin bir kitap yazıyorsunuz. Matbaaya götürüyorsunuz. Matbaa diyor ki: "Ben basamam. Çünkü kararname var. Bastığım zaman matbaa kapatılacak, bana cezalar verilecek. Belki beni cezaevine koyacaklar." Bu, tabii sizin düşüncelerinizi, kitaplarınızı yayınlayamamanız veya dergilerin doğru dürüst basılmaması açısından önemli bir engel. Burda kararnamelerin etkisini görüyoruz ve bunu aşmak da çoğu zaman kolay olmuyor. Örneğin, başka matbaaya gittiğin zaman o da böyle diyor. Üçüncü bir matbaayı da bulamayabiliyorsun tabii. Ama buna rağmen yine de düşünceler, çeşitli biçimlerde açıklanabiliyor. Dergi yayınlayamıyorsun, ama fotokopi yaparak düşüncelerini açıklayabiliyorsun. Dergiyi seksen sayfa değil de, yirmi sayfa yayınlıyorsun. Beşbin adet değil de beşyüz adet basıyorsun, tabi fotokopi ile. Yine kararnameyi aşmanın yolları aranıp bulunabiliyor. O yüzden de bu kararnameler uzun vadeli olmayacak bence.

M. Tronti: *Bu tabii, kararnamelerin çıktığı dönemdeki atmosfere göre belli bir iyileşmeyi ifade ediyor. Bu durumu neye bağlıyorsunuz?*

İ. Beşikçi: Bugün Kürdistan'da bir silahlı mücadele sürüyor. Kamuoyu son derece politize olmuş durumda. Şimdi şu önemli. Örneğin, herhangi bir köyün etrafında bir silahlı çatışma sözkonusu. Gerillalarla askerler çatışıyorlar. Diyelim üç tane asker öldürülüyor ve gerillalar kayıp vermeden olay bitiyor. Ama akşam televizyon öyle söylemiyor. İşte, "Bir terörist ölü olarak ele geçirildi" diyor. Askerlerin kayıplarından falan hiç söz etmiyor. Yani halkın kendi köyü etrafında olan farklı, televizyondan duyduğu daha farklı. Tabii artık devletin bu tür haber kaynaklarına hiç itibar etmiyor. Bunun yerine örneğin BBC'yi, İran İslam Cumhuriyeti'nin radyosunu, Erivan radyosunu dinliyor. Yani Olağanüstü Hal Bölge Valisi'nin, Türk basınının açıklamalarına inanmıyor. Zaten Türk basını, Olağanüstü Hal Bölge Valisi'nin açıklamaları dışında başka bir haber vermiyor, veremiyor. Yani Türkiye'nin haber kaynakları; radyo, televizyon, Türk basını itibarını kaybetmiş durumda. Halk, İran'dan, Erivan'dan haber duymaya, BBC'yi dinlemeye başlıyor. Bu koşullarda herhalde kararnameler çok fazla fonksiyonel olmuyor. Halk zaten olan biteni gizlemiyor. Örneğin, bir köyde olup biteni öteki köyler de duyuyor, birkaç gün sonra herkes duyuyor.

M. Tronti: *Bu kararnamelerin ilk günlerdeki havasının dağılmasında uluslararası kamuoyunun baskısının veya etkisinin herhangi bir şekilde payı olduğunu düşünüyor musunuz?*

İ. Beşikçi: Şöyle söylenebilir. Örneğin, biraz önce bir olaydan sözettim. Gêrê köyündeki olay. Devlet televizyonu büyük bir gürültü kopardı. "PKK çocukları, kadınları öldürdü" dedi. Ertesi günkü basın bunları duyurdu ve gazetelerde yayınlanan bu haberler fotokopi edilerek Kopenhag'a gönderildi. Danimarka'daki AGİK toplantılarına gönderildi. Orada Türk hükümeti şunu söylemeye çalıştı: "Siz bu Kürtlere, PKK'ye destek veriyorsunuz. Onlara yüz veriyorsunuz. Onlar sizden destek, moral alıyorlar ve cinayet işliyorlar. Çocukları, kadınları öldürüyorlar. İşte destek verdiğiniz insanlar bunlardır."

Fotokopileri böyle dağıttılar. Ama birkaç gün sonra Kürtler, olayın gerçeğini açıkladı, bu katliamı Türk devletinin yaptığını söylediler ve bunu kanıtlayıcı açıklamalar yaptılar. Bu, tabii Türk hükümetini çok zor durumda bırakıyor. Helsinki'de de, Kopenhag'da da çok zor durumda bıraktı. Bu koşullarda artık siz, bu kararnamelerde ısrarlı olamıyorsunuz ve uluslararası kamuoyonun tepkisinden çekiniyorsunuz. Yani devletin cinayet işlemesi çok farklı bir olay. Sizin devlet olarak cinayeti işlediğinizi dünya kamuoyu biliyor ve zaman zaman bunu Türkiye'ye hatırlatıyor.

Böyle bir kararnamede ısrarlı olmama konusunda dünya kamuoyunun tepkisi önemli bir olay. Helsinki'deki, Kopenhag'daki toplantılara katılan insanların bunu, Türk diplomatlarına, Türk gazetecilerine veya Türk üniversitesi adına kimler katıldıysa onlara hatırlatmaları önemli bir olay.

A. Beer: *Bu yılın Mart, Nisan, Mayıs aylarında devlet terörünün Kürt halkına karşı aldığı boyutlardan dolayı, Kürt bağımsızlık mücadelesi yeni bir evreye geldi. Öyle bir noktaya geldi ki, insanlar, çocuk kadın demeden kitlesel olarak tepki göstermeye başladı. Korku ortadan kalktı. Ancak birlikte, örgütlü bir mücadeleyle sonuca ulaşılabileceği kanısı yerleşti. Ben o tarihte oralarda bulunduğum sırada, "Kaybedeck bir şeyimiz yok" cümlesini sık sık duydum.*

Şimdi bu son Irak olayından sonra, bu durumda ne gibi değişmeler olabilir? Türkiye, NATO'nun bir müttefiği olarak Irak tehlikesine karşı önlem alma adı altında Kürt halkına karşı neler yapabilir?

İ. Beşikçi: Ben önce bununla ilgili başka bir şey söylemek istiyorum. Tabii bunu da konuşmak gerekir, ama bu olaydan bir öncesini konuşmakta yarar var.

Türkiye'de Kürtlere karşı yoğun bir devlet terörü var. Yani terörü, devlet yapıyor. Örneğin devlet, şöyle işler yapıyor Kürdistan'da: Çocukları bir duvarın dibine diziyor. Duvarın karşı tarafına da çocukların babalarını veya dedelerini diziyor. Karşılıklı iki ev. Bir tarafta babalar, dedeler işkence görüyorlar, diğer tarafta da onların çocukları. O çocukların gözleri önünde babalarına ve dedelerine işkence yapıyor devlet. Devlet yapıyor bütün bunları. Veya erkeklerin gözleri önünde kadınlara işkence yapılıyor. Bu, Kürdistan'ın her tarafında yaygın ve her zaman görülebilen bir olay. Terörü devletin kendisi yapıyor. Bugün, Türk güvenlik güçleri, Kürdistan'da istedikleri zaman istedikleri kişiyi öldürebilirler. Gayet rahat, hiçbir sorgu sual yoktur. Ve hiç kimse onlar hakkında en ufak bir sorgu açmaz. Zaten Olağanüstü Hal Yasası gereğince de, o güvenlik güçleriyle ilgili yargılama yapılamaz. Onların yargılamasını da idari makamlar, yani kendileri yapıyor. Yani normal mahkemelerde onların yargılaması yapılamıyor. Yoğun bir devlet terörü var. Halkı sindirmek için çok yoğun bir şekilde her türlü baskı, zulüm uygulanabiliyor.

Ben özellikle iki olay üzerinde durmak istiyorum. Birincisi, 1989'un Kasım ayında Hakkari'nin Sêtê köyünde uygulanan bir olay. 24 Kasım 1989'da Hakkari'nin Sêtê köyünde çoluk-çocuk otuza yakın Kürt öldürüldü. Devlet bunu PKK'nin üstüne yıkıyor. Diyor ki; "PKK öldürdü". Halbuki biz bu katliamın devlet güçleri tarafından gerçekleştirildiğini çok iyi biliyoruz. İkincisi, biraz önce sözünü ettiğimiz olay. Gêrê köyünde 10 Haziran 1990 günü gerçekleştirilen bir olay. Bunu da devletin kendi güçleri gerçekleştiriyor, fakat yine PKK'nin üstüne yıkıyorlar. Ben şunu vurgulamaya çalışıyorum: Bunlar soykırımdır, bunlar Türk devletinin Kürdistan'da uyguladığı bir soykırımdır. Ve Türk devleti bunu, şöyle bir zaman diliminde uyguluyor. Örneğin, Amerika Senatosu'nda Ermeni soykırımı ile ilgili bir tasarı var. Türk basını veya Türk hükümeti diyor ki; "Biz soykırım falan yapmadık. Ermenilere karşı çok iyi davrandık. Ermeniler nankör oldukları için bizim çok iyi davrandığımızı bilmiyorlar". Ben şunu ifade etmeye çalışıyorum: Türkiye, Ermeni soykırımı ile suçlandığı bir zamanda ve Ermeni soykırımının Türk basını tarafından ısrarla inkar edildiği bir dönemde Kürdistan'da soykırım yapıyor. Bunu iki kere yaptı. Çoluk-çocuk otuz kişi, yirmisekiz kişi öldürüyor ve bunu PKK'nin üstüne yıkmaya çalışıyor. Ama bizim, bunları devletin işlediğine dair en ufak bir kuşkumuz yok. Devlet yapıyor bunları.

M. Tronti: *Peki, Türkiye'de bunu destekleyen insanlar kimlerdir? Bu politikanın dayanağı nedir?*

İ. Beşikçi: Kanımca Türkiye'de illegal bir yapı var. Yani bir hükümet var, bir de hükümetin kontrol edemediği bir takım gruplar var. Örneğin dört yılda bir seçim yapılıyor, buna partiler katılıyor. Seçimlerden bir parlamento çıkıyor, parlamento bir hükümet yapıyor. Aslında demokratik bir toplumda olup biten her şeyden hükümetin sorumlu olması gerekir. Ama Türkiye'de, Kürdistan sorunu, hükümet tarafından düşünülen, yürütülen bir sorun değildir. Türkiye'de hükümetin, siyasal partilerin, TBMM'nin Kürdistan meselesi konusunda en küçük bir kıymeti harbiyesi yoktur. Kürdistan sorunu, tamamen MGK (Milli Güvenlik Kurulu) tarafından düşünülür, oluşturulur ve uygulanır. Örneğin, Kürdistan'da insanlara bok yediriliyor. Devletin legal güçleri, insanlara öyle kolay kolay bok yediremez. Ama hükümetin bilgisi dışında çalışan ve hükümetin denetleyemediği bir takım illegal güçler var. Ve o güçlerin Türk siyasetinde fiili ağırlığı çok daha fazla. Bu politikaları da onlar yürütüyor.

M. Tronti: *Ben bir de bunların nasıl insanlar olduklarını merak ediyorum. Yani sosyal, kültürel, psikolojik olarak nasıl bir kökene sahip bu politikaları yürütenler? Bunlar nasıl insanlardır?*

İ. Beşikçi: Örneğin, özel timler diyoruz ya, özel timlerin özel bir eğitimleri var. Herhalde bu eğitim sırasında, bölge halkına düşmanlıkları da eğitiliyor. Yani, bu eğitim sırasında bölge halkı tam bir düşman olarak gösteriliyor. Ve bu özel tim dediğimiz insanlar, bölge halkına karşı en ufak bir sevgi, en ufak bir saygı duymuyorlar. Gayet rahat insan öldürebiliyorlar. Gayet rahat hakaret edebiliyorlar. Yani özel olarak böyle bir eğitimden geçiriliyorlar.

A. Beer: *Türk devletiyle Kürtlere karşı uluslararası bir işbirliği bağlamında bizim ülkemizde de PKK'ye karşı "terörist birlik kurmak ve desteklemek" suçlamasıyla 129a maddesi gereğince davalar yürütülüyor. Bununla beraber bitirilmek istenen Kürt sorunu tamamlanmıyor mu? Ayrıca Körfez krizinden de yararlanarak Kürtlere karşı kimyasal silah vb. kullanımıyla kitlesel katliamlar yaparak nihai bir çözüme gidebilir mi?*

İ. Beşikçi: Ben bu koşullarda Türkiye ile Irak'ın birbirleriyle

savaşacaklarını hiç düşünmüyorum. Gerçi bugünkü koşullarda Türkiye, Irak'a karşı Batı'nın yanında gözüküyor, ama herhangi bir sıcak savaş durumunda Türkiye'nin Irak'la savaşacağını sanmıyorum.

Burada herhalde şu olacak: Türkiye, Irak'taki Kürtlere karşı yoğun bir baskı uygulayacak, oraları bombalayacak. Irak hükümeti de Türkiye'deki Kürtleri vuracak. Yani danışıklı döğüş olacak. Ben de böyle bir endişeyi taşıyorum. Bu bakımdan savaşa karşı çıkmak gerekir diye düşünüyorum.

A. Beer: *Bir de bu olayın genel olarak sol içerisinde olduğu gibi, Kürt hareketi içinde de zorluk yaratan, belki bölünmelere, ayrışmalara yolaçabilecek yönleri var. Örneğin, Saddam'a karşı çıkıldığı noktada ABD taraftarlığına sürüklenme tehlikesi gibi. Neyden yana tavır alınacağı konusunda müthiş belirsizliklerin ve farklı görüşlerin olması gibi. Bu durumun Kürt hareketi içine yönelik etkilerinin neler olabileceğini düşünüyorsunuz? Bu konuda sorunlar doğabilir mi?*

İ. Beşikçi: Tabii şimdi Kürdistan, bölünmüş, parçalanmış bir ülke, bölünmüş parçalanmış bir ulus. Bu, son derece önemli bir konu. Yani Kürdistan'ın 20. yüzyılın ilk çeyreğinde bölünmesi, parçalanması ve paylaşılması önemli bir konu. O zaman, İngiliz emperyalizmi, Türkiye, Araplar, İran, Kürdistan'ı böyle bölmüşler, parçalamışlar ve paylaşmışlar. Zaten Kürt hareketinde esas zorluk da burada ortaya çıkıyor. Yani siz, örneğin, bir ulusal kurtuluş hareketi olarak sadece bir Irak hükümeti ile karşı karşıya değilsiniz, Türk hükümeti ile karşı karşıya değilsiniz, sadece İran'la mücadele etmiyorsunuz. Herhangi bir yerdeki mücadele, öteki bütün hükümetleri de sizin karşınıza dikiyor. Bu nesnel durumdur. Bu nesnel durum, sizin karşınıza dikiliyor. Yani Kürdistan sorununda böyle bir zorluk her zaman vardı. Bugün de var. Bu nedenle, Kürt siyasetleri veya ulusal kurtuluş hareketini yürüten kadrolar, çok yetenekli, çok bilgili ve dünyadaki oluşumları çok iyi izlemek durumundalar. Ortadoğu'daki bu durumu ve değişen dengeleri çok iyi izlemek durumundalar. Çünkü, hareketin kendisi çok daha zor.

Örneğin, bugün Güney Kürdistan'dan Celal Talabani, Amerika'ya gitmiş. Türk basını, birkaç gündür hep bunu tartışıyor. Acaba Celal Talabani, Amerika'da ne diyecek, Amerika onu kabul edecek mi, görüşecek mi, ne görüşecekler vs. Türk basını birkaç gündür hep bunları konuşuyor, tartışıyor. Bir de Amerika'ya akıl veriyor. Diyor ki: "Bununla görüşmeyin, bunu kabul etmeyin, buna güvenmeyin." Yani Güney Kürdistan'dan herhangi biri Amerika'ya gidiyor ve bu, Türkiye'yi yoğun bir biçimde ilgilendiriyor. Ama Örneğin, İran'da da bir muhalefet hareketi var. O muhalefet hareketinin lideri, diyelim ki Amerika veya Fransa'ya gitmiş. Biz onu bilmiyoruz. Türk basını onu bilmiyor ve konuşmuyor. Örneğin, Mesut Recavi de bir muhalefet hareketinin lideri. Mesut Recavi'nin nerede olduğu, Amerika'ya gidip gitmediği bizi ilgilendirmiyor, bunu konuşmuyoruz. Yani Türk basını onu konuşmuyor. Ama Celal Talabani'nin gitmesi, Türk basınını çok yakından ilgilendiriyor. Çünkü, Kürtlerle ilgili bir konudur. Güney Kürdistan'daki Kürtlerle ilgili, ama organik olarak Türkiye'deki Kürtleri de yakından ilgilendirdiği düşünüldüğü için, Türk basını günlerdir bunu konuşuyor. Acaba dışişleri bakanı, onu kabul edecek mi, orada ne söyleyecek, ona yardım edecek mi, yardım verilmemesi için ne yapılır, ne düşünülür, bunları konuşuyor. Yani bu, Kürdistan'ın bölünmesinin, parçalanmasının getirdiği bir sonuç. Hangi bölgedeki Kürt olursanız olun, böyle bir ulusal kurtuluş hareketine kalkıştığınız zaman, başka hükümetleri de hep karşınızda görürsünüz.

Kürdistan'ın bölünmesi, parçalanması, gerçekten Kürt ulusu için son derece büyük ve ağır bir darbe. Yani Kürt ulusu, bir daha derlenip toparlanamıyor, bu bölünmeden sonra bir daha kendine gelemiyor. Çünkü, beyni dağıtılmış, iskeleti parçalanmış. Ortadoğu'da ve dünyada dostsuz kalmış.

Bugün Gorbaçov'un bir demeci yayınlandı. Gorbaçov, Ortadoğu ile ilgili ilk defa bir şeyler söylüyor. Irak'ı ve Saddam Hüseyin'i eleştiriyor. Diyor ki: "Ben sana silahlar verdim. Bunlar savunma silahlarıydı. Herhalde İsrail'e karşı kullanması için vermiş. "Halbuki" diyor, "Sen gittin bunları Kuveyt'te kullandın." Gorbaçov, Saddam Hüseyin'i bu yüzden eleştiriyor, onu ihanetle suçluyor. Oysa, örneğin, bir -birbuçuk sene önce Sovyet silahları Saddam tarafından Halepçe'de, Güney Kürdistan'da kullanıldı. Onbinlerce kişi öldürüldü. Yani kimyasal silahlar, onbinlerce kişiyi öldürdü. O zaman Gorbaçov'un hiç sesi çıkmadı. Hiç bir şey söylemedi. Hatta, kimyasal silah kullanıyor diye Saddam Hüseyin'i kınamadı bile. O zaman da Sovyet silahları kullanıldı Kürtlere karşı. Ama Sovyetler, en ufak bir kınama dahi ifade etmediler. Şimdi bu silahlar Kuveyt'te kullanılıyor diye, Gorbaçov Saddam Hüseyin'i eleştiriyor.

M. Tronti: *Yine Türkiye'deki duruma dönersek; T. Kürdistanı'ndaki Kürt gerilla mücadelesinin sol nitelikli olması, sizce, onun ittifak alanında bir daralma getirmiyor mu?*

İ. Beşikçi: Son yıllarda Türkiye'deki sol hareketler, Kürtlerle daha yakin ittifaklar oluşturmanın gereğini duyuyorlar. Örneğin, on-onbeş sene önce bu ittifaklar bu kadar sağlıklı değildi, kanımca. Veya Türk solu, Kürt sorununa karşı bu kadar yakın bir ilgi duymuyordu, sorunun kendisini bilmiyordu. Ama şimdi daha çok bilgi sahibi ve daha sağlıklı bir ittifak oluşturmanın bilinci içinde. Bu, herhalde Kürt hareketinin son yıllardaki önemli bir kazancı.

M. Tronti: *Sizce, mevcut koşullarda bu soruna gerçekçi bir çözüm ihtimali nasıl olabilir?*

İ. Beşikçi: Olayın kendisi çok karışık ve karmaşık olduğu için bu soruya cevap vermek son derece zor. Çünkü, en azından dört ülkenin işgali altında Kürdistan. Bölünmüş, parçalanmış, her bir parçası da tepeden tırnağa işgal edilmiş; değerleri olağanüstü derecede çar-çur edilmiş, yok edilmeye çalışılmış. Yalnız son zamanlarda Kürtler, artık Ortadoğu'da ve dünyada kendi toplumsal statülerinin ne kadar aşağı bir statü olduğunu, ne kadar kişiliksiz, ne kadar köle bir ulus olduklarını farketmeye çalıştılar ve bunun mücadelesini veriyorlar. Artık onurlu, insanca yaşamanın, Ortadoğu'da ve dünyada öteki uluslarla birlikte eşit bir biçimde yaşamanın mücadelesini veriyorlar.

Bence bu, son derece zor ve bugünden yarına öyle hemen sonuç alınabilecek bir mücadele değil. Ama kabataslak olarak benim görebildiğim şu: Kürtler, bu çabalarında giderek daha bir ağırlık kazanacaklar, bu mücadele daha bir yoğunlaşacak. Yani Kürdistan'ın her tarafında toplum ve tarih bilinci gelişecek.

Nasıl bir çözüm olacak? Benim düşüncem ve olmasını istediğim Ortadoğu'da bağımsız, birleşik ve demokratik bir Kürdistan'dır.

"...Benim kanımca bu tedbir uygulanamaz. Düşünülür, fakat Türk hükümeti bunu uygulayamaz. Örneğin, Kürtçe eğitimin yapılmasını düşünür, fakat uygulayamaz. Türkiye'nin Kürdistan politikası hep teröre dayanmıştır. Kürdistan'da sömürgecilik yapan bir devlet politikasından Türkiye kolay kolay vazgeçmez. Irak da, İran da vazgeçmez. Yani bu sömürgelerini el altında tutmanın yollarını ararlar. Ama silahlı mücadeleyi geriletmek için çok uyduruk bir takım özerklik göstergeleri olabilir. Dilin kullanılması gibi. Memur olmanın en önemli koşulu Türkçe bilmektir. Memur olmak istiyorsanız, üniversite okuyun. Üniversite okumak istiyorsanız Türkçe bilin. Örneğin, ilkokul seviyesinde Kürtçe serbest olabilecek, ama siz üniversiteyi yine Türkçe okumak zorunda kalacaksınız. Veya liseyi Türkçe okumak zorundasınız. Memur olmak, yüksek derecede memur olmak için iyi Türkçe bilmek gerekiyor. Çünkü, zihniyet budur. Bu zihniyeti bugünden yarına değiştirmek mümkün değil..."

M. Tronti: *Örneğin bugün Kürdistan'da insan haklarının tanınması, Kürtçe konuşmanın serbest bırakılması ve bölgenin ekonomik gelişmesini içeren bir tür reform niteliğindeki gelişmeler, silahlı bağımsızlık mücadelesini engelleyebilir mi veya bu temelde ne gibi değişikliklere yol açar?*

İ. Beşikçi: Benim kanımca bu tedbir uygulanamaz. Düşünülür, fakat Türk hükümeti bunu doğru düzgün uygulayamaz. Örneğin, Kürtçe eğitimin yapılmasını düşünür, fakat uygulayamaz. Türkiye'nin Kürdistan politikası hep teröre dayanmıştır. Türkiye, sömürgeci bir devlettir. Kürdistan'da sömürgecilik yapan bir devlet politikasından Türkiye kolay kolay vazgeçmez. Irak da, İran da vazgeçmez. Yani bu sömürgelerini el altında tutmanın yollarını ararlar. Ama silahlı mücadeleyi geriletmek için çok uyduruk bir takım özerklik göstergeleri olabilir. Dilin kullanılması gibi. Ama her zaman şunu ileri sürecekler: Memur olmanın en önemli koşulu Türkçe bilmektir. Memur olmak istiyorsanız, üniversite okuyun. Üniversite okumak istiyorsanız Türkçe bilin. Örneğin, ilkokul seviyesinde Kürtçe serbest olabilecek, ama siz üniversiteyi yine Türkçe okumak zorunda kalacaksınız. Veya liseyi Türkçe okumak zorundasınız. Memur olmak, yüksek derecede memur olmak için iyi Türkçe bilmek gerekiyor. Siz iyi Türkçe bilmiyorsanız, memur olamayacaksınız. Yani bu konuda binbir türlü kısıtlama koyacaklar. Çünkü, zihniyet budur. Bu zihniyeti bugünden yarına değiştirmek mümkün değil.

M. Tronti: *Türkiye'nin Kürt sorununu çözmeden AT'na girebileceğini düşünüyor musunuz? Kürt sorunu AT'na girmede bir engel midir?*

İ. Beşikçi: Kuşkusuz, Türkiye sömürgeci bir devlettir. Sömürge yönetmek o kadar kolay mıdır? Türkiye'nin Avrupa'ya başvurduğu zaman da elbette ki Kürdistan sorunu vardı. Ama Kürdistan konusu gerek Türkiye gerekse Avrupa kamuoyu tarafından pek ciddi bir şekilde bilinmiyordu. Şimdi, son on yıldır Kürdistan'da olup bitenler, Türkiye'nin bir sömürgeye sahip olduğu ve bu sömürgeye de son derece kötü davrandığını ortaya koydu.

Ben şöyle düşünüyorum: Türkiye AT'na başvurmuş, bu büyük bir cesaret işi aynı zamanda. Ama bundan sonra Türkiye'nin kendisi bizzat Avrupa'dan çekilmenin yollarını arayacaktır. Çünkü her gittiği yerde Türkiye'ye artık Kürdistan sorunuyla ilgili şeyler soruluyor. Türkiye'den Avrupa kurumlarına ister basın, ister profesör, ister yazar isterse ne olarak giderseniz gidin size Kürdistan sorunuyla ilgili sorular sorulur. Ve siz Türk hükümeti olarak bunlara, öyle alnı açık olarak cevap veremiyorsunuz. Öyleyse Avrupa'dan geri adım atacaksınız. Bizzat kendiniz o sorularla muhatap olmamak için o kapılardan geri çekileceksiniz veya doğru dürüst bir çözüm getireceksiniz; ki onu da getiremezsiniz.

M. Tronti: *Özellikle Saddam Hüseyin'in açıklamalarıyla kimyasal silahların kullanılacağı, kitleler halinde çok sayıda insanın öleceği tarzında bir hava oluştu ve bu kamu iletişim araçlarıyla yavaş yavaş insanlara aktarılıyor. Bu durum acaba, bu yüzyılda Ermenilere karşı olduğu gibi veya Kamboçya'da yaşandığı gibi büyük bir katliamın Kürt halkına karşı da uygulanabileceği düşüncesini doğurur mu? Çünkü insanlar böyle bir şeye hazırlanıyor.*

İ. Beşikçi: Saddam Hüseyin zaten bunu sadece Kürdistan'da uygulayabilir. Türkiye de bunu Kürdistan'da uygulayabilir. Yani, örneğin, Türkiye Bağdat'ı, Bağdat da kalkıp Ankara'yı vurmaz. Ancak Kürtleri vurabilirler. Çünkü, Kürtler vurulduğu zaman dünya kamuoyunun sesi çıkmıyor. Örneğin biraz önce Gorbaçov'un bir tavrına değindim.

M. Tronti: *Geç uluslaşan birçok ülkenin ulusal kahramanları, önderleri var. Hindistan'da Mahatma Gandi, İsrail'de Ben Goyan, Türkiye'de Atatürk gibi. Kürt halkının, Kürt ulusunun da böyle tarihi bir kişiliği, önderi var mı?*

İ. Beşikçi: Ben buna tamamen kendi düşünce ve duygularımla cevap vereceğim. **Ben PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ı böyle bir önder olarak görüyorum.**

A. Beer: *Ben geçen sene Irak Kürdistan'ındaydım ve bu tür içeriği boşaltılmış bir özerkliğin ne kadar anlamsız bir şey olduğunu gördüm. Özellikle şunu söylemek isterim: Bizim tutumumuz, Kürt halkının tercihi ve mücadele biçiminin içeriğinden bağımsız olarak onun bağımsızlık mücadelesine destek vermektir. Yani, ona önerilerde bulunmak, akıl vermek gibi bir hakkı, sorumluluğu ve yetkiyi kendimizde görmüyoruz ve dayanışma ilişkilerimizi de böyle bir anlayış temelinde oluşturmaya çalışıyoruz.*

Bu bakımdan da şunu merak ediyorum: Almanya'da ve Avrupa'da Kürt bağımsızlık hareketine ilişkin akıl verme boyutunun dışında eksik olan, sorunlu olduğunu düşündüğünüz nokta nedir? Hangi noktada ilişkiler daha verimli olması gerekirken, bunu engelleyen etmenler var?

İ. Beşikçi: Ben buna bağlantılı olarak bir şeyler söylemek istiyorum. Biraz önce birleşik, bağımsız, demokratik bir Kürdistan'dan söz ettim. Bunun en önemli ve en kalıcı çözüm olduğunu ifade etmeye çalıştım. Bunun gerekçeleri şudur:

Bugünden sonra Türkiye, Kürtlere yönelik baskıyı çok daha ağır bir biçimde sürdürülecektir, çok daha ağır bir müdahale ve muamelede bulunacaktır. Çünkü, ulusal bir hareket gelişiyor. O hareketi baskı altında tutabilmek için çok daha yoğun baskılar gerekiyor. İşte insanlara bok yedirmek, insanları gayet rahat, sorgusuz sualsiz öldürmek burada ortaya çıkıyor. Her zaman ölü ele geçirilmiyor, çeşitli zamanlarda canlı olarak ele geçiriliyor. Ama o zaman da onun burnunu, kulağını kesiyor, gözlerini çıkarıyor veya helikoptere bindiriyor, helikopterden aşağı atıyor. Ama biz bütün bunları Türk basınından öğrenmiyoruz. O bölgede yaşayanlardan öğreniyoruz.

Ote yandan Türkiye kötü bir örnek. Balkanlar'da kötü bir örnek. Örneğin Bulgaristan oradaki Türklerin isimlerini değiştiriyor, "Siz Türk değil, Bulgarsınız" diyor. Onların kimliklerini inkar ediyor. Örnek ne? Türkiye! Yine zaman zaman Batı Trakya'da görüyoruz. Yunanistan hükümeti, oradaki Türklerin kimliklerini inkar ediyor. O da Türkiye örneğinden hareket ediyor. Türkiye, madem ki şu kadar milyon Kürdü inkar edebiliyor, o da yüzbin tane Türkü inkar etse, pek bir olay çıkmaz diye düşünüyor. Türkiye Balkanlar'da olduğu gibi İran ve Irak'ta da kötü bir örnek. Herkes kendi ülkesindeki kimlikleri inkar edebilmek için Türkiye'den örnek alıyor.

Bu bakımdan da Kürdistan'ın bu bölünmesinin, parçalanmasının ve paylaşılmasının böyle sürgit devam etmesini istememek gerekir. Kürtler kendi kendilerini yönetmelidirler. Kürtlerin kendi kendilerini en kötü yönetimi, bu devletlerin en iyi yönetiminden daha iyidir.

TC, Kürdistan'a ABD ve NATO askerleri getirtmenin hazırlıklarını yapıyor

Görünüşte yetki meclis tarafından hükümete verilmiş oluyor ama, herkes biliyor ki, gerçekte bu yetkiyi kullanacak olan Akbulut'un kukla hükümeti değil, ordu ve Milli Güvenlik Kurulu'dur. Ordu çevreleri ısrarla bu yetkiyi istedi ve aldı. Hatırlanacağı gibi konu meclisin Ağustos ortalarında yapılan olağanüstü toplantısında da gündeme gelmiş, ancak hükümetin getirdiği tasarı kabul edilmemiş, dolayısıyla kararın istenilen biçimde çıkarılması mümkün olamamıştı. Bunun üzerine 1 Eylül günü açılış oturumunda Özal'ın kendisi kürsüye çıkıp ordunun bu ısrarlı istemini "tavsiye" adı altında ama aslında kesin bir talimat olarak yeniden meclise getirdi. Ve tam bir emirkulu niteliğindeki meclis de, beklendiği gibi bu emir ve dayatmaya boyun eğdi, 5 Eylül günü yapılan gizli oturumda karar istendiği biçimde çıkmış oldu.

Buna göre şimdi, "Türk silahlı kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesi ve yabancı kuvvetlerin Türkiye'de bulundurulması" mümkün olabilecek. Görüldüğü gibi kararın, dışarıya asker gönderme ve dışarıdan askeri güç çağırma biçiminde iki yönü mevcut. Fakat burjuva basın aracılığıyla kamuoyunun dikkati olayın bir yönü üzerine çekilmek isteniyor. Bu kararın, Körfez'e asker göndermek amacıyla çıkarıldığı imajı yaratılmak isteniyor ve böylece asıl amaç dikkatlerden uzak tutulmaya çalışılıyor. Oysa planın esası, ulusal kurtuluş mücadelemize karşı kullanmak üzere ABD ve NATO kuvvetlerinin getirtilmesidir.

Çünkü sömürgeci-faşist TC, Körfez bunalımında tavrını ilk günden ve net olarak koymuştur. Ki bu tavır, bölge halklarına karşı sonuna kadar ABD emperyalistlerinin yanında yer alma ve dört dörtlük uşaklık örneği olabilecek bir tavır biçimindedir. Bu nedenle Suudi Arabistan'a ayrıca 2-3 bin asker gönderip göndermemesinin sanıldığı kadar fazla önemi yoktur. ABD emperyalistlerinin tutumu da bunu açıkça gösteriyor. Helsinki doruğundan bir gün sonra Brüksel'de NATO'lu müttefiklerinden Körfez'e askeri güç göndermelerini isteyen ABD dışişleri bakanının, Türkiye sözkonusu olunca, "Irak'ın kuzey komşusu olması nedeniyle Türkiye'nin zaten bölgede askeri bulunduğunu, bu nedenle ayrıca Irak'ın güneyine asker göndermesine gerek olmadığını" söylemesi, aynı gerçeğin dile getirilmesinden başka bir şey değildir. Yani TC, emperyalist cephenin bir üyesi olarak yerini almıştır.

O halde, meclisten yetki alınmasındaki esas önemli yan, dışarıdan askeri kuvvet getirtilmesi yanı oluyor. Bu durum, ABD emperyalistlerinin Doğu Avrupa'da bulundurduğu güçlerini Ortadoğu'ya aktarma planlarıyla da uygunluk arzediyor. Hatta daha şimdiden bu aktarma işlemlerinin pratikte de uygulanmaya başlandığı görülüyor. Örneğin, Almanya'daki ABD üslerinden İncirlik'e iki ya da üç F-16 filosunun nakledileceği açıklandı. NATO tatbikatı için aktarıldığı öne sürülse de, bunun sadece bir bahane olduğu, emperyalist sözcülerin "gerekirse bu uçaklar sürekli olarak da İncirlik'te kalabilir" tarzındaki beyanlarından açıkça anlaşılmaktadır.

Ayrıca bazı muhalefet liderlerinin açıklamaları da, Kürdistan'a emperyalist askeri kuvvet getirtme planları üzerinde ciddi çalışmalar ve hazırlıklar olduğunu gösteriyor. Bunlardan, yabancı asker getirtilmesine karşı olduklarını belirten İnönü, "Hangi ülkenin askeri çağrılacaksa, bu, bizi o ülkenin uydusu haline getirir. Dış politikada o ülkenin uydusu oluruz, iç politikada herşeyimize karışırlar" diyor ve itiraflarla karışık itirazını şöyle sürdürüyor:

"... Biz, Güney'den gelebilecek bir saldırıya karşı kendimizi koruyamayacak bir halde miyiz ki, süper güçlerden yardım istiyoruz? Bu yabancı kuvvetler nereden gelecek, ne kadar gelecek, onlara kim kumanda edecek?" (Milliyet, 8 Eylül 1990)

Evet, faşist Türk sömürgecilerinin planları açık: Gerilla savaşına karşı kullanmak üzere Kürdistan'a ABD ve NATO askeri kuvvetleri ve timleri getirtilmek isteniyor. Yetki sorununun tartışıldığı 5 Eylül günkü meclis oturumunun gizli yapılması da bunu gösteriyor.

Kuşkusuz böyle bir plan, sömürgeci-faşist TC'nin, mücadelemiz karşısında tükenişinin ifadesi ve itirafı oluyor. Çünkü Kürdistan Devrimi'ne karşı emperyalizmin askeri gücünün doğrudan devreye sokulması sömürgecilerin son kozu ve son şansıdır. Son kozu oynamak için de diğer tüm olanak ve çarelerin kullanılıp sonuçsuz kalması gerektiği, her oyunun bilinen basit kuralıdır. Gerçekten de biraz yakından bakılırsa rahatlıkla görülecektir ki, özel savaş Kürdistan'da sonuna kadar uygulanmış, bu konuda atılabilecek son adımlar da bu yıl çıkarılan kararnamelerle birlikte atılmış ve bununla da sonuç alınamayacağı açığa çıkmıştır. Belki Kürdistan'da henüz büyük kitle katliamlarına girişme gibi bir çılgınlığın da gündeme getirilebileceği akla gelebilir ama, böylesi bir adımın kendisine çok daha pahalıya malolabileceğini düşman da pekala görebilecek durumdadır. Dolayısıyla özel savaşın bundan sonra yapacağı fazla birşey kalmadığının düşman tarafından da anlaşıldığı, TC'nin emperyalist kuvvetlere bu nedenle çağrı hazırladığı söylenebilir.

Peki ABD ve NATO kuvvetleri ulusal kurtuluş mücadelemizi durdurabilecek midir? Diğer bir deyimle bu güçler sömürgeci-faşist rejimi kurtarabilecek midir? Çok açık ki hayır. Böyle bir adım sömürgecilerin beklentisinin tam tersi sonuçlar doğuracaktır. Son değerlendirmelerinin birinde Başkan,bu tür bir adım atılmasının düşman için "Astarı yüzünden pahalı bir politika" olacağını vurguluyor. Çünkü Ortadoğu'nun böyle çalkantılar yaşadığı bir dönemde, Kürdistan'a emperyalist askeri güç getirilmesi, bölge halklarının ulusal kurtuluş mücadelemize muazzam bir desteğini de birlikte getirecektir. Ayrıca halkımızın, sömürgecilerin yıllardır yarattığı sunni çelişkileri bir yana atarak Partimiz önderliğinde güçlü bir birliği ve topyekün bir direnişi de kaçınılmaz olarak gündeme gelecektir. Ve bu durum ise, sömürgeciler için çok daha büyük bir yıkım olacaktır.

ORTADOĞU'DA YENİ DÖ

Ortadoğu'da içine girilen bu yeni dönemin temel özellikleri nelerdir? Olaylar nasıl gelişecek ve ne tür olaylar hangi sonuçlara yol açacaktır? Olay, bölge toplumları başta olmak üzere tüm dünya için gerçekten de önemlidir. Bu nedenle, üzerinde ne kadar durulsa yeridir.

Bilindiği gibi, bundan tam on yıl önce Saddam rejimi yine bir saldırıda bulunmuş, islam devrimiyle kurulan İran yönetimini yıkmak istemişti. O saldırı, ABD'nin İran'a yönelik gerçekleştirdiği başarısız saldırının devamı, bölgedeki ilerici güçlere karşı işbirlikçileri eliyle yürüttüğü planlı saldırıların bir parçası biçiminde gerçekleşmişti. O saldırıda Irak'ın arkasında, başta Suudi, Mısır, Kuveyt ve diğer Körfez emirlikleri olmak üzere Sovyetler, Fransa, ABD ve diğer müttefikleri vardı. 1980'lerin başı da, tıpkı bugünkü gibi, Ortadoğu'da yeni bir ilişki ve çatışma döneminin başlangıcıydı. Böyle bir dönemi başlatan yine ABD'nin bölgeye yönelik saldırganlığıydı. Fakat, bugünkü gibi doğrudan kendi kuvvetlerine başvurmuyor, saldırılarda işbirlikçilerini kullanıyordu. Arada böyle önemli bir fark vardı. Ortadoğu'da 1980'li yıllar, ABD'nin bu tarzda yürüttüğü saldırganlığı ve buna karşı direnişle geçti. Bütün ilişki ve ittifaklar böyle bir çatışma temelinde oldu. Yaşanan olaylar içinde Irak-İran savaşı birinci derecede bir yere ve öneme sahipti.

Bugün farklı olan şey nedir? Bir kez, ABD, doğrudan askeri güç kullanmaya ve bölgede askeri kuvvete başvurmaya başlamıştır. Bu durum oldukça önemlidir ve daha sonra incelemeye çalışacağız. İkinci olarak, Saddam rejimi yine baş aktörlerden biridir, fakat bu kez pozisyonu tamamen değişiktir. Irak şimdi ABD'nin karşıtıdır ve ABD'nin 1980'li yıllarda geliştirmeye çalıştığı işbirlikçi cephe parçalanmıştır. Irak'ın bu yeni pozisyonu, Saddam rejiminin iradesi dışında ve belki de başlangıçta hiç de tahmin edemediği bir biçimde bölgede yeni değişikliklere ve gelişmelere yol açmakta, bölgede yepyeni bir durum yaratmaktadır. Bu durum, bölgedeki sorunların çözümü ve devrimci-ilerici gelişmelerin hızlanması açısından son derece önemlidir. Bu temelde bölgede üzeri küllendirilmek ve bastırılmak istenen tüm temel sorunlar iyice açığa çıkmış ve ilgilenen herkese çözümlerini dayatır hale gelmiştir. Arap ulusunun birliği ve Arap halkının hakları sorunu, başta Filistin olmak üzere işgal altındaki Arap topraklarının durumu, Lübnan'daki durum, bölgenin en temel sorunlarından olan Kürdistan sorunu, bölgedeki faşist diktatörlüklerin ve monarşilerin halklar üzerindeki baskısı gibi temel sorunlar bugün hiç kimsenin gözardı edemeyeceği bir açıklık kazanmıştır. En önemlisi, ABD'nin askeri müdahalesi bölgedeki anti-emperyalist duygu ve bilincin muazzam ölçüde gelişmesine ve canlanmasına yol açmış, bölge halkları kendi ulusal ve toplumsal çıkarlarını savunmak ve kazanmak için, yani sorunları bizzat kendi eylemleriyle çözmek için ayağa kalkmaya başlamıştır. Bu durum, dünyadaki gelişmelerin yönünü göstermesi bakımından özellikle önem taşımaktadır.

Bundan beş yıl öncesini, 1970'li yılları, 1980'lerin başını düşünelim ve Kuveyt sorununun o dönemde ortaya çıktığını varsayalım. Ne olurdu o zaman? ABD askeri Suudi'ye doluyorsa, ona karşı Sovyet askeri de Irak'a dolar, iki gücün nükleer silahları karşılıklı dayatılır, dünya nükleer savaş kasırgasıyla uğraştırılır ve bölgenin sorunları bunun altında silinip giderdi. Halklar açısından en kötü ve en kurutucu olan durum buydu. Doğu Avrupa ülkeleri ile Sovyetler Birliği'n-

deki gelişmeler karşısında dünya gericiliği büyük sevinç duyuyordu, ancak gerçeğin böyle olmadığı Ortadoğu'da açığa çıkmıştır. Dünya iki askeri blokun baskı ve donduruculuğundan kurtulmuştur. Dünya yeni bir devrimci gelişme sürecine, halkların sözlerini kendi eylemleriyle söyleyecekleri bir sürece girmiştir. Ortadoğu bu sürecin göründüğü ilk alan olmuş ve bölgede halk kurtuluş mücadelelerinin yeni bir dönemi başlamıştır. Artık dünya toplumlarının ABD ve Sovyetler'e dayanan kuklalar tarafından yönetilme dönemi geride kalmıştır. Hem burjuvazi ve hem de işçi sınıfı yeni ve gerçek bir politikacı kuşağı yaratacaktır.

ABD emperyalizmine ve uşaklarına karşı ortak direniş

Önce şu gerçeklerin altını iyice çizmek gerekiyor. Bir yanda Saddam rejiminin oldukça geniş bir ablukayla karşılaştığı, zor durumda ve dönüşü zor bir yolda olduğu açıktır. Bunun karşısında ABD'nin durumu da, bazılarının iddia ettiği gibi, Saddam rejiminden farklı ve daha iyi değildir. Hatta daha kötü bir çıkmaz içindedir. ABD'nin bölgede doğrudan kendi askeri gücünü kullanması, onun güçlülüğünün değil, tersine güçsüzlüğünün ve çaresizliğinin bir sonucudur. NATO şemsiyesi altında 1950'den beri Ortadoğu'da oluşturmak istediği işbirlikçi bloklaşma çabası başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bölgedeki emperyalist etkiyi ve çıkarları artık işbirlikçilerinin gücüyle koruyamaz duruma düşmüştür. Bundan da öte, bölgedeki işbirlikçi güçlerin çoğu kendi gücü ile ayakta duramaz hale gelir ve emperyalist devletler tarafından korunmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu durumda olan sadece Kuveyt Şeyhi değildir, diğer emirliklerin, Suudi krallığının, hatta Mısır ve İsrail yönetimleriyle Türk faşizminin durumu da bundan faklı değildir.

ABD'nin bölgeye asker yığması, sadece Kuveyt emirliğini kurtarmayı değil, bundan daha çok da bu ve diğer işbirlikçi güçleri ayakta tutmayı amaçlıyor. Bölgede "yeni güvenlik sistemi" dedikleri de, bu işbirlikçi güçleri ayakta tutmayı sağlayacak bir yapı oluyor. ABD, kırk yıldır Türkiye, İran ve Mısır gibi güçlerin önderliğinde yaratmaya çalıştığı yapıyı, bu biçimde başaramayınca, şimdi bunu kendi askeri gücüyle yaratmaya çalışıyor.

Şimdiye kadarki gelişmeler sonucunda ortaya çıkan ilişki sistemi nasıldır? Suriye Devlet Başkanı H. Esat'ın son İran gezisiyle bu iki devlet tutumlarını açıkça ortaya koymuşlardır. Irak'ın Kuveyt'i almasına ve başta ABD olmak üzere bölgede yabancı askeri güçlerin bulunmasına kesin karşı olduklarını açıklamışlardır. Bölge sorunlarını bölgedeki güçlerin çözümlemesi gerektiğini vurgulamışlardır. Görünen o ki, şimdiye kadar politik olarak güçlenen bu tutum ve bu iki devlet olmuştur. Libya, Ürdün, Yemen, FKÖ gibi bölgesel güçler ABD varlığına karşı açık tutum almışlar, hatta Saddam'a açık destek verir pozisyona girmişlerdir. Bölgede ABD'nin yanında sadece Türk faşizmi, İsrail siyonizmi, Mısır yönetimi, Suudi krallığı ve Körfez şeyhleri kalmıştır. Bu durum, ABD için bölgede açık siyasal yenilgi demektir. Buna bölge halklarının ve diğer devrimci-ilerici güçlerin açık ABD karşıtlığı da eklenirse ABD'nin içine düştüğü durum daha iyi anlaşılır. Halbuki bundan birkaç yıl önceki durum oldukça farklıydı. ABD'nin karşısında sadece Libya, Suriye ve İran devletleri ile devrimci-ilerici örgütler vardı. FKÖ bile ABD ile ilişkiler içine önemli ölçüde çekilmişti. Şimdiki durumun ABD için çok büyük bir zayıflama olduğunu hiç kimse yadsıyamaz. Şimdiden ABD'ye ve bölgeye yönelik dış müdahalelere karşı bölge çapında ortak bir direniş konumu ortaya çıkmıştır.

Bundan sonraki muhtemel gelişmeler nasıl olabilir? Mevcut karşıtlık askeri düzeyde olduğu için, daha çok savaş olasılığını da dikkate alarak değerlendirme yapmak gerekir. Bir olasılık olarak mevcut yöntemlerle gerginliğin sürdürüldüğünü düşünelim. Bu durumun Saddam rejimini giderek daha da zorlayacağı açıktır. Bunun halklar açısından zararlı olacağı söylenemez. Fakat, mevcut durumun uzun süre devam etmesi koşullarında ABD'nin ve bölgedeki uşaklarının Saddam rejiminden çok daha

…EM, TÜRK FAŞİZMİ VE KÜRDİSTAN DİRENİŞİ

zor durumlara düşecekleri de yadsınamaz bir gerçektir. ABD, böyle bir durumda, şimdi sağladığı dış desteği giderek kaybedecektir. Yine ABD, askerlerini bu biçimde uzun süre Suudi'de tutamayacaktır. Böyle bir durumda yalnızca bölge ve Arap güçleri değil, tüm islam dünyası ABD'ye karşı çıkacak, kutsal yerlerin boşaltılmasını isteyecektir. Suudi krallığı, kutsal yerlere ABD askerlerini getirdiği için şimdiden büyük bir düşmanlık kazanmıştır ve bu durumun uzaması koşullarında ayakta kalamaz hale gelecektir. Mevcut durum her gün çok büyük bir maddi yüktür ve bundan en çok Türk faşizmi gibi işbirlikçi yönetimler etkilenmektedir. Böyle bir durumun sürmesi bölgede ABD karşıtı hareketleri ve mücadeleyi güçlendirecektir, başta faşist Türk rejimi olmak üzere Mısır gibi ABD yanlısı iktidarların halk hareketleriyle yıkılması işten bile değildir.

ABD'nin hiç bir sonuç almadan askerlerini çekip geri gitmesi ise onun "süper güçlülüğünün" sona ermesi demektir.

Bir de savaş koşullarında, ABD'nin müttefikleriyle birlikte Saddam rejimine askeri müdahalede bulunmasına bakalım. Irak'ın Panama gibi olmadığı, Noriega gibi Saddam'ın tutulup çıkarılamayacağı şimdiye kadarki gelişmelerle ortaya çıkmıştır. Ağır bir darbeyle Saddam rejimi yıkılsa bile, böyle bir durumda bölge, Irak ve Arap dünyası karışacaktır. Kısa sürede ve ABD'nin isteği doğrultusunda yeni bir düzen yaratmak mümkün olmayacaktır. En güçlü olasılık ise, bir savaş durumunun uzayacağı ve tüm bölgeyi içine alacağıdır. Böyle bir durumda bölgedeki mevcut ilişki düzeni daha da değişecektir. Bugün Irak'tan yana tavır alan devletler ABD'ye karşı savaşa mutlak gireceklerdir. Suriye ve İran'ın mevcut tutumunda değişiklik olacak, daha çok ABD karşıtı bir tutum ve mücadele içinde olacaklardır. Hiçbir Arap devleti uzun süre ABD askerleri yanında Irak'a karşı ordusunu savaştıramaz. Bu nedenle, Mısır ve Suudi yönetimlerinin mevcut politikayla ayakta kalmaları mümkün olmayacaktır. Açıkça ABD'nin yanında İsrail siyonizmi ile Türk faşizminden başka bölgesel güç kalmayacaktır. Faşist Türk devletinin de halk kitlelerine böyle bir savaşı kabul ettirebilmesi ve böyle bir savaş içinde uzun süre ayakta kalabilmesi çok zordur. Nitekim daha şimdiden çok geniş bir halk gücü böyle bir savaşa karşı olduğunu belirtmiş ve açık tutum almıştır. Eğer savaş Birleşmiş Milletler çerçevesinde olmazsa (ki, böyle bir olay oldukça zor görünüyor), ABD'nin yanında Thatcher yönetiminden başka dış güç de kalmayacaktır; bir kısmı ABD'ye karşı tavır alırken, bir kısmı da en azından savaş dışı ve ABD ile mesafeli olmayı yeğleyecektir. Çok açıkki, nükleer silah kullanmaksızın böyle bir savaşta ABD'nin kesin zafer kazanabilmesi mümkün değildir. Daha da önemlisi, bölgedeki mevcut statüko kökten değişecek, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin birinci paylaşım savaşında yarattıkları yapay oluşumlar yıkılacak, halklar gerçek ulusal güçleriyle ortaya çıkacak ve bölgenin sorunlarını çözerek kendi çıkarlarını egemen hale getireceklerdir. Zaten günümüzdeki olayları ortaya çıkaran bu tür gelişmelerin zorlamasıdır. Bir savaş durumunda, gelişmekte olan devrimci-ilerici halk güçleri gericiliği temelinden yıkarak egemen hale geleceklerdir. Bu da, sadece ABD'nin değil, tüm emperyalist güçlerin bölgedeki haksız çıkarlarını kaybetmeleri ve yenilgiye uğramaları demektir.

ABD, başarısız kalması sonucunda bölgede bir serüvene atılmıştır. Savaş ise, onun için tam bir hezimet olacaktır. Eğer böyle bir savaşa girerse, sonunda "süper güçlülüğünü" kesin kaybetmiş ve perişan olmuş şekilde çıkacaktır. ABD'nin böyle bir duruma düşmesini isteyen dünyada çok güç vardır ve bunların bir kısmı da bugün kendi müttefiki durumundadır. Bu nedenlerle, mevcut durumda hem Saddam hem de ABD (ve daha çok da ABD) büyük bir çıkmaz içindedir. Bu durum ABD'li birçok güç tarafından da dile getirilmekte, yürürlükteki politikalar eleştiri konusu yapılmaktadır. Aslında şimdiki durumda ABD'nin bu çıkmazı nasıl aşacağının arayışı içinde olduğu anlaşılmaktadır. Bunun için Saddam'la bir uzlaşma yolunun aranmakta olduğundan kuşku duymamak gerekir. Ama böyle bir şey nasıl olacaktır? İki taraf da dönülemez bir yola girmiş gibidir. Ayrıca bir uzlaşma sağlasalar bile bu çok zaman alacak, bölgede sökülen çivileri tekrar eski yerine oturtmak mümkün olmayacaktır. Sorunlar gündemleşmiş, kitleler iyice politize olup hareketlenmiş ve devrimci mücadele ortamı iyice gelişmiştir. Bu nedenle, Ortadoğu'da yeni ve hızlı devrimci gelişmeleri önlemek mümkün değildir. Bölge, yeni bir döneme, devrimci değişim sürecine girmiştir. Gelişmelerin ana yönü böyledir ve bunu durdurmaya kimsenin gücü artık yetmez. Devrimci güçlerin ve halkların önünde ise, bu süreci hızlandırmak, devrimci gelişmeleri daha köklü kılmak görevi vardır. Bunun için ABD'ye karşı, emperyalizme karşı mücadeleyi yükseltmek, bu temelde bölgesel güçler arasındaki ilişki ve dayanışmayı güçlendirmek, ABD'ye ve uşaklarına karşı halkların, devrimci-ilerici güçlerin ortak direnişini daha da geliştirmek gerekir. Bunun koşulları her zamankinden daha olgundur, yolu açık ve güçleri belirgindir.

Faşist Türk rejimi Ortadoğu'dan kovulmuştur

ABD emperyalizminin uşağı faşist-sömürgeci Türk devletinin Kuveyt sorunu çerçevesinde aldığı tutum, izlediği politikalar bilinmektedir. İngiltere'den sonra ABD'nin yanındaki ikinci güç durumundadır. Bu duruma, çeşitli yönetim çevreleri ve onların yazar-çizer takımı "önemimiz arttı" diyerek haftalardır sevinmektedir. Gerçekte ise artan hiçbir şeyleri yoktur, her şeyleri azalmış ve Ortadoğu'dan kovulmuşlardır.

Türk devletinin ABD ve NATO nezdinde Ortadoğu'daki "önemi" dedikleri bekçi köpekliği rolü kırk yıldan beri vardı ve bunun için NATO'ya alınmıştı. Ama verilen bu rolde başarılı olunamamıştır. Ayrıca dünya değişmiş, büyük olasılıkla NATO'nun eski işlevinin sonuna gelinmiştir. Sovyetler'e karşı Türkiye'nin bir önemi artık kalmamıştır. Türkiye ile Ortadoğu'da yapmak istediklerini ise ABD yapamamıştır. O nedenledir ki, artık kendi askeri gücünü kullanarak bölgedeki egemenliğini sürdürmeye çalışmaktadır. Bunun için de Türkiye'yi değil, Suudi-Mısır ayaklarını kullanmaktadır. Hatta Türkiye ve İsrail gibi eski gözdelerini mümkün olduğu kadar uzakta ve bir kenarda tutmaya çalışmaktadır. Çünkü onlarla sonuç alamamıştır ve alamayacağını iyice öğrenmiştir. Türk faşist rejiminin bütün gayretlerine rağmen, ABD, sadece sıradan bir piyon olarak hareket etmesini yeğlemektedir.

Türk faşist rejimi açısından işin diğer önemli yanı, Irak'la ilişkileri ve bölgesel ilişki durumudur. Irak'la ilişkilerinin kendisi açısından yaşamsal önemi vardır, adını duyduğu anda kılıcını çektiği "Kürt sorununu" bu ilişki temelinde ancak bastırabilmektedir. Bu nedenle, Irak'la ilişkiye her zaman ihtiyaç duymuştur. 1980'li yıllarda, Almanya'dan sonra en fazla ticaret yaptığı yer Irak olmuştur. Kara yolu nakliyesi nedeniyle Irak, hem Ortadoğu'ya yönelik ticaretinin alanı, hem de bu avantajla emperyalist devletlerle ticaretinin artmasının vesilesi durumundaydı. Şimdi bunların hepsini kaybetmiştir. Bu durumda, can düşmanı olarak gördüğü Kürdistan sorununda kontrolü kaybetmiş ve çok ağır bir maddi zarara uğramış olmaktadır. Ve bu iki sorunu giderme olanağı da yoktur. Şimdiye kadar en ileri ilişkileri Irak'la idi, bunun kesilmesi ve Kuveyt'in ortadan kalkmasıyla adeta bölgede yok olmuş gibidir. Irak'ı destekleyen güçlerle pek ileri olmayan ilişkileri kesilmiştir. Suriye ve İran'la ilişkileri zaten diken üzerindedir. Geriye İsrail, Mısır, Suudi ve Körfez emirlikleri, yani ABD ilişki cephesi kalmıştır. Bunlar da Türkiye'ye karşı her zaman güvensizdirler. Örneğin, Suudi krallığı, ABD askerlerini getirtmeyi zorla da olsa toplumuna kabul ettirebilmiştir, fakat Türk askerlerini kabul ettirememektedir. Bütün bunlar, Türk faşist rejiminin Ortadoğu'dan nasıl kovulmuş olduğunu göstermektedir. Aslında durumunun devrik Kuveyt emirliğinin durumundan daha kötü olduğunu belirtmek abartma olmayacaktır. Kuveyt emirliği, hala sağa-sola para dağıtacak güçtedir; Türk faşist rejimi ise önüne gelen herkesten para dilenmektedir. Elbette ancak bir dilenciye verilen kadar bulabilmektedir. Başkan APO, bu durumu, çok doğru ve haklı olarak, "astarı yüzünden pahalı politika" olarak tanımlamaktadır.

Öyle anlaşılıyorki, bu durumu faşist rejim de anlamaya başlamıştır. Son dönemlerde kıvırtmaya ve değişik politikalar izlemeye çalıştıkları gözlenmektedir. Devlet haysiyetlerini ayaklar altına alarak Ecevit'i gazeteci kılığıyla Saddam'ın ayağına göndermişlerdir. Turgut Özal'ı ise büyük babaları Bush'un ayağına göndermiş bulunuyorlar. Güya ilişkileri biraz dengelemek, ABD'yi bu biçimde biraz daha fazla yardıma zorlamak istiyorlar. Yalvarma, yaltaklanma ve şantajı içiçe geçirip politika yapmaya çalışıyorlar. Fazla sonuç alamayacaklarını kendileri de biliyorlar, ancak Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı iki tarafın da desteğini sağlamak istiyorlar. Çok iyi görüyorlarki, mevcut gelişmelerden Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi yararlanıyor ve bölgesel planda dikkate alınan bir siyasal güç haline geliyor. Her şeyde karşı oldukları Saddam'la bile bu noktada işbirliği yapmaya çalışıyorlar. Zaten tüm politikalarını bu yön veren temel sorunları budur. Kürdistan'daki gelişmelerin kendilerini yıkacak boyuta hızla ulaşacağını çok iyi biliyorlar. Bunu önleyebilmek için tüm güçleriyle Kürdistan'a yüklenmişlerdir. En vahşi katliamlara başvuruyorlar; her şeyi yıkıyor, her yeri yakıyor, herkesi yokedercesine Kürdistan'ı boşaltmaya çalışıyorlar. ABD'nin Vietnam'da uyguladığı son vahşet yöntemlerini uyguluyorlar. Bu durum, sonlarının iyice yaklaştığını göstermektedir. Halkımız her yöntemlerini yenilgiye uğratacak düzeyde direnmekte ve direniş mücadelesini sürekli geliştirmektedir. ABD emperyalizmi ve İsrail siyonizmi ile ortak cephede bölge halklarına karşı savaşmanın geleceği yoktur. Bu durum, ister mevcut gerginlik sürsün isterse savaş olsun, her koşulda onları bitirecektir. 1980'le başlayan dönemde Türk faşizmi için önemli bir bölgesel rol biçilmişti. Şimdi açılan yeni dönemde ise, faşist Türk rejiminin bölgesel rolü ve dayanma gücü tükenme noktasına gelmiştir.

Kürdistan ulusal hareketinde doğru tutum ve görevler

1980'lerin başından itibaren gelişen yeni bölgesel ilişki ve çatışma düzeninin merkezinde Irak-İran savaşının yer alması, doğal olarak Kürdistan sorununu ve Kürdistan ulusal hareketini bölge çapında ön plana çıkarmıştı. Zaten ulusal hareketin her parçada belli bir gelişim düzeyi de vardı. Bu durumda her parçadaki hareketin birliğini bir Ulusal Kongre'de sağlamak ve her parçada ulusal direniş mücadelesini geliştirmek, temel ve önde gelen görev durumundaydı. Bu doğrultuda Ulusal Kongre çalışmaları bir süre öne çıktı ve güncellik kazandı. PKK, o dönemde, bu görevlere doğru devrimci yaklaşım olarak bir Ulusal Kongre'nin toplanmasını ve Ulusal Meclis niteliğinde bir karar gücünün oluşturulmasını, ulusal hareketin birliğinin böylece sağlanmasını, faşist-sömürgeci Türk ve Irak yönetimlerine karşı silahlı direnişi geliştirme temelinde her parçada ulusal kurtuluşçu faaliyetin yürütülmesini önerdi. Bu yaklaşım ve öneri diğer örgütler tarafından benimsenmedi ve kabul edilmedi. Ulusal Kongre çalışmalarına hiçbir örgüt ciddi bir biçimde yaklaşmadı ve bir görüş ve çaba ortaya koymadı. İran-KDP ile KYB, bir süre Saddam rejimiyle ilişki kurmaya ve uzlaşmaya çalıştı. Bundan sonuç alamayınca KYB, İran yönetimi ve Irak-KDP ile ilişki alanı içine geçti. Bu güçler, Saddam rejimine karşı oldular, fakat hiçbir zaman Saddam rejimine karşı aktif bir mücadele ve bunun gerektirdiği siyasal ilişki içinde olmadılar. Irak-İran savaşının son bulması ile de, yenilenin kendileri olduğunu ilan ederek emperyalist devletlerden yardım dilenmeye yöneldiler. Kuzey-Batı Kürdistanlı güçler ise, daha başından direniş mücadelesine hiç yaklaşmayarak Avrupa'ya çekildiler ve emperyalist devletlerin de desteği ile Türk rejimiyle uzlaşma imkanını yaratmaya çalıştılar. Bütün bunlar, ulusal kurtuluş hareketinin gelişimine çok büyük zararlar verdi. Bu koşullarda PKK, kendi anlayışı doğrultusunda ve kendi gücüyle ulusal kurtuluş mücadelesini omuzlayıp geliştirerek bugünkü seviyeye getirdi.

Bugün Kuveyt sorunu görünümü altında yaşanan bölgesel gelişmeler çerçevesinde Kürdistan sorunu yine birinci dereceden sorunlar içinde ön plana çıkmaktadır. Kürdistan'ın ulusal devrimci dinamiği bölgede hatırı sayılır bir güç olarak görülmekte ve yaşanan gerginlik ortamında tüm dünya politik güçleri tarafından hesaba katılmaktadır. Bölgede gelişen yeni ilişki ve çatışma döneminde Kürdistan ulusal hareketinde doğru tutum ne olmalıdır? Hangi görevler öne alınmalı ve bunların üzerine nasıl gidilmelidir? Kürdistan adına konuşan ve hareket eden herkesin, bunlar üzerinde düşünmesi ve doğru değerlendirmeler yaparak Kürt halkının ulusal ve toplumsal çıkarlarını esas alması gerekir.

Gelişmeler dikkatle incelenirse, tıpkı 1980'deki gibi, hatta ondan daha fazla, ulusal hareketin birliği ve Ulusal Kongre'nin toplanması görevi, acil bir görev olarak öne çıkmaktadır. Mevcut bölgesel gelişmeler ortamında Kürdistan halkının ulusal çıkarları temelinde ortak bir politik tutum geliştirmek, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin gelişimine çok büyük bir ivme kazandıracaktır. PKK, birkaç ay önce gerçekleştirdiği II. Ulusal Konferansında, Ulusal Kongre'nin toplanması görevine yeniden dikkat çekmiş ve ilgili güçlere yönelik yeni bir çağrıda bulunmuştur. Bu, son derece isabetli ve sorumlu bir tutum olmaktadır. Bu temelde mevcut gelişmeler çerçevesinde pratik çalışma yürütmektedir ve bu çabayı ısrarla sürdürecektir. Çünkü, Kürdistan halkının çıkarına olan tek doğru tutum budur. Buna karşın, özellikle Güney Kürdistanlı güçlerin, KYB ve Irak-KDP'nin, Irak yönetiminde yer edinmek için emperyalist devletler nezdinde harcadıkları çabalar, Kürt ulusal varlığını ve ulusal hareketin birliğini hiçe saymak olmaktadır. Talabani, Paris-Londra-Washington arasında mekik dokumaktadır. Son olarak Paris'te yaptıkları görüşmelerde bir Ortadoğu konferansı toplanması durumunda kendilerinin de unutulmamasını istedikleri ve Paris yönetimince bunun anlayışla karşılandığı açıklanmıştır. Bu ne "anlayış" olacaktır? Yetmiş yıldan beri Paris, Kürt ulusal çıkarlarını sürekli satmıştır. Kendilerini de geçmişten beri çok sattı. Bu biçimde hareket etmek, Kürt halkının gücünü ve birliğini esas almaksızın emperyalist devletlerle işbirlikçilik bile denemeyecek ilişkiler geliştirmeye

Devamı 22. sayfada

Türkiye: Felakete son hız

Emperyalist efendiler, gönüllü uşaklarının sırtını sıvazlıyor ve durmadan savaş duygularını körüklüyorlar. "Senin kıymetin çıkarlarımız uğruna saldırganlaştıkça artar" diyorlar.

Wörner, hem NATO hem de Almanya adına konuşuyor

15 Eylül 1990 tarihli Milliyet gazetesinde NATO Genel Sekreteri Manfred Wörner'in bir mülakatı çıktı. Bu yetkili ve saldırgan ağız bu mülakatında; "NATO'nun şimdiye kadarki sorumluluk alanı dışında rol oynayabileceğini, Türkiye savaşa girerse, tüm ittifak ülkelerinin hızla yardıma koşacağından en ufak şüphesinin olmadığını, Türkiye'nin öneminin artacağını, kriz bittikten sonra bölgede oluşturulması tasarlanan istikrar ve güvenlik yapılanmasında da Türkiye'nin çok önemli bir rol oynayacağını" söyleyerek ve "Türkiye'nin tutumuna hayran kaldığını" da ekleyerek, açıkça Türkiye'yi sınırlarını genişletmeye teşvik etmektedir.

The Washington Post gazetesi, ABD'nin savaş planını ve bu planda Türk ordusunun rolünü açıklıyor

Bu ABD gazetesi, ABD devlet üst yetkililerini kaynak göstererek verdiği planda ABD'nin Irak'a Kuveyt, Suudi Arabistan, Ürdün ve Türkiye üzerinden Kuzey Irak'tan saldıracağını ileri sürüyor. Gazete haberlerinde, "Bush'un, Turgut Özal'dan Kuzey Irak'tan saldırı ve ABD deniz piyadelerinin Türkiye'de konumlanması için onay isteyeceğini" de ileri sürüyor ve haber-yorum yazısı şöyle devam ediyor; *"Türk ordusu ancak Musul'u almakla Kürt militanlarına öldürücü darbeyi vurabileceğine inanıyor. Şayet Saddam Hüseyin'in sınırları Körfez krizinden sonra aynı kalırsa, Türkiye'nin Musul'u alması gibi konular havada kalır. Ancak coğrafya değişirse o zaman dünya, daha büyük ve daha önemli bir Türkiye görebilir karşısında. İşte cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın da istediği budur."*

Gazete haberi bir yorum da olsa, ABD ve Türk devletinin niyetlerini büyük ölçüde yansıtmaktadır. **The Middle East** dergisi ve Paris'te yayınlanan ABD'nin **Herald Tribune** gazetesi de Türkiye'den (Kuzey Kürdistan'dan) açılan savaş cephesinin varlığından bahsetmektedirler. Herald Tribune gazetesi İngiliz Reuter Ajansı'ndan bir yetkilinin şu sözlerini de aktarmaktadır; *"Türkiye'nin Irak sınırında bulunan F-16, F-4 ve F-104 uçaklarını Körfez'deki müttefik ülkelerin güçleri arasında değerlendiriyoruz"*.

Bu anlamı son derece açık yorum doğrultusunda sınıra güç yığıldığı bir sır değil. Türk gazeteleri, Türk pilot eğitiminin hızlandırıldığını yazıyor. Cizre'deki Alman gazetecilerin bildirdiğine göre, *"Diyarbakır, Batman ve Malatya-Ercan askeri havaalanlarına 150 adet F-100, F-104 ve F-4 bombardıman uçakları aktarılmış"*. Alman hükümeti, Türk devletinin savaş duygularını kamçılamak için 2.6 milyon Marklık askeri hibe yardımını programına alıyor. Hollanda da 30 adet eski F-16 savaş uçağını Türkiye'ye veriyor. Tüm bu desteğin Türk ordusunu savaşa sürmeye yönelik planlı bir çalışma olduğuna kuşku yok.

Görevden alınan ABD hava kuvvetleri komutanının sırrı ve TC-İsrail işbirliği

Gazeteler general Michael Dugan'ın zamansız konuşmak ve çene düşüklüğünden dolayı görevden alındığını yazdılar. Dugan görevden alınmasına neden gösterilen "erken" konuşmasında, *"Saddam Hüseyin ve Bağdat'ın bombalanacağını, ABD'nin B-52 bombardıman uçaklarının İsrail yapısı seyir füzeleri kullandığını ve bu uçaklar için ABD'nin Irak'a yakın bir ülkeden üslenme izni isteyeceğini"* söylüyordu. Bu ülkeler arasında Umman, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri ve Türkiye var.

Nitekim 9-10 Ağustos 1990 günleri Mısır'ın başkenti Kahire'de yapılan Arap Ülkeleri Devlet Başkanları Zirvesi'nde FKÖ Başkanı Yaser arafat, yaptığı konuşmada "167 İsrail savaş uçağının Türkiye'deki Amerikan üssüne gittiğini" ileri sürüyordu.

Kürdistan'da sayıları artan davetsiz misafirler

Türkiye'ye gelen İngiltere Genelkurmay Başkanı David Craig, gezisinin amacını açıklamamakla birlikte, gezinin Türk birliklerini sınırda denetlemeye yönelik olduğu ortaya çıktı. Ankara'da Türk Savunma Bakanı Sefa Giray'la görüşen Craig, nefesi Diyarbakır'da aldı. Burada Türk Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay'la görüştükten sonra helikopterle Türkiye-Irak sınırı boyunca keşif gezisi yaptı ve Türk faşist birliklerini denetledi. Bu çalışmaların Kuzey Irak'tan bir işgal planını değerlendirmeye yönelik olduğu çok nettir.

Kürdistan'da savaş tatbikatları ve kadife eldivenli faşist general Torumtay'ın anlamlı sözleri

Önce iptal edilen ve "Kararlılık '90" adı verilen tatbikatlar 18-20 Eylül tarihlerinde Ağrı'nın İran sınırına 30 km mesafedeki Hamur mıntıkasında yapıldı. NATO ülkeleri ordularının askeri uzmanlarının da katıldığı tatbikat, Irak hududunda yapılmamakla birlikte, savaş hazırlığı niteliğindedir.

Tatbikat sonrasında gazetecilere demeç veren faşist general Torumtay, *"manevra başarılı olmuştur, uygulanan tatbikat senaryoları da gerçeğe uygundu. Bölgede bir karın şişkinliği var... Türk silahlı kuvvetleri her türlü ihtimale karşı hazırlık içindedir"* diyerek, faşist ordudan "savaş" parolası verdi.

ABD, Türkiye'ye biçtiği rolü gizlemiyor

Turgut Özal'ın ABD'ye gezisi öncesinde, ABD yetkilileri geziye biçtikleri ölçüyü gizlemiyorlar. Bu değerlendirmelerden biri ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Friedman'a ait ve şöyle: *"NATO'nun önemi gittikçe azalacak. Ama, Türkiye'nin önemi NATO'dan bağımsız bir biçimde devam edebilir. Bu önem, Türkiye'nin Ortadoğu'da üstleneceği aktif politikaya bağlı olarak artabilir. Eğer, Türkiye, Ortadoğu'da aktif bir politika benimserse, Amerika askeri yardımları bu politikaya bağlı olarak artabilir."*

Söylenenlerin anlamı açık, kayıtsız şartsız ABD'nin direktiflerini izleyeceksin. Yani, emperyalist politikanın ve savaş planının bölgedeki ayağı olacaksın.

Uşak efendisine secdeye gidiyor. Turgut Özal, bir daha hem de on günlüğüne ABD'ye gitti.

Yanında Türk Dışişleri Bakanı Ali Bozer'in de dahil olduğu kalabalık bir heyetle 24 Eylül günü ABD'ye giden Turgut Özal, 2 Ekim tarihine kadar ABD'de kalacak.

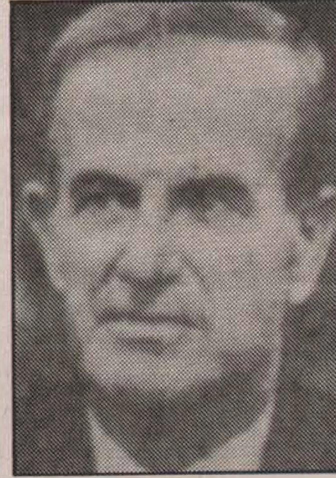
Özal'ın gezisinin amacının, gezinin gerçekleştirildiği dönem de gözönüne alınınca, ağırlıklı olarak Körfez sorunu ve müdahale planı üzerine olduğu anlaşılıyor.

Devamı 22. sayfada

Suriye ile İran dayanışmalarını tazelediler

Körfez bunalımına farklı tepkileri nedeniyle Hafız Esad'ın İran'a ziyaretinin doğuracağı sonuçlar merakla beklendi. Zira Suriye, 1980-1988 İran-Irak savaşı boyunca İran'ı destekleyen tek Arap ülkesi oldu. Lübnan'da da iki ülke yönetiminin desteklediği farklı Şii grupları arasındaki kanlı çelişkilere rağmen, genelde ortak politika güttüler.

Bölge sorunları üzerinde İran ile Suriye'nin bu ortak uyumu ve yakın dayanışmasının son Körfez bunalımında da devam edip etmeyeceği merak konusu oldu. Zira iki ülke de Irak'ın Kuveyt'i işgalini kesin dille kınarken, Körfez'de gelişen emperyalist ordu işgaline karşı yaklaşımlarında farklılıklar ortaya çıktı. İran, Irak'la savaş esirlerinin iadesi antlaşmasını imzalayıp, esir değiş tokuşunu tamamlayıp, Körfez'deki ABD ve diğer yabancı ülke birliklerinin geri çekilmesini kesin dille isterken; Suriye, Körfez'e asker gönderdi. Arkasından ABD Dışişleri Bakanı J. Baker, Şam'ı ziyaret etti. Bu gelişmeler iki devletin yolunun ayrıldığı şeklinde yorumlara da neden oldu. Başka yorumcular da Esad'ın ambargoya uyması için Tahran'ı iknaya çalışacağını ve ABD'den Tahran'a mesaj getirdiğini ileri sürdüler.

Hafız Esad

Haşimi Rafsancani

Hafız Esad'ın gezisinin sonuçları yorumcuların beklentilerini boşa çıkardı. Yanında yardımcısı Abdulhalim Haddam ve Dışişleri Bakanı Faruk Şara ile birlikte Tahran'a varan Hafız Esad, Mehrabad havaalanında İranlı gazetecilere verdiği demeçte; "Ülkenize büyük bir coşkuyla geldim, burada en sevgili kardeşlerimle buluşacağım. İran'a karşı olan duygularımız kalıcıdır, değişmez, İran İslam Devrimi, İslami değerleri diriltmiştir" dedi.

Gezisinin sonraki aşamalarında Esad, İran Cumhurbaşkanı Haşimi Rafsancani ve İran'ın dini lideri Ali Hamaney'le görüştü. Görüşmelerin gündemini beklendiği üzere, Irak'ın Kuveyt'i işgali, Körfez'deki yabancı birlikler, ABD ve müttefiklerinin bölgede oluşturmak istediği yeni güvenlik çemberi gibi konular oluşturdu.

Görüşmeler sonunda Esad, yaptığı konuşmada "Batı askeri gücünün bölgeye gelmesine yolaçan sebebin, yani Kuveyt'in işgali sorununun çözülmesi şart. Böylece bölge ülkeleri yabancı güçlerin geri dönmesini sağlamak için ortak çabalara başlayabilirler. Hiç bir yanlış anlamaya mekan vermeyecek şekilde açıklıkla söylüyorum ki, Kuveyt sorunu halledilir edilmez, yani bu bahane ortadan kalkar kalkmaz bölgede yabancı güç varlığını asla kabul edemeyiz" diyerek, bir yandan yabancı güç varlığına kesin karşı olduğu mesajını İran'a verirken, diğer yandan Irak birlikleri Kuveyt'ten çekilene kadar yabancı birliklere katlanabileceğini de kastediyordu.

Cumhurbaşkanı Rafsancani ise İran'ın net tutumunu bir kez daha vurguladı ve şunları dedi: "ABD, krizi bahane ederek petrol bölgesini kontrol altına almak istiyor. Hayati önem taşıyan petrol yataklarını, Basra Körfezi'ni ve Kızıldeniz'i avuçlarının içine almak isteyen hegemonyacı güçlerin bölgede kalıcı olmaya yönelik niyetlerini gözardı etmemeliyiz."

İran yetkilileri, Suriye'nin İsrail'e karşı duran tek ülke olduğu gerçeğini de vurgulayarak dayanışmalarını dile getirdiler. Suriye devlet başkanının İran yetkililerini ambargoya uyup uymama konusunda ne düzeyde ikna ettiği de netleşmedi. Ancak İran'ın bu konuda kendi iradesinden taviz vermediği yapılan açıklamalarda ortaya çıktı. Öte yandan İran'ın, Körfez bunalımıyla artan petrol fiyatlarından, savaş esirlerinin değiş tokuşundan ve Irak ile ABD'nin boğuşmasından memnun olduğu da kesin.

Yine de Suriye-İran zirvesinde iki ülke yöneticilerinin de bölgedeki gerginlikten, Körfez'deki emperyalist ordu birliklerinden ve Ortadoğu'ya biçilmek istenen yeni statükodan ve buna bağlı olarak İsrail ve Türk devletlerinin artabilecek etkinliğinden endişe duydukları kesin. Nitekim, iki ülke devlet başkanlarının kesin dille dayanışmalarının devam edeceğini vurgulamaları ve yabancı birliklerin Körfez'den çekilmelerini istemeleri bu ortak endişenin ürünü. Ortadoğu'da anlık değişebilen tutumlara baktığımızda İran-Suriye dayanışmasının düzeyi açısından kesinlemelere gitmenin sakıncalı olacağına inanıyoruz. Yine de daha da ilerletilebilecek ortak dayanışmanın bölgede emperyalist varlığa, özellikle de Türk devleti, İsrail ve Arap gericiliğine karşı önemli bir güç olacağı kesin. Eğer, bu dayanışma Saddam'ı aşarak Irak'ta şimdilik cılız da olsa muhalefete hitap ederse ve bölgenin diğer halkçı güçleriyle dayanışmaya açık olursa, ilerici, devrimci, yurtsever güçler arasında dağınıklığın egemen olduğu bir dönemde daha da önemli bir anti-emperyalist güç olabilir. Aksi durumda Suriye ile İran arasındaki 1980-88 döneminin gevşek dayanışması, döneme hiç mi hiç cevap vermez.

Avrupa basınında Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi

Fransa-Liberation, 18 Eylül

Ankara İnsan Haklarını "Askıya alıyor"

Ankara, Kürdistan'da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni uygulamayı askıya alıyor. Türk yetkilileri, bu kararı Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Catherine La Lumiè'e mektupla bildirdiler. Ankara, bu kararının gerekçesini "Milli Güvenlik"e bağlıyor.

Avrupa Konseyi'ne gönderilen mektup, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'yle, Türk hükümetinin Kürt gerillalara karşı mücadele edebilmek için geçen Mayıs ayında çıkardığı 84 ve 85 (Nisan ayında çıkarılan 424 ve 425 sayılı kararnameler kastediliyor. bn.) sayılı kararnamelerle bağdaşmadığını vurguluyor. Bu iki kararname Güneydoğu Anadolu'da sıkıyönetim ilan eder ve Olağanüstü Hal Bölge Valisi'ne sonsuz yetki tanır. Gücünü bu iki kararnameden alan Olağanüstü Hal Bölge Valisi, istediği köyleri olduğu gibi boşaltabilir, yabancı gazetecileri bölgeye sokmaz, gazetelere sansür koyar ve her çeşit şüpheli yazıları yasaklar. Türk yetkilileri, bu önlemlere gerekçe olarak, Orta Anadolu'daki durumu kasıtlı olarak dışardan yönlendiren yanlış bilgilendirme kampanyasını etkisiz kılmak olarak gösteriyorlar.

Ankara, savaş halinde veya tehlikeli durumlarda sözleşmeyi imzalayan her ülkeye, onu askıya alabilme hakkını veren sözleşmenin 15. maddesini hatırlatıyor. Geçmişte Paris ve Londra, Yeni Katalonya (Kaladenyo) ve Kuzey İrlanda için bu 15. maddeyi kullanmışlardı.

Danimarka-Politiken, 26 Ağustos

Kürtlere şans var Körfez bunalımı devletlerin sınırlarını değiştirebilir

Körfez bunalımı, tüm Ortadoğu ülkelerinin yapılarını değiştirecek bir savaşa dönüşeceğe benziyor.

Tecrübeli diplomatlar, savaşın çok kolay bir şekilde sınırları değiştireceğini belirtiyorlar. Irak'ın savaş sonunda bölünebileceği veya önemli oranda toprak ve halk gruplarının komşu ülkelere geçebileceği sanılıyor.

Bu öne sürülen spekülasyonlar Türkiye Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın yaptığı konuşmadan sonra gündeme geldi. T. Özal'ın, sürpriz bir şekilde aldığı kararlarla ABD'nin uyguladığı ambargoya bir bütün olarak tüm varlığıyla katılacağı ve Irak'tan gelen petrol boru hattını kapatacağını açıklaması, tüm Arap dünyasında çalkalanmalara neden oldu.

Böylece Türkiye, 1. Dünya Savaşı'ndaki yenilgiden bu yana ilk defa bölgedeki politikalara aktif bir şekilde katılmış bulunuyor. 1. Dünya Savaşı'ndaki yenilgi ile Osmanlı İmparatorluğu parçalanmış olup, günümüzdeki Ortadoğu devletleri ve sınırları ortaya çıkmıştı.

Fakat Cumhurbaşkanı, politik gelişmelere bu aktif katılımlarını çok kısa bir şekilde şöyle özetlemektedir: ABD, Saddam Hüseyin'i uzaklaştırmak için karar almıştır. Bu da şu anlama gelmektedir: Savaş sonrasında bir barış konferansı düzenlenecektir. Bu barış konferansında ise, Irak'ta yeni bir Saddam Hüseyin'in tekrar ortaya çıkmamasını garantilemek için Irak topraklarI muhtemelen parçalanacaktır. Böylece, Türkiye de yapılacak bu barış konferansında bir Kürt devletinin oluşturulmasını engellemek için konferansta bulunacaktır.

Türkiye'nin doğusunda, Irak'ta, İran'da ve Kuzey Suriye'de yaklaşık 20 milyon Kürt, şu anda devam eden Körfez bunalımında bir top gibi elden ele atılmaktadır. Türkiye'de ise 10 milyon Kürt yaşamakta olup, Kürtler, bu yıl daha da gittikçe şiddetlenen bir şekilde Türk yönetimine karşı savaşım yürütmektedirler. bu savaşta bugüne kadar 2500 kişinin öldüğü sanılıyor.

Kahire'de bir toplantı yapan islam ülkeleri dışişleri bakanları, ilk defa olarak gündemlerine Kürtlerin durumunu almışlardır. Dışişleri bakanlarının yaptığı bu toplantıda alınan sonuç bildirgesinde; "Kürt azınlığının durumunun endişe verici olduğu" belirtilerek, Kürtlerin haklarına saygılı olunması isteniyor.

bugünler, Kürt hareketi (PKK)nin 15 Ağustos 1984'te Ankara hükümetine karşı silahlı mücadeleyi hayata geçirdiği dönemdir. Irak'la sınır oluşturan 2 eyalette, 1987'den itibaren sıkıyönetim ilan edilmiştir. Güvenlik önlemleri, sınırda herhangi bir Irak saldırısı gözönüne alınarak askeri gücün arttırılması ve teyakkuz durumuna getirilmesini içeriyor.

Bunun yanısıra yetkililer, PKK'nin veya herhangi başka bir Kürt grubunun bu tarihte, her yıl olduğu gibi 15 Ağustos 1984'te Eruh karakolunun basılmasını kutlamak için büyük bir silahlı eyleme girmelerini bekliyorlar. 1984'teki bu eylemde 13 kişi öldürülmüştü. Bu saldırı "Ölüm üçgeni"nde silahlı mücadeleyi başlatma sinyali idi. Bu üçgenin sınırlarını Şırnak, Uludere ve Pervari oluşturuyor. Burası dağlık bir alan ve Irak sınırına çok yakın.

Irak'ın Kürtlere saldırısı, Körfez savaşında İran'la yapılan anlaşmayı takip etmişti. Bundan dolayı Saddam'ın Kürtlerden hesap sorması için eli boşalmıştı; çünkü Kürtler sekiz yıllık savaşta İran'ı desteklemişlerdi. Kürtlerin Irak'a karşı gerilla mücadelesi, Irak'ın 200 bin askerinin İran cephesinden çekilmesine sebep olmuştu. Irak'ın kimyasal silahlarından kaçan 38 bin Kürtten halen 28 bini Türkiye'deki toplama kamplarında bulunuyor. Türkiye'nin baskısıyla şimdiye kadar 5 bin kişi, 8 defa "Af" ilan eden Irak'a döndü. Uluslararası Af Örgütü'nün raporlarına göre, dönenlerin çoğu tutuklanmıştır, hapse atılmış ve bazıları idam edilmişlerdir. Birkaç bini de İran'a veya Yunanistan üzerinden Batı ülkelerine gittiler...

Bu arada ayrılıkçı Kürtlerin sempatizanlarına göre Irak'ta bulunan eğitim kampları ta mamen Bağdat'ın kontrolünün dışındadır. Bunu da gözönünde bulundurarak Irak rejiminin Kürtleri Türkiye'ye karşı kullanmasının kesinlikle imkansız olduğunu söylüyorlar. Fakat bunun yanında Bağdat da elinden geldiği kadar kendisine ekonomik ambargo uygulayan komşusunu destabilize etmeye çalışacaktır.

Hollanda-Volkskrant, 17 Ağustos

Kürtler kendilerini kullandırmayacaktır

Ortadoğu'da bir çatışma çıktığı zaman, çatışmaya katılan taraflar "Kürt-Kartı"nı oynamaya büyük özen gösterirler. Kürtlerin kendilerini Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle çıkan krizde kullandırması veya kullandırmaması şimdilik bir sorundur. Fakat şu da gerçektir ki, 8 milyon Kürdü barındıran Türkiye, Birleşmiş Milletler'in Irak'a karşı aldığı ekonomik ambargo kararına aktif katılıyor ve Saddam Hüseyin'in Güneydoğu'daki Kürtleri kışkırtmasından çekiniyor.

Türk hükümeti Anadolu'nun 13 eyaletinde özel güvenlik önlemleri almış bulunuyor. Çünkü

İsveç-Dagens Nyheten, 27 Ağustos

Kürt gerillasına artan destek

Türkiye Cizresinde PKK'ye olan sempatiler güçlüdür

Türkiye'nin güneydoğusundaki Cizre şehrinde yaşayan Kürt nüfus, Kürdistan İşçi Partisi-PKK'ye büyük bir sempati beslemekte. Şehir cadde ve sokaklarında panzerli araçlar devriye gezmekte ve en az haftada iki kez geceleyin duyulmakta olan mermi ve roket sesleriyle gerilla, mütemadiyen varlığını hatırlatmaktadır.

Başıboş dolaşan inekleri, at arabaları ve keşmekeş trafiğiyle şehrin ana caddesinde yaptığımız bir gezinti, sempatilerin nerede olduğunu göstermeye fazlasıyla yetti. Her on metrede bir, dil konusunda varolan sınırı aşan bir berraklıkla şu sloganlarla karşılanıyordum:

Yaşasın PKK!

Kürdistan Cumhuriyeti, Başkan APO!

Apo, PKK lideri Abdullah Öcalan'ın halk arasındaki diğer adıdır. APO, PKK başkaldırısını Suriye ve Lübnan arasındaki sınır bölgesinden yönetmektedir.

Cadde boyu, sayısız defa bir bardak çay içip hem de Cizre'nin PKK'ye olan hayranlığını dinlemek için kürsülerde oturmaya zorla davet edildim.

Dinlediğimiz her kişi, eğer bir yıl önce olsaydı bir provokatör olarak damgalanacak bir şekilde davranışlar sergiliyorlardı.

Polis kitleye ateş açtı

Geçen Mart ve Nisan aylarında vuku bulan yeni şey, kollektif bir çılgınlıktı. PKK, bunu bilinçli bir atılım olarak adalandıracaktı daha sonra. Bu duruma Silopi, Cizre, İdil, Midyat ve Nusaybin şehirleri uğramış olacaklardı. PKK üyesi birkaç gerillanın vurularak öldürülmeleri olayı, daha sonra "Kürt İntifadası" olarak adlandırılacak olan 15 Mart olaylarının başlamasına neden oldu. Birdenbire 10.000 insan cenaze törenlerine katılıp PKK lehinde sloganlar attılar. Ve o zaman da polis kitle üzerine ateş açtı ve bu, Kürtler ve Türk devleti arasındaki anlaşmazlığa bir dinamik olma rolünü oynadı.

Esnaflar kepenklerini indirip, aynen Filistinli ve Cezayirli esnafların bir dönem göstermiş oldukları güçlü tepkiyi göstermiş oldular.

Sokağa Çıkma Yasağı

Türk polis ve ordusu hemen bölgeye olağanüstü bir güç yığdı. Sokağa çıkma yasağı ve halka sert ve katı davranma sürekli artış gösteren cadde ve sokak gösterilerini önleyemedi. Birdenbire başgösteren bu silahsız başkaldırı, üç hafta boyu devam etti ve 30 dolaylarında kurban aldı. Bu gelişmenin psikolojik sonuçları ise gayet büyüktür.

Buradaki esnaflar kepenklerini yarım gün indirip sonra polise boyun eğdiler. Öğrenci bir genç kız Atatürk büstünün yanında üzerine benzin dökerek kendini yaktığında **"Yaşasın Kürt Devrimi!"** diye slogan atmıştı. Polis, onu götürüp izole ederek ölmesini beklemişti. Bir takım gösteriler başgöstermesine rağmen bunlar bir sonuca ulaşamadılar.

Burada halk hala korkmaktadır. Burası Cizre gibi değildir, diyor Diyarbakırlı bir Kürt işadamı.

Sarı-Kırmızılı Tişörtler

Bugün Diyarbakır'da Kürt intifadasının gözlemlenebilen tek işareti, sadece ilginç bir detaydır. Bütün küçük çocuklar, İstanbul takımı Galatasaray futbol takımının sarı-kırmızılı tişörtlerini giyiniyorlar.

Çünkü Apo, bir röportajında belki bir şaka olarak Galatasaray futbol takımını tuttuğunu söylediği için, hemen hemen şehrin bütün küçük gençleri üzerlerinde bu tişörtü taşımaktalar. Geçtiğimiz baharda meydana gelen olayların ardından Diyarbakır'ın her tarafı polis ve askerle doldurulmuş. Siyasi polis, mavi otobüslerle dolaşmakta. Gizli polisler, yabancı seyyahları kontrol altında tutmaya çalışıyor. Bu, gittikçe artmakta olan Fransız ve Alman turist gruplarının akını dolayısıyla zorlaşmaktadır biraz.

Kürt intifadasının Diyarbakır'a ulaştığı gün, Türkiye tarihi bir krizle karşı karşıya demektir. Bu an gittikçe yaklaşmaktadır.

PKK'nin 1984'teki başkaldırısının, izole olmuş Marksist-Leninist-bir öğrenci grubunun başarısızlığa mahkum son bir çabası olduğu sanılmaktaydı. Oysa 1990'da halk Nusaybin ve Cizre sokaklarında PKK etrafında sıkı bir şekilde kenetlenmiş olarak karşımıza çıktı birdenbire.

İki Yöntem

Hatta gayet geniş olarak bulunan, fakat solmakta olan diğer Kürt milliyetçisi partilerdeki aktif çalışanlar bile PKK'nin bu zaferini itiraf etmekteler.

- Stockholm'deki o Kürt liderlerine selamlarımızı söyle ve de ki; Kürdistan'ı kurtardığımızda bile onların gelmesine gerek yoktur, orada kalsınlar. Çünkü onlara ihtiyacımız olduğu zaman burada yoktular, diyor genel sekreteri Stockholm'un çevresindeki Tensta semtinde oturan bir Kürt partisinin eski bir sempatizanı.

"Kürdistan'ı kurtardığımızda" sözleri, üzerinde biraz düşündükten sonra daha az iyimser olmaya başlayan çok kimse tarafından kullanılmaktadır.

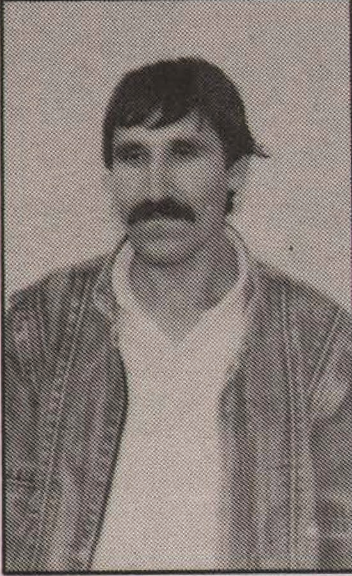
- Çünkü Türkiye'nin Kürtlere uygulaya geldiği iki yöntemi vardır: asimilasyon ve halk katliamı. Bahar 1990 olayları açıkça göstermiştir ki, ilk yöntem, yani asimilasyon başarısızlığa uğramıştır. Geriye kalan geniş çapta uygulanabilecek olan bir halk katliamı denemesidir, diyor daha önce Kawa grubu içinde faaliyette bulunmuş iyi halli Diyarbakırlı bir Kürt.

Diğer Kürt entellektüellerinin yaptığı gibi, Türkiye'nin Irak'a karşı ordu gücünü daha yoğun bir şekilde silahlanarak güçlendirdiği yolundaki gazetelere yansıyan bilgileri gösterip, Türkiye'nin bu gücünün alevini ilk önce Kürtlere yöneltceği konusunda emin olduğunu belirtiyor üzülerek.

Öykü - I

Sigara dumanı

Egemendi vahşet, Diyarbakır zindanında. Düşmanın kural ve dayatmalarına boyun eğişlerin üzerinden bir yıl geçmişti tutsakların... İşkencenin her türlü biçimi ve keşfedilen yeni işkence metodları sayesinde fiziki olarak teslim alınan tutsaklara karşı, her türlü insani ihtiyacı dahi birer silah olarak kullanıyordu düşman. Hava, su, yemek, çay, uyku... sigara...

Ahmet Yavuz

Düşman, tutsakların ayak, kol, mide ve kısmi olarak dillerine hakim olmuştu, ama bununla yetinmiyordu. Ancak tutsakların beyinlerini kendi pençesinin içine alıp birer buğday tanesi gibi değirmen taşları arasında öğüttüğü zaman doyabileceğini haykırıyordu. Bunun için düşman kudurdukça kuduruyor, zindanın kuytu köşelerinde işkence tezgahlarından yükselen feryatlar, yarı aydınlık koridorda dolaşarak, tutsakların ruhlarını saran bir kabusa dönüşüyordu. Her tutsak koğuş kapısı açılıp ismi okunarak, itiraf için gözleri kapatıldıktan sonra işkenceye alınma psikosuyla tüyleri diken diken her saat, her dakika ölüp ölüp diriliyordu...

Böyle bir psikozdan kurtulmak için en ufak bir uğraş dahi, birer sığınak olmuştu tutsaklar için. Açlığa set çekmek için kurulan hayali sofralar ve yapılan yemek servisleri; susuzluktan şişen dilleri ve kuruyan boğazları ıslatmak için tükürük bezlerini kamçılayan şelaleler ve buz gibi sularıyla akan pınarlara duyulan derin özlemlerle, dudaklarından dökülen sözcükler; bir izmarit tütününün çuvaldız gibi ince sarılarak elden ele dolaştırılıp, gerilen sinirlerin yatıştırılması... tutsakların sığınakları arasında yer alıyordu, vahşetin kurşun gibi ağır havası altında...

Çarpık ayaklara, kendir çubuğu gibi ince kollara, kamburumsu sırtını markaja alan omuzlara ve kayalıklar arasında bodur kalmış bir menengiç ağacının gövdesini andıran boyuna ve boynun kaldırmakta zorluk çektiği kuru bir kafaya sahip Şemsi adlı tutsak, vahşetin her türlüsüne maruz kalmış ve en sonunda faşist kurallara boyun eğmişti. Uzun burnu, ince dudakları, yuvalarında küçücük duran ve birer gömlek düğmesini andıran gözleri ve birer yumruk gibi öne doğru fırlayan elmacık kemikleriyle Şemsi, vahşeti rapor eden bir belge durumundaydı.

Bir nefeslik sigara dumanına hasret kalmış Şemsi, gözleriyle bir sigara veya izmarit bulabilir umuduyla çevreyi hep tarar durdu... Bu tarama işi sadece koğuşla sınırlı değildi. Havalandırmada, yemek karavanasını almak için koridora çıktığı zamanlarda, hatta mahkemeye gittiği günlerde mahkeme salonunda dahi oluyordu. Bazen umduğunu bulduğu da oluyordu.

Şemsi'nin sigaraya karşı büyük bir zaafı vardı. Bu zaafı, onun için bir sığınak olmuştu ve bu sığınak, Şemsi'yi hergün biraz daha gerçeklerden uzaklaştıran birer girdaba dönüşüyordu. Şemsi'de bu girdapta debelendikçe debeleniyor ve başka tutsakları da bu girdaba çekmek için, çevresini hep kulaçlıyordu.

Düşman, tutuklulara sigara vermezdi. Verdiği zaman da fitil fitil edip burunlarından getiriyordu. Tutsak beyinleri tesirsiz hale getirmek için, düşmanın elinde, bedenleri kurşun yağmuruna tutan bir silah olmuştu sigara.

Düşman, sigaraya karşı zaafı olan diğer tutsaklar gibi, sigarayla, Şemsi'yi de Aşil topuğundan vurmak istiyordu...

Şemsi yatağına sırt üstü uzanmış, hayallere daldığı bir sırada, gözetleme deliğinden görünmeyen ve tutsakların gizliden kümelenmesi için birer zula görevi gören köşede üç tutsak, birbirlerini duyacak tarzda aralarında fısıldaşıyorlardı. Tutsaklardan biri, çorabının içinden bir sigara izmariti çıkararak, yanındaki iki tutsağa;

- Gelin bunu tellendirelim dedi.

Yanındakilerden biri:

- Nereden buldun bunu?
- Koridoru süpürmeye çıkarken, yerden aldım.
- Gardiyan görmedi mi?
- Hayır!
- Ya yakmak için ateş var mı?
- İki kibrit çöpü var. Şansımız olursa yanar.

İzmariti yakıp aralarında çevirirlerken, Şemsi'nin kurduğu hayallerin üzerine inen bir balyoz oldu, sigara dumanının kokusu. Şemsi, sırt üstü uzandığı yerden doğrulup, zula görevi gören köşeye baktı ve gözleri, köşede başlarını önlerine eğmiş, bağdaş kurmuş ve birbirlerine sokulmuş vaziyette duran üç tutsağın üzerinde çakılıp kaldı. Bir an önce onların yanına gitmek için Şemsi, doğrulduğu yerden şuursuzca fırladı.

- Bana da bir fırt verin diyen Şemsi'ye, oturan tutsaklardan biri;
- Zaten bir izmarittir, İki nefeslik ya kaldı ya kalmadı.
- Olsun, onu da bana verin dedi Şemsi.

Elinde izmariti tutan tutsak, diğer arkadaşlarını göz uçlarıyla bir süzdükten sonra, izmariti Şemsi'ye uzatarak, "tamam kalan da senin olsun" dedi.

İzmariti ele geçiren Şemsi, sağ elinin baş ve işaret parmaklarının ucuyla izmariti tutarak, ağzına götürdü. Gözlerini kapatarak çekti. İzmariti tutan parmak uçları yanmıştı. İçine çektiği dumanın dışında, izmaritten eser kalmamıştı.

Şemsi, ağır ağır sol eliyle göğsünü yumruklayarak, çektiği izmarit dumanına öğüt verircesine; "çıkma çıkma, yuva yap göğsümde!" şeklinde mırıldanmaya başladı. Ama duman söylenenlere isyan edercesine, Şemsi'nin burnundan ve dudaklarının arasından, bir sicim gibi, nazlı nazlı kıvrılarak koğuş tavanına doğru uzandı. Dumanın bu vedalaşmasından Şemsi'nin hoşnut olmadığı, sessizliğinden kendini ele veriyordu...

Birbirini kovalayan işkencelerle örülü günler, sigarasızlık ve ona duyulan özlemle de daha da sık dokunmuş oluyordu... Sigaranın yerini tutacak bir avutma aracını bulma uğraşı içinde kendini bulan bazı tutsakların arasında, en faal bir şekilde Şemsi de yer alıyordu. Şemsi'nin bu yönlü etkinliği, yaratıcı bir tarzda kendini göstermekte gecikmemişti...

Koğuşta yaşanan susuzluk, tutsakları, kendi tuvalet ihtiyaçlarını gidermede kağıt kullanmaya sevk etmişti. Yaşanan susuzluk, geçiçi bir olay değil, genelde tutsaklara karşı izlenen politikanın ayrılmaz bir parçasıydı. Tutsaklar tarafından tuvalette kullanılan kağıtların kaynağı da, yüzlerce sayfalık cilt cilt, askeri savcılarca hazırlanmış olan iddianamelerdi. -Bu iddianamelerde tutsakların "suç"ları, eylemleri ve ötürgüteki yerleri yazılıydı- Günlük gazeteler koğuşlara sokulmazdı. Sokulduğu zaman da yırtarılmadan-kullanılmadan, getirildiği gibi tekrar geri alınırdı. Çöp bidonlarını da, tuvalette kullanılan iddianame kağıtları dolduruyordu. Bu bidonlar, tuvalet pisliğiyle beslenerek gürbüzleşen sineklerin konaklama yeri olmuştu. Şemsi, bu çöp bidonlarına "belki de bir izmarit bulurum" düşüncesiyle dalmıştı.

Tuvalet pisliğiyle sıvanmış kağıtları elleriyle tek tek inceliyor, incelediklerini de bir tarafa üst üste bırakıyordu. Şemsi'nin kontrol etmediği kağıtlar azaldıkça, izmarit bulma umudu da giderek zayıflıyordu. Buruşturulmuş her kağıdı açtığında, pislikle yüz yüze gelince, onu bırakıp, "belki bundan çıkar" umuduyla, buruşturulmuş bir başka kağıdı daha eline alarak açıyor, uğraşında ısrarlı davranıyordu.

Bu arada tuvalet kısmına gegen Ali, Şemsi'nin çöp bidonlarını elleriyle karıştırdığını görünce, nelerin peşinde olduğunu anlamakta zorluk çekmedi. Çünkü Ali, Şemsi'yi çok iyi tanırdı. Yakalanmadan önce kendisine sorumluluk yapmış ve Şemsi üzerinde olumlu bir etki de bırakmıştı. Şemsi'nin saygınlığını kazanmıştı. Teslimiyet ortamında olmalarına rağmen, bu saygınlık kendisini halen muhafaza ettiği gibi, Ali'nin koğuş içindeki olgun tutumu, gardiyanlara karşı tavrı ve mahkemelerde yaptığı siyasi savunmalar, Şemsi'nin ona olan inanç ve saygınlığını daha da güçlendirmişti. Ali'nin söyledikleri koluy kolay kaygı çıkmazdı.

Şemsi'nin bu olumsuz davranışı, Ali'yi bayağı sinirlendirmişti. Sırtı kendine dönük ve çömelmiş vaziyette elleriyle çöpleri karıştıran Şemsi'ye yanaşarak, ayakkabısının ucuyla dokundu. İrkilen Şemsi, aniden arkasına baktı. Ali'nin sert bakışlarıyla yüz yüze geldi. Elektriğe çarpmış gibi hissetti kendisini. Ali ağır ağır konuşarak.

- Ne arıyorsun Şemsi?

Gözlerini Ali'den ayıran Şemsi;

- İzmarit arıyorum dedi.
- Utanmıyor musun, saygı diye bir şey kalmamış mı sende?
- Sigarasızlığa dayanamıyorum!
- Sigara orada ne arar? Tuvalette kullanılan boklu kağıtların dışında hiç bir şeyin olmayacağını bildiğin halde...
- Ne yapayım. Söyle, ne diyorsan onu yapayım!
- Zaten bu duruma düşmek için, her şeye yabancı, anormal olan herşeyi normal görüp yapmamız için bu kısıtlamalar bilinçli olarak yapılmıyor mu? Neden bunu anlamıyorsun?
- Tamam! Bundan sonra daha dikkatli davranacağım dedi Şemsi.

Ali Şemsi'nin yanından ayrıldı. Şemsi de pislik içinde kalan ellerini, tuvalette kullanılmak üzere orada bırakılan iddianame kağıtlarından bir tanesini alarak temizledikten sonra yavaşça koğuşa gitti.

Ali'nin Şemsi'ye söyledikleri nin tesiri ancak bir kaç gün sürmüştü. Gardiyanların ağza alınmayacak küfürleri, işkenceler, marşlar, korku, panik, direnme gücünü kendinde bulamama... ve daha nice olgular, sigaraya olan ihtiyaca daha da ciddi bir boyut kazandırıyordu ve bu durumda, sigara arayışını hızlandırıyordu. Bu durumlar, baştan beri sigaraya karşı iradesiz davranan Şemsi'yi daha fazla etkiliyor, çevresine karşı hırçınca davranmasına yol açıyordu. Ara sıra çevresini rahatsız ettiğini, en sevdiği arkadaşlarının kalbini kırdığının farkına varıyordu. Ama bu durumunu da hep sigarasızlığa bağlıyordu. Kendi muhakemesi hep bu yönlü oluyor ve çözüm yolu olarakta, düşmanın uygulamalarına karşı bilinçli davranma yerine, sigara bulma ve onun yerini tutacak avutma araçlarının arayışlarına girişmeyi görüyordu. Bu yolları bulmakta ve arayışlarının sonuç vermesinde de pek zorluk çekmiyordu...

Zindan idaresinin sabah karavanasında getirdiği çayın tortusu, Şemsi'nin dikkatini çekmişti. Arşimetvari bir sevinç nidasıyla kendi kendine, "buldum" dedi. Şemsi yeni bir şey "keşfetmişti". Avucunun arasına aldığı çay tortusunu, ranzanın altına, gözlerden ırak, bir kağıt parçası üzerine serdi. Bilmeyen biri, Şemsi'nin, yakalanması çok tehlikeli olacak olan bir otomotik silahı sakladığını sanırdı... Şemsi tanıdık ve zulalarda sigara içmede kendisine eşlik eden birkaç tutsağın yanına yaklaşarak çok gizli bir sırrı açıklıyormuşcasına çevresini kolaçan ettikten sonra;

- Buldum dedi.

Tutsaklardan biri;

- Neyi buldun? diye sordu.
- Neyi buldun, söylesene?
- Karavanada gelen çayın tortusunu! dedi Şemsi.

Şaşkın şaşkın birbirine bakan Şemsi'nin yanındaki tutsaklara da mantıklı gelmiş olacak ki, "neden olmasın" diye birisi gülerek fikrini izah ederken, diğerleri de kikirdemeleriyle onayladıklarının işaretini vermiş oluyorlardı...

Gözetleme deliğinden görünmeyen köşede, kurutulan çayı iddianeme kağıdıyla, büyük bir zevkle sarmaya başladılar. Ama iddianame kağıtları fazla kalın olduğundan dolayı, dillerinin ucuyla ıslatmalarına rağmen, sarmadaki arızalanmalar, içiminin kolaylaşmasını engelliyordu. Tutsaklar, iki kat sararak çıkan bu arızalanmaları aşmakta gecikmediler.

Artık suyu kurumuş olan ve koğuşta da hiç kimsede bulunmayan son kibrit çöpüyle, sigaralarını(!) yaktılar. Sigarasına derin bir nefes vuran Şemsi, acımtırak bir tad hissederek, gözlerinin nemlenmesini engelleyemedi. Ve hemen Şemsi'yi, kuru ve kesik kesik birbirini kovalayan bir öksürük nöbeti yakaladı. Şemsi'nin yanında oturan tutsaklardan biri;

- İçimi nasıl Şemsi, dedi.
- Fena sayılmaz ama tadı başka... Sözünü tamamlayamadan, tekrar öksürmeye başladı. Ama bu kez boğulurcasına. Diğer tutsaklar da sigaralarına, korka korka birer nefes vurdularsa da hemen içmekten vazgeçtiler. "İçilmiyor, çok acı, boğacak bizi" gibi gerekçelerle söndürdüler. Şemsi de içilemeyeceğine iyice kanaat getirmiş olacak ki, elindeki sigarayı (!) pencereden havalandırmaya fırlatarak "Ben de içmekten vazgeçtim" diyerek, kalkıp oradan ayrıldı.

Araya fazla zaman girmemişti ki, havalandırma kapısının takırtısı geldi. Tutsakları havalandırmaya çıkarıp, işkenceleri, marş ve yürüyüş eşliğinde sürdürmek için gardiyan havalandırma kapısını açmıştı. Gardiyan, havalandırmada sessizce koğuş penceresinin yanına yanaşarak, koğuş içindeki tutsakların konuşmalarına kulak kabartmaya çalıştığı anda, gözleri, yerde bulunan ve sarılışıyla dikat çeken izmarite ilişti.

Havalandırma kapısının açılması, tüm tutsakların tedirginlik içinde beklemelerine yeterliydi ve bu beklemede her dakikanın tükenişi, "yıl"ları alıyordu. Çünkü tutsaklar, kendilerini havalandırmada nelerin beklediğini çok iyi biliyorlardı.

Tutsakların yüreklerine ince bir sızı salan, "sayım düzenine geç!" komutu, o anda tutsakların beklediği komut değildi. Çünkü, "havalandırmaya hazırlan" komutu yerine, ani ve önceki gardiyanın bağırışlarından daha sert bir komut işitilmişti. Gardiyanın haykırışı, "işte işkence yapmam için bir bahane buldum" imajını tutsaklarda yaratmıştı. Zaten o anlama geliyordu. "Havalandırmaya hazırlan" komutunun yerine geçen "sayım düzenine geç" komutu da neyin nesiydi?!!

Kısa bir bekleyişten sonra koridor, gardiyanların potin sesleriyle ve konuşmalarıyla inledi. Açılan koğuş kapısından zincirlerini koparmış, kuduz köpekleri andıran ve ağızlarından çıkan küfürlerin birbirine karışarak bir havalandırma silsilesine yol açan gardiyanlar içeriye doldular. Sayım düzeninde olan tutsaklar kalas, jop, tekme, yumruk darbeleri sonucu ve yerde, potinlerin altında çiğnemeleriyle, kopardıkları feryatlar sayesinde deşarj oluyorlardı. Sayım düzeni, bir moloz yığınına dönüşmüştü. İşkence yapan gardiyanların nefes nefese kalmalarından dolayı, koğuş gardiyanı tutsaklara "kalk" komutunu kısılmış sesiyle verdi. İşkence görenler onlar değilmiş gibi tutsaklar, bir yay gibi gerilip yerden fırlayarak, tek sıra halinde hemen sayım düzenine geçtiler.

Devam edecek

ADIM ADIM KÜRDİSTAN

Dağların çevrelediği bir yayla beldemiz

SERHEDAN

(Kars)

-II-

YERLEŞİM ALANLARI VE NÜFUS DAĞILIMI

Kars Kuzey Kürdistan'ın en uzun sınır boyu olan beldemizdir. Sovyetler Birliği ile 500 kilometre civarında Doğu Kürdistan'la ise 45 kilometre uzunluğunda sınırları vardır. Alanca da büyük olan Kars'ın yüzölçümü 18.557 kilometrekaredir. Belde toprakları 1.450 metre ortalama yükseklikle normalin üstündedir. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 38 kişidir. Genel nüfusu 700.238'dir. Kars'ta Azeriler de yaşamaktadır.

Beldede yerleşim alanları seyrektir. Bu, Kars topraklarının genişliğinden de kaynaklanmaktadır. 15 ilçesi, 14 bucağı ve 773 köyü vardır.

Merkez İlçe: Belde topraklarının ortasında yer alır. Digor, Kağızman, Selim, Göle, Susuz ve Arpaçay ilçeleri ile sınırdır. Nüfusu 102.286. Yüzölçümü 1.384 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 74 kişidir.

Kars'ın en kalabalık nüfuslu ilçesi olan Merkez'e bağlı 54 köy vardır. İlçede, hayvan yetiştiriciliği ve satışı yaygındır.

Aralık: Kars'ın güneydoğu ucunda kurulmuş bir yerleşim alanıdır. Sovyetler Birliği, İran, Ağrı ve Iğdır ilçesi ile sınırdır. Beldenin en az nüfuslu ilçesidir. Nüfusu 16.282. Yüzölçümü 911 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 37 kişidir.

Aralık'a bağlı 23 köy vardır. Kars merkezine 219 kilometre uzaklıkta olan ilçe, dağınık bir yerleşim düzenine sahiptir.

Ardahan: Kars'ın kuzeydoğusunda yeralan bir ilçedir. Çıldır, Susuz, Iğdır ilçeleri ve Türkiye'nin Artvin şehriyle sınırdır. Yalnızçam Dağları'nın güney eteklerinde kurulmuştur. Kuzey Kürdistan'ın nüfusça büyük ilçeleri arasında yer alır. Nüfusu 62.600. Yüzölçümü 1.241 kilometrekare. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 50 kişidir.

Kars merkezine 85 kilometre uzaklıkta olan Ardahan'a bağlı 2 bucak ve 60 köy vardır. Ardahan Ovası, Kars'ın önemli ovalarındandır. İlçede tarımcılık başta gelen geçim kaynağıdır. Ayrıca hayvancılık da yapılır.

Arpaçay: Kars'ın kuzeydoğusunda yer alan ilçe, Digor, Merkez İlçe, Susuz, Çıldır ve Sovyetler Birliği'ne sınırdır. Kuzey Kürdistan'ın Sovyetler Birliği ile olan en önemli geçiş kapısı Gümrü bu ilçemizin sınırları içerisindedir. Nüfusu 58.982. Yüzölçümü 1.522 kilometrekaredir. Nüfus yoğunluğu 39 kişidir.

Kars merkezine 55 kilometre uzaklıkta olan Arpaçay nüfusun %90'ının üstünde kırsal kesimde yaşamaktadır. İlçeye bağlı 2 ilçe ve 81 köy vardır. İlçenin temel geçim kaynağı kayvancılıktır.

Çıldır: Beldenin kuzeyinde kurulmuş bir ilçedir. Sovyetler Birliği, Arpaçay, Susuz, Ardahan ve Hanak ilçeleri ile sınırdır. Kuzey Kürdistan'ın ikinci büyük gölü olan Çıldır Gölü, ilçe toprakları içinde yer alır. Nüfusu 34.987. Yüzölçümü 1.416 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 25 kişidir.

Nüfusun %93.2'sinin kırsal kesimde yaşayan Çıldır'a 2 ilçe ve 42 köy bağlıdır. Kars merkezine uzaklığı 80 kilometredir. İlçede temel geçim kaynağı hayvancılıktır.

Digor: Kars'ın doğusunda yer alan ilçe; Sovyetler Birliği, Arpaçay, Merkez, Tuzluca ve Kağızman'la sınırdır. Nüfusu 27.104. Yüzölçümü 1.137 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 24 kişidir.

Digor'a bağlı 41 köy vardır. Ekim için toprakları elverişli olan ilçenin temel geçim kaynağı tarımcılıktır.

Göle: Beldenin batısında kurulmuştur. Erzurum, Selim, Susuz, Ardahan, Türkiye ile sınırdır. Nüfusu 58.168. Yüzölçümü 1.420. Nüfus yoğunluğu 41 kişidir.

Kars'a uzaklığı 77 kilometre. İlçeye bağlı 1 bucak ve 55 köy vardır. Nüfusun %86.2'si kırsal kesimde yaşamaktadır. Eski bir ilçe olan Göle'de, temel geçim kaynağı hayvancılıktır.

Hanak: Kars'ın kuzeyinde yer alır. Sovyetler Birliği, Türkiye, Posof, Ardahan ve Çıldır'la sınırdır. Nüfusu 35.566. Yüzölçümü 892 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 40 kişidir.

İlçeye bağlı 1 bucak ve 41 köy vardır. Temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Koyun yetiştiriciliği gelişkindir.

Iğdır: Kars'ın güneyinde yer alır. Kuzey Kürdistan'ın en büyük ilçelerindendir. Sovyetler Birliği, Ağrı, Aralık ve Tuzluca ile sınırdır. Nüfusu 77.887. Yüzölçümü 1.692 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 46 kişidir.

İlçeye bağlı 1 bucak ve 53 köy vardır. Kars merkezine 180 kilometre uzaklıktadır. Temel geçim kaynağı tarımcılıktır.

Kağızman: Kars'ın güneyinde yer alır. Merkez, Digor, Selim, Sarıkamış, Tuzluca ve Ağrı ile sınırdır. Nüfusu 46.612. Yüzölçümü 1.792 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 26 kişidir.

Kars merkezinde 85 kilometre uzaklıkta olan ilçeye 1 bucak ve 63 köy bağlıdır. İlçede geçim kaynağı tarımcılık ve hayvancılıktır.

Posof: Beldenin en kuzey ucunda yer alır. Kuzeyi ve doğusu boydan boya S. Birliği ile, ayrıca Türkiye ve Hanak'la sınırdır. Nüfusu 23.389. Yüzölçümü 607 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 39 kişidir.

Merkez'e 185 kilometre uzaklıktadır. İlçeye bağlı 1 bucak ve 48 köy vardır. Geçim kaynağı tarımcılık ve hayvancılıktır.

Sarıkamış: Kars'ın güneybatısında büyük bir ilçedir. Selim, Kağızman, Ağrı ve Erzurum'la sınırdır. Nüfusu 66.480. Yüzölçümü 1.951 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 34 kişidir.

Merkez'e 57 kilometre uzaklıktadır. İlçeye bağlı 2 bucak ve 55 köy vardır. Temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Tarımcılık da kısmi oranda yapılır.

Selim: Beldenin batısında yer alır. Göle, Merkez, Sarıkamış ve Erzurum'la sınırdır. Nüfusu 33.511. Yüzölçümü 1.011 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 33 kişi.

İlçeye bağlı 53 köy vardır. Merkeze uzaklığı 28 kilometredir.

Susuz: Kars'ın ortasında yer alır. Çıldır, Merkez, Arpaçay, Göle ilçeleriyle sınırdır. Nüfusu 23.087. Yüzölçümü 645 kilometrekaredir. Nüfus yoğunluğu 36 kişidir.

İlçeye bağlı 53 köy vardır. Kars merkezine uzaklığı 30 kilometredir.

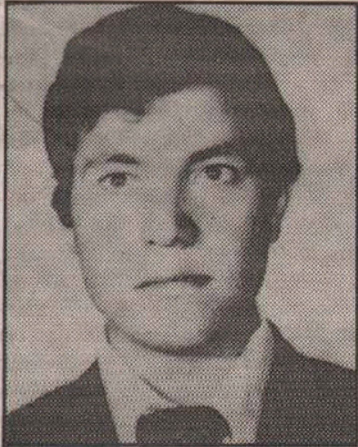
Tuzluca: Kars'ın güneyinde kuruludur. Sovyetler Birliği, Digor, Iğdır, Kağızman ve Ağrı ile sınırdır. Nüfusu 33.297. Yüzölçümü 1.236 kilometrekare. Nüfus yoğunluğu 29 kişidir.

İlçenin 1 bucağı ve 80 köyü vardır. Tuzluca'nın Kars merkezine uzaklığı 120 kilometredir. Temel geçim kaynağı tarımcılıktır.

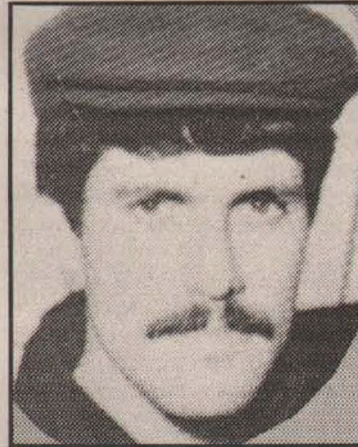
(Yukarıdaki istatistikler 1980 yılına aittir.)

SERHEDAN VE ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELEMİZ

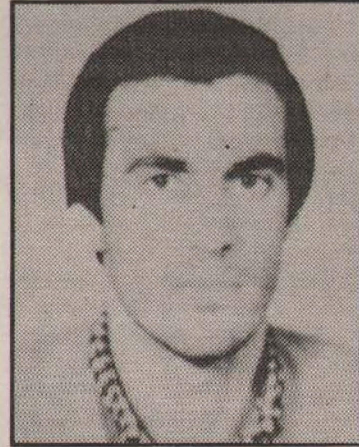
Kürt ve Azeri halkının karışık yaşadığı bu beldemizde, ulusal kurtuluş örgütlenmesi ve mücadelesi daha grup aşamasında taban buldu ve çok hızlı bir gelişme yaşadı. Güçlü yurtsever-devrimci potansiyeli ve ileri kadrolarıyla Kars, mücadelemizde hep istisnai yer tuttu. Kars'ın Kürdistan geneline göre kenarda kalması ve süreç içinde kazandığı gelişme özgüllüğüne rağmen, bu özellikler mücadele açısından bir zaaf oluşturmadı, tam aksine baskı ve yoksulluk altındaki kitleler ilk günden ulusal kurtuluş örgütlenmesine sarıldılar.

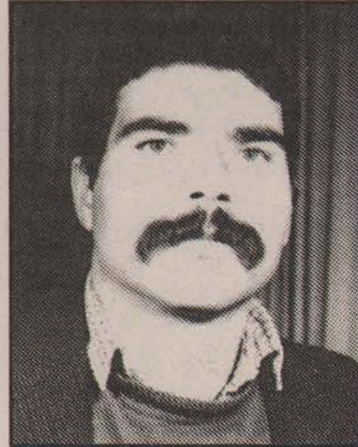
Mahir CAN

Akif YILMAZ

Vesim ARAS

Ahmet KESİP

Kürdistan'ın çoğu alanında olduğu gibi, Kars'ın da devrimci-yurtsever potansiyelini sosyal şoven Türkiye sol grupları parsellemişlerdi. Ve bunlar ulusal kurtuluş düşüncesinin gelişimini komplo ve silahlı saldırılara da başvurarak durdurmak istediler. Ulusal kurtuluş mücadelemizin ilk bir kaç şehidinden olan **Mahir CAN** (11 Aralık 1978), böyle bir komploda şehit edildi.

Şehit kanı, ürküntü yaratma yerine ulusal kurtuluşçu gelişmeyi adeta kamçıladı. Aydın gençliği mücadeleye daha çok bağladı.

12 Eylül faşizmi, Kars'ta devrimci-yurtsever mücadelemizin gelişim hızını yavaşlatmakla birlikte durduramadı. Kars kadroları cezaevlerinde ve PKK'nin toparlanma alanlarında dönemin devrimci görevlerini layıkıyla yerine getirdiler. 1982 büyük Ölüm Orucu Direnişi'nde **Kemal PİR**, **M. Hayri DURMUŞ**'la birlikte şehit olan **Akif YILMAZ**, faşist baskı yıllarında Kars'a umut ve direniş aşılayan kahraman oldu.

1982'ye kadar bir dönem partinin Kars alanıyla ilişkileri zayıfladı. Bir grup Kars devrimcisi dış alanlara alınmıştı. İçerde bir grup devrimci kalmıştı. Bunların başında **Yaşar ORGAN** ve **İdris ÖKMEN** vardı. Yanlarında da **Ahmet KESİP** ve daha birkaç devrimci. Bu grubun alanda, düşman kuşatması altında, partiyle bağları kopuk olarak, son derece zor fiziki ve sert doğa koşulları altında, çoğu gün erzaksız, sığınaklarda tam üç yıl barınmaları, ellerindeki birkaç kitapla yetinmeleri, üstelik bu koşullar içinde bile halka umut aşılamaları ve büyük bir inanç ile sabırla partinin kendileriyle ilişkiye geçeceği günü beklemeleri, sayfaları dolduracak derslerle dolu bir deneydir.

1982 sonlarından itibaren öncü gruplar ülkeye döndüğünde ilk ilişkiye geçilen alanların başında Kars-Ağrı alanları geldi. Adı geçen grup o zaman büyük bir özlemle partiyle tekrar ilişkiye geçti. Bunlardan büyük devrimci **Yaşar ORGAN** (Dersimli), 1983'te Güney Kürdistan'da elim bir kaza sonucu şehit oldu. **İdris ÖKMEN** de, 1985 Nisan'ında ülkeye giriş halindeyken, bir grup yoldaşıyla birlikte şoven IKP'nin bir komplosunda şehit düştü. Şehitler, Kars'ta direnişi daha boyutlandırdı. İdris ve Yaşar'ın öğrencisi **Ahmet KESİP**, Şemdinli'de 1988'de şehit olduğu tarihe kadar, direniş motoru olarak halka umut, düşmana ise ölüm dağıttı. Militanlıktan PKK Merkez Komite üyeliğine kadar yükseldi. **Ahmet KESİP** adı Kars'ta herkesin dilinde. O, artık ölümsüz bir halk kahramanıdır.

Şehitler diyarı Kars'tan bahsederken, İstanbul'da, Lübnan'da, Kars'ta, Ağrı'da, Şırnak, Pervari ve Eruh'ta, adeta her karış Kürdistan toprağında faaliyet gösteren ve 1987'nin Aralık ayında Gabar Dağı'nda şehit olan **Vesim ARAS (Cafer)**, Serhed Eyaleti sorumluluğuna kadar yükselerek 1989 Haziran'ında şehit olan **Suat ŞAHİN (Rubar)** ve 1990'da şehit olan **Yaşar Hoca** ve daha nice şehitten bahsetmemek olur mu?

Kars şehitler beldemizdir, kahramanlık beldemizdir, direniş beldemizdir. Direniş kanla örülmüş; ulusal kurtuluş mücadelemiz, şehitleri yoluyla halkla bütünleşmiştir.

Bugün Serhedan, şehitleri, direnişi, dağlarda gerillaları ve ulusal kurtuluş eylemleriyle adına layık bir mücadele beldemiz durumundadır.

GELECEK SAYIDA ARARAT

Türkiye: Felakete son...

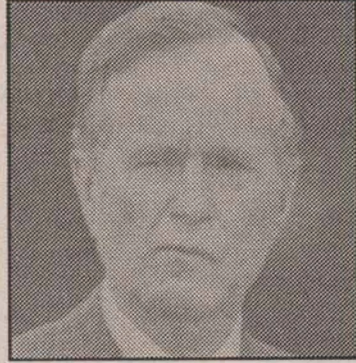
Baştarafı 18. sayfada

Devlet istihbaratıyla içli-dışlı gazeteci Yalçın Doğan, Milliyet

gazetesindeki köşesinde (20 Eylül 1990) gezinin birincil amacını şöyle açıklıyor; *"Çankaya'dan gelen işaretler, Bush'la görüşmeler sırasında, Özal'ın* **'askeri müdahale yolunda ısrar edeceğini gösteriyor'**... *Özal,* **'diplomasi yerine silahlı müdahale'** *yolundaki eğilimini olanca açıklığı ile Bush'a anlatmaya kararlı".*

IMF ve Pentagon uşağı Özal,

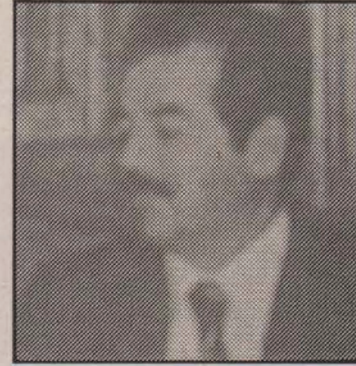

kraldan fazla kralcı davranıyor. Özal'ın ABD Savunma Bakanı Dick Cheney ve ABD Devlet Başkanı George Bush ile yaptığı görüşmelerde, ABD'nin savaş planları içinde Türk ordusuna biçilen uşaklık rolü ve bunun karşılığında verilmesi gereken yardım konusu üzerinde durduğu da basına yansıyan ziyaretin öte yanları. Zira ambargo, Türk ekonomisindeki krizi derinleştirmiş, toplumsal muhalefet cephesini genişletmiştir. İşte bu yüzden Özal, efendisinden kırıntı ve daha fazla siyasal destek istemektedir.

Varlığını bu denli olası bir savaşa bağlamak, Türk sömürgeci sisteminin temel bir çıkmazı. Ancak, savaşta başarı iddiasının Türk devleti için bir kuruntu olduğunu ileri sürmek yanlış olmayacaktır.

Devlet istedi, Ecevit görüştü

Eski başbakanlardan DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit, gazeteci görünümünde 17 Eylül günü Bağdat'a gitti. Burada Saddam Hüseyin'in yanısıra Irak'ın önde gelen devlet yetkilileriyle görüşmeler yaptı.

Ecevit'in bu gezisinin Milliyet gazetesi tarafından düzenlendiği ve sadece gazetecilik amacıyla olduğu iddia edildi. Ama bu sadece bir iddia. İşin gerçeği ise bambaşka.

TC'nin dış politika konularında akıl hocalarından M. Ali Birand son dönemlerde habire "Saddam mutlaka yok edilecekmiş gibi politika yapamayız" diyerek Saddam rejimiyle tüm köprülerin atılmasının sakıncalarına ve bunun TC açısından yaratacağı olumsuz sonuçlara dikkat çekiyordu. Sömürgeci-faşist rejim de aynı görüşteymiş demek ki, Ecevit'i bir araç olarak kullanarak Irak'a gönderdi ve hesaplarının sadece savaş üzerine kurulu olmadığı, aynı zamanda ortak çıkarları doğrultusunda gerektiğinde birlikte hareket edilebileceği imajını vermek istedi.

Her iki sömürgeci rejim arasında farklı konularda ne kadar çelişki, çatışma olsa da Kürdistan'a yönelik politikaları ortaktır. Ve onların, üzerinde birleştikleri tek nokta da Kürdistan politikası, Kürdistan'ın sömürge statüsünün devam ettirilmesi, ulusal kurtuluş savaşının ne pahasına olursa olsun bastırılmasıdır. Ecevit'in Bağdat'a gönderilmesi ve Saddam'la görüştürülmesinin, Saddam'ın da böyle bir dönemde sadece Ecevit'le görüşmeyi kabul etmesinin nedeni budur. Bu da bir gazetecilik olayı değil, doğrudan doğruya sömürgeci-faşist Türk devletinin çıkarlarını korumak amacıyla gazeteciliği bir kisve olarak kullanmaktır.

Ortadoğu'da yeni dönem ve ...

Baştarafı 16. sayfada

sürekli çalışmak, Kürt halkının ulusal çıkarlarına karşı yapılabilecek en büyük kötülüktür. Halk bu tür tutumları affetmeyecektir. Tüm yurtsever güçler bu durumu iyi görmeli ve gereken tutumu almalıdır.

Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler Kürdistan ulusal direniş mücadelesini daha da boyutlandırmak için muazzam olanaklar sunmaktadır. Yeni dönemin, Kürdistan bağımsızlık mücadelesinde kalıcı sonuçlar yaratmayı olanaklı kılan özellikleri vardır. Elbette doğru bir politika izlenir ve halk direnişi geliştirilirse bu mümkündür. Mevcut gelişmeler ortamında Kürdistan ulusal direniş mücadelesini hangi hedefe yöneltmek gerekir? Çok açıkki, silahlı direnişi, ABD emperyalizmi, siyonizm ve Türk faşizminin oluşturduğu cepheye karşı yöneltmek esas olmalıdır. Kürdistan'ın bütün parçalarında ulusal kurtuluşçu örgütlenme ve çalışmaları yoğunlaştırmayı faşist Türk sömürgeciliğine karşı Kuzey-Batı Kürdistan'da silahlı direnişi geliştirme temelinde, hem ele almak bölgede doğru bir politik çizgi izlemek ve hem de Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde kalıcı sonuçlar sağlamayı başarmak demektir. Kürdistan ulusal kurtuluşunda kalıcı kazanımlar ancak bu temelde ortaya çıkar ve doğru tutum ancak böyle bir tutum olur. Kürt ulusu adına ABD emperyalizmi, Türk faşizmi ve İsrail siyonizmi ile ortak cephede bir bölgesel savaşa girmek, halkın gücünü böyle bir şeyde harcamaya çalışmak, böyle bir politik cephede yer almak, Kürdistan halkının ulusal ve toplumsal çıkarlarına karşı en büyük kötülüğü yapmaktır. Bu durum, sahiplerini ulusal çıkarlar karşısında suçlu duruma düşürür. ABD emperyalizminin ne olduğunu herkesten çok Kürt halkı tanır. Onlarca yıldır halkımızın umudu ABD emperyalizmine ve İsrail siyonizmine bağlanarak, sürekli halkımız katliamlara götürülmüş, soykırımlarla yüzyüze bırakılmıştır. Bu yolda katliam, sürgün ve acıdan başka birşey yoktur, şimdiye kadar hiçbir kazanım yaratmadığı gibi sürekli halkımızı lekelemiştir. Buna rağmen, Güney Kürdistanlı güçlerin hala aynı yolda oldukları, ABD emperyalizmi, Türk faşizmi ve İsrail siyonizmi arasında mekik dokudukları gözlenmektedir. BBC radyosu, Washington Post gazetesinin, "Barzani'yi bir Kürt devletinin başkanı görmektense, Türk parlamentosunun bir üyesi görmeyi yeğleriz" diye yazdığını haber vermektedir (23 Eylül 1990). Türk parlamentosunda uşak çoktur, Barzanilerin de eklenmesi bir değişiklik yaratmaz, bir yenilik getirmez. Fakat bu haber, ne tür gizli ilişki ve anlaşmaların yapılmakta olduğunu ortaya koymaktadır.

Kürdistan halkı artık ayaklanmasını ve savaşmasını öğrenmiştir. Halkımızın aleyhine çevrilmek istenen böylesi oyunları bozabilmek için faşist Türk sömürgeciliğine karşı savaşı ve ayaklanmayı daha da geliştirmek gerekir. Halkımızın tüm gücü bu doğrultuda seferber edilmelidir. PKK'nin çizdiği politika ve yürüttüğü mücadele Kürt halkının ulusal çıkarlarının tek doğru temsilidir. ABD emperyalizmi, Türk faşizmi ve İsrail siyonizminin oluşturduğu cephe karşısında tutum almak ve Türk sömürgeciliğine karşı savaşmak, ulusal kurtuluşu sağlayacağı gibi, bölge halklarına da verilecek en büyük destek ve bölge halkarıyla bütünleşmek olacaktır.

24 Eylül 1990

İnsan Hakları Dernekleri rapor...

Baştarafı 11. sayfada

mızı yaktılar. Arı kovanlarımızı kırdılar. Arılarımızı mahvettiler. Arıları yaktılar. Buğday, saman hiç bir şey bırakmadılar.. Orman dahil olmak üzere herşeyi yaktılar. Ne kaldığını bilemiyoruz. Biz mezraları boşalttıktan sonra, mezralarımızın bağlı olduğu Doğan köyüne geldik. Mezralarımızda hiç bir fert kalmadı. Doğan köyünde de rahat edemedik. Korucu ve askerler bize baskı yapıyorlardı. Ya korucu olacaksınız ya da burda kalamazsınız. Doğan köyünden de çıkmak zorunda kaldık. Hayvanlarımızı bereberimizde getirmek istedik ancak askerler izin vermedi. Hayvanlarımızı Doğan köyünde Siirt'li tüccarlara yarı fiyatına satmak zorunda kaldık.

Daha sonra ailemizi ve yataklarımızı kamyonlarla Van'a kadar getirdik. Elimizde mevcut paranın büyük bir bölümünü nakliye için ödemek zorunda kaldık. Şu anda Van'da YSE'nin arkasındaki boş arazilere yerleştik. Bazılarımız getirebildikleri yayla çadırlarımızda bazılarımız da tamamen açıkta perişan vaziyette beklemekteyiz.

Barınma, sağlık, su ve yiyecek sorunlarımız tükenme safhasındadır.

Bilebildiğimiz kadarıyla Pervari ve Beytüşşebap ilçelerine bağlı Holukar, Axêr, Xenzoruk, Pirrana, Toranis, Bordikêl, Gavo, Şêxebubekir, Sürge, Zorava, Qutnis, Kelahêk, Suxurpaşa köy ve mezraları da aynı akibete maruz bırakılmışlardır.

Biz ve çocuklarımız sefaletle karşı karşıyayız. Bu nedenle İnsan Hakları Derneği'ne baş vurduk. Sorunlarımıza eğilerek, inceleme yaparak yardımcı olmanızı istiyoruz. Bizim haklarımızı savunmanızı istiyoruz. Herşeyden önce köylerimize dönmek istiyoruz. Yaşamamızı sürdürebilmemiz için bütün variyetimiz köyde kalmıştır. İnsanlık adına desteğinizi istiyoruz.

Salih Babat, Mehmet Babat, Mahmut Kaplan, Abdullah Kaplan, Reşit Benek, Sıddık Bulut

---

Ek 7
Basına

Biz Siirt Pervari Sarıyaprak (Axêr) köyü halkındanız. Köyümüze yakın bir yerde PKK'lılar ve askerler çatıştılar. Bu olaydan sonra Pervari Doğan köyünde görevli binbaşının emri üzerine askerler maddi varlıklarımızı tutuşturmaya başladılar. Köylü kadınlar onlara müdahale ettiler. Askerler onları fırlatıp attılar. Yakılan varlıklarımız,

1) 5000'in üzerinde kavak ağacı
2) 4 tondan fazla buğday (köyün muhtarına aitti)
3) Köyün etrafındaki bütün ormanlık alan, köylülerin otlarıyla birlikte
4) 20 den fazla ahır
5) Şimdi köy boşalmış durumda, bütün evlerin yakılacağını adımız gibi biliyoruz.

Çatışmadan sonra köyümüzden 5 kişi gözaltına alındı. Bunlardan üçü (Süleyman, Musa -, köy muhtarı ve Emin Demir) halen Uludere'de tutuklu bulunmaktalar. Bize sürekli ya korucu olun ya da köyü terk edin diyorlardı. Bizim koruculuğu kabul etmememiz üzerine, köydeki yaşantımıza son verdiler. Köyde 47 ev 500'den fazla nüfus vardı. Biz yalnız canlarımızı kurtarabildik. Köyde yaşantımız öyle bir hale getirilmişti ki, bir torba un alıp evlerimize götüremiyorduk. Köylülerin bir kısmı Şırnak'a bir kısmı Siirt merkezdeki tanıdıklarının yanlarına sığındılar. Hayvanlarımızın bir bölümünü yok fiatına sattık. Bir bölümü Şırnak'ta. Köyde otlatmamız mümkün değildi. Köyün dışına çıkardığımız an hayvanlarımız askerler tarafından taranıyordu.

Bitişikteki Hol köyünün arılarını dahi kovanlarıyla birlikte yaktılar. Evler de içindeki eşyalarla birlikte yakıldı. Askerler bu uygulamalarla resmen bizi yüzyıllardır yaşadığımız topraklardan zorla uzaklaştırdılar. Önümüze iki seçenek koymuşlardı. Ya korucu olup ölecektik, ya terk ve açlık. Her evde en az 10 nüfus mevcut. Biz nerelerde nasıl barınacağız. Çocuklarımızı neyle doyuracağız. Bizlere gereken yardımın yapılmasını ve durumumuzun gözönüne alınmasını saygılarımızla arz ederiz.

27.8.90

Pervari Sarıyaprak (Axêr) köylüleri adına
Salih Demir, Nizam Demir

Impressum
Metin Özkan
Adlerstr. 7
2085 Quickbron

Yazışma adresi
BERXWEDAN
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme adresi:
BfG. - Bonn
Konto Nr: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya	**3.00 $**	**Hollanda**	**3.00 hlf.**
Avusturya	**18.00 s.**	**İngiltere**	**0.80. £.**
Belçika	**60.00 bfr.**	**İsveç**	**6.00 skr.**
Danimarka	**8.00 dkr.**	**İsviçre**	**2.50 sfr.**
Fransa	**6.00 ff.**	**Norveç**	**10.00 nkr.**

KURDISTAN DI RIYA RAPERÎNÊ DE

Destpêk di rûpela dawî de

de dan pey pêşmergeyan û xwestin wan bikin hedefên berikên xwe. Gava pêşmergeyên din xwe dûr dikiran, du pêşmerge wan ji piştê ve parastin û ji kozên xwe herdu polîsan dan ber berikan. Bi vî awahî hejimara polîsên hatin kuştin û birîndar kirin zêdetir bû. Dagîrker di daxweyaniyên xwe de dan bihîstandin ku du polîs hatine kuştin û yek jî birîndar ketiye. Lê pirr eşkere ye, ku hejimara kuştî û birîndarên ji dijmin gelekî bilindtir e. Ji ber ku li vê qereqolê ne sê polîs, her demê ne kêmtirî 10 polîsan hene. Ji aliyê din jî, birê şer ê mezin li ber çavê gel çêbû. Mirovên ku êrîşê dîtibûn, tev dibêjin, ku gelek polîs hatine kuştin û bi çavê xwe dîtine, ku gelek polîsên mirî û birîndar rakirine nexweşxaneyên li Amedê.

Pêşmerge vê livbaziya êrîş û tolehildanê bi serkeftinî birin dawî. Ev livbazî, ji ber bîranîna hevalê şehîd **Şêx Mahmut TANRIKULU** ku ji serleşkerên ARGK bû û di meha Tîrmehê de di şerê gundê Îvan navçeya Kerboranê de şehîd ketibû, hat pêkanîn. Lewma ev livbazî herweha xwediyê naverokeka pîroz jî bû. Pêşmerge bê hundabûn û bi bangîna dirûşmeyan paşê xwe paş ve kişandin. Di bin awirên gel ên dilxweşî, dilovanî û evîndariyê de pêşmerge xwe gihandin parêzgehên xwe.

Di rojên dûv re, dagîrker li bajarê Amedê, hemû hêzên xwe yên polîsî, sîxurî û gilîkariyê livandin. Bi korî serî dan operasyonên bê hedef. Armanca wan ew bû, ku çend welatparêzan bikujin û paşê bibêjin me yên vê livbaziyê kirine, kuşt. Ji ber ku dagîrker, şeva 14'ê Tîrmehê jî li Amedê lêdaneka mezin girtibûn û gelek polîsên wan hatibûn kuştin.

Roja 8'ê Êlûnê dagîrker, karîn li taxeka di navenda Amedê de, di avahiyeka bilind de, dora du şervanên ARGK bipêçin. Avahiya ku herdu têkoşer têde bûn, ji aliyê bi sedan polîs, komên xweser û hêzên çalak hate zivirandin. Ev dorpêçan, ji asmanan jî bi helîkopteran hate têkûz kirin. Lê tenê ne ev avahî hatibû dorpêçan. Taxa bajêr bi tevayî ketibû nava çembereka leşkerî. Ev şer du saetan doma. Herdu gerîlla heya berika xwe ya dawî şerê xwe kirin. Cebilxaneyên xwe yên dawî jî, ji bo xwe hîştin. Herdu têkoşer ketin milên hevûdu û sloganên girêdana bi şoreşê, gel, Partî û şehîdan bangîn. Bi bombeyên xwe yên dawî jî, dawî bi jiyana xwe anîn. Bi peqandina bombeyan li ser xwe, dagîrkeran ji kêfê bê par û behr hîştin.

Dagîrkerên xwînrij û hov, cendkên mirî yên herdu şervanên bi navên **Mehmet BÎLEN (Seyîdxan)** û **Bayram DAMLAYICI** paşê dan ber berikan. Bi vî awahî carek din danîn pêşiya çavan, ku çendî hov û dirinde ne. Waliyê dagîrkeriyê piştî bûyerê, îddîa kir, ku berpirsiyarên êrîşên 14'ê Tîrmehê û 1'ê Êlûnê bi vî awahî hatine kuştin. Lê belê gelê me rastiyan baş dizane. Gelê me dizane, ku çekên herdu şervanên qehreman ên livbazî û tolehildanê, li Amedê tu caran dengê xwe nabirrin.

Ji herdu şervanên şehîd rêheval **Mehmet BÎLEN**, di **Akademiya Mahsum KORKMAZ** de perwerde bibû (dersen leşkerî dîtibû) û li Botanê ji xebatên şoreşê birêvebiribû. Di vê sala dawiyê de, li Farqînê (Silîva) û Amedê bêhtir di xebatên bajaran de bi aktîfî cih digirt.

Cendekê pêşmergeyê şehîd **Mehmet BÎLEN**, roja 8'ê Êlûnê ji bo dayina goristanê birin bajarê Êlihê (Batmanê). Pirraniya wan xort, bêhtirî 4.000 welatparêz xwestin şehîdên xwe bi xwepêşdanekê rakin. Girsên gel ên xwe dabûn hevûdu, berên xwe dan navenda sûkê. Çendî şaxên rêveçûnê pêşvetir diçûn, hindê jî hejimara têkildaran zêde bû. Polîs, berî ku xwepêşdêr bigihin cihê armanc kiribûn, xwestin mirovan belav bikin. Lê girsên gel ji ser barîkatên polîsan derbas bûn. Paşê jî hêzên çalakî tevlî panzêran berên xwe dan girsên gel. Xwepêşderên gihabûn sûkê li serê şeqemekî rûniştin erdê û bi kutana çepikan hêzên çalak û dagîrkeriya faşîst protesto kirin. Girsên gel destûr nedan provokasyonên hêzên dijmin û bi pîlan xwe belav kirin. Polîsan jî deh kesan girtin, le rojek dûv re neçare man, ku dîsa wan berdin.

AMED û ÊLIH: Roja 23'ê Tebaxê li bajarên Amed û Êlihê belavokên banga berxwedanê dikiran, hatin belavkirin. Belavok, herweha di qasetek teypan de jî hate xwendin û di nava herdu bajaran de hate daleqandin. Bi teypan jî bombeyên deng derxistinê hatibûn girêdan. Bi vî awahî di nava gel de bangeşiyeka (propaganda) çalak û xurt çêbû.

Livbaziya pêşemîn roja 24'ê Tebaxê li taxa Balikçilarbaşi bajarê Amedê çêbû. Li cihekî ku sê rê digihin hevûdu livbazî pêkhat. Ev der cihekî weha ye, ku gelek mirov li wir kom dibin û di bin kontroleka polîsan a hişk de ye. Teypa bi bombe li vir hate bi cih kirin û piştî ku pêl pişkoka teypê hatî kirin, livbazîkar xwe ji cihê bûyerê dûr kirin.

Gava dengê, "Guhdar bikin, guhdar bikin!" ji teypê bilind bû û ev anons xwe gihande mirovan, di demeke gelekî kin de, gel xwe li dora teypê civand. Qedera 10 heya 15 kêliyan guhdariya belavoka ji teypê dihat xwendin, kirin.

Gava polîsên Amedê agahî li ser vê livbaziya helez girtin, rabûn alarimê. Bi lez û bez der-dor ji aliyê polîsan hate zivirandin. Bi dehan polîs, tevlî pisporan, li dora teypê kombûn. Polîs, di nava tirs û bizdanê de bombeyê bê posîde kirin. Lê nekarîn bisekinîn, ku gel tirsa wan neşopîne.

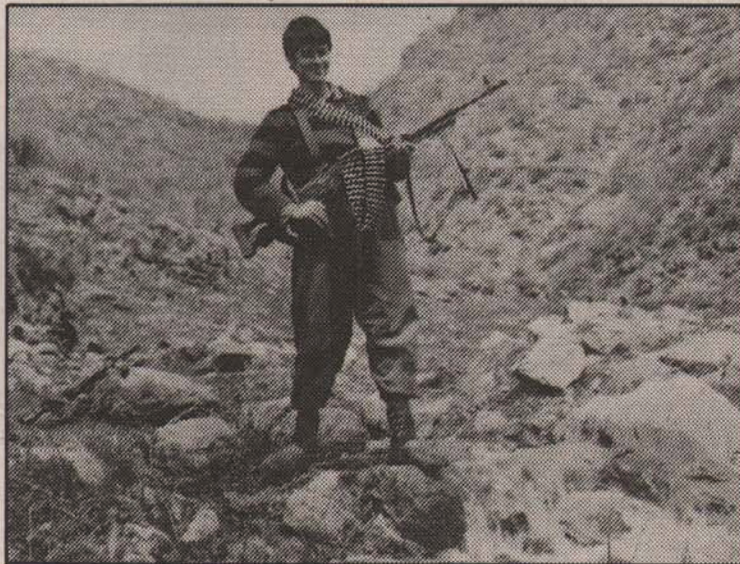
Livbaziya duwemîn ji roja 25'ê Tebaxê li Êlihê li taxa stasyonê pêkhat. Polîs zû bi livbaziyê agahdar bûn û çûn cihê bûyerê. Lê dîsa jî leza wan nebû çare, ji ber ku ji mêj ve gel li cihê bûyerê kombibû û guhdariya dengê ji teybê bilindibû, dikir. Ji ber ku gelek mirov li cihê bûyerê xwe civandibûn, ev bû sedema tevlîheviyeka di navbera polîsan û gel de.

CIZÎRA BOTAN: Şeva 6'ê Êlûnê li ser riya hevrişîmê ku diçe Iraqê, li nêzîkî gundê Ernabatê bi ling û navika Pirê Seqlanê ve, pêşmerge bombe girêdan û peqandin. Pira Seqlanê bi pirranî hate hilweşandin. Dengê peqînê ji teviya navenda Cizîra Botan jî hate bihîstin. Pira Seqlanê kete nava rewşekî, ku êdî nakaribe were bikaranîn û çi navgînek nekarî êdî ji ser pirê derbas bibe.

Piştî ambargoya aborî ya li dijî Iraqê, ev riyê bi navê E-24, bi tevayî hema tenê bi armancên leşkerî dihat bikaranîn. Herweha piştî livbaziyê li teviya êrdima Mêrdînê dagîrkerên Tirk, li dora hemû pirên li ser riyan amadekariyên xwe yên parastina leşkerî zêde kirin. Nexasim pêşemîn ji derdorên Pira Cizîrê ya li ser Ava Tîr û Pira Xebûrê ya li navçeya Silopî bi yekeniyên leşkerî tijî bûn. Kerwanên cabilxaneyan ji bi parastinên herî mezin dihên derbas kirin. Di hefteya yekemîn a meha Êlûnê de, 60 CMS (cemse) tijî cebilxane, tenê çûne navçeya Silopî.

ÊLIH (BATMAN): Li meydana leşkerî ya firokan de li Êlihê roja 13'ê Êlûnê agirek derket û peqîneke mezin çêbû. Seriyên rokêtan ku bi firokên cengê ve dihên girêdan, peqîn. Gelek mirî û birindarên ji dijmin çêbûn.

Gava agir derketî, hema bi yek carê xwe gihand embarên meydana firokan. Dagîrker, heya roja dûv re jî nekarîn agirî vemirînin.

Li dijî Iraqê, hinde rokêtên NATO yên ku bi firokên cengê ve dihên girêdan, anîbûn meydana firokên cengê ya li Êlihê. Seriyên van rokêtan en bi bombeyên kîmî di hinde embarên mezin de dihatin parastin. Weke agahiyên gihane me, eşkere dibe, ku agir ketiye van embaran bi xwe. Çend kes di encama agirî û peqînê de ji dijmin mirine, nayê zanîn. Lê tene gava agir dihat vemirandin, 15 serbaz jehr girtin û wan rakirin nexweşxaneyê. Di dema agirî de pirraniya seriyên rokêtan ên bi bombeyên kîmî tune bûn. Herweha ewreke jehrên kîmî xwe belavî derdorê kir. Dihê gotin, ku ev ewr, heye ku posîdeyên xwe li zad û mirovan jî bike.

Guman heye ku şervanên ARGK an jî dilxwazên ERNK di encama sabotajekê de vî agirî derêxistibin, lê heya niha çi agahî li ser vê negihane rojnameya me.

Li Êlihê li derveyî meydana firokan a leşkerî ku ji bo hêzên NATO dihê bikaranîn, bi mezinahiya rafineriyeka piçûk, saziyeka civandin û dayina benzîna firokan ji bo firokên NATO heye. Ji ber aloziya Xeliça Basra meydanên firokan ên li Amed û Êlihê xwe gihandine pêwîstiyeke taybetî. Firokên Emerîka Bakur û Tirkiyê, ku şik heye li dijî Iraqê werin bikaranîn, û bi giranî firokên cengê yên êrîşê ne, heya bireke pêwîst li Amed û Êlihe di meydanên firokên cengê de hatine bikaranîn.

Gava mirov vî agirê dawiyê, sabotaja li Wêranşar-Meledî çûyî ser trênê û firandina pirekê li Cizîra Botan bîne ber çavan, mirov serwext dibe, ku hemû hebûnên dewleta Tirk di bin tehdîta sabotajên hêzên me yên rizgariya netewî de ne.

Heke dewleta Tirk gundên me bide her agirî û bişewitîne, em jî fabrîkayên wê bidin ber agirî û bişewitînin. Heke ew mirovên me bikuje, em jî, emê berê xwe bidin hemû hebûnên vê dewletê. Carnan pêxistina kibrîtekê jî, dikare bi mîlyaran lîre ziraran bide dijmin. Ji van dihê dîtin, ji bo têkbirina şerê taybetî yê dagîrkeriyê, sabotajên biçin ser saziyên leşkerî û aborî yên dijmin, dibin livbaziyên bi posîdetir û çêtirîn.

ŞIRNEX, QILABAN û SILOPÎ: Li Çiyayê Cûdî û navçeya Qilaban şerên mezin çêbûn. Di hefteya pêşîn a meha Êlûnê de, di şerên li Çiyayê Cûdî de, bi kêmasî 30 serbazên dijmin hatin kuştin. Li Qilaban jî li sê deran şer derketin û bi dirêjahiya rojên 13 û 16'ê Êlûnê doman.

Nûçeyên ku ji Şirnexê gihane me ev in: Ji destpêka meha Tebaxê pê ve, artêşa dagîrkeran bi hêzên mezin li Çiyayê Cûdî dest bi operasyonan dike. Ev operasyon, piştî ku waliyek hate Şirnexê, destpêkirine. "Bînbaşi"yê bi hovîtiya xwe navdêr ê bi navê Muzaffer, ku faşîstekî mezin e, serkêşiya yekeniyên dijmin dike. Operasyon du hefteyan doman. Di domana operasyonan de gund, daristan, darên fêkiyan û zadên di zêviyan de hatin şewitandin. Weke nûçeyên berdestê me bûne, di vê dawiyê de gundên Dîkerê, Bênavyan û Dostkî hatine şewitandin. Lê dagîrker dîsa jî bi kirinên xwe têr nabin. Li Çiyayê Cûdî gundê Sêgirkan navçeya Qilaban operasyonên xwe berfireh dikin. Di domana van operasyonan de hêzên ARGK bi kêmasî tevlî sê şerên çekdarî yên mezin dibin. Ev şer li Şirnexê ji aliyê her kesekî hatin bihîstin. Hinde welatperwerên ji êrdimê, ku em bi wan re axifîn, gotin, ku di şerê li dora gundê Zêrikan de bi kêmasî 30 cendekên serbazên mirî hejimartine. Diyar e, ku ev hejimar gelekî bilindtir e. Dagîrker hejimarên kuştiyên ji xwe û şerên derketibûn, bi serhişkî veşartî hiştin. Ji aliyê din bi qasî 15 kesan ji Mala Bayrê di van şeran de xwe nelivandin. Ji ber vê yekê jî dagîrker wan dane mehkemeyê. Agirê gund û daristanên li Cûdî hatin şewitandin, ji Şirnexê bi hesanî xweya dikir.

Li Qilaban jî, bi dirêjahiya rojên 13 û 16'ê Êlûnê hinde şer çêbûn. Yek ji van şeran li Çiyayê Kato, yek li Çiyayê Avalê ku dikeve pişt gundê Şivêdê û yê dawî jî-li qontarên Çiyayê Kelê Mamê nêzîkî Şirnexê çêbû. Şerê sêwemîn xwe dirêjî heya Çiyayê Qabranê kiriye, ku dikeve pişta gundê Hozê. Ev şer şerê mezintir bû û heya roja 16'ê Êlûnê doma. Dagîrker, bê rawestan bi helîkopteran hêzên xwe yen nuh anîn cihên şer. Weke agahiyên ji êrdimê gihane me, çi hundabûneka pêşmergeyan nebûye. Dagîrker jî, li derbarê van şeran û hundabûnên xwe çi daxweyaniyekê pêşkêş nekirin. Tenê laşê leşkerekî mirî, serbazekî birîndar û cerdevanekî ji Mala Bayrê rakirin nexweşxaneyê. Ji ber ku di carekê de sê şer çêbûne û çi hundabûneka pêşmergeyan nîne, ev şanî dikin, ku ARGK êrîşeke bi pîlan pêkaniye. Çi qasî dagîrker hejimarên kuştiyên ji xwe veşêrin jî, her kesek dizane, ku di şerên vê nolê de dijmin rûberê lêdanên mezin dibe.

Bilî van, di hefteya dawiyê ya meha Tebaxê de, ji gundê Hîlalê û navçeya Qilabanê 15 şervanên din xwe tevlî ARGK kirin. Weke nûçeyên me ji pêşmergeyan û endamên "Komên Gel" ên li êrdimê girtine, komîteyên gundan bi nîzamî ciwanan ji bo tevlîbûna nava rêzên ARGK amade dikin û kesên dora wan dihên, bi rêzê û bi dilxwazî tevlî pêşmergeyan dibin.

NISÊBÎN: Li ser banga ARGK hemû destkar deriyên firotgehên xwe dîsa anîn xwarê. Ji ber ku cendekên sê şervanên şehîd nedan malbatên wan û ji ber hovîtiya li gundê Xirbê Baban navçeya Mehsertê, Nisêbîn dîsa rabû ser xwe. Dagîrker jî deriyên firotgehan şikandin.

Şeva 3'ê Êlûnê di navbera gundên Cibiltînê û Xetxê de li nêzîkî Nisebînê, di şerekî de sê şervanên ARGK şehîd ketibûn. Dagîrkerên hov cendekên wan nedan malbatên wan ên ku li Nisêbînê rûdinin. Gava gel agahdarî vê rewşê bû, protestoya xwe rakir. Ji aliyê din, hovîtiya dagîrkeran a li gundê Xirbê Baban protestoya gel gihand baniyan.

Komîteya ERNK li êrdimê, rewşê ji ber çavan derbas kir û nirxand. Bang li gel kir, ku protestoya xwe bizivirîne şêweyên berçavî. Şeva 5'ê

Êlûnê ji saet 17.00 pê ve, biryara girtina dikkanan ji bo du rojan hate dayin. Biryar bi devkî giha hemû destkaran û xwedî dikkanan. Welatparêz mal bi mal geriyan û biryarê bihîstandin her kesekî. Bi destpêkirina livbaziyê gel biryarê bi cih anî û hemû deriyên firotgehan li Nisêbînê hatin girtin. Roja 6'ê Êlûnê li Nisêbînê bêhtirî 2.500 dikkan girtî man. Komîteyên ERNK ên taxî (mehellî), li hemû taxan belavokan dan dest mirovan û gel amade kirin.

Her di vê rojê de, ji saet 11.00'an pê ve, komên xweser û hêzên çalakî xwe berdan nava sûkê. Di destên wan de çakûç, bivir û hinde navgînên din ên ji bo şikandina deriyan, hebûn. Destpêkirin ku derî û şebakeyên dikkanan bişikînin. Tiştê li Êlihê bibû, li vir jî dikiran. Gava di sûka girtî de û di sûka qaçaxkaran de tiştên bi nirx û buha yên di dikkanan de hatin talan kirin, destkar neçare man, ku dikkanên xwe dîsa vekin. Lê gava dor jê derbas dibû, kesê dikkana xwe vekiribû, dîsa digirt. Dagîrker, heya êvarî bilî tehdîtên xwe û şikandina deriyan, karîn tenê dora 100 dikkanî bidin vekirin. Gava komên xweser û hêzên çalakî bi kotekê deriyên dikkanan vedikiran, bêhtirî 2.000 leşker ji navçe dagîrkirin û her derekê vegirtin. Diyar bû, ku dagîrker xwe amadeyê provokasyonan û qirkirinekê dikiran. Nexasim di domana girtina deriyên dikkanan de 80 kesên ji gel û destkaran hatin girtin. Carekê jî komên xweser û hêzên çalakî êrîşî penîrê gel kirin, ku di embarên belediyê de di sarincan de ne. Ev jî şêweyekê provokasyonê bû. Gel li pêşiya belediyê xwe kom kir, rewşê protesto kir û pêşiya talanê girt.

Piştî livbaziyê rojanamevan xwestin herin Nisêbînê û rewşê bişopînin. Komên xweser destûr nedan rojnamevanan. Berpirsiyarên dagîrkeran di daxweyaniyên xwe de dan bihîstandin, ku livbaziya girtina dêriyên dikkanan li bajarê Nisêbînê çênebûye. Gotin, ku ji ber rawestana bezirganiya bi Iraqê re, hinde destkar dikkanên xwe girtine.

Lê radyoya BBC nûçeyan li ser vê livbaziyê belav kir û livbazî hilimî rojnameyên Tirkan jî. Bilî vê jî, teviya Kurdistanê nûçeyên livbaziyê di cih de bihîstibû.

Ji bo ku livbazî nespêre navçeyên cîran jî, dagîrker serî dan amadekariyên hişk û dijwar. Li Cizîra Botan welatparêz xwestibûn, ku xwepêşdaneka bê destur çêbikin, lê dagîrker bi vê haydar bûn û serê hemû kolan û şeqeman bi hêzên leşkerî girtin. Lewma ev daxwaz nekarî here serî.

KERBORAN: Sê şervanên leheng ên ARGK di şer de şehîd ketin. Navçeya Kerboran carek din rabû berxwedana girseyî. Dagîrker Kerboran bi leşkeran dagirtin û weha karîn livbaziya girtina deriyên firotgehan birawestînin.

Di navbera gundên Xirbikan û Maranan de, şerekî dijwar li Kerboranê çêbû. Di şer de sê şervanên ARGK ên bi navên **Egîd, Kazim** (ji Nisêbînê) û **Serhed** (ji Kerboranê) bi berxwedaneka lehengî şehîd ketin.

Dagîrker nehiştin ku agahiyên fireh li ser vê bûyerê belav bibin. Weke nûçeyên me ji welatparêzên li êrdimê girtine, hersê pêşmergeyên şehîd ketine, ji ber xebat û delameteka taybetî ji yekeniya xwe veqetiyabûn. Hinek sîxur wan dibînin û giliya wan dikin. Dagîrker jî, bi hêzên serdest û hejimar bilind dora wan pêçan. Dijmin hejimara hundabûnên ji xwe veşartî hişt. Serê beyanê dagîrker cendekên şehîdan anîn Kerboranê, lê cendekan nedan gel. Ev rewş bû sedema protestoyên gel ên dijwar.

Gelê Kerboranê, roja 14'ê Êlûnê li ser banga Komîteya ERNK li Êrdimê, biryar da, ku rabe livbaziyên girseyî. Di vê rojê de deriyên firotgehan wê bihatana girtin. Herweha, wê hinde xwepêşdan jî çêbibana.

Dijminê dagîrker agahdarê amadekariyên livbaziyan bû. Ji serê beyanê pê ve leşker dora Kerboranê bi tevayî zivirandin. Navenda Kerboranê bi leşkeran û komên xweser tijî bû. Dagîrker wê çendê leşker anîbûn navçeyê, ku hejimara wan ji ya gel zêdetir bû.

Serê beyanê leşker destpêkirin ku dergehên dikkanan bi kotekê bidin vekirin. Ji ber vê yekê destkar di nava xwe de şêwirîn û bi biryareke hevpare deriyên dikkanên xwe vekirin. Çar destkarên welatparêz jî hatin girtin. Çi bi welatparêzên girtî bûye, hîna em nizanin. Şifor jî bi armanca protestokirina pîkoliyên dagîrkeran, ji bo rojekê neçûn seferên navçeya Midyadê û gundan.

Livbaziya li Kerboranê hate rawestandin, lê daxwaza gel ji bo berxwedanên girseyî xurttir bûye. Dagîrker bi leşkerên xwe niha karîne berxwedanan bisekinînin. Lê gelê me hişyar bûye û li ber xwe dide. Xwediyê wê qudretê ye, ku bikaribe hercure zor û zehmetiyan li paş xwe bihêle. Gelê me wê bi dengê bilindtir qêrîna xwe li dijî dagîrkeriyê bilind bike...

MEREŞ, DILÛK û MELEDÎ: Êrîşek çû ser navçeya Nurxakê. Avahiyên leşkerî ketin ber rokêtan. Li nêzîkî Pazarcikê dafek li pêşiya yekeniyeke leşkerî hate vedan, ku xeta boriyên petrolê diparast. Li gundê Ulubaşli navçeya Pazarcikê embarê saziya karên daristanan hate şewitandin. Li Weranşar (Doganşehîr) êrdima Meledî êrîşeke sabotajê çû ser trêneke baran, ku barkêşiya cebilxaneyan dikir. Di şerên li Pazarcik, Narli û Erebanê (li êrdima Dilûkê) de sê şervanên ARGK şehîd ketin.

Şêva 16'ê Tebaxê li navçeya Nurxakê êrdima Mereşê, pêşmerge êrîş birin ser navenda navçeyê. Pêşmerge avahiyên leşkerî bi tevayî dan ber rokêtên xwe. Weke nûçeyên me ji pêşmergeyan girtine, yek ji rokêtan di avahiyekê de peqiye û heft serbaz birînên xedar girtine.

Piştî êrîşê, dagîrker bi rojan dora navçeyê zivirandan û her deverê girtin. Çûyin û hatin qedexe kirin. Bûyerê herweha nehilimandin rojnameyan jî. Ji ber ve yekê hejimara hundabûnên ji dijmin eşkere nebû. Heya, nûçeyên li ser bûyerê jî bi derengî gihan rojnameya me.

Roja 31'ê Tebaxê li nêzîkî Narli şerek di navbera hêzên ARGK û hêzên artêşa dagîrkeran de derket. Yek ji wan navê wî **Hasan BAŞÇI**, du şervanên ARGK şehîd ketin.

Piştî vê bûyerê bi du rojan, yekeniyeke leşkerên dijmin ku xeta boriyên petrolê ya diçe Skenderunê diparast, kete dafeke pêşmergeyan. Dijmin hejimara kuştiyên ji xwe dîsa veşartî hişt, lê pêşmerge dan bihîstandin, ku hundabûnên ji dijmin tevlî yên mirî û birîndar neh kes in.

Şerek jî li dora gundê Aşagi Guzey navçeya Erebanê êrdima Dilûkê çêbû. Di vî şerî de jî, pêşmergeyekî ARGK şehîd ket.

Şeva 28 û 29'ê Tebaxê li gundê Ulubaşli navçeya Pazarcikê, pêşmergeyên ARGK êrîşekê birin ser embara saziya karên daristanan. Dest danîn ser çeka natirvanê embarî. Darên hatibûn birrîn û hemû êzingan, dan ber agirî. Zirarên dagîrkeran di encama vê livbaziya pêşmergeyan de giha bi milyaran lîran.

Şeva 2 û 3'ê Êlûnê jî, li dora gundê Polatdere navçeya Wêranşar êrdima Meledî trênêneka barkêşiya cebilxaneyên leşkerî bû hedefa êrîşeka pêşmergeyan. Di encama êrîşê de trêna barkêşiyê heya pîvaneka mezin zirarên mezin girt.

Bi vî awahî êrdimên Dilûk, Mereş û Semsûrê, di vê meha dawiyê de, bûn qadên livbazî û xebatên pêşmergeyî yên herî tund. Dijmin livbaziyan û encamên wan veşartî hişt. Lê ji aliyê din bûyera şehîdketina du pêşmergeyan pêşvehilda û nûçe bi firehî da bihîstandin. Lê livbaziyên pêşmergeyan ku em agahdarî hinek ji wan bûne, şanî dikin, ku rewşa rast bi seranserî li çewtî daxweyaniyên dijmin e. Ji ber ku gelek civînên gundan çêdibin û gelek xebatên ramyarî birêvedikevin, ku her yekek ji wan nûçeyeke bi serê xwe ye. Rastî em bi xwe jî hîna nikarin baş nûçeyên van bûyeran bidin belavkirin. Li van êrdimên li jorê me navên wan nivîsîne, giraniya xebatên pêşmergeyan li ser xebatên ramyarî bilind dibe. Ji ber vê yekê jî, gelek caran yekeniyên pêşmergeyan xwe belavî komên piçûk dikin û ev komên piçûk, ji bo hinde karûbarên pêwîst dadikevin bajar û gundan. Ev karvaniya tund, lewma car caran dibe sedem, ku pêşmerge di bin hoyên ne baş de tevlî şerên çekdarî bibin.

XIZXÊR: Di civîneka gundan de pêşmerge "parêzkarên" gundan dan ber berikan. Têkoşerekî ARGK şehîd ket. Li ser Pira Semanê yekeniyeke ARGK a ji 11 kesan kete dafeke dijmin de, heşt têkoşer şehîd ketin.

Şeva 28'ê Tebaxê, pêşmergeyên me yên rizgariya netewî çûn gundê Dizan. Xwestin li gund civînekê çêbikin. Li gund 15 "parêzkarên" çekdar hebûn. Armanca pêşmergeyan ew bû, ku li pêşiya gundiyan bi "parêzkaran" re bipeyivin û ji bo çek-berdanê wan razî bikin. Nexasim birek ji "parêzkaran" bersiva banga pêşmergeyan dan û bi dilxwazî tevlî civînê bûn.

Hîna civîn destpênekiribû, yek ji "parêzkaran" ku xwe veşartibû, reşand ser pêşmergeyan û kesên hatibûn civînê. Pêşmergeyek bi xedarî birîndar bû. Pêşmergeyên din jî, ji bo parastina xwe û gundiyan û cezakirina bêbextê êrîşbaz, xaniyê ku ew li wir bû, dan ber rokêtan. Di şerê derketî de ji mala welatfiroşî çar kes hatin kuştin.

Ji ber mirina zaro û jinan, li derdorê dilê tu kesî nema, ji ber ku gundî her tiştî bi çavên xwe dîtibûn. Welatfiroş malbata xwe ji xwe re kiribû parastgeh û bi korî reşandibû derdorên xwe.

Pêşmerge hevalê xwe yê birîndar ji gund dûr kirin, lê di rê de ji ber hundakirina xwînê pêşmergeyê birîndar jiyana xwe hunda kir.

Şerê duwemîn û mezin jî, roja 13'ê Êlûnê derket. Weke agahiyên me ji êrdimê standine, şer li ser Pira Semanê ku ser Ava Botanê ye û nêzîkî gundi Kevir e, çêbû. Hinde sîxurên ji vî gundî, gilî kiribûn ku li derdorê hinde pêşmerge hene. Dagîrker gelek hêzên xwe anîn newala li binê pirê. Bi saetan newal dan ber bombeyan. Ji helîkopteran bombeyan barandin newalê. Bi dirêjahiya rojê helîkopter, di nava Sêrt û newalê de çûn û hatin.

Tenê sê pêşmerge karîn çembera dijmin bişikînin. Heşt şervanên rizgariya netewî bi lehengî têkoşîn û şehîd ketin. Em agahdar nebûn, ka hundabûnên dijmin çi ne.

Weke nûçeyên ji êrdimê me ji welatparêzan standine, cerdevanên gundê Kevir, di vê qirkirinê de roleka mezin leyistine. Dihê gotin, ku hinek ji van, pêşî xwarin ji bo pêşmergeyan anîne û paşê jî giliya wan kirine Gundiyên gundê Kevir bi eslê xwe koçerên Sûrkê ne. Tev merivên Remê Şêrikê Hûrmizî ne, ku ev kes, di Adara 1985'an de, bûbû sedema şehîdketina sê şervanên HRK û sedema birîndarketine sê pêşmergeyên ku ketin destê dijmin.

Şerê li êrdimê bi van bi tixûb nema. Di rojên 14 û 15'ê Êlûnê de jî, li derdorên Xizxêrê hinde şer çêbûn. Şer li ser erdê Botanê ber bi aliyê derdorên Berwarî belav bûn.

Ji şerên li Şirnex, Qilaban, Dih, Mêrdîn û êrdima Berferadê dihê dîtin, ku Kurdistan tevlî potansiyela berxwedanê ya avisê peqînê bûye, herweha tevlî tevdîrên li gund û bajaran, ber bi raperîneke ve diçe. Mirov dikare vê pêşveçûnê bi hesanî bişopîne. Li ser vê bingehê domaneka nuh destpêkiriye, ku Kurdistan roj bi roj bêhtir diguhure û rewş ber bi berjewendiyên gelê me ve, xwe ber bi pêş ve xweş dilezîne û dîrokeka nuh diafirîne.

NISÊBÎN û STEWR: Roja 13'ê Adarê 1990'an li derdorên navçeya Stewrê êrdima Mêrdînê şerek derketibû û 13 şervanên ARGK şehîd ketibûn. Di vê bûyerê de sîxurekî bi navê Hasan Kerîmoglu ku bi navê Çolo dihat nasîn, roleka mezin leyistibû û bibû sedema jêhatîbûna hêzên dijmin. Pêşmergeyên tolehildanê yên ARGK roja 27'ê Tebaxê vî sîxurî girtin û wî pirsyar kirin. Di dawiya pirsyaran de wî dan ber fîşekan. Tomofîleke sîxurê hatî kuştin jî, ji aliyê pêşmergeyan hate şewitandin.

ŞAX-WAN: Di navbera rojên 10 û 12'ê Êlûnê de li nêzîkî qopaniya Muksê êrdima Wanê du "parêzkarên" gundan ên cehş bi mirinê hatin cezakirin. Pêşmerge, cerdevanekî jî tevlî xwe birin.

Ji aliyê din, weke nûçeyên ji êrdimê gihane me, gelek leşkerên li vê êrdimê berê xwe dane aliyê Şaxê yê ku dikeve nêzîkê tixûbên Iraqê.

DARA HÊNÊ: Şeva 27'ê Tebaxê li nêzîkî qopaniya Suveren navçeya Dara Hênê êrdima Çewlikê şerek di navbera pêşmergeyan û hêzên dagîrker de derket. Yek ji pêşmergeyên me yên rizgariya netewî şehîd ket. Agahiyên fireh li ser vê bûyerê hîna negihane me.

ÇOLAMERG (HEKARÎ): Pêşmergeyekî ARGK di şer de birîndar kete destê hêzên dijmin. Şervanê bûye dîliyê dijmin ji gundê Pinyanişa Xwarê navçeya Qilaban e. Navê têkoşerê ketî destê dijmin, **Adem Taş** e. Agahî gihan me, ku dijmin şikenceyên giran li ser wî pêkaniye, her çendî şervanê dilî bi xedarî birîndar bû jî. Dagîrker wê çendê hov in, ku birîndaran jî bidin ber şikenceyan, lê berxwedana têkoşerê birîndar li dijî dagîrkerên Tirk, ketiye devê hemû welatparêzen li êrdima Çolamergê.

DIH (ERUH): Li gundê Terhêmê "parêzkarê" cehş ê kevin, sîxur Abdulkerîm Pîşkin, ji aliyê pêşmergeyan bi mirinê hate cezakirin. Dagîrker, piştî vê bûyerê, gund valakirin û gelek gundî girtin.

ŞIRNEX: Pêşmerge barîkatan li ser riya Şirnex û Dihê danîn. Ji cerdevanên Mala Tatar, ku ketin dafê yek mir, dido jî birîndar ketin. Di şerê di sê-çiva Şirnex, Qilaban û Silopî de dijmin lêdanên mezin girt.

Roja 22'ê Êlûnê li derdorên Çemê Qeymekam ku 20 km ji Şirnexê dûr e, pêşmergeyên ARGK barîkatan li ser riya Şirnex û Dihê avakirin. Bêhtirî 20 navgînan rawestandin û kontrola kesbûnê çêkirin. Pêşmerge belavokan dan destê rêwiyan û propaganda çêkirin. Bang li rêwiyan kirin ku tevlî berxwedanê bibin û xwe bigihînin nava rêzên ARGK.

Ji ber ku ev livbazî di ronahiya rojê de pêk hat, guman heye ku hêzên dijmin tiştekî weha bîr nedikirin. Lewma hinde cerdevan, ku dibe Elîxan Tatar jî di nava wan de bû, dixwazin herin bajarê Sêrtê. Di rê de cerdevan rastî barîkata pêşmergeyan dibin û dikevin dafê.

Gava cerdevanên Tataran pêşmergeyan dibînin, ji navgîna xwe dihên xwarê û dest bi revê dikin. Pêşmerge didin dûv wan. Cehşê mezin Nîzam Tatar birîndar dikeve û xwarziyê wî Nezîr Tatar jî dimire. Lê em hîna agahdar nebûne, ka tiştek bi Elîxan Tatar bûye yan ne.

Hema li binê navçeya Şirnexê pêşmerge rê birrîbûn. Lewma livbazî dilxweşiyeke mezin belavî nava gelê me kir. Her kesek baş dizane, ku cerdevanên Tataran, bê guman wê werin cezakirin û kehniya jiyana wan wê were zuwakirin.

Roja 11'ê Êlûnê, li derdorên cihê bi navê Çala Gûzê, ku dikeve xala

tixûbên sê navçeyan, pêşmergeyên ARGK serbazên dijminan li ser kehniyeka avê kirin dafa xwe. Yekeniyên dijmin derketibûn operasyoneka leşkerî. Gava şer derketî, hemû yekeniyên dijmin tevlî şerî bûn. Şer belavî derdoreke gelekî fireh bû. Roja 12'ê Êlûnê jî berdewam kir. Gelê êrdimê dibêje, ku hejimara kuştiyên ji dijmin, bi kêmasî 40 kes e.

Dîsa, ji êrdimê agahî gihan me, ku cendekên 11 serbazên li derdorên Bestan dora Şirnexê hatibûn kuştin, dagîrkeran anîne Şirnexê û ew şiyandine warên wan.

ELK û QILABAN: Roja 20'ê Êlûnê pêşmerge li ser riya Elkê û Qilaban avêtin ser gundê Dera Hînê. Pêşmerge du cerdevanên ji Dera Hînê dan ber fişekan. Ji aliyê din, şaxekî pêşmergeyan jî li pişta gund qereqola leşkerî da ber barana berikan. Di vê êrîşe de du serbaz hatin kuştin, yek jî birîndar ket.

Pêşmerge herweha rê jî birrîn. Belavokan belav kirin û kontrola kesbûnê di navgînan de çêkirin. Pêşmerge du cerdevanên Jîrkî û polîsekî digirin û tevlî xwe dibin. Mînîbuseke cerdevanan jî, ji aliyê pêşmergeyan hate şewitandin.

Yekeniyên operasyonan, roja 23'ê Êlûnê li dora gundê Şirîşê (hatiye valakirin) navçeya Qilaban miriyên hersê kesan peyda kirin.

Tevlî cerdevanên Jîrkiyan komên xweser avêtin ser gundê Şirîşê û ser gundê Mijînê. Hemû mirovan li ser hevûdu komkirin û heya êvarî wan dan ber lêdanê. Dora êvarî 40 gundiyên mêr girtin û birin Şirnexê.

Roja 29'ê Êlûnê li dora gundê Kalikê navçeya Qilaban şer derket. Şer belavî derdoreke fireh bû û roja 30'ê Êlûnê jî doma. Nûçeyên li ser vî şerî, emê di hejimarên rojnameya xwe yên pêşîn de belav bikin.

QAQIZMAN-SERHEDAN: Pêşmerge civîneke gundan çêkirin. Dibistaneka çanda leşkerî hate şewitandin. Piştî livbaziyê pêşmergeyên ARGK dafekê vedan. Polîsekî sivîl, sê endamên komên xsweser û sê asker di dafê de hatin kuştin.

Roja 18'ê Êlûnê li gundê Boceklî navçeya Qaqizmanê, komek ji pêşmergeyên ARGK civînekê çêkir. Pêşmerge ji gundiyan xwestin ku zarokên xwe neşînin leşkeriya Tirkan û piştgiriya ARGK bikin.

Piştî civînê pêşmergeyên ARGK dibistana li gund dan ber agirî. Weke dihê zanîn, li êrdimên Serhedan û Gilîdan (Grîdax, Agirî) taktîkeke pêşmergeyan şewitandina dibistanên Tirkan e, da hêlînên çanda leşkerî werin tunekirin.

Roja 21 û 22'ê Êlûnê jî pêşmerge, li nêzîkî gundê Bocekli dafek li ser riya Qaqizmanê vedan. Yekeniyeke dijmin ku ji bo tespîta ziraran dihat gund, rastî dafê bû.

Pêşmerge ji sê aliyan ve reşandin ser yekeniya dijmin. Sê endamên komên xweser, sê serbaz û polîsekî sivîl hatin kuştin; gelek serbaz û endamên komên xweser jî birîndar ketin. Di vî şerî de pêşmerge çi lêdanekê negirtin.

Roja 24'ê Êlûnê 1990'an, di rojnameya "Cumhuriyet" a Tirkan de nivîseke lêkolînê hate belavkirin. Ji nivîsê diyar dibe, ku perwerdekirina dagîrkeriyê li Kurdistanê felç bûye.

Li gora nivîsê tenê ji ber têkoşîna me li Ruhayê 150, li Meledî 32, li Wanê 30, li Êlihê 19, li Dilûkê 108 dibistan hatine girtin. Dagîrker ditirsin, ku hejimara dibistanên li Sêrt, Mêrdîn, Şirnex û Çolamergê bidin, ji ber ku hema hema tev girtî ne.

NISÊBÎN: Li nêzîkî gundê Tinatê li ser riya Nisêbînê pêşmerge, mayineka li dijî tankan vedabûn. Roja 18'ê Êlûnê navgîneke dijmin ji ser mayinê derbas bû. Du sivîl û 11 serbazên di navgînê de, di encama peqînê de mirin. Navgîn jî perçe perçe bû.

Ev livbzaî li êrdimê ji aliyê hemû mirovan dihê zanîn, lê dagîrker ji binî qala vê bûyerê nekirin û bûyerê bi yekcarî nedan weşandin.

Ev livbazî bû bersivek ji bo kuştina sê pêşmergeyan li gundê Cibiltînê, hovîtiya li navenda Nisêbînê û gundê Xirbê Baban.

MEHSERT: Şeva 25 û 26'ê Êlunê pêşmerge êrîşî qereqola gundê Golê kirin. Çar rokêtên B-7 li avahiya qereqolê ketin. Weke agahiyên ji êrdimê ji aliyê pêşmergeyan gihane me, di vî qereqolî de 40 serbaz hebûn. Pêşmerge demeke dirêj qereqolê dan ber berik û rokêtan. Diyar e ku gelek serbaz hatine kuştin. Rojek piştî livbaziyê, helîkopterên dijmin di navbera Mêrdîn u gundê Golê de çûn û hatin. Firrîna helîkopteran demeke dirêj doma. Di vê bûyerê de çi hundabûneke ji pêşmergeyan nebûye.

STEWR û MEHSERT: Li gundên Stewr û Mehsertê du livbaziyên pêşmergeyan pêkhatin. Pêşmergeyên ARGK çar sîxuran dan ber berikan û wan bi mirinê cezakirin.

Livbaziya li Stewrê roja 17'ê Êlûnê li gundê Dengizan çêbû. Di vê livbaziyê de sîxurê bi navê Tahiro û kurrê wî bi mirinê ceza xwe standin.

Roja 13'ê Adarê 1990'an li nêzîkî gundê Dengizan navçeya Stewrê 14 pêşmergeyên ARGK şehîd ketibûn. Ev bav û kurrê wî di vê bûyerê de alîkariya dijmin kiribûn û roleke pêwîst kiribûn karê xwe. Cihê pêşmergeyan şanî dijmin kiribûn û heya dihê gotin, ku jehr jî xistibûn nava xwarina pêşmergeyan.

Ji wê rojê vir ve, ev mala bêbext ji gel dûr ketibû. Serbazên (eskerên) dijmin di mala bêbext de xwe bi cih kiribûn. Di bin parastina serbazên dijmin de jiyana xwe didomandin. Tahiro bêbextî li gelê xwe kiribû. Weke yadîgareke baş, bersiv jî, ango xelatekê jî ji dijmin girtibû. Ev jî ev bû; serbazên Tirkan dest avêtibûn namusa jina wî jî. Her şevê bi rêzê serbaz diçûn cem jina wî. Lê ev bêbext vê bêşerefiyê jî qebul kiribû. Ev bûyer, ji aliyê hemû mirovên li derdorê dihê zanîn.

Pêşmerge bi berdewamî li ser şopa vî welatfiroşî bûn. Ji bo cezakirinê li benda delîvekê mabûn. Ger bi derengî jî be, di dawiyê de kete destê pêşmergeyan. Bersiva gemariya xwe girt. Ev jî şahiyeke mezin di nava gelê me de belav kir.

Livbaziya duwemîn jî li gundê Kudisê navçeya Mehsertê çêbû. Sîxurên bi navên Xelef Civak û Îsmet Bîlen bi mirinê bersiva xwe girtin. Herdu sîxur, ji demeke dirêj ve xulamtiya dijmin dikiran.

HEZEX: Roja 20'ê Êlûnê yekeniyên dagîrkeran ên ji komên xweser û serbazan tevlî bêbextekî avêtin ser gundê Bafê navçeya Hezexê. Komên xweser û serbaz dixwazin gundiyên welatparêz, ku ji aliyê bêbextî dihatin şanîkirin, bigirin.

Li dijî vê hovîtiyê hemû gundiyên Bafê xwe kirin yek û li hemberê dagîrkeran rawestîn. Hêzên dijmin di dawiyê de nekarîn tenê yekî jî bigirin. Ji ber berxwedana gundiyên Bafê, yekeniyên dijmin bi şermûzarî ji gund derketin û çûn.

Berxwedana gundiyan li Mêrdînê xwe dizivirîne serpêhatineke şoreşê. Gundî êdî baş dizanin, ku tenê bi berxwedanê dikarin xwe ji pîkolî û zilmê biparêzin.

ÇEL: Gundiyên Jiyanîşê li dijî şikence û pîkoliyan li navçeya Çelê xwepêşdanekê çêkirin. Roja 26'ê Êlûnê gundî, tevlî jin û zarokan hatin Çelê. Ji bo şikence û sitemê, gotin êdî bes e! Gundiyên Jiyanîşê heya pêşiya avahiya hikumetê meşiyan. Gundî, piştgiriya gelê Çelê jî standin. Li pêşiya avahiya hikumetê gundî, rastî barîkata serbazên dijmin bûn. Lê dîsa jî gundî netirsîn û xwe paş ve nekişandin. Bi dengekî bilind dirûşmeyên (sloganên) protestoyê bangîn.

Dagîrker tirsiyan, ku xwepêşdan berfirehtir bibe. Lewma êrîşî gundiyan nekirin. Weke nûçeyên ji êrdimê gihane me, paşê dagîrker hinde gundî girtine.

XANA HEWÊL: Li gundê Derzelat, ku dikeve nava gundên bi navên Dodan, Gundo û Mînarê şerek, ku nîv-rojekê doma, di navbera pêşmergeyên ARGK û hêzên dijmin de derket. Ustegmenek, astsubayek, serbazek û "parêzkarek" hatin kuştin, çar serbaz jî birîndar ketin.

Ev livbazî roja 25'ê Êlûnê çêbûye. Dora nîvro pêşmergeyên ARGK dest bi şerekî li dijî yekeniyên operasyonê kirine. Şer belavî derdoreke fireh dibe û heya êvarî didome. Dijmin vê bûyerê jî veşartî hişt. Çi hundabûnên ji pêşmergeyan nebûne.

ÇOLAMERG: Şeva 28 û 29'ê Êlûnê pêşmergeyên ARGK êrîşek birin ser qereqola gundê Kotranîsê bajarê Çolamergê. Avahiya qereqolê bi tevayî hilweşandin. Di vê êrîşê de serbazek hate kuştin. Çi hundabûneke pêşmergeyan nebûye.

Roja dûv re dijmin, bi kelba lêdana xwarî, êrîşî gundiyan kir. Ka û giyayê gundiyan da ber agirî.

BERWARÎ: Weke nûçeyên ji welatparêzên li êrdimê gihane me, ji roja 4'ê Êlûnê pê ve, çar "parêzkarên" gundê Osyan navçeya Berwarî hunda bibûn. Dagîrker demeke dirêj li wan geriyan, lê çi şopeke wan peyda nekirin. Bêhtirî deh rojan gera li dûv wan doma. Guman heye ku pêşmerge wan bi xwe re biribin çiyê û wan cezakiribin. Li ser vê bûyerê hîna çi agahiyên zelal negihane me.

KOSAR (KIZILTEPE): Di roja 30'ê Êlûnê de pêşmergeyên ARGK avêtin ser gundê Kêzikê. Xwediyê gund, xulam û sîxurê dijmin ê bi navê Brahîmê Mamo û sê cerdevanên wî yên cehş dan ber berikan û bi mirinê cezakirin.

Piştî vê livbaziya jêhatî, pêşmerge ji cihê livbaziyê agahiyên rastûrast bi telefonê gihandin me. Piştî livbaziyê hêzên dijmin bi 150 navgînên bi serbazan tijî, li gundên Kosarê dest bi operasyonan kirin. Lê hîna nekarîne çi encamekê bi destê xwe ve bînin.

ŞAX-WAN: Pêşmerge carek din avêtin ser gundê serekê cerdevanan cehşê bi navê Sadun Ceylan. Şeva 25'ê Êlûnê pêşmerge avêtin ser gundê Alêkan, ku gundê Sadun Axa ye. Ev cehş li êrdimê cehşê mezintirîn e.

Di şerê derketî de yek navê wî Îdris du "parêzkar" mirin. Cehşê bi navê Gurgîn Tehran jî birîndar ket.

Nûçegihandkarê me ji Şaxê van bi me da zanîn: Gundî bi lez hişyartir dibin. Gundî nema ji cerdevanan ditirsin. Gel dixwaze, ku Sadun Axa were cezakirin. Ev serekê cehşan nema dikare ji gundê Alêkan derkeve. Li wir bi hişkî dihê parastin. Lê dîsa jî di van çar mehên dawiyê de cara duwemîn êrîşa pêşmergeyên ARGK çû ser baregeha wî. Di gelek şerên li Şaxê de, gelek cerdevanên Sadun Axa heya niha hatine kuştin.

ÎSLAHIYE-DILÛK: Roja 29'ê Êlûnê li nêzîkî gundê Îkîzkaya navçeya Îslahiye şerekî dijwar di navbera pêşmergeyên ARGK û hêzên dijmin de derket. Ji aliyê hejimarî û teknîkî ve hêzên dijmin bi sedan car serdesttir û xurttir bûn.

Di şerê derketî de roja yekemîn heşt, roja duwemîn jî yek, tev bi hev re neh pêşmergeyên ARGK di berxwedanê de şehîd ketine.

Dijmin di daxweyaniyên xwe de da bihîstandin ku çawîşekî pisbor ê bi navê Muhammed Getir birîndar ketiye. Bilî vê çi agahiyekê li ser hundabûnên xwe neda bihîstandin.

Ji ber ku bûyer nuh çêbûye, hîna em nikarin nûçeyên firehtir belav bikin. Di hejimarên pêşîn ên rojnameya me de emê dîsa li ser vê bûyerê binivîsin.

ÇEWLIK: Şeva 29'ê Êlûnê pêşmerge li dora gundê Kuruca riya Çewlikê ya bi navê E-5 birrîn. Li ser rê barîkatan danîn.

Gelek navgîn hatin sekinandin. Kontrola kesbûnê çêbû. Belavok hatin belavkirin. Propaganda ji bo rêwiyan çêbû. Pêşmergeyên me yên rizgariya netewî livbaziya xwe bi qasî saetekê domandin.

Yekeniyên dagîrkerên Tirk piştî rojekê dest bi operasyonên leşkerî kirin. Kerwanekî navgînên leşkerî yê ji 2 kîlometran tevlî operasyonê bûye. Ji asmanan jî helîkopter operasyonê têkûztir kirin. Lê operasyon di avê de çû. Di domana operasyonan de çi şer bi dijmin re derneketiye.

ELK û QILABAN: Pêşmerge li navçeya Elkê êrîşekê li ser riya gundê Hemkan pêkanîn. Li Qilaban jî du serbaz hatin kuştin.

Şeva 29 û 30'ê Êlûnê li nêzîkî geliya Xelîlê Siwarî li gundê Hemkan, pêşmerge êrîşekê birin ser yekeniyeka dijmin, ku li gund xwe bi cih kiribû. Êrîşeke mezin çêbû û di domana êrîşê de rokêt jî hatine bikaranîn. Encamên zelal û ronak li ser vê bûyerê hîna berdestê me nebûne.

Li navçeya Qilaban jî şerek çêbûye, lê hîna agahî li ser cih û demê şerî negihane me.

Weke ku welatparêzên li vê êrdimê em saloxdar û agahdar kirine, pêşmergeyên ARGK, li ser Avka Sipî, riya Elkê carek din birrîne.

Herweha, di navbera rojên 20 û 25'ê Êlûnê de, navgîneke cerdevanên eşîra Jîrkî ji ser mayineka pêşmergeyên ARGK derbas bûye. Welatparêz dibêjin, ku ji kesên di navgînê de, çi kesek xilas nebûye û heşt cerdevanên eşîra Jîrkî mirine.

PAYIZAVA-WAN: Roja 29'ê Êlûnê li dora Çiyayê Mezin nêzîkî navçeya Payizava şerek di navbera hêzên me yên rizgariya netewî û hêzên dijmin de derketiye. Dijmin pejirand ku yuzbaşiyek û başçawîşek ji aliyê pêşmergeyan hatine kuştin. Lê nûçegihandkarê me yê li Wanê agahî gihand me, ku dijmin bi helîkopteran birîndarên xwe dihêne bajarê Wanê û heya niha helîkopterek jî li erdê hatiye xistin.

Di vî şerî de dihê gotin ku du pêşmerge jî şehîd ketine. Lê ev nûçe hîna ne bi tevayî eseh e. Di hejimarên pêşîn de emê bi firehî li ser vê bûyerê jî binivîsin.

QILABAN: Di şerekî de, ku di navbera pêşmergeyên ARGK û hêzên dijmin de derket, heft serbazên (eskerên) dijmin hatin kuştin.

Nûçegihandkarê me ji Qilaban agahî weha gihand me: Li Çiyayê Tatê nêzîkî gundê Kalikê dagîrker qereqolekê avadikin. Dagîrker dixwazin di vî karî de gundiyan bixebitînin. Bilî pîkoliyan gundî vî karî nakin û li ber xwe didin.

Ji ber vê yekê dagîrker ji Sêrtê hinde karker anîne. Lê paşê pêşmerge êrîşek dihênin ser cihê avahiyê, her tiştî dirûxînin. Di encamê de yên dixwestin avahiya qereqolê çêbikin, tev direvin.

Li ser vê yekî roja 28'ê Êlûnê hêzên dagîrkeran li Çiyayê Tatê dest bi operasyonekê dikin. Roja 29'ê Êlûnê pêşmerge êrîşê şaxekî operasyonê dikin. Di domana êrîşê de pêşmergeyên ARGK heft serbazên dijmin dikujin.

Di vî şerî de jî çi hundabûn ji nava rêzên pêşmergeyên me yên rizgariya netewî nîn in.

Ey cemawerî Rojhelatî Nawerast, raperin dijî pîlanekanî împeryalîzm û rejîma bekrêgîrawekanî!

Dagîrkirdinî Kuweyt le layan rejîmî faşîstî Saddamewe şiteyekî nuweyî hênaye kayewe û welatanî împeryalîstî ke be NATOwe bestrawin ajawe û kêşe dixine hemû welatanî Rohalatî Nawerast.

Dagîrkirdinî Kuweyt how û biyanuyekî gewrebî bo welatanî Rojawa ke hêzakanî xoyan rewanayî Kendawî Farisî û Erebistanî Saûdî bikin, paşanîj amade kirdinî hêzekanî Tirkiye û Îsraîl bo şer debine hoyî helgirsandinî agirî şerekî nawçeyî nuwe le Rojhilatî Nawerast da û gelanî nawçeka hereşey namanyan lêdekirê bi hoyî kewtine jêr rahmetî çeka moderenekanî welatanî împeryalîstî û çekê kuşindekanî welatanî kowneperestî nawçeka.

Leşkerkêşî walatanî împeryalîstî be hîç corek le berjewendî gelanî nawçe niye û dijî xwast û arezuyî awane û bi hemu şêweyek deyanewê gelanî nawçeka têkel be pêlanî gilawyan bikin û biyankena sutemenî narewayî împeryalîzm û bekrêgirawekanî Tirkiye û Îsraîl li layek û rejîmî faşîstî Iraq le layekî tir.

Împeryalîstekan berpirsî her karekî nahamwarin le Rojhalatî Nawerast!

Duwa bû duwayî Şerî Cîhanî Duwem (1939 - 1945) welatanî împeryalîstî çend dewletekî formaliyan damezirand û peyî berjewendî xweyan gelanî Kurd û Erebiyan bej-bej kird û bi ew şêweye nexşeyî Rojhalatî Nawerastyan gorî. Kurdistan û Filistîn kewtine jêr destî dagîrkeran û welatanî tirîj kewtine jêr rikefî bekirêgrawanî împeryalîzmewe.

Welate împeryalîstekan û bekirêgîrawan yan le Tirkiye û Îran û Iraq û welatanî tirî Erebî, be hoyî zilm û zor û sitem gelanî nawçekeyan le duwakewtuyî û tarîkî da hêştawa û bûne kosp le rêgayî pêşkewtinyan le layek û layekî tir ewa serwet û samaniyan be talan birdin. Le gel peşkewtinî heme layeneyî dewlete împeryalîstekan le berhemî peşkewtinyan hîç şiteyekyan nedawa be gelanî jêr deste bê cigeh le çek bo qirkirdinî xelk.

Her katiyek gelanî jêrdeste xwestibêtiyan çarenûsî xweyan diyarî bikin welate împeryalîstekan le jêr perdeyî parastinî demokrasî, qurstirîn çekyan be kar hênawe bo serkut kirdinyan. Baştirîn numune ewe ye, petir le çil sal debêd Îsraîl wek şirî destî dewleta împeryalîstekan û NATOye bo serbirînî xelkî Ereb û be dirêjî ew maweya dewletanî Tirkiye û Îran û Iraq perçek dikin bo rê girtin le têkoşanî gelî Kurdistan le pênawî bedîhênanî mafî çareniwisî.

Koyî koylebûnî gelî Kurd welatanî împeryalîstiye wek Emerîka, Îngîltere, Frense û Almanya û her ewan bûn rejîmî faşîstî Iraqyan pirçek kird ke bitwanê le maweyekî kurt de pênc hezar roleyî gelî Kurd le naw bibat, her ewan bûn Iraqyan kirde cebelxaneyî çekekanî qurs û kîmyawî û hoyî serekî bo milhurî û gumrayî û yaxîbûnî rejîmî Iraq her welatanî împeryalîstî bûn.

Berzkirdineweyî dîrûşmî sizadanî rejîmî Iraq û rizgarkirdinî Kuweyt le ber gelanî nawçeke niye, belku le pênawî be hêzkirdinî kowneperestanî nawçeye û ziyatir destgirtine be ser samanî newtî nawçeke de û le jêr heman dîrûşmî da deyanewê nawçeka bikene binkeyî serbazî xweyan û pitir destyan be ser da bigrin û kontrolî nawçeka bikin.

Hawarî Saddam ne bo rizgarî Filistîne û ne bo yekxistinî gelanî Ereb û ne dijî împeryalîstekane, belku le pênawî xizmetî ewan dabûwew debê û heman sege û axayî degezê.

Welatanî împeryalîstî deyanêwê rêgayî xoyan pak bikenewe be destgirtin bi ser şarêgayî nawçeke de ke Kendawî Farise û beniyazî kontrol kirdinî welatanî newtdarî kenarî kendaw û çespandinî cêyê peyî xoyan û gorînî nexşeyî nawçeka be peyî berjewendiyan.

Dewleta împeryalîstekan be pirçekirdinî rejîmekanî welatanî paşkoyî xweyan, deyanewê cêpeyî xoyan biçespênin le heman kata le rêgayî Îsraîl û Tirkiyewe pitir kontrolî nawçeka bikin.

Amadeyî Tirkiye bo şer û dagîrkirdinî Kurdistan û le naw birdinî bizutneweyî rizgarîxwazî Kurdistan!

Rejîmî faşîstî Tirkiye paş wergirtinî fermanî axa împeryalîstekanî kewtote xo amadekirdinî şer, rejîmî Tirkiye le şerî Îran û Iraq be hemû tuwanayî alîkarî rejîmî Iraqî kir û paşanîj be hemû tuwanayî alîkarî qalaçokirdinî danîştwanî Kurdistanî Başûrî kird.

Paş dagîrkirdinî Kuweyt le layen rejîmî Iraqewe rejîme Tirkiye tirsekî zorî lênîşt û kewte sazkirdinî zemîneyî şer be hewkarî Emerîka û le hemû organakanî dewlet û parlaman û rojnamegerî kewte xo amadekirdin bo şer.

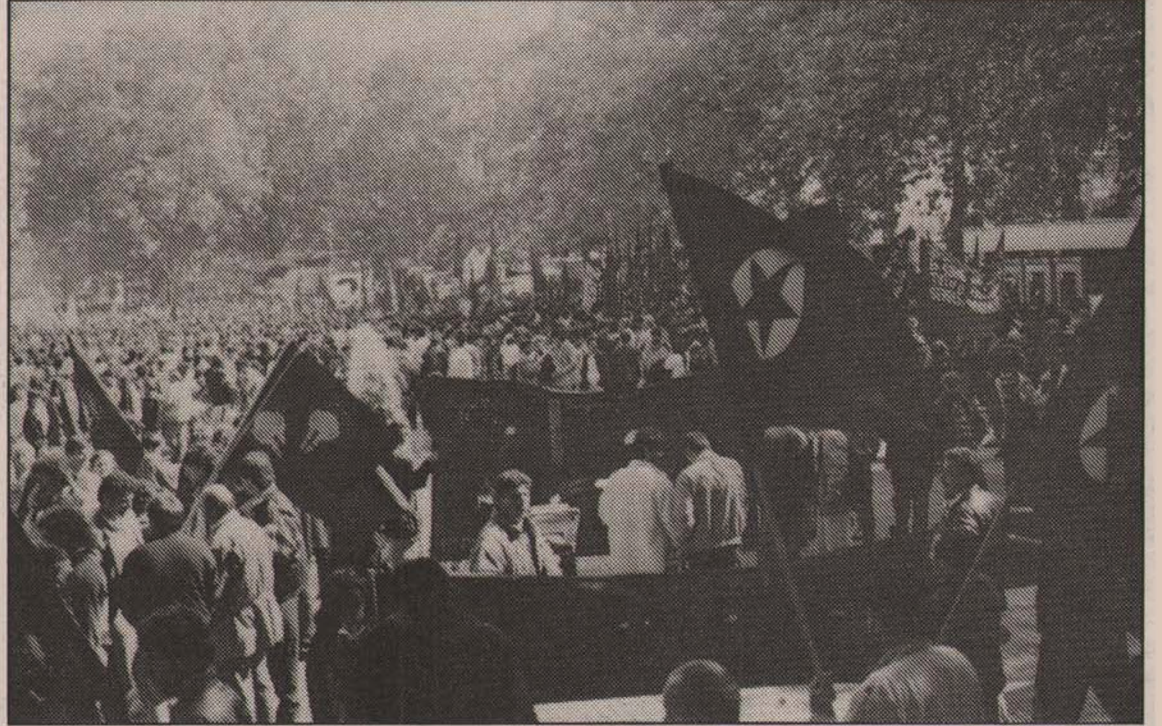
Bo numune binkeyî hawayî Încîrlik bo te firokexaneyî cengî Emerîka, herwa pirkirdinî binke hawayekanî Êlih (Batman) û Amed (Diyarbekir) be firokeyî cengî û belawbûneweyî jimareyekî zor pisporî serbazî Emerîka le nawçekanî Kurdistan û nardinî jimareyekî zor leşkerî Tirkiye bo Kurdistan û seferberlikî nihênî û girtinî serbazî nuye û bernedanî serbeza konekan û yekhênanî komîteyekî bala le generalekanî artêşî (supayî) Tirkiye bo serperiştiyî kar û barî cengî.

Mîrî Tirkiye paş wergirtinî muwafaqatî şer le parlaman her sê dezgakanî mîrî û propoganda û komîteyî taybetî şer pêkewe hewil deden bo amadekirdinî mîlletî Tirkiye û handaniyan bo beşdarî şer.

Lem şere da awatî derînî rejîmî faşîstî Tirkiye mercekî beşdarbûnekî ewij dagîrkirdinî Kurdistanî Başûr û xinkandinî bizutnawa rizgarîxwaziyekeyetî. Bo bedîhinanî xeyalî xawî le dagîrkirdinî Kerkuk û Musul û pêkhênanî Tirkiyayî Mezin û be şêweya Kurdistanî Başûrij bikewêta jêr rikêzî û her wa dêyêwêt giriftekanî siyasî û aborî û komeleyatî bem şêwa çareser bikat.

Rejîmî Tirkiye le mangî Nîsanî 1990 zagonekî (yasayekî) derkirt û be pêyî em zagonî (yasayî) le Temmuzî 1990 destî hezî serbazî azatir kird bo hêriş birdina ser xelkî Kurdistan.

Le şehrekanî Şirnex, Dih (Eruh), Qilaban (Uludere), Elk (Beytuşşebap), Çel (Çukurca), Şemzdînan (Şemdînlî), Girê Amo (Silopî) û Şax (Çatak) jimareyekî zorî gundekan çol û kawil kiran û nawçe şaxawî û darestanekan borduman dekrên û desutênrên û leberamber peşmergekanî Kurdistan ê ARGK'ê, Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan, çekî kîmyawî bi kar dehênê û nîweyî Kurdistanî kirdote meydanî ceng û jimareyekî hêcgar zorî serbazû çekî corawcorî hênawete Kurdistan.

Yek girtin û raperin dijî împeryalîzm û rejîma kowneperestekan!

Gelanî nawçeyî Rojhalatî Nawerast em rûberûyî şerekî kawilkarî û malweranî debinewe û debê dijî destdirêjî dewletanî împeryalîstî û faşîstî Bexdad binewe û nerezayî, xweyan derbirin û bo cîhanî biselmenin ke diyarî împeryalîzm cige paşkewtin û bedbextî û kuştin û birîn şikteyekî tir niye û tenya rêga destlenaw dest nanî yektirew raperîne dijî împeryalîstekan û pakirdneweyî welatanî nawçeke le postalî serbaz û cendermekanî û gorkirdinî rejîme bekrêgîrewakanî împeryalîzm û bunyan be serwerî welatanî xweyan, ew kata dostayetî û birayatî durust û manadar debê.

Gelî Tirkî bira, şoreşgeran û demokratxwazan!

Rejîmî faşîstî Tirkiya be dirêjayî mêjûyî êwe deçewsênêtewe û xwêntan demjê û êstaş dexwazê kêştan bikat û bitan xate dozekî şerek ke be hîç dor le berjewendî tan niye û tenya le pênawî berjewendî deselatdaranî rejîme, boye generalekanî rejîm berdewam le propaganda dan bo xoşkirdinî agirî şer û çekî hema corî nuwe dehînine naw welat ke cige le malwêranî çîtirî lê çawarûwan nakiret.

Ca boye bawer be propagendeyî dîktatore faşîstekan mekin û hêz û dengêxwetan yekxin dijî şer û raperin, dijî dagirkeranî Kurdistan û rê li kawilkirdinî bigrin û rawestin beramber hêze împeryalîstekan û rê bigrin li dagîrkirdinî Kurdîstanî Başûr û piştgirî gelî Kurdistanî biratan bikin.

Erkî êstayîhêze demokrasî û peşkewtinxwazekanî Tirkiye hoşyarkirdnewe û rêkxistinî cemawere bo westan dijî şer û poçelkirdneweyî propagendî dezgakanî rejîm. Nabêt leyad bikrêt ke niyazî rejîmî Tirkiye hemîşe xinqand û serkutkirdinî hêzê demokrasî û pêşkewtinxwazekane, erkekî mêjûyî em ro rûberûyî hêzê demokrat û peşkewtinxwazekanî Tirkiye debête û ebêt çakî merdaneyî lêbikin bela da û bo şerekî serûmalî destî hawkarî û piştgirî bo şoreşgerenî Kurdistan direjbikin ke tekoşanyan le pênawî serfirazî gele û şanbeşanî ewan detwanin faşîstekan gorbikin, egîna yekçaraniwis çawarûwanyan dekat.

Ey hêze sosyalîstekan, demokrat û xêrxwakanî naw welatanî împeryalîstî!

Dewlete împeryalîstekan narewa dest dexine kar û barî welatanî ê me û dagîrî dikin û xêr û samanî be talan deben û bunete hoyî duwakewtuyî û hêjarî û birsîtî gelanî Rojhelatî Nawerast.

Bawer be propagandeyî wan mekin û pîlanekanyan puçel bikenêwe ke deyanewê tawanekî nuye le rêgayî dagîrkirdinêkî nuweyî nawçeke encam bidin.

Dewlete împeryalîstekan ke êwe tiya da dejîn natiwanin demokrasî bin le katiyek da dagîrkerî welatekî tirbin û qelaçokerî gelêkî tir, ebê êwe paşnarawayî derheq be gelanî tir dênewe ser û karî gelanî xweşe. Erkî mezinî êwe hewkarî gelanî Rojhalatî Naweraste dijî şer û dagîrkirdin le nawçeke de ke deyane wê carekî tir û be şeweyekî dirindanetir gelanî nawçeke koylebikin.

Ey cemawerî xelkî Kurdistan!

Dagîrkerî faşîstî Tirkiye xweyî amadeyî şerdikat dijî rejîmî faşîstê Iraq, herdula dagîrkerî Kurdistan in û armancî em şera Kurdistane û dayanewê be tewawî bîxene jêrdestî xweyan û şoreşa rizgarîxwazekeyî le naw berin û gorepanî em şera Kurdistane û gelî Kurd dibêtesutemenî. Dijminanî ême hêzekanî xoyan rapêçî başûr û bakurî welatman dikin û gelî ême dekere qurbanî pêş qerewulî şer û le rolekanî gelekeman deyan hezanyan lê be serbaz girtun, gundekanman weran û çoldekrên û daristan û çiyakan desutênrên.

Ey kirêkaran, cotyaran, roşînbîran, lawan, afretan, kasibkaran, piyawanî ayînî û sercemî xelkî Kurdistan!

Dijmînî dagîrker dêwê be nawî ayîngolman bidat û herdula bew nawa rolekanî gel rapêçî şer dikin û deyankene sutemenî.

Raperin dijî dagîrkirdini welat le layen împeryalîzmewe û selenwê dabeşkirdneweyî Rojhelatî Nawerast û beşdarkirdinî leşkerî dijminan radkenewe û rezî serbazî becê bêlin.

Rolekanî gelî Kurd le Ewrûpa!

Rêzekanî xotan rêkxin û xwepêşandan sazkin dijî dagîrkeranî Kurdistan. Le ceng da yekgirtin û xworagirtin mayeyî serkewtinê û le dewrî Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan-ERNK ko binewe biçne rêzekanî Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan-ARGK.

Rêbazî Partiya Karkerên Kurdistan-PKK bo rizgarî sercemî welatanî Rojhalatî Naweraste, ca boye debê têkoşanî ême numuneyî raperîn û xweragirtin bê dijî împeryalîzm û kowneperestanî nawçeke, pêwîste hêzî gel pîtir behez bikrêt le penawî Kurdistanekî azad û serbixwe, xebat becoştir bikrê û raperin dijî dijminanî dagîrkerrawantir bikrê le pênawî riswekirdinî pilanekanyan.

- Bimrê împeryalîzm û şerî dagîrkerî!
- Bimrê dagîrkeranî faşîstî Tirkiye û Iraq!
- Bijî birayetî gelanî Rojhilatî Nawerast û hewkarî û xweragirtinyan!
- Bijîn PKK, ERNK û ARGK!

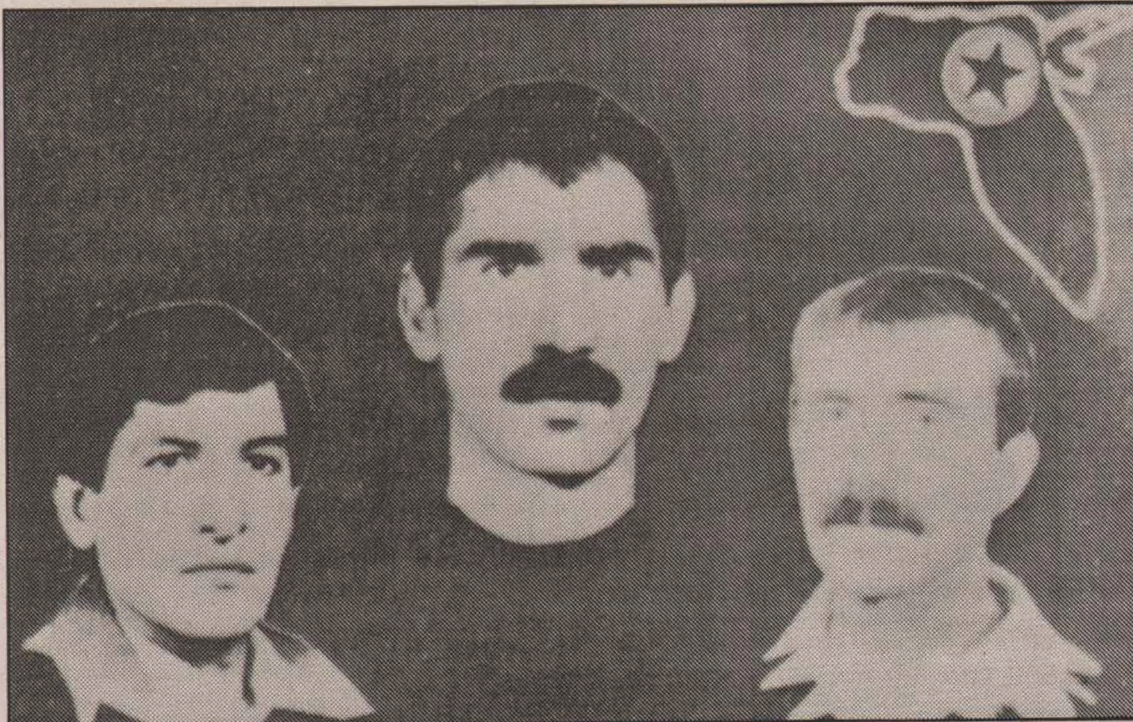
15 Tebax 1990

Berpirsiyariya ERNK (Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan) li Ewrûpa

Şehîdên berxwedana Çemê Dîcle rêhevalên

Muhyeddîn SEÎD RAUF (Cahîd), Zinar Ehmed HACÎ HUSÊN (Reşîd), Ehmed HEMZA (Elî Hesen)

Eniya rewşenbîriyê çawa bi eniya şer re dibe yek?

Ehmed HEMZA, Muhyeddîn SEÎD RAUF, Zinar Ehmed HACÎ HUSÊN

Li ser singa deşta Hesinan, bajarê Dêrika Hemko xwe dirêj û pehn kiriye... Hemû taybetiyên civaka Kurdistanê li vir, hatine parastin... Di nava sûkê (çarşiyê) de dengên Hemo, Remo, Heso bilind dibin... Ev bajar, ne weke bajarên dijmin e... û ne jî dijmin kariye, li vir bingehên asîmîlasyonê ava bike. Bi navên Kurdî yên xweş, her kes dihê navdan. Ferhad, Azad, Gulê, Kawa, Bengîn û Lezgîn... bi dehan peyda dibin. Derdorên bajêr jî bi navên Kurdî hatine navdan... Kehniya Jinan, Kehniya Leşkerî, Bexçê Cermodî, Bexçê Necim, Kehniya Keşê, Darên Dawidê Meto, Girê Nîşanê, Kevirê Du-Çilaq, Newala Bacrîqê, Kevirê Haro, Gûhîjokê, Girê Keran, Girê Zer û Girê Vîran... weha hemû kevir, dar û ber ji hêla şêniyê bajêr ve dihên naskirin.

Belê... Ev bajar, niha bûye dayîka şehîdan; şêrên mîna **Dijwar**, **Ehmed**, **Reşîd**, **Zinar**, **Elî Hesen**, **Zekî** û **Cahîd** mezin kiriye. Kerwanê şehîdan li vir jî rastê koma nemiran bûye. Ew kesaniya ku ji şerm û fediyan nedikarîbû serê xwe rake, ew kesaniya ji demê dûr ketibû û xwe ji demê veqetandibû, ew kesaniya piştxûz û -xwar mabû, ji aliyê bayê **Bakur** ê tûj perçe perçe bû; bayê **Bakur** wê hilweşand, anî xwarê... belê, çiqas dereng jî be, piştî salên 1980'an. Li hemberê posîdeyên kevneperestiya hov û rêdariyên reformîst, ev hêldor, li ber bejn û bala **Botanê** xwe xemiland û sunda, xwe gihandina jiyaneka serbixwe û azad pêş ve xist.

Serdestiya çînên biyan, têlên rîsayî, mayîn û bombeyên xedar, nekarîn li pêşiya gurr û hêrsa xortên nûhatî çeperan ava bikin. Dîtin û xemla Çiyayê Cûdî, giranî û mêraniya ji wê dirije, bi tenê ev, dikarin miroveki bikin şoreşger. Serê her beyanê (her sibê) gava mirovên derdorê çavên xwe vedikin û xortên xwe amade dikin, ji bo bikevin nava rêzên pêşmergeyan, weha dibêjin: **"Heywax Cûdî... tu bilindî Cûdî. Kengê li ser singa te, bi çek û rextên xwe ve, emê dakevin dîlanê?"**

Welatparêzên pak ên li başurê-rojavayê Kurdistanê jî, her demê, di hemû serîhildanên dîrokî de barên giran dane ser milên xwe. Rûpelên gelekî ronak, di barên gorîdanî û pêdariyê de, kirine pekanîneka xwe. Di dîrokê de her carê, hêvî û dilevîniya gelê vê perçeya piçûk jî, nekariye bigihe encameka serbilindiyê. Tenê **Partiya Karkerên Kurdistanê-PKK**, lêkolîn û vekirinên hêja li ser rola vê perçeya piçûk çêkiriye. Vê carê, bi rabûna şerê serxwebûn û azadiyê, ev der bûye potansiyela alîkariyeka mezin. Bajarê Dêrikê, di vê barê de, bûyê pireka xurt ku bakur û başûrê-rojava bi hev re girêdide. Her çendî hejimara şêniyê bajêr hindik e jî, mirovên zana û rewşenbîr li vir gelek in. Bilî komeka piçûk ji ziman-dirêjên burjuwaziya piçûk, ji sextekar û tirsonekan, hemû rewşenbîrên li vî bajarî di nava rêzên **Meşa Azadiyê** de cihên xwe girtine. Kerwanê şehîdan, rêzên pêşmergeyan û navenda **Akademiya Mahsum KORKMAZ** her carê bi wan dihê xemilandin.

Bîranînên şehîdan êdî li vir bûne bingehên çandekî (kulturekî) fireh ji bo xwe-gihandina şoreşê. Her kesek dizane, ku **Ehmê** mîna barûdê, mîna bombeyekê her demê amade bû ji bo di rûçikê dijmin û tirsonekan de bipeqe. **Ehmed RESUL**; rewanekî leşkerî yê xurt, li ser bingeha rastîniya mirovatiyê ava dikir û qet çavên wî ji kesekî nedişikestin. **Dijwar**; dilê wî ew qasî fireh û mezin bû, weke ku hemû deşt û çiyayên welat tê de cih girtibin... Çiyayê Cûdî jî, xweşewistî û evîna germ bû di vir de. **Zekî**; di kesaniya xwe de dida şanî kirin, ku divê welatparêziya xortên nûhatî, xwediyê taybetiyên çawan bin?

Bi şehîd ketina rêhevalên me, rûpeleka nuh ji lehengiya (qehremaniya) rewşenbîrên şoreşger, derbasî dîroka Kurdistanê bû. Roja 29'ê Mijdarê 1989'an, sê lehengên mêrxas ên bi navên **Muhyeddîn SEÎD RAUF (Cahîd)**, **Zinar Ehmed HACÎ HUSÊN (Reşîd)** û **Ehmed HEMZA (Elî Hesen)** di karê derbas kirina komeka pêşmergeyan de; ku giringbû bi lez xwe bigihîne serokatiya ARGK li Botanê, rastî xefik û dafên dijminan bûn, Belê, wan xwe kirin pirek, da 20 pêşmerge, bikaribin derbasî Botanê bibin. Buhayê vê fedekariyê jî, bû xwîna van hersê nemiran.

Şehîd bûna van hevalan, bû kulmeka giran, ku ketî ser rûyê kesên tirsonek û reformîst. Li ser vê bingehê, hilma xinizan a dawî jî hate birrîn û kêferata wan bi mirineka reş dawî bû. Kesên hîna jî dikin rew-rew, bila baş bizanibin! PKK dewletekê ava dike. Revrevok jî, ji ber suc û gunehên xwe yên weke "ziman-dirêjiya li ser xwîna şehîdan", bila ji bo derketina pêşiya dadgehên gelî, xwe amade (hazir) bikin.

Ji niha ve em baş dizanin; taybetiyên wan... mêranî, jiyan û fedekariya wan... rewanê wan ê rast di serokatiya taktîkî de, wê pir hindik li ser van rûpelan werin nivîsîn. Belê dîsa jî divê em li ser bîranîna wan bi hirmet û rêz birawestin, ji ber ku ev delameteka pîroz e ji bo me.

* * *

Hevalê **Muhyeddîn SEÎD RAUF (Mihê, Cahîd)** di sala 1960'ê de li bajarekî piçûk ê Kurdistanê hatiye dinê (cîhanê). Hîna di salên pêşîn ên jiyana wî de, malbata wî rûberê rewşeka gelekî dramatîkî bûye. Bavê wî zû koç û bar kir, çû ser heqiya xwe. **Cahîd**, bi alîkariya apê xwe mezin bû. Lawê dayîka xwe yê tenha bû. Dayîka wî, wî gelekî bi naz û delalî mezin kir. Belê dîsa jî hevalê **Cahîd**, kesaniyeka jar (zeîf) û sist hilnegirt. Hîna di salên pêşîn ên jiyana xwe de, ji her alî ve dikarî serkeftinan bike paya xwe. Di nava zarokên dibistanê de, her demê ciheki pêşemîn digirt.

Di salên xwendina navîn û lîsê de, rewanê **Muhyeddîn** di zanîna her tiştî de xwe gelekî pêş ve bir. Li her derê, dema xwe digihand hevalên li dora xwe, hevalên wî li cem wî komdibûn, naveroka peyvînên wan bi tenê dibûn ev: Rola xwendekaran di şoreşên rizgariya netewan de çi ye? Hemû partiyên kevnar û yên burjuwaziya piçûk heya vê rojê gihîştine kîjan berheman? Çi qasî xwedî li rastîniya doza Kurdistanê derketine? Ji bo ku mirov perçeyê Kurdistanê yê piçûk bigihîne leyistina roleke aktîf, pêdivî û delametên rewşenbîran çi ne?

Li ser vê bihgehê, pêşî di nava komeka piçûk ji rewşenbîrên welatparêz de, di hundirê partiyeka burjuwaziya piçûk î Kurd de cihê xwe girtibû. Lewma jî, di warê lêkolînên li ser kesaniya burjuwaziya piçûk de, gelekî pêşketibû. Weha digot, *"Mirovên nikarin serên du beranan ji hev vekin, çawa dikarin gotina Kurdistanê bînin ser zimanê xwe? Mirovên dixwazin xwe bikin zimanê gel, giringe her demê amadekar bin, ku ji bo jiyaneka serbixwe û azad bibin pireka hemdemî... ji her cûre fedekarî, zorî û qehremaniyê re hazir bin."*

Piştî salên 1975'an, netewîperestiya paşmayî ji qada (meydana) têkoşîna başûrê Kurdistanê revî û dûv re, gelek kom û komikên nuh bi navên renge reng hatin der. Wan jî li cihê ku hevalê **Muhyeddîn** rûdinişt, xwe bi cih dikirin. Daxwaza wan ew bû, ku careke din gelê me bikin piyonekî erzan. Lewma hevalê **Muhyeddîn**, vatinî û erkên mirovên hemdemî weha tesbît dikir: Pêşî giringe mirov bibe xwediyê zanebûneka sosyalîzma zanistî û hemû pirsên materyalîzma dîalektîkî têbigihe. Li kêleka vê yekê jî, gereke hemû serpêhatinên şoreşên rizgariya netewên cîhanê bi firehî werin xwendin û hûrkolîn. Weha jî divê dîroka Kurdistanê, dîroka koçber kirinan, qirkirin û berxwedanan werin ronahî kirin.

Di wan salan de gelek rexneyên dijwar, ji hêla hevalê **Cahîd** li ideolojî û karvaniya hêzên oportûnîst dihatin kirin. Bi metod û ûslubên zanistî û bêhna fireh hevalê **Cahîd**, bi dehan hevalên wan partiyan di pirsa ramanên nuh de vedikir. Pirraniya wan zû destên xwe hildidan jorê û digotin: *"Rast e, bi dehan sal e, em li dûv van serokên sexte diçin. Ew, her carê me difiroşin rejîmekê. Niha jî mejiyê me hinekî ronahî dibe. Em dixwazin bersiva demê bidin."* Hevalê **Cahîd** sozên plan û programên nuh dida wan. Dizanîbû ku bayê serxwebûnê wê ji bakur ve tuj û dijwar bibe... û wê hemû hêlên Kurdistanê bixe bin posîdeyên xwe... rola her perçe û çînekî civakî şanî bike.

Muhyeddîn SEÎD RAUF (Cahîd)

Hevalê **Cahîd** her roja diçû bêhtir, xwe ji bo karên giran amade dikir. Dizanibû, ku guhartina rewşê weha bi hesanî nabe. Lewma li cihê rûniştin û rabûna xwe bîbliyotekeka (pirtûkxaneyeka) fireh ava kiribû. Her şêve, kom bi kom pirtûk û nivîsan kom dikir. Taybetiyên heval di vê barê de jî weha bûn, ku giringiya xwendina hemû nivîsan baş dizanî û xwendina wan pêwîst didît. Pirtûkên (kîtabên) klasîkî yên sosyalîzmê, weke "Kapîtal", "Antî-Duhrîng", "Manîfesto", "Em Çi Bikin?" "Gavek Li Pêş û Dido Li Paş", "Dostên Gel Kî Ne?" weha jî nivîsên Mao Tse Tung, Gîap û Ernesto Che Guevara yên li ser şerê gelî gelek dixwend. Ne tenê van, hevalê **Cahîd** hemû nivisên partiyên burjuwaziya piçûk jî kom dikir û bersivên wan dida. Pirtûkxaneya hevalê **Cahîd** malê hemû xwendevanan bû. Her carê gava hevalek diçû ba wî digot, *"De bigire ev pirtûk ji bo pirsên roja me gelek baş hatiye nivîsandin. Mirovê bi rastî dixwaze di guhartina avahiya civakê de kevirekî lêbike, divê di vê demê de şev û rojan bixwîne. Ev dem, dema wê yekê ye, ku em pêşî hemû pirs û problemên xwe ronahî bikin û haziriyên xwe yên ji bo avakirina rêkxistiniya gelî pêkbînin."*

Di wan salan de, gelek rojan hevalê **Cahîd** nêzîkî 500 rûpelên pirtûkan dixwend. Li kêlaka vê yekê jî, wê xwendina xwe dikir bingeha danûstandin û peyvînên di nava hevalan de. Çi qasî ne bi fermî jî be pirtûkxaneya hevalê **Muhyeddîn** dibû weke navendeka çandê û forumeka xortên şoreşger.

Xebata hevalê **Cahîd** û xebata koma xortên rewşenbîr, potansiyelê hemû partiyên burjuwaziya piçûk ji hev dixistin. Lewma, her carê ev hêzên pûç êrîşên xwe dihanîn ser wan û weha digotin: *"Ev, ew xort in, ku berê gelê me didin riyên şaş. Bi amatorî û sergermiya xwe, wê gelê me bihênin*

ber qirkirinê. Ev neyarên xwendin û zaninê ne."

Rewanê serxwebûn û azadiyê li Kurdistanê hêdî hêdî xwe serdest dikir. Salên di navbera 1975 û 1980'an de, ew sal bûn, ku nefesê hemû hêzên burjuwaziya piçûk, feodalî û sosyal-şovenistî dihate birrîn. Ne tenê li bakurê Kurdistanê, li her çar hêlên Kurdistanê **Partiya Karkerên Kurdistanê-PKK**, piştî salên 1980'an, bû xwediyê bingeheke maddî yê xurt û weha hate pejirandin, ku PKK ji bo garantî kirina rizgariya netewî hêza yekemîn e di nava gelê Kurdistanê de.

Hevalê **Cahid** piştî wê demê, hemû têkiliyên xwe yên ji her rengî, ji wan partî û komikan da birrîn û di nava xortên şoreşger de, paşê raddeyeka dostaniya rast li gel Partiyê bi xurtî destpêkir.

Di sala 1982'an de hevalê **Cahid** dawî bi dibistana lîse anî û li bajarê Helebê derbasî Înstituya Navîn a Endezyariyê (institiyeka mihendisiyê ye) bû. Belê hevalê **Mihê** dizanîbû, ku mirov di buroyên dewletê de, tenê dibe mixekî (bizmarekî) piçûk ê bê sûd û feyde. Lewma dev ji xwendina înstituyê berda û vegeriya welat û li wir bû mamhostayê zarokên dibistanê. Armanca heval ew bû, ku di nava gel de bimîne, hemû zanebûna ji xwendinê hilgirtî bixe bin xizmeta gelê xwe. Li her gundekî, ku li wir dibû mamhosta, di jiyana wî gundî de, şoreşeke civakî çêdikir. Hemû derfet û delivên gundiyan dikir bin barê rizgariya netewî. Her şevê, li malekê civîn û şevbihêrîkên ramyarî bi destê heval çêdibûn. Di wan malan de, kesaniya hevalê **Mihê** bi hevîrê çand û hunera Kurdî dihate stirandin.

Di karvaniyê de, girêdayê raman û birdoziya Partiyê, hevalê **Mihê** roj bi roj bêhtir weke zarekî gel ê jir û zana dihate naskirin. Weha bibû, ku her kesê ji piçûk û mezinan, jin û mêran, tevan jê hes dikirin û dixwestin hema her demê di civata wî de hazir bibin. Hevalê **Cahid** her salê li gundekî dibû mamhoste. Belê ne tenê wî gundî, hemû gundên li derdorê ditevgerand. Komên gundiyan dihanî ser hev û bi hezaran alîkariyên diravî ji bo şoreşê kom dikir.

Hêviyên **Cahid** li dora wê xalê xwe kom dikirin, ku ji her alî ve, xwe xurt bike û bibe şoreşgerekî profesyonel. Lewma di sala 1985'an de, derbasî **Akademiya Mahsum KORKMAZ** bû. Li wir, di nava karûbarên hînbûna leşkerî û polîtîkî de cihê xwe girt. Li hemberê hemû zoriyan rawestî û bi lez û bez xwe pêş ve bir. Van tevan dida pêşiya xwe, ji bo bikaribe bigihe kesaniyeka mîlîtanên **Partiya Karkerên Kurdistanê**. Mîna li her cihekî, li akademiyê jî hevalê **Cahid**, ji hevalên li dora xwe re dibû sembolê neqebûlkirina jiyana koledariyê. Hema daxwaza wî tim, ew bû, ku bikaribe zû xwe bigihîne axa Kurdistanê.

Piştî demekê, careka din ji akademiyê vegeriya başûrê-rojavayê Kurdistanê û vê carê, gelek kar û xebatan bi hev re da meşandin. Ji hêlekê ve, li ser xebata komîteyên perwerdebûnê (tedrîbê, eğitim) radiwestî, ji bo kadroyên nuh hazir bike û bişîne akademiyê û ji hêla din ve, bi sedan civînên gelî li gund û bajaran hazir dikir. Ew qasî ketibû nava dilê gel, ku li her derê, hemû kes û malbat, ji dil û can guhdariya hevalê **Mihê** bikin.

Dem derbas dibû. Şerê rizgariyê bi rewanê êriş û berxwedana Hilgavtina 15'ê Tebaxê roj bi roj bilindtir dibû. Weha jî, pêdivî û karûbarên şoreşgeran girantir dibûn. Tevgera serxwebûnê êdî ne çare dima, ku karê birêxistina milyonan ji mirovan bide ber xwe. Lewma hevalê **Cahid** qefle qefle, kom bi kom xortên nûh bi şer ve girêdida û biryara wan a şoreşgerî xurt dikir.

Di nava xebata gelî de, hevalê **Mihê** bi serperiştiyeka (inisiyatîfeka) geleki xurt kar dikir. Qet carekê jî teng nedibû. Tu caran ne digot, ev pirs zor e, ev kar zehmet e. Weke pêlên Ava Tîr (Diclê) û Feradê bi dijwarî diçû pêş, xwe dida pêş. Di nava gel de, gotina wî çi caran du-carî nedibû. Hemû problemên ramyarî û civakî, bi moralekî xurt û însiyatîfeka bilind bi lez diverisand. Ziman dirêjên burjuwaziya piçûk keys û bora xwe nedîtîtan, ku bikaribin li rûyê heval **Cahid** bikevin.

Hevalê **Mihê**, gelek nefret ji rewşenbîrên sexte dikir. Her demê xizmeta wan a ji bo çinên serdestên biyanî eşkere dikir û digot, *"Giringe em sinorên di navbera rewşenbîriya rizgariya netewî û ziman-dirêjiya burjuwaziya piçûk baş bizanibin. Rewşenbîrî ne ewe, ku mirov nav û diroka çend mirovan ji ber (ezber) bike. Belê, giringe mirov bizanibe û bikaribe dora xwe biguhirîne, bide guhartin."*

Civatên hevalê **Mihê** li ser van xalan kom dibûn: Kurdan, çawa xulamtiya biyaniyan kirine? Çawa bûne ordiyên şerên giran ên mîna yên li Çaldiran, Mercî Dabiq û Malezgerdê? Ji bo çi serdestên Kurdî hîna vê rewşa xwe ya ne baş berdewam dikin? Dilpakiya Kurdan ji bo biyaniyan, çawa bûye sedema ev qasî paşketina ji dirok û pêlên sivilizasyonê (medeniyetê, bajarvaniyê)? Belê, çawa ku hevalê **Mihê** van pirsan rêz dikir, weha ji bersivên wan fireh fireh vedikir. Bi xwe jî, xwediyê metod û şêweyeka deng kirinê yê hêja bû. Her kesên li dora xwe ne çare dikir, ku pirr bi baldarî guhên xwe bidine wî.

Belê, bi vî rengî hevalê **Mihê** di nava gel de, bibû mamhostayekî konevaniya partiyê û bi tevayî niwandiniya (temsîliya) vê dikir. Di nava karkeran de hostayê avakirina rêkxistiniyê bû. Di nava gundiyan de, bibû sembolekî xwendekarên rizgariya netewî, ku banga wî bê dudilî bersiva xwe digirt. Bangeşî û ajîtasyona ku dikir, rast û rast (direkt) cihê xwe digirt. Di nava jinan de jî niwanderê êtîkê (exlaqê) şoreşgerî bû. Hevalê **Mihê** ji zarokên Kurdistanê re, mamhostayê weşandin û rêberê evîna deşt û çiyayên welat bû.

Hevalê **Cahid**, ku ji sala 1983'an pê ve di nava karûbarên Partiyê de cih girt, dizanîbû rola ji kesên weha dihê xwestin çiye û vê digot, *"Pirs ne tenê pirsa rahiştina çekan e. Giringe em bibin motorên şoreşê. Her rojê Partî dikare bi dehan şervan peyda bike. Rola me ewe, ku em rêberiya rast li gora stratejî û taktîka Partiyê bi cih binin."* Bi zanebûn û haydariya giringiya rola serokatiya taktîkî di Kurdistanê de, her demê xwe amade dikir. Di nava karvaniya bi xebata gel ve girêdayî de, her rojê bêhtir xwe nêzîkî kesaniya Partiyê û taybetiyên mîlîtanekî bolşevîkî dikir. Serkeftina heval di her gav û barekî de, pirseki eşkere bû. Hema zora hemû pirsgirêk û astengan dibir.

Di salên navbera 1985 û 1989'an de, her carê, ku xebata Partiyê bilindî koçbereka nuh dibû, hevalê **Mihê** jî derbasî nava rêzên hînbûneke nuh dibû... di **Akademiya Mahsum KORKMAZ** de û li gora hoyên nuh xwe amade dikir. Di akademiyê de, ji bo pêşketina xwe û hemû hevalên li dora xwe, kêlî bi kêlî hemû karên xwe plan dikir û her şêwe rengên fedekariyê dikir paya xwe.

Bi van hemû taybetiyên xwe hevalê **Cahid**, ji hêla Partiyê û Serokatiya Partiyê ve jî baş dihate naskirin. Lewma serokatiya gelek navçeyan ji bo wî hate hiştin û dayin. Ji hêlekê ve hevalê **Cahid**, li ser pirsa propaganda û ajîtasyona di nava gel de radiwestî û ji bo her armanceka (mebesteka) netewî civînên fireh ên gel birêdixist, û ji hêla din ve jî, serokatiya hemû komîkên hînbûnê yên şervanên nuh dikir. Ne tenê ev, lê belê ji bo hemû grupên derbasî axa bakurê welat dibûn jî, derfetan peyda dikir û bi xwe jî, serokatiya hemû lîvbaziyên derbasbûna hevalan dikir.

Di hemû karên xwe de hevalê **Cahid**, ji tunebûnê hebûnên mezin dihanî der. Bi dehan xwendekar, bi pirsa rizgariya netewî şiyar dikir û wan digihand navendên hînbûnê û qadên şerê giran. Niha di nava şer de, bi dehan şagirtên hevalê şehîd **Mihê**, doza hebûna Kurdan bi dilsozî berdewam dikin.

Bi moralekî bilind û rewanê êriş û berxwedanê hevalê **Cahid**, pêşiya dilamêtên Partiyê dida pêşiya xwe û wan pêk dihanî. Bi çavekî piçûk li erk û pêdiviyên xwe qet nedinêrî. Hêviyên xwe di hemû raporên xwe de weha dihanî zimên, *"Ji bo her karekî û li her derê ez hazir im... wusa, ku di riya Partiyê de, her kêliyê bikaribim derbasî nava kerwanê şehîdan bibim. Lê her çi qasî bi vî rengî jî be, niha daxwaza min ji Partiyê ewe, ku min bişîne bakurê welat. Ez dixwazim di şer de rûberê hêzên faşîst bibim. Jiyana gerîllayan di çiya, gund û bajarên welat de ew jiyan e, ku ez dixwazim di nêv de her kêliyê jiyan bikim. Ez jî dixwazim, li cihê germtirîn ê cengê, bersiva banga şehîdan a ji bo tolehildanê bidim."*

Hevalê **Mihê** bi dehan car, komên hevalan ji akademiyê bi serkeftinî derbasî axa Botanê kir. Her carê, ku bi komekê re derbasî Botanê dibû, bêhna xwe kûr kûr berdida. Bêriya (hisreta) mayina li wî alî di dilê wî de bi kovanan lêdixist. Lê belê çi bike, komên din li benda wî bûn! Ji ser qada tixûbên ku dijminan danîne ser singa Kurdistanê, gelek caran di encama şerên giran de, hevalan derbasî wî alî dikir. Lê hema li ser tixûb bi xwe jî, car caran dilê wî di nava şerên derdiketin de rihet dibû, vedihesî.

Hevalê **Mihê**, xwediyê gelek hunerên soreşgerî bû. Li hemberê her zoriyê bi dilfirehî, li peyda kirina veristinên şoreşgerî digerî. Qet carekê ji pirsa nedixist, bi ber karek neket bi ber karek nediket. Her demê hisabê rojên giran dikir. Hemû nirxên Partiyê heya dawiyê diparast. Hebûna xwe bi hebûna Partiyê û gel ve kiribû yek. **Mihê**, li cihên ku karûbarên Partiyê birêdixist, di hundirê her malekê de mîna zareki wê malê yê hogir, dihate nasin. Lewma jî şehîd bûna heval, li hemû derên ku di wan de naskiribû, posîdeyên gelek giran li şûn xwe hişt. Xortên nûhatî xwe bi birandina şehîdbûna wî ve mîna hesin girêdan û bi sunda tolehildana xwîna şehîdan, bi biryarên xurt, derbasî nava şer bûn. Dîsa, şehîdbûna heval, rola rewşenbîran di perçeyê piçûk ê Kurdistanê de bi tevayî danî pêşiya çavan. Kulmeke giran kete ser rûyê reformîstan, derewkar û internasyonalîstên sexte.

Di kesaniya hevalê **Mihê** de, girêdana teorî û pratîkê di hemû xebatên Partiyê de, careka di hate xuya kirin. Hevalê hêja **Mihê**, bi xwe jî, li ser sextekariya burjuwaziya piçûk û sosyal-şovenîstan weha digot, *"Ev şev û rojê dikin rewrew. Sozekê didin û piştî bêhnekê dîsa jî bir dikin. Xema wan tenê xwarin, vexwarin û jiyana wan a kesane ye. Ji sibê heya êvarî dikarin bibêjin em li hemberê êrişên împeryalîzmê yên li ser El Salvador, Nikaragua û Grenada ne, belê împeryalîzma di mala xwe de ji bîr dikin an jî bi rengekî li ber def û zirneya wan xwe hildihavêjin. Mirovekî Kurd, eger xwedî li doza Kurdistanê derneke ve, derew e, nikare piştgiriya gelên cîhanê yên bindest bike. Ma ne Che Guevara weha dibêje, 'Bê welatparêziyeka pak, mirov nikare behsa internasyonalîzmê bike. Welatparêziya rast jî, bê rewaneki internasyonlîst ê rast, nikare peyda bibe.'"*

Kin bê gotin, hevalê **Muhyeddîn** rewşenbîrekî hostayê şoreşgeriyê bû. Bi êtîkê (exlaqê) proletariya, xwe gihandibû bilindahiyên jiyanê. Belê, di nava rêzên Partiyê de heliyabû, bi Partiyê re bibû yek laş. Bi rewanî, dirustî û giringiya xêza (xeta) **APO**, derbasî nava karwanê koma nemiran, şehîdên serxwebûnê bû.

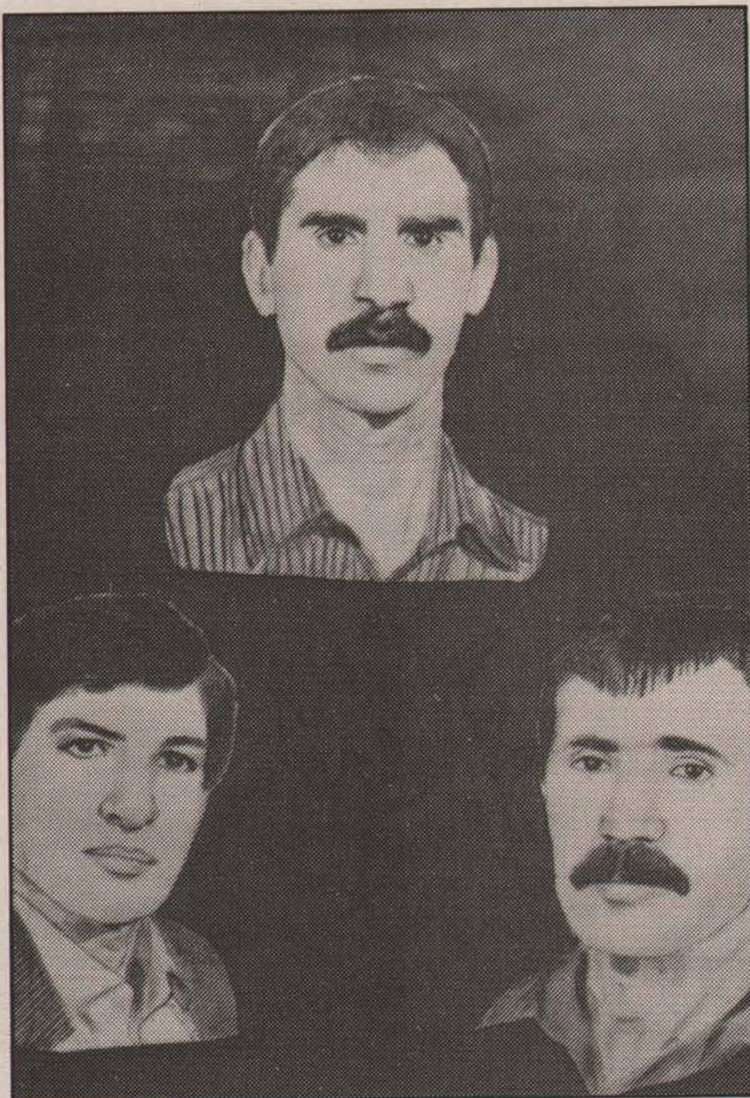
***

Ava Diclê bi girr û hêrs tûj tûj ji Cizîra Botan derbas dibe. Berê xwe dide jêr û dûv re mîna marekî ji nava geliyan derbas dibe. Belengazê Çemê Diclê, qêrîn pêdikeve, dema dibine ku axa welat kirine çend perçe. Nefret ji xwe dike, ji wê rojê ku hatiye dinê û niha axa welatê xwe ew ji dibe du perçe... diqelişine. Kurr û bav, çawa bûne bakurî û başûrî? Herdu kevî, çawa bi navên biyanî dihêne navdan... bûne welatên kesên din, welatên biyaniyên dagirker?

Lê belê, tevlî gemara potin û solên leşkerên biyaniyan ên li ser axa welatê me, ku konên xwe danîne, dîsa jî mîna perçeyên bihuştê herdu keviyên çemî bi zinar û keleman, bi dehl û deviyan, bi rez, werz û zeviyan hatine xemilandin. Bi rêzê, gundiyên Kurdistanê bi çi kul û derdan jî be, gundên xwe ava kirine. Xwe parastine û şerê jiyan û hebûna xwe berdewam kirine.

Ji nava hemû gundên li derdorê yên bi navên Fêrisiyê, Reweniyê, Mezra Xwarê, Mezra Banî, Dêrika Ber Avê, Çemê Şerefê, Xirab Reşkê û hwd., gundê **Endiwerê** jî tevan bêhtir bûye xwedî nav û deng. Bi xweşiya sirûştiya xwe, bala hemû şêniyên navçeyê dikişîne ser xwe û di mehên biharê de dibe goreng- û seyrangeha tevayî gel û navenda pîroz kirina cejnên Newrozê, Yekê Gulanê, 15'ê Tebaxê û hemû şahiyên din.

Li ser axa Endiwerê di sala 1968'ê de hevalê şehîd **Zinar Ehmed HACÎ HUSÊN (Reşîd)** hatiye dinê. Malbata hevalê **Zinar** geleki mezin û zen-

Eli Hesen, Cahid, Reşîd

Zinar Ehmed HACÎ HUSÊN (Reşîd)

gîn, xwediyê zeviyên fireh e. Belê her demê mîna malekî welatparêz xwe îspat kiriye. Her çiqasî gelekî bi dijwarî, berî salên 1980'an piştgiriya PDK-Iraq dikir jî, piştî rabûna PKK û bi taybetî jî, bi Hilpişkîna 15'ê Tebaxê re, hêdî hêdî destpêkir rola xwe ya welatparêziyê li ser bingeha pîvanên walatparêziyê yên nuh bileyize. Hevalê **Zinar** jî xwe kiribû pireka ji hesinî, ji bo rastîniya PKK û pirsa serxwebûn û azadiyê bi rastînî derbasî nava malê bibe.

Di maleka weha de hevalê **Zinar** mezin bû. Belê bi rihê xwe yê sivik, te digot belkî gundiyekî pêncî salî ye. Weha her tiştên gundiyan baş dizanî. Piştî dawî kirina dibistana pêşîn, ji gund berê xwe da bajêr. Derbasî xwendegeha navîn bû û li wir, hêdî hêdî xwe pêş ve bir û xwest ku kesaniyeka serbixwe ji xwe re ava bike. Lewma, hîna di salên xwendina xwendegehên navîn û lîse (bekelorî) de, dest bi xwendineka fireh a dîroka şerên rizgariya gel û welatan kir. Lê gava li dîroka Kurdistanê dinêrî, her carê, rastî bêbextî û sîxuriya çînên serdest ên Kurdî û xulamtiya wan ji bo hêzên biyanî dihat û lewma digot, *"Wey loo... bi xwedê eger PKK bi nermî here ser îxanetê, wê ev nemirovên bêbext, careka din wê bixwazin rola xwe ya gemar bileyizin. Lewma divê bi tevayî ev pirs ji holê rabê. Di Kurdistanê de mafê jiyanê tenê ji kesên di nava têkoşînê de li ber xwe didin, divê hebe."*

Piştî kutandna xwendina lîse hevalê **Zinar**, azmûna (îmtîhana) derbasbûna zanîngehê (unîversîte) bi serkeftinî pêkanî û di nava koma xwendekarên zanîngehê de, di rêza lêkolînên matematîk, fîzîk û kîmî de cihê xwe girt. Di salên xwendina zanîngehê de havalê **Zinar**, pirsên gelemperî yên cîhanê, şerên gelan, pirsa serxwebûn û azadiya gelan hûr hûr dikola. Di nava xortan de, li ser bingehên materyalîzmê, her demê peyvîn û danûstandinên fireh dida pêş. Bi giranî di nava xortên xwendevan de, piştî ku girêdanên xwe di sala 1986'an de bi Partiyê re xurt kir, dest bi xebatên propaganda û ajîtasyonê kir. Di her karekî xwe de, dibû nîşanê hes kirina hevalan û bi bizmitiyeka (disîplîneka) xurt, li hemberê hemû zoriyan radiwestî.

Bi xwendineka berfireh û têgihîştina bîrdoza Partiyê, bi xebatên karvanî yên rast di nava gel de, rastîniya rewşenbîrên şoreşger bi derdora xwe dida pejirandin. Weha digot, *"Rewşenbîr ew mirov e, ku di karvaniyê de bikaribe bibe hostayê gel."* Sê salan di zanîngehê de bi vî rengî xebata xwe berdewam kir. Dûv re hêviya wî ew bû, ku di jiyana xwe de hilgavtineke nuh çêbike û bibe şoreşgerekî profesyonel.

Di nava xebata xortan de xwediyê gelek derfet û gengazên mezin bû. Lew Partiyê delameta hînkirina komên xwendekarên nuh dabû ser milên wî. Gelek bi hes kirin, ji dil û can, karê xwe dikir. Bi pîvanên şoreşgeriya rast diçû ser karên xwe. Hevalê **Zinar**, bi wê xebata xwe ya rast, gelek xort digihand nava rêzên komên hînkirinê û biryardariya wan xurt dikir.

Roj bi roj bêhtir, li hemberê hemû zoriyan hevalê **Zinar** li ber xwe dida... hêviya derbasbûna akademiyê ji Partiyê dikir. Heya meha Cotmehê sala 1988'an havelê **Zinar**, di xebatên nava gel de gelek serkeftinên hêja pêkanî. Dûv re Partiyê derfeta çûyina akademiyê da destê wî. Weke mirovekî ku ji nuh ve careke din were jiyanê, ew qasî bi kêf û eşq, xwe amade kir û di nava karûbarên akademiyê de cihê xwe girt. Çawa ku di nava pirsên şer û ramyariyê de cihekî bilind digirt, weha jî di xebatên çand û hunerê de cihekî pêşemîn digirt. Bi folklor û tiyatroyên hosta dilê hevalan di şevên moralê de geş û xweş dikir.

Di nava karûbarên dewra şehîdên Diyarbekrê- Hênê (Xanî) de, gelek bi aktîfî têkilî danûstandinên di nava dersan de dibû û bi xwe jî dersa, "Netewîperestiya paşmayî (ilkel milliyetçilik) li Kurdistanê" hazir kir. Bi nimûneyên zelal jî, dîroka wan a reş vedikir û bersiva hemû pirsên hevalan dida. Ew qasî fedekar û dirust bû, ku serkariya akademiyê gelek pirsên rojenîn ên akademiyê dabû ber wî.

Hevalê **Zinar** carekê di dawiya dersa, "Pirsa jinan û malbatê li Kurdistanê" de, ku ji hêla hevalê şehîd **Xelîl TUNC (Bozan)** ve ji axiftinên Serokatiya Partiyê hatibû amade kirin û wergerandin, rexneyên li ser xwe weha anî zimên, *"Ez di maleka zengîn de mezin bûme. Lewma, heya berî ku ez bikevim nava xebatên Pertiyê, min qet zoriyên jiyana gel nedizanîbû. Hemû pirsên jiyana min ên kesanî bê problem bi cih dihatin. Lewma di demekê de hêviyên min ên burjuwaziya piçûk derdiketin pêşiya min. Min digot, 'Ezê ji xwe re hêlîneka piçûk ava bikim û bi xweşî jiyana xwe ya taybetî derbsa bikim.' Di destpêka xebatê de jî, çavekî min li ser jiyanê bû û çavek jî li ser pêşveçûna Partiyê bû. Ez ketim nava şerekî giran ê hundirî. An divîbû ez welat, gel û hevalan ji bîr bikim an jî giring bû bê dudilî ez xwe bi xebatê ve bikim yek. Ne çare, di dawiyê de taybetiyên şoreşgerî zora wan hêviyên min ên burjuwaziya piçûk birin û ez têgihîştimê, ku xilasî tenê bi girêdana bi xebatê vê peyda dibe. Jiyana koledariyê, çi qasî bi formasyona xwe xweş û geş xweya bike jî, bilî mirina me bi xwe, ne tiştekî din e. Niha ez dizanim, ku divê ew malbata welatparêziya pak, bi girêdana bi PKK û ERNK ve giringe were ava kirin."*

Piştî dersê, di nava meydana akademiyê de em gihan hevûdu. Hevalê **Zinar** berê xwe da min û got, *"Netirse, ezê vê rexneya xwe bi firehî binivîsim û bigihînim sernivîsariya Kovara Serkeftinê ya akademiyê."*

Dewreya şehîdên berxwedana Diyarbekrê-Hênê (Xanî) bi serkeftinî derbas bû. Bi lêkolîn û vekirinên Serokatiya Partiyê yên meha Çileya Paşîn gihîşte bilindahiyeka gelekî mezin, ku li ser wê bingehê hilpişkîna bihara sala 1989'an pêk hat.

Piştî hatina Serok li akademiyê bi çend rojan, plan û programên nuh hatin amade kirin û li ser wê bingehê hevalê **Zinar** jî, li pêşiya hevalên akademiyê soza xwe ya dawî da û derbasî nava xebatên gel bû. Li navçeya Dêrikê, di nava rêzên pêşîn de cihê xwe girt û weha jî dest bi xebatên derbas kirina hevalan ji ser tixûb kir. Komên pêşmergeyan rêz bi rêz bi serkeftinî derbas kir. Bi xwe, ku li wê navçeyê mezin bibû, xwediyê gelek avantajên bilind bû.

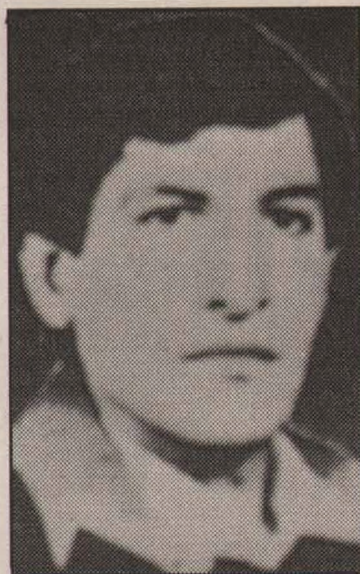
Di nava xebatê de delametên serokatiya taktîkî li gora pîvanên têkoşeriya PKK pêk dihanî û mîna zarekî gel ê hosta, ji hêla hemû welatparêzan ve dihate naskirin. Bi rastî semboleki mêraniya leheng bû, weha ku bi xebata xwe hemû malbata xwe bi şoreşê ve girêdabû û wateya welatparêziya hemdemî bi wan dabû fêm kirin.

Kin bê gotin, hevalê **Zinar** ew qasî dilgerm û xwedî moralekî bilind bû, ku mirovên li dora wî yek carê diketin nava rewşekî qet zorî, nexweşî û astengan di nava xebatê de ji xwe re pêşîgir nebînin. Heya bi şehdîdbûna xwe jî, brûska mêranî, qehremanî û cangoriya bê tixûb gihande xortên şoreşger. Xwîna xwe di berxwedana Çemê Dîclê de rijand û bû buhatiyeka bê nimûne.

* * *

Gundê Rihanîkê (gundê şehîd **Dijwar**) ne tenê bi xemla xwe bi gundê li derdorê re ketiye hawirkanê (musabeqê), belê weha jî bi dayina xortên şer û şoreşê xwe hilgavtiye serê lîsteya gundên xwedî pareka mezin di berxwedan û şerê serxwebûnê de. Bi girêdana xwîna şehîdan ev gund rabûyê jor û bûye cihekî deranîna destanên qehremaniyê. Li vir, li ser vê axa pak, hevalê şehîd **Ehmed HEMZA (Elî Hesen)** di sala 1963'an de hatiye dinê. Hevalê **Ehmed** di malbetaka welatparêz û kedkar de, ku jiyana xwe bi çandiniyê û xwedî-kirina sewal û

Ehmed HEMZA (Elî Hesen)

pezan ve dibarîne, mezin bûye.

Piştî ku hevalê **Ehmed** li gund xwendina dibistana pêşemîn dawî kir, ji bo xwendina dibistanên navîn û lîse çû bajarê Dêrikê û li wir çavên wî li ser jiyana civakî vebûn. Hêdî hêdî nêzîkî rewşa gelemperî ya gel bû. Hiş û bîrê heval, êdî ji xwendinê nedigirt. Çawa ev gel ji hebûna xwe dûr dikeve? Veristina pirsa Kurdan wê çawa bigihe encamekê? Sedemên vê paşketina Kurdan di dîrokê de çi ne? Rola xwendekarên ji bo guhartina vê rewşê çi ye? Li ser van pirsan û gelekî din tim bala xwe dibir û dihanî, belê bi rastî nedikaribû bigihê bersivekê û navgineka rêkxistinî ji bo van pirsgirêkan peyda bike.

Belê, geh li vir û geh li wir. Berî salên 1980'an, hîna hol-hola partiyên burjuwaziya piçûk bû. Bê çare hevalê **Ehmed** jî derbasî nava rêzên partiyeka burjuwaziya piçûk bibû, bi hêviyên pêşvebirina armanc û daxwazên gel. Lê ew partiyên bê naverok, tenê ji bo berjewendiyên bireka piçûk dihatin bikaranîn. Ji bo ku rastiyê ji ber çavê hevalê **Ehmed** hunda bikin, her carê sozên derewîn didan û delametên mezin pêşkêşî heval dikirin. Di nava wan de hevalê **Ehmed**, her demê li hemberê wan radiwestî û digot, *"Bi rastî ev partî nikare di avahiya jiyana gel de, kevirekî piçûk jî ava bike. Badîhewa em li dora hev diçin û dihên, tu dibêjî qey em bayê dipîvin."*

Hevalê **Ehmed**, ku bi giranî li ser van pirsan diramand, di xwendina dibistanê de pêşketineke xweya ava nekir. Lewma, xwe ji dibistanê dûr xist. Geh li gund û geh li metropolan di karên giran de xebitî û alîkariya malbata xwe kir. Dem derbas bû. Tevgera serxwebûn û azadiyê li her deran xwe bi jiyana gel ve girêda. Ew statuyên kevin dihatin xwarê. Vê carê, rizgariya Kurdan tenê bi **Partiya Karkerên Kurdistanê** ve hatibû girêdan. Li Kurdistanê, êdî kêlî bi kêlî pêşketinên nuh, roj bi roj bi leztir pêk dihatin. Tiştên ku hevalê **Ehmed** li dûv wan ketibû, li ba PKK dîtibû. Lewma, di demeka gelekî kin de, hemû girêdanên xwe ji wê partiya burjuwaziya piçûk birrî. Soz û biryara xwe da, ku di nava rêzên dostan de, hemû tiştên bikevin ser milên wî bi dilsozî bi cih bîne.

Çendî di nava rêzên dostên jîr de nêzîkî Partiyê dibû, hindê jî sextekariya partiyên burjuwaziya piçûk çêtir û hîn bêhtir têdigihîşt. Hisreta wê dema derbas bûyî, li mejiyê wî dixist. Dilê xwe, êdî tenê bi xebateka şev û rojan a bê lebat, hênik dikir û digot, *"Eger ez, hemû derfetên xwe, huner û hîma xwe, bi dijwarî di riya Partiyê de serf bikim, wê çaxê ezê bikaribim ji gunehkariya berê rizgar bibim."*

Piştî ku heval tevlî karûbarên Partiyê bû, pêşî li gundê xwe û li gundên derdorê, xebatên gel birêvebir. Belê di her delivê de hêvî û daxwazên xwe digihand Partiyê, ji bo wê rewşê darbas bike û bibe şoreşgerekî profesyonel. Partiyê, rê li pêşiya wî vekir. Hevalê **Ehmed**, ku demeke dirêj di nava rêzên partiyên burjuwaziya piçûk de cih girtibû, baş dizanî, çawa wê karvaniya wan bi gel bide xweya kirin. Di vê barê de, bibû hostayê rûreş kirina partî û komikên reformîst û sextekar. Li ser bingeha hîma Partiyê û pêşketina xebata gerîllayan hevalê **Ehmed**, roj bi roj pîvanên Partiyê çêtir nasdikir û di karvaniyê de jî xweş pêş ve diçû.

Sala 1989'an, Partiyê derfeta hatina akademiyê da destê wî. Piştî demekê, ku tevlî karûbarên hinbûna konevanî û leşkerî bibû, careke din giring bû vegere cihê xwe yê berê û vê carê, divîbû hem di nava gel de û hem jî ji bo derbaskirina hevalan ji tixûb, xebatê bike. Di nava vê karvaniyê de xweya bû, ku hevalê **Ehmed** xwe gihandiye pîvanên kesaniya Partiyê. Bi fedekarî, bê tirs û bi rewanê êrîşê diçû ser hemû delamet û karguzariyên xwe.

Piştî demeka karvaniyê ya hêja, li ser wan tixûbên ku ji hêla împeryalîst û dagîrkeran ve li ser axa welatê me hatine danîn, di encama şerekî qehremanî de ku bi seatan doma, xwe gihande kerwanê şehîdên nemir. Bû goriyê axa Botanê ya pîroz.

* * *

Belê, berxwedana şehîdên Çemê Dîclê, posîdeyên gelekî mezin li derdorê gerand. Di domana şerê giran de, hemû gundiyan temaşeyê meydana şer dikirin, her yekî di dilê xwe de digot: **De lêxe wey tu bav û birayê mino lêxe!**

Dijmin, li dora hevalan çembereka mîna tîpa "U" danîbû. Di navbera wan û Çemê Dîclê de jî, rêzeka leşkeran (eskeran) bi cih kiribû. Tevan bi hev re agir li hevalan dibarandin. Tevlî agirê pênc panzêran, bê navbirr, ji jor û jêr tim agir dibarî. Li hemberê bangên dijmin ên xwe-bidest-dayînê, dengê sloganên hevalan bilind dibûn: **"Bijî PKK!", "Bijî Kurdistan!", "Bijî Serok APO!"** Sê seatan bi tevayî, agir nehate birrîn. Di encamê de kulmeka giran ket ser rûyê artêşa faşîstan. Her sê heval, her sê dilên me jî, bûn mizgîna hilgavtina bihara 1990'an û raperînên gelê Kurdistanê.

Şehîd bûna hevalan di demeke weha de çêbû, ku Partiyê haziriyên koçbereka nuh a dîrokî di şerê gelî de, ber bi dawiyê ve dibir.

Giringe ev berxwedan, ji hemû xortên welat re û bi taybetî ji wan kesên van hevalan ji nêzîk ve nasdikin re, bibe mîna banga tevlîbûna nava rêzên Partiyê... û weha were qebûl kirin. Tiştên em di vê riyê de hunda bikin, tenê jiyana koledarî ye. Belê li şûna vê, emê jiyan û cîhaneka xweş, ronak û geş ava bikin... bi destê xwe ve bînin.

Hevalên hêja! Şehîdên me **Mihê, Zinar, Ehmed**! Em li benda wê rojê ne, ku li ser axa welat, rastî leşkerên faşîst bibin. Wê çaxê emê piyaleya tolehildanê (întîkamê) vexwun û bersiveke baş bidine dagîrkerên dirinde. Serkeftin wê tim ya me be! Li benda dijmin, tenê mirina li ser axa welatê me rawestiye! Car caran ez û A... rastê hevûdu dihên. Em dikevin behsa mêranî û mêrxasiya we. Dem gelek bi derengî derbas dibe, lê belê dawiya deng kirina li ser rûmeta we ya pîroz hema nayê.

Hevalên **Mihê, Zinar** û **Ehmed**!.. Eve bû demeke hebekî dirêj, ez li ser vê nivîsê radiwestim. Em her çar bi hev re jiyan dibûn... lê belê niha ku ez gihîştime dawiya vê paragrafê, ez xwe gelekî tenha dibînim, ez xwe gelekî dil bi kovan dihesibînim. Ez li benda wê rojê me, ku li ser axa welat em hevûdu hembêz bikin. Bi xurtî ez li benda wê rojê rawestayî me, ew roja ku tevlî hevalan em xwîna we jî li erdê nehêlin.

Her hebin hûn di jiyana gelê Kurdistanê de... û bi xatirê we...

Rêhevalekî We

Berdewama axiftina şoreşgerê li Almanya girtî, **Hasan Hayrî Guler:**

PKK berpirsiyarê mirovatiya li Kurdistanê li ber xwe dide ye

DESTPÊK
DI HEJIMARA BIHURÎ DE

Di navbera salên 1919 û 1938'an de li Kurdistanê, li herêmên Koçgirî, Palî-Hênê û Dara Hênê, Gridax (Ararat), Dêrsim û hwd. serîhildanên gelê Kurd li dijî vegirtina dewleta Tirk bilind bûn. Berxwedana Kurdan bi salan berdewam kiribû. Dewleta Tirk jî, serî dabû hovîtiyeke gelekî mezin. Ev hovîtî, her rojê û di her kêliyê de ji aliyê mezinên me dihat gotin û berzimên dibû. Gava ku mezinên me dest bi axiftin, stran an helbestên xwe dikiran, hovîtiya dewleta Tirk a li dijî gelê me her carê dihanîn zimên. Em zaro jî, di bin posîdeyên pirr giran de diman.

Piştî şikandina serîhildanan, dewleta Tirk tu caran di derbarê van serîhildanan de tişteki nedigot û negotiye. Tiştek li ser van serîhildanan di çapgêriya Tirkan de nedihatin û nehatine nivîsîn, bi rengê ku hatibin belav kirin. Dewleta Tirk bi vê riyê dixwest, ku ew hovîtiya wê zû were jî bîr kirin. Lê dîsa jî bûyer tev dihatin bîra mirovan û berxwedana di van serîhildanan de li ser zimanan digerî.

Ma gelo leşkerên Tirkan çawa bi sed-hezaran mirovên Kurd bi hesanî qir kirine? Çawa bi sed-hezaran mirovên Kurd koçber kirine? Çawa rêberên serîhildanan bi xinizî, bi hesp û mehînên xwe ve girêdane û wan bi lêdanên welê hovdar kuştine? Çawa pêşeng û serekan bi daran ve kirine? Çawa bi hesanî serê mirovên Kurd jêkirine? Çawa zarokan bi serên çekên xwe di zikên dayîkan de kuştine? Çawa bi hezaran gund tevlî mirovên di malan de dane ber êgirî û şewitandine? Çawa bi hezaran bajar û gundên Kurdan hilweşandine, rûxandine û kirine kavil? Çawa bi sed-hezaran mirovên Kurd ên mirî di gelî û newalan de, di çalan de komî serhev kirine û wan welê gorî kirine? Çawa bi hezaran Kurd di "Dadgehên Serxwebûnê (Mehkemeyên Îstiklalê)" de bi cezayên giran ceza kirine? Belê, bersivên van pirsan tevan divê baş werin dayin! Mirovên ku vê hovîtiya dewleta Tirk a li ser gelê Kurd dîtibû û bihîstibû, tu caran nedikarî bûyeran ji bîr bike. Herweha nedihişt, ku ev bûyer werin ji bîr kirin. Ji ber vê yekê bû, ku tirs û xofa ji leşkerên artêşa Tirkan, di mejiyên mirovên Kurd de, cih girtibû û Kurd, heya ava hestuyên xwe ji ber vê tirsê dilerizîn.

Dîsa, me lêdan û pîkoliyên leşkerên artêşa Tirkan bi çavên xwe dîtine, me wan di jiyana xwe de jî derbas kiriye. Lewma ew, mîna marên reş her demê li ber çavên me bûn. Çawa mirovek ji ber maran direve, em jî weha ji ber leşkerên Tirkan direviyan. Gava leşker dihatin nava gundên me, em tev, kiçik û mezin, jin û mêr diketin nava tirsê. Ew, em digirtan, me şilf (şot) û tazî dikiran û bi saetan me didan ber lêdanê. Di havînan de li ber tavê, di zivistanan de di nava berfê de, bi gelek saetan me didan sekinandin û li me dixistin. Lêdanên gelekî giran û bê rûmet li me dikiran. Eve gelekî eşkere ye, ku jiyana me yan jî mirina me tenê di destê leşkerên dewleta Tirkan de bûn.

Kijan demê leşkerekî artêşa Tirkan bixwesta, dikarî mirovekî Kurd ê bê çek, sivîl, bê guneh, nehatî parastin li gora daxwaza dilê xwe bikuşta û hîna jî dikare vê bike. Dewleta Tirk di pirsa gelê me de, hemû zagonên mirovatiyê di ·binê lingan de dipêrçiqîne. Çi hovîtiyeka xwe hebû hema pêkdihanî, dihêne. Dewleta Tirk tu caran dev ji terora xwe ya leşkerî, dev ji karê asîmîlasyon û helandinê, dev ji tirsandina gelê Kurd berneda ye. Van tevan jî xwe re zivirandiye çekên pêşketî û tu caran wan ji destê xwe berneda ye. Dewleta Tirk bi hîma (quwweta) zilm û zorê, bi hîma hovîtiya leşkerî temenê (imrê) xwe dirêj kiriye û heya roja niha jî, dixwaze bi vê zora paşverû xwe li ser lingan bigire, bihêle. Dewleta Tirk dixwaze wê dîroka xwe ya bi tevayî xwîn, vê rojê jî li ser têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê bidomîne.

Min heya niha bi kurtayî, birek ji jiyana gelê Kurd û mirovên Kurd a di bin doliwgeriya û dagirkeriya dewleta Tirk de, da zanîn û xweya kirin. Jiyana ku dewleta Tirk bi kotekê bi gelê me daye pejirandin, li çi welatekî cîhanê, jiyaneka weha nikare were dîtin. Min xwest bi van nimûneyan ramyarî û pîkoliya dagirkeran bidim xweyakirin. Çi qasî xizmeta perçiqandina rûmet û qedra mirovatiyê kirine, jiyana gelê Kurd çi qasî zivirandine girtîgehekê û çi qasî dijminahiya gelê Kurd û mirovatiyê kirine, ji van ramyarî û pîkoliyan eşkere derdikevin holê.

Çima ev dewlet ji bo sûd û menfeatên xwe yên dagirkeriyê neteweyekî birçî, tazî û bê welat dihêle, dixwaze hemû hebûnên netewî yên vî gelî serbijêr bibe? Çima ev dewlet mirovên Kurd bi sed-hezaran qir dike û li ser vê bingehê ev hêza paşverû, bi navên weke "hovîtî" û "terorîstiyê" dihê nasîn? Belê, ev hêza van dike, dewleta dagirkerên Tirk e! Li aliyê din jî, hêzek heye, ku ji bo rizgariya gelê Kurd, ji bo xizmeta mirovatiyê serî hildaye û li dijî koletiyê, zilm û zorê ser dike. Ev hêz jî, delametên xwe yên dîrokî pêkdihêne û berpirsiyariya mirovatiyê dike. Ev hêz, rêberê têkoşîna rizgariya netewa Kurdistan, Partiya Karkerên Kurdistan-PKK ye.

Dagirkerên Tirk her bawer dikiran, ku doza Kurdistanê kuştine û vê dozê kirine goristanê. Tu caran bawer nedikiran, ku gelê Kurd careka din wê hişyar bibe û wê xwedî li doza xwe derbikeve. Bi rastî jî, gelê me gihandibûn raddeyeka ku neyê naskirin û were înkar kirin. Lewma jî tu kesekî bawer nedikir, ku doza Kurdistanê wê careka din xwe bide spartin. Di demeke weha de PKK, mîna giyayekî ji nava derzên keviran ve hişîn bû û bi vî awahî li ser axa Kurdistanê dest bi têkoşîneke kir. Heya dema tevgera PKK nebû, mirovên Kurd di cîhaneka tarî de dijiyan. Gelê Kurd bi derketin û damezirandina PKK xwe gihandiye cîhaneka tev ronahî. Berî derketina tevgera PKK, gelê Kurd û hemû mirovên Kurd, bi sedan salan di riyeka tarî de dimeşiyan. Ji ber vê yekê, ez dibêjim gelê me bi vî awahî xwe gihandiye cîhaneka ronak. Derketina PKK, ji nuh ve hatina ziman, ji nuh ve berziman bûna dîroka Kurdistanê, Kurd û Kurdistanê ye; bilindbûna hebûna netewê Kurd e. Derketina PKK, berziman hatina dîroka mirovatiyê ye; bûyera xwedî derketina li rûmeta mirovayetî û mafên mirovan e.

Di dîroka Kurdistanê de cara pêşemîn PKK, gelê Kurd zanayê fikr û ramanên rast kiriye. Gelê Kurd armancên xwe, dîroka xwe, riya rizgariya xwe, dost û dijminên xwe di bin rêberiya PKK de naskiriye. Mirovên ku nediwêrin bi zimanê xwe bipeyivin, di nava rêzên PKK de zimanê xwe gerandine û devê xwe li hemberê bêdengiyê vekirine. PKK, xwedî li hebûna netewê me derket û destpêkir, ku civaka me ji nuh ve biverisîne.

Heya dema derketina PKK, bi navê Kurd û Kurdistanê çi rêkxistinek di riya van armancan de, di nava Kurdan de, nehatibû damezirandin. Gelê Kurd cara pêşîn, bi derketina PKK kariye xwe bigihîne rêkxistina xwe ya resen. Karker, gundî, rewşenbîr, jin, mêr, ciwan û hwd., hemû mirovên Kurd tenê di bin rêberiya PKK de deliva (keysa) xwe-rêkxistinê peyda kirine. Gelê me, raman û hikmên hêzên feodalî jî, tenê di nava rêzên PKK de kariye bişikîne. Ji ber vê yekê jî PKK, berpirsiyar û parêzkarê demokratiyê yê rast û dirust e jî.

Jinên Kurd, nedikarîn jî navbera çar dîwaran bi çi awahî derbikevin. Jinên Kurd jî qeyd û bendên koletiyê, xelek û zincîrên bendewariyê di nava rêzên PKK de şikandine. Li ser vê bingehê jinên Kurd, di bin rêberiya Eniya Rizgariya Netewa Kurdistanê - ERNK de Yekîtiya Jinên Welatparêzên Kurdistanê - YJWK avakirine. Dayîkên me, bi temenê xwe yê pîr, hemû alîkariyên xwe pêşkêşî me dikin. Ji sibê (beyanê) heya êvarî, bi rojan, di avahiya dadgeha Almanya ya împeryalîst de amade dibin. Kulmên xwe bilind dikin û dirûşmeyên xwe yên weke, "Bijî Serok APO!", "Bijî PKK!" dibangin. Ma gelo ev tev ji bo çi ne? Belê, dayîkên me yên kal jî baş dizanin, ku PKK xizmeta rizgariya wan dike. Lewma baweriya xwe bi PKK dihênin û bi dil û can xwedî li Partiya xwe derdikevin.

Li derveyî çend Kurdên xayin û welatfiroş, ji ber çi di demeke kin û nezîk de bi milyonan mirovên Kurd ên welatparêz xwe li dora PKK civandine? Ji ber ku PKK, bi bername û xebata xwe daxwaziyên gelê Kurd pêkdihêne. PKK bersiva armancên gelê me dide. PKK tevgereke pêşverûbirinê, çêkirinê, bilindkirin û zanakirinê ye. Bi têkoşîna PKK ne tenê mirovên Kurd, her weha kevir, dar, çiya, deşt û hwd., hemû hebûnên Kurdistanê hatine zimên. Çawa, ku nexweşekî li ber mirinê li dixtor û dermanan digere, di dema bermirina gelê me de PKK derket û ji her nexweşiyekê re, ji her kul û êşê re çareyekê peyda kir. Gelê me hatibû merheleyeka welê, ku dîvîbû ji hikmê dewletên dagîrker re jî bo tunebûn û mirina xwe serî danîbana yan jî dîvîbû di bin rêberiya PKK de ji bo Kurdistaneka serbixwe û aza şer bikirana. Riyekî din nemabû.

Ma gelo, gava li ser axa welatekî jî aliyê hêzên dagirker de rûmeta mirovatiyê vê çendê bi eşkereti were perçiqandin û erzankirin, tevgereka ku xwedî li maf û rûmeta mirovatiyê derbikeve, divê bi çi navî were naskirin? Dîsa, partiyeka ku neteweyekî ji xwewa mirinê hişyar kiribe, divê bi çi navî were naskirin? Neteweyek heye, ji bo rizgariyê li ber xwe dide, radibe ser lingan û ber bi mirovatiyê ve dimeşe. PKK navê vî netewî bi xwe ye. Mirovatiyek heye, ji bo maf û rûmeta mirovatiyê li ber xwe dide. PKK ev mirovatî bi xwe ye. PKK li Kurdistanê, berpirsiyarê vê mirovatiyê ye. Ji ber vê yeke jî, di demeke pirr kin de bi milyonan mirovên Kurd cihên xwe di nava rêzên PKK de girtine. Li ser vê bingehê PKK, dilê parêzkarên demokratiyê û parêzkarên mafên mirovan jî xwe re kişandiye û heyraniya wan kişande ser xwe.

Derketina tevgera PKK, xwedî derketina li çarenivîsa xwe ya mirovên Kurd û gelê Kurd e

Ma gelo ji bo çi min cihê xwe di nava rêzên PKK de girtiye?

Ez li asmanan (ezmanan) dijîm. Ez li ser axa Kurdistanê li gundekî Kurdan hatime cîhanê û li wir dijiyam. Zilm û zordariya hemû mirovên Kurd, bav û bavpîrên min, li seranser û gelemperiya Kurdistanê dîtibûn, min jî ew li gundê xwe bi her awahî dîtine. Heya ez bibûm 12 salî, min li derveyî gundê xwe çi gund nedîtibû. Tu caran min nedikarîbû ez herim gundên derdorê yan jî herim bajêr. Li gundê me çi tiştekî weke rê, elektrîk, nexweşxane, namexane, dibistan û hwd. tunebûn. Li derveyî leşkerên Tirk, min çi hebûneka dewleta Tirk nedîtibû û nasnedikir. Mekîne çi ye, telefon çi ye, radyo û dixtor çi ne, ne çi ne? Min bi wan nedizanî, ji ber ku min wan nedîtibû. Eve bi zelalî dihê fêm kirin, ku çi navgîneke (haceteke) guhdarkirinê, ronahîkirinê, şiyandinê, gihandinê, gihîştinê û hwd. li gundê me û li gundên li derdora me tunebûn. Em neçare mabûn, ku mîna kerr û lalan bijiyan. Di jiyaneka pirr hêjar, xizan û feqîr de, ez tazî, ez rojekê têr rojekê birçî dijiyam. Ji ber vê jiyana belengaz, nezan û heywanî, min nedizanîbû, ka jiyana mirovan çawa ye û min teviya cîhanê mîna gundê me dizanî û min gund weke teviya cîhanê dihesiband.

Gava ez bûm heft-salî, li gundekî cîranê gundê me, min dest bi dibistana Tirkan kir. Cara pêşemîn di kesbûna mamhostayekî Tirk de ez bûm evindarê Tirkitiyê, ji ber ku di vê dibistanê de tenê Tirkîtî disistin seriyê min. Mamhostayê me, hem li dibistanê û hem jî di malên me de, peyvîna bi zimanê Kurdî li me qedexe kiribû. Em pir nezan bûn, li paş mabûn. Lewma jî, di wê hêlîna asîmîlasyonê de, di dibistana Tirkan de, Tirk dikarîn bi hesanî (rihetî) mejiyên me bişûn. Lê bi hesanî nedikarîn ziman û çanda me, bi me bidin ji bîr kirin. Gava min dibistana pêşîn qedandibû, ez tenê hînî pirr hindik zimanê Tirkî bibûm.

Dibistana navîn li navçeya (qezaya) me tunebû. Divîbû ji bo xwendina dibistana navîn, her kesek biçûya bajarên mezin. Gava ji bo destpêkirina bi dibistana navîn ez çûm bajêr, ez hîna 12 salî bûm. Lê bajar ji bo min cîhaneka nuh bû. Ji ber çi? Ji ber ku, tiştê ku min tu caran li gund nedîtibûn û nebihîstibûn, min ew li bajêr didît û dibihîst. Min gurrîna mekîneyan cara pêşîn li bajêr bihîst. Min hebûna "ronakbîrên" dewleta Tirk, cara pêşîn li bajêr dît. Navgînên ku xizmeta jiyana mirovan dikiran li bajêr dihatin dîtinê. Belê, ez jî gundê xwe hatibûm cîhaneka nuh. Lê min nedizanî ku li bajaran, bi û ramanên kemalîzmê bi lez û bezî mejiyên mirovan jehr dikin. Min gelek caran li xwe dipirsiya. Ma gelo ji ber çi ev navgînên xizmeta mirovan dikin li gundê me jî tûnebûn? Ji aliyê din, min bajaran didît... jiyana di wan de pirr xweş bû. Jiyana li bajaran pirr î bilind bû. Nexasim jiyana li bajarên Tirkan bêhtir xweş bû. Di navbera bajarên Tirkan û bajarên Kurdan de, di navbera bajar û gundên Kurdistanê de ferqekî mezin, bi qasî çiyakî bilind cudahiyeke mezin, xwe dida şanîkirin.

Hêdî-hêdî hinde nakokî di mejiyê min de cihên xwe digirtin. Min dipirsi: Ma gelo ji ber çi gelê Kurd jiyaneke wê çendê feqîr û belengaz didomîne? Çima wê çendê pîkolî, zilm û zorê dibîne? Ez bi hişkî li bersivên van pirsan digeriyam.

Dibistanên Tirkan roj bi roj bêhtir min dihelandin. Kurdîniya min, bi min didan ji bîr kirinê. Bîrdoz û sincê (exlaqê) kemalîzmê, giyana (rihê) Tirkbûnê disistin seriyê min. Ez dîketim dûv jiyaneka kesanî (şexsî), armanca min dibû ev, ku ez di bin hikmê dewleta Tirk de bibim rewşenbîrekî Tirk.

Dagirkerên Tirk mejiyê me wê çendê şûştibûn, ku em dev ji jiyana xwe berdin û xwedî li Kurdîtiya xwe dernekevin. Lê ji aliyê din dewleta Tirk hoyên aborî û debariyê yên jiyana min neguhartibû. Xîzanî û belengaziya min mîna berê berdewam dikir. Tiştê kiribûn tenê ev bû; wan mejiyê min bi xwe ve girêdabûn, wan posîdeyên xwe li ser min avakiribûn. Lewma jî, min nedikarî ez xwedî lî hebûna xwe derbikevim.

Dema ku li dijî rêkxistinên pêşverû û şoreşger pîkoliyên dewleta Tirk zêde û dijwartir bûn, di nava ciwanên xwendekar de jî, bîr û ramanên şoreşgerî û pêşverû bêhtir pêş ve çûn. Ji vê zanabûn û hişyarbûnê min jî paya xwe baş stand.

Piştî sala 1970'an, li Tirkiyê, li dijî sazûmana (sîstema) Tirkan çend tevgerên pêşverû derketin holê. Hemû xwendekarên şoreşger, li dora van tevgeran xebateka bîrdozî (îdeolojî) dabûn pêşiya xwe. Berî derketina PKK, hemû kom û saziyên çep ên Tirkiyê, hemû rêkxistinên hebûn, gotinên Kurd û Kurdistanê nedihanîn ser zimanê xwe. Bi çavê înkarkirinê li gelê Kurd dinêriyan. Her çendî bi navê şoreşgerên Tirkiyê xwe didan nasîn û gala-gala şoreşê dikiran jî, jî aliyê îdeolojî û polîtîkaya xwe ve, xwe ji çarçîvên şovenîzma civakî dernedixistin der. Bi bername û karê xwe, bi çi rengî li ser mirovên Kurd nedirawîn û di bîr û baweriyên xwe de cih nedidan pirsgireka gelê Kurd.

Dîsa, berî derketina PKK, hejîmareke hindik ji Kurdan li dora gend komeleyan kom bibûn. Lê ev jî nedîwêrîn xwedî li navê Kurdistanê bi xwe ji derkevin. Ev jî weke dagirkeran jî Kurdistanê re "Rojhilat" digotin. Armanca wan jî bo rojhilatê, tiştên weke rê, av û elektrîk bû. Van komîkan dûv re, bi destûra dewleta Tirk çend kovar çap kirin. Lê tu caran nekarîn hevsarê di seriyê xwe de ji destê dewleta Tirk derxinin.

Di vê demê de posîdeyên van bûyerên ramyarî li her xwendekarekî Kurd dibûn. Li min jî bûn. Min jî dixwend, min guhdarî dikir û li riya rast digeriyam. Lê hemû kom û komîkên hebûn, nedikarîn min razî û qayil bikin. Bi noleka rast li pirsa netewî nedinêriyan.

Piştî sala 1973'an, komeke piçûk ji xwendekarên Kurd derkete holê. Bîr û baweriyên vê komê, me ciwanên Kurd razî dikirin. Cara pêşîn min pirsa netewî, gotinên Kurd û Kurdistanê bi ramanên rast jî devê şoreşgerên Kurdistanê yên di vê koma nuh de bihîstin. Bîrdoza wan me baş ronahî dikir. Li dermafê dîroka Kurdistanê, jiyana gelê Kurd, mirovên Kurd, hêzên dagirkeriyê, têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê û hwd. bîr û baweriyên nuh, vê komê dihavêt pêşiya me. Ez bi her awahî ronahî dikirim. Me îdeolojî û ramyariya bi zanistî û serbixwe, cara yekemîn li Kurdistanê, ji devê van şoreşgerên Kurdistanê dibihîstin. Ev îdeolojî û polîtîka bi serokatiya rêheval Abdullah OCALAN derketibû holê. Ew mejiyê me, ku bi jehra kemalîzmê hatibû tijîkirin, li ser vê bingehê dest bi paqijbûn û pakiyê kir.

DÛMAHÎK
DI HEJIMARA BÊ DE

Me îdeolojî û ramyariya bi zanistî û serbixwe, cara yekemîn li Kurdistanê, ji devê şoreşgerên Kurdistanê bihîstin. Ev îdeolojî û polîtîka bi serokatiya rêheval Abdullah OCALAN derketibûn holê. Ew mejiyê me, ku bi jehra kemalîzmê hatibû tijîkirin, dest bi paqijbûn û pakiyê kir.

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke niştiman, ku bûye warê çem, av û rûbarên boş

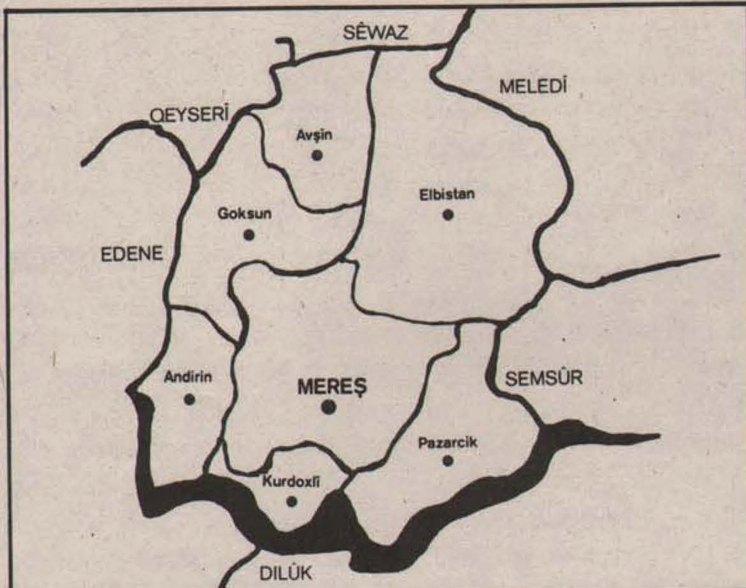
MEREŞ

- I -

NAVÊ ÊRDIMA MEREŞÊ (GURRGUMÊ) XWEDIYÊ ÇI BINYADÊ YE?

Weke çavkehniyên Aşuriyan dibêjin, navê êrdima Gurrgumê di dema Dewleta Hîtîtî ya Dereng de **"Markasî"** bû. Ev nav heya dema Romayiyan hatiye bikaranîn. Di dema îslametiyê de navê êridmê bûye **"Mar'aş"**. Maneya vê gotinê di zimanê Erebî de, weke "cihê hejînê, lerzînê" dihê zanîn. Weke dihê zanîn, ji ber çinandina birincê (çeltûkê) demekê axên êrdimê zivirîbûn golên heriyê û li êrdimê nexweşiya taya mêşên pûşî bi firehî belav bibû. Bîr û bawerî hene, ku dibêjin lewma vî navî dane êrdimê. Gava Gurrgum (Mereş) ji destê Ereban dikeve destê Bîzansiyan de, nav jî bi rengê **"Marasaion"** dihê guhartin. Ji ber ku serdestiya Bîzansiyan li ser Gurrgumê demeke kin doma, ev nav cih negirt û nekarî xwe bi bingehî serdest bike.

Gelê Kurd di demên berê de navê êrdimê weke **"Gurrgumê"** hildida. Ev gotin heye ku Kurdiya gotina Erebî bû. Di demên niha de jî gelê me, navî tenê weke **"Mereş"** bi lêv dike û dizane.

DÎROKA KURT A ÊRDIMA MEREŞÊ

Dîroka êrdima Mereşê xwe dirêjî berî dîroka nivîsî dike. Ji wan deman heya niha, weke cihekî danişvaniyê (rûniştinê) hatiye hilbijartin.

Di qurneya navîn de, Mereş xwe gihandibû rewşeke pêwîst, ji ber ku xwediyê riyekî kerwanan bû û ev rê jî, Mezopotamiya vedikir herêmên din.

Cara pêşemîn Hîtîtî êrdima Mereşê ji xwe re kirine cihê danişvaniyê. Ev doman, dikeve navbera salên 1650 û 1460'an (Berî zayinê). Ji kavil û berhemên dîrokî yên li derdorên Girê Reş (Karahoyuk) navçeya Elbistanê hatine peyda kirin, eşkere dibe û dihê gotin, ku ev ji dema Hîtîtan mane.

Piştî hilweşîn û rûxîna împaratoriya Hîtîtî, li êrdimê Mirikên Hîtîtî yên Dereng, mîna hêzên curbecur derketin holê. Ev mirikdarî (dewletên piçûk) ji sala 2000'î Bz. heya sala 700'î Bz. hebûna xwe domandin. Di wê demê de li êrdima Mereşê, "Dewleta Bajêrî" ya bi navê "Gurrgum"ê serdest bû.

Gava li Rojhilata Navîn Aşurî ji mîna hêzekî serdest pêş ve ketin, êrdima Mereşê jî tevlî axa xwe kirin. Lê gava Medan (Mediya) zora Aşuriyan birin û dewleta wan rûxandin, vê carê jî Medî, êrdima Mereşê vegirtin û xistin bin serdariya xwe.

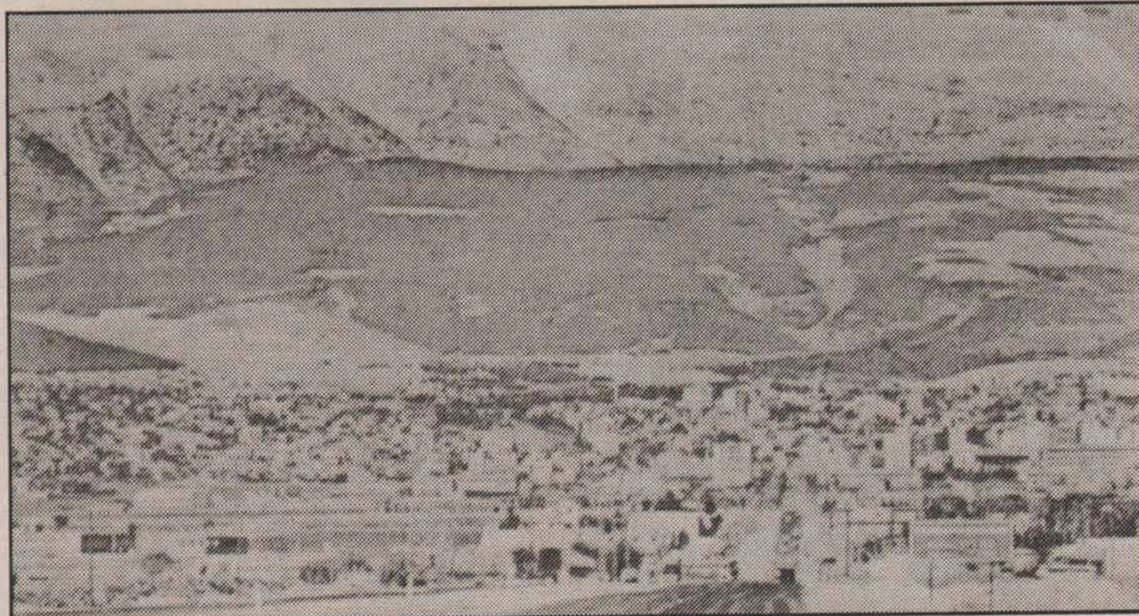
Êrdima Mereşê jî mîna êrdimên Kurdistanê yên din, bi berdewamî rûberê ceng û şerên hêzên serdest bûye. Her carê jî, ketiye bin hikmê hêzên dagîrker ên biyanî, ku di şer û cengan de biserketibûn. Piştî domana serdestiya Medan, bi rêzê Pers, Qraliyeta Kapadokîa, împaratoriyên Roma û Bîzansî bûne serdar û Mereş dem û domana van jiya ye.

Di salên afirîbûna (derketîna) misilmaniyê de Mereş, rûberê êrîşên Ereban bûye. Di vê domanê de Mereş şer û cengên giran ên xwînî nasiye, ku bi destê hêzên li dûv doliwgeriyê bûn, hatibûn amade kirin û derxistin. Bi taybetî şerên tund ên di navbera Ereb û Bîzansiyan de, li deverê bûne sedema kavilbûneka mezin. Ji ber vê yekê jî car-caran gelê êrdimê neçare maye, ku cihên xwe yên rûniştinê vala bike û xwe ji van cihan dûr bixe.

Di sedsala yanzdehan de êrîşên êlên Tirkên Oxuzî destpêkirin. Paşê jî ev êlên tajan û talanê, mîna beglikan hebûna xwe li êrdimê jî domandine. Piştre, bi yekbûna di nava van beglikên Tirkan de, împaratoriya Osmanî derkete holê.

Di Şerê Cîhanê yê Yekemîn de împaratoriya Osmanî têkçû. Bi hilweşîn û belavbûna împaratoriya Osmanî, Mereş jî rûberê dagîrkirina Frensiyan dibe. Di sala 1920'an de, piştî ku Frensî xwe paş ve kişandin, Mereş kete bin banduriya Tirkan.

Bi danezanekirina damezirandina dewleta Tirkiyê, Mereş jî giha statuya bi rengê wîlayetekê.

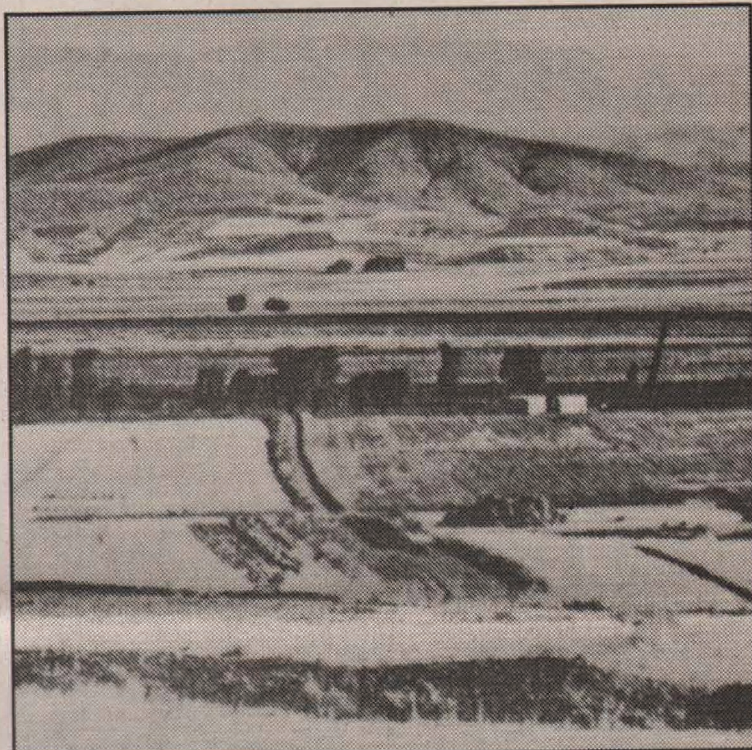
Dîmenek ji navenda bajarê Mereşê...

REWŞA ERDNÎGARÎ LI ÊRDIMA MEREŞÊ

Çiyayên êrdima Mereşê:

Erdima Mereşê niha li ser erdekî 14.327 km^2 berfireh, avabûye. Tixûbên Mereşê bi êrdimên weke Qeyserî, Sêwaz, Meledî, Semsûr (Pirrîn), Dilûk (Entab) û Edene ve hene.

Êrdên Mereşê, ji çiyayên berdewamên Torosên Başûr û ji deştên nizm ên di navbera van çiyan de çêbûne. Erdên êrdimê, xwediyê toreyeka çem û rûbarên berfireh in. Ev çem û rûbar jî hinde gelî û newal çêkirine. Bi çêbûna gelî û newalan, erdên êrdimê bi dijwarî qelişîne û perçe bûne. Li ser axê êrdimê çiyayên li ser 3.000 metran bilind, hene. Ev çiyayên bilind erdên fireh kirine bingeha xwe. Çiya, ji hemû erdê êrdimê, ji sedî 59.7 kirine bingeha xwe. Li kêleka vê jî, plato ji sedî 24 û deşt jî ji sedî 16.3 erd digirin. Çiyayê li êrdimê bilindtirîn, Çiyayê Nurxakê (Nurhak) ye. Ev çiya 3.081 metran bilind e.

Deşta Mereşê, deştekî bi xêr û ber e...

Çiyayên Gewr (Amanos): Ev çiya, li başûrê-rojavayê êrdima Mereşê, erdên bi gir bi gir çêkirine. Birê Çiyayên Gewr ê dikeve ser erdê êrdima Mereşê, bi navê Çiyayê Çêmenan dihê nasîn. Ev çiya, her weha berdewamên Çiyayên Torosê yên li başûr in.

Çiyayê Berîdê: Ev çiya li rojavayê bajarê Mereşê û 30 kîlometre ji navçeya Elbistanê dûr, li başûrê-rojavayê Elbistanê bilind dibe. 3.014 metran bilind e. Kendal û qontarên Çiyayê Berîdê yên li xwar (jêr), bi rêlistan û daristanan xemilîne.

Çiyayê Engîzekê: Ev çiya 2.815 metran bilind e. Çiyayê Engîzekê, dikeve bakurê-rojhilatê bajarê Mereşê. Ev çiya bi Newala Goksu, li cihekî kort, bi riya Çiyayê Axirê, ji Çiyayê Nurxakê cuda dibe û vediqete. Çiyayê Engîzekê jî, berdewamê Çiyayên Torosên Başûr e. Giyayên sirûştî li vî çiyayî gelekî kêm û hindik in. Ji vî alî ve, ev çiya, çiyakî jar e.

Li êrdima Mereşê, li derveyî van çiyayên pêwîst hinde bilindahiyên din jî hene. Ji van, ên pêwîst ev in: Çiyayên Bînboxa (2.942 metran bilind in), Çiyayê Delî Hobek (2.338 metran bilind e) û Çiyayê Axirê (2.301 metran bilind e).

Platoyên êrdima Mereşê:

Pirraniya platoyan dikevin bakurê êrdimê. Ji hemû axa êrdimê, ji sedî 24 bûne ev plato. Li başûrê Mereşê jî hinde plato peyda dibin. Li derveyî van herdu aliyan, li ser dirêjahiyên Çiyayê Engîzekê û Çiyayê Gewr jî, hinde plato hene, ku bilindahiyên wan digihin heya 1.000 û 2.000 metran. Mirov li van deran, rastî platoyên vê nolê bilind in, dibe.

Çem û rûbarên êrdima Mereşê:

Êrdima Mereşê ji aliyê av, çem û rûbaran xwediyê cihekî pêwîst e. Hema hema teviya êrdimê dikeve kevî û qîrexa Çemê Ceyhanê.

Çemê Ceyhanê: Çemê Ceyhanê, ji çiyayên ku dora deştên navçeya Elbistanê zivirandine, za dibe û derdikeve. Çemê Ceyhanê çend av û rûbarên piçûk jî tevlî xwe dike û paşê mezintir dibe. Ji geliyên teng û kûr diherike. Çemê Ceyhanê di kêliyekê de bi kêmasî 56 m^3 û bi zêdahî jî 1.960 m^3 av diherikîne.

Rûbarê Aksu: Ji qontarên Çiyayê Engîzekê derdikeve. Ji şaxên Çemê Ceyhanê yê xurttir e. Bi avên ji aliyê hêldora Buyukcerît dihên, xurttir û mezintir dibe. Rûbarê Aksu, ji aliyê bakurê-rojava û başûrê-rojhilatê Deşta Mereşê derbas dibe û paşê xwe tevlî Çemê Ceyhanê dike. Di kêliyekê de bi kêmasî 140 m^3, bi zêdahî jî 496 m^3 av diherikîne.

Li êrdimê bilî van çem û rûbarên pêwîst, nêzîkî 30 avên din jî hene, ku êrdimê bi firehî av didin.

Newal û deştên êrdima Mereşê:

Li êrdima Mereşê, ji ber tora av, çem û rûbarên fireh, gelek gelî û newal jî hene. Ji ber van gelî û newalan, li gelek deran axê êrdimê qelişiye û perçe bûye. Newala pêwîsttir, Newala Ceyhanê ye. Newala Ceyhanê, di Deşta Mereşê de vebûye. Li derdorên gundê Kuşçu ev newal derdikeve derveyî axê êrdima Mereşê. Newala pêwîst a duwemîn jî, Newala Aksu ye. Ev jî, ji kendalên Çiyayê Engîzekê destpêdike. Li Deşta Mereşê, xwe digihîne Newala Ceyhanê û xwe pê ve girêdide.

Deşta Elbistanê: Dikeve bakurê êrdima Mereşê. Ev deşt, di navbera çiyayên zû bi zû û hesanî rê nadin, asê bûye. Ji ber ku, li çiyayên ku derdorên deştî zivirandine gelek dibare, ev barîn bûye sedema bi xêr-û berbûna deştî. Dirêjahiya deştî bi qasî 50 kîlometran e. Firehî jî, 20 kîlometran dirêj e. Bilindahî, di navbera 1.100 û 1.150 metran diguhure. Li vî deştî genim, ceh, misir û pincarê şekirî dihê hilanîn.

Deşta Mereşê: Ev deşt li başûrê êrdimê cih digire. Bilindahiya deştî di navbera 800 û 1.000 metran diguhure. Deşt, di navbera Çiyayê Çêmenan û Çiyayê Axirê de asê bûye. Dirêjahiya deştî 40 kîlometre û firehî jî 20 kîlometre ye.

Deşta Goksun: Ev deşt, dikeve bakurê-rojavayê êrdima Mereşê. Bi avê Rûbarê Goksun dihê avdan. Bilindahî di navbera 1.000 û 1.500 metran diguhure. Dirêjahî 30, firehî jî 20 kîlometre ye. Deşta Goksun bi çiyan hatiye zivirandin.

DÛMAHÎK
DI HEJIMARA PÊŞÎN DE

KURDISTAN DI RIYA RAPERÎNÊ DE

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Raman ji Berxwedan

Celal Talabanî ji Frense çi hêvî dike?

Hinde berpirsiyarên hêzên otonomîxwaz ên başûrê Kurdistanê di bin serokatiya C. Talabanî de, roja 19'ê Êlûnê çûn Frense û hevdîtinekê bi berpirsiyarên Frensî re çêkirin. Tevlî Celal Talabanî, Samî Abdurrahman, Dr. Mahmut Osman û Muhsîn Dizeyê jî hebûn.

Weke dihê zanîn, bi destpêkirina aloziya Xelîçê, Talabanî bi lez çûbû Emerîka jî û hinde hevdîtin çêkiribû. Lê ji ber xebatên Tirkiyê nekarîbû tişteki bi destê xwe ve bîne. Lewma vê carê jî serî dide Frense.

Hêzên otonomîxwaz ên başûrê Kurdistanê ji Frense xwestin, heke ji ber aloziya Xelîçê konferanseke herêmî çêbibe, Kurd jî neyin ji bîr kirin. Frense jî, em vê daxwazê bi "fehmanî"(!) dinirxînin, gotiye.

Ev tişt hate bihîstandin, lê diyar e, ku armanc ne ev bû. Em bawer dikin, ku hêzên otonomîxwaz ji Frense xwestine, ku hîma xwe deyne ser pêşveçûnên li êrdimê û leşkeran bişîne herêmê. Talabanî ji Emerîka destevala vegeriyabû. Ji deriyekê berdan wî, niha çû ber deriyekî dinê. Lê belê em tev dizanin, pêşengên Talabanî ev bû bêhtirî sed salan e, her vê polîtîkayê dimeşînin, lê her carê tenê hinek nesîhetan standine. Em dibêjin, hema carekê Mam Celal bîne bîra xwe, ku vegere ser rastiya gelê Kurd!

Li şûna ku mirov pişta xwe bide hîma madêr a gelê Kurdistanê û bi vî awahî têkoşîna rizgariya netewî bilind bike û bi daxwaza serxwebûn û azadiyê derkeve rê, hêzên me yên otonomîxwaz diçin destên xwe li ber wan hêzên împeryalîst vedikin, ku ji perçe- û debaşkirina Kurdistanê berpirsiyar in. Em dibînin ku ev hêzên otonomîxwaz, wê çendê serxweve çûne û xurifîne, ku li Parîsê bibêjin, *"Me Kurdan, ji cengê û qirkirinê gelek kişandiye, êdî em baweriya xwe bi dîalogan dihênin."* Em eşkere dibêjin, bi vê rewşa xwe hebûna netewê Kud û yekîtiya tevgera netewî, her weha berjewendiyên gel ên bingehîn, mîna hîçekê ji xwe re dihesibînin!

Gelê Kurdistanê bi saya bûyerên heya niha jiya ye, bi taybetiyên rast ên hêzên vê nolê jî baş serwext bûye. Di kesbûna van hêzan de gelê Kurd, ji xwesparî û hevxebatkariya xulamî nefret dike. Heya, ev meyl û rêdariya van hêzan li jêr î xulamtiyê ye jî. Gelê Kurdistanê tu caran destûr nade, ku hêzên împeryalîst bikaribin, di şerekî li Rojhilata Navîn de, wî bikaranîn. Gelê Kurdistanê biryara xwe daye, ku têkoşîna serxwebûn û azadiyê bêhtir bilind bike û ber bi rizgariya xwe ve here. Her kesek û hêzek bila baş dêhn û bala xwe bidin vê pîroziya gelê Kurdistanê!

Şerê rizgariya netewî ku li bakurê Kurdistanê di bin rêberiya PKK de dihê ajotin, pîvanekî berçavî ye ji vê hêldariya gele me re. Ev şer, ji bo rizgariyê garantiya tenha û bi serê xwe tenê ye. Hêzên otonomîxwaz, bi polîtîkayên xwe yên vir û wir ve, nikarin xwe bigihînin çi encamekê. Em dibêjin wan, dev ji vî karê xwe berdin û vegerin ser derfetên Kurdistanî! Şerê rizgarî û yekbûnê li dijî dagîrkerên hov û piştgirtên wan ên împeryalîst bilind bikin! Heke hûn vê nekin, li hemberê gelê Kurdistanê, hûnê bikevin nava rewşeke herî bi lanet. Divi hûn vê baş bizanibin, û dev jê berdin, ku hûn destên xwe ji împeryalîstan re vekin û hêviyan ji van hêzên dirinde bikin!

Hêzên împeryalîstên rojava kîjan mafên mirovî diparêzin?

Dewleta Tirk bi fermî danezane kir, ku li Kurdistanê rewşa cengê heye û mafên mirovan bi tevayî hatine rakirin. Dewleta Tirk vê biryarê niha da bihîstandin, lê ev deh sal in, ev tişt bi dijwarî dibûn. Pêşemîn ji sala 1984'an vir ve, tiştên dibin, bi hejimartinê naqedin. Çi hovîtiyek were bîra mirovan bi destê dewleta Tirk bûye. Ev bi dizî jî nedihatin kirin.

Kin were gotin, li Kurdistanê azadiya heywanan heye lê azadî ji bo mirovên Kurd tune ye. Kî vê rastiyê nezane? Ma gelo hikumetên dewletên rojava vê nizanin? Çawa! Lê ji bo wan pirsa mafên mirovan tenê elastîkî ye. Hema bila berjewendên wan ên monopolî bimeşin, bes e!..

Gava dewleta Tirk perçiqandina mafên mirovan digihîne bandevan, her carê pişta xwe dide dostên xwe yên rojava. Rastî ew ji vê xizmeta xwe di avê de nebirin! Lê belê em tev dizanin, di pirsa mafên mirovan de peymanên navnetewan hene. Ev peyman cudahî di navbera nîjad, netew, reng, raman, bawerî û welatan de napejirînin. Hemû welat vê peymanê xistine zagonên xwe yên bingehî jî. Lê gava pirs dihê ser Kurdistanê û gunehkar jî dewleta Tirk be, humanîstiya dewletên rojava jî, hema li wê derê dawî dibe.

Em dev ji van hikumetan berdin. Ma gelo "Rêkxistina Azadiyê ya Navnetewan", "Koma Şopandinê ya Helsinkî", "Komisyona Mafên Mirovan", "Komîteya Şopandina Demokratiyê" û saziyên negirêdayê çi hikumetekê, ka ev çi dikin! Bêdengiya van saziyan çi ye, çi armanc dike? Rastî, ma ev jî girêdayê hikumetan in?

Em dipirsin: Di şerekî de du alî hene. Aliyek eve dewleta Tirk e û eşkere, bi rengekî fermî (resmî) rewşa xwe danezane dike. Ma gelo aliyê din ki ye? Heke şerek û du alî hebin, ma herdu alî ne mecbur in, ku qanûnên şer bînin ber çavên xwe? Çima dewleta Tirk êrîşê sivîlan jî dike, hûn dengê xwe dernaxînin? Birîndaran dikuje hûn xwe kehr û lal dikin? Çiye gava dilî (hêsîr) bên şikence kirin?

Rejîmên dewletên rojava, ku di her delivekê de behsa demokrasî û mafên mirovan dikin, çima li hemberê Tirkiyê tişteki nabêjin? Em careke dinê berpirsiyariya wan, li derbarê berpirsyariya wan li hemberê mirovatiyê, dihênin bîra wan!

Bila dewleta Tirk a dagîrker û faşîst jî bizanibe; kî bayê bide çinandin, wê bahozê biçîne. Daxwaza mafê netewê me, ku bi hişkî hişyar dibe, nikare were rawestandin. Gelê Kurd, li hemberê hovîtiyê, wê dengê xwe bi awazî û xurttir ji heya niha bilind bike.

Gelê Nisêbînê deriyên firotgehan dîsa anî xwarê / Serîhildanên li Kerboran û Cizîra Botan tenê bi dagîriya leşkerî karîn werin rawestandin / Li Êlihê di şîna şervanê şehîd Mehmet BÎLEN de bi kêmasî 4.000 welatparêz meşiyan / Gundiyên Şirîşê riya Qilaban û Şirnexê bi barîkatan girtin

- "Koma Livbaziyan" a bi navê "Şehîd Mahmut TANRIKULU" li bajarê Amedê avêt ser qereqola polîsan. Qereqol zivirî kavileki. Gelek polîs hatin kuştin.
- Li derdorên Kato û Hozê navçeya Qilaban û Çiyayê Cûdî navçeya Şirnexê şerên mezin. Li Çiyayê Cûdî 30 serbaz hatin kuştin.
- Êrîşek çû ser navçeya Nurxakê. Avahiyên leşkerî ketin ber rokêtan.
- ARGK, li navçeya Pazarcikê dafek li pêşiya yekeniyeka leşkerî veda.
- ERNK, li Amed, Êlih, Nisêbîn, Cizîra Botan, Kerboran û gelek bajar û navçeyên din belavokan belav kir.
- Li Nisêbînê sîxurek (ajanek), li Muksê navçeya Şaxê û gundê Terhêmê navçeya Dihê jî sê "parêzkarên" cehş hatin kuştin.
- Di navbera Cizîra Botan û Nisêbînê de, li ser riya bi navê E-24, Pira Seqlanê bi bombeyekê hate firandin.
- Li navçeya Wêranşar bajarê Meledî livbaziyeka sabotajê ya jêhatî çû ser trênekê, ku navgînên leşkerî barkiribû. Çend vagonên trênê hatin şewitandin.
- Li Pazarcikê saziyeka daristanan ji aliyê pêşmergeyan hate şewitandin.
- ARGK, riya Şirnex û Dihê, riya Qilaban û Elkê, û riya Çewlikê birrî.
- ARGK êrîş bir ser qereqolên Kotranis, Hemkan, Dara Hînê, Kalik û Golê.
- Li Nisêbînê gundê Tinatê navgîneke dijmin ji ser mayinekê derbas bû. Di encama peqînê de 11 serbaz mirin.
- Li Şirnex, Şax, Payizava, Xana Hewêl û Qilabanê şer di navbera pêşmergeyan û dagîrkeran de derketin. Du serleşker û 50 serbaz mirin.
- Li Qaqizmanê pêşmerge dibistanekê şêwitandin. Di dafeke pêşmergeyan de jî, polîsek, sê endamên komên xweser û sê serbaz hatin kuştin.
- Di livbaziyên li Qilaban, Elkê, Şirnex, Dih, Alêkan, Derzelat, Rêzik, Golê, Dengizan û Osyanê de 20 "parêzkar", sîxur, gilîkar û polîsek hatin kuştin.
- Li Bafê navçeya Hezexê gundî li hemberê serbazên dagîrkeran li ber xwe dan. Gundiyên Jiyanîşê jî li Qilaban meşîn.

▶ Di şerên cihêreng de, ku li Amed, Nisêbîn, Kerboran, Xizxêr, Dara Hênê, Pazarcik, Ereban, Çolamerg, Îslahiye, Şax û Qilabanê derketin, 33 têkoşerên ARGK di berxwedanên lehengî de şehîd ketin û têkoşerek jî birîndar kete destê dijmin.

AMED (DIYARBEKIR): Şeva ku 1'ê Êlûnê bi 2'ê Êlûnê ve girêdide, dora saet 21'an, li taxa bi navê Balikçilarbaşi bajarê Amede, êrîşeke pêşmergeyan çû ser qereqola polîsan a bi navê Fatîh Paşa. Ev êrîş, ji aliyê komeke gerîllayên ARGK a bi navê "Koma livbaziyan a şehîd **Şêx Mahmut TANRIKULU**" hate pêkanîn. Di dema êrîşê de li pêşiya deriyê qereqolê sê polis nobedê digirtin. Pêşmerge hersê polîsan jî dan ber berikên xwe. Dido ji wan li cihê bûyerê mirin. Yekî jî rakirin nexweşxaneyê û paşê ew jî li wir mir. Pêşmerge dest jî danîn ser çekên polîsên hatin kuştin. Çekeka bi navê MP-5 tevlî xwe birin.

Piştî êrîş pêkhatî, weke gava duwemîn, du pêşmerge ketin hundirê qereqolê. Hemû polîsên di hundirî de dan ber berikên xwe. Gava ji avahiya qereqolê derketin der ve jî, bûjenên agirî li şûn xwe avêtin û avahî dan ber agirekî dijwar.

Têkoşerên ku vê êrîşê pêkanîbûn bi lez, lê bi dorê, tevlî bangîna sloganan xwe ji qereqolê paşê dûr xistin. Du polîsên nehatibûn kuştin, di kolanan

Dûmahîk di rûpela 23'an de